MODVS LEGENDI ABBREVIATVRAS PASSIM IN

Iure tam Ciuili quàm Pontificio occurrentes, nunc primùm integritati suæ restitutus.

HVIC ACCESSERE,

TITVLI, quæ & Rubricæ vulgò nuncupantur, in vniuersum Ius Ciuile, ex HALOANDRI recognitione adscripti.

Adiunximus præterea libellum, qui Flores Legum inscribitur, cum additionibus, & concordantijs Doctorum.

LVGDVNI.
Apud Antonium Vincentium.
1562

ETSI Imperatoris testimonio laudabilior sit, qui factum subtilius emendat, quàm qui adinuenit: laude tamen non minima afficiendos eos arbitror, qui primas bonarum artium promulgationes, summa cum lucubratione sequacibus delegauerunt: quoniam, vt testatur Philosophus, nedum iis, quibus perfectè, sed & iis, ex quorum imperfecto opere adinuento ad veram Philosophiæ lucem tandem ventum est, gratiæ sunt porrigendæ. Quamobrem cùm libellus, qui Modus legendi in vtroque Iure dicitur, opus equidem primò Iuris cunabula introeuntibus ne dicam vtile, imò necessarium, plurimis tam diminutè tum superfluè positis vndequaque antea notaretur: vt tandem Iuris studiosi consultius securiúsque inhærerent operi, factum est hoc idem opus correctum, emendatum, omni denique superfluitatis seu diminutionis macula vitióque purgatum: vt per hæc, quæ sequuntur scripta, omnibus luculentissimè pandatur.

MOD

MODVS LEGENDI ABBREuiaturas, tam in libris Iuris Ciuilis quàm Pontificij passim occurrentes.

QVIA præposterus est ordo prius humana petere subsidia, ut illis deficientibus, diuini fauoris gratia postuletur: ut de cõse. dist. j. c. omnis Christianus in fi. & in prin. Apparatus Io. Andr. lib. v. imò uix bono peraguntur exitu, quæ malo sunt inchoata principio. lxj. dist. c. miramur. .q. j. principatus. & c cum Paulus ideò diuino primitus implorato præsidio, cũ Iuris utriusque scientia tam legũ quàm canonum prætiosissima, non adminiculatiua, sed principalis & sacratissima, imò diuinitus inspirata sit, maximè competens principibus, comitibus, baronibus, militibus, cæteris q; nobilibus, clericis atq; generosis personis iurisdictionum, & iurium ipsorum manutentionem habentibus. statui, ut huius utriusque iuris, scilicet Canonici & Ciuilis notitiam aggredi uolentibus, tam in legẽdo, quàm in studendo, facilis, breuis & planissimus pateat accessus in textibus, apparatibus, summis, glossis, recollectis, & omnibus abbreuiaturis legum & canonum ad Omnipotentis DEI laudem, & iuniorum scholarium, sacerdotum, & Iuris alumnorum institutionem: quæ aliter fieri non habet, quàm illorum informatio quos scholasticis doctrinis scholas fortè regendo sua laboriosius oporteat quærere nutrimenta. Attento quòd omnis processus artium & scientiarum generatiuus ordinem in se debet habere, & propter uitæ humanæ insufficientiam breuitatem continere: talem ut sequitur breuissimũ instruendi modum obseruandum esse censeo pædagogis nobiliũ: salua tamen emẽdatione meliorantium rationabiliter hunc discẽdi modum. Præhabitis ergo scholasticis disciplinis, & puerilibus eruditionibus in Donato, casualibus & temporalibus, in

Alexandri partibus ambabus, declinationibus, coniugationibus, & constructionis ordine, cum moralibus authoribus Catone uel Faceto &c. non per uitæ medietatem liberalibus & adminiculatiuis artibus insistendo, ut sunt Grammatica, Logica, Rhetorica, Geometria, Arithmetica, Musica, & Astronomia: sed his compendiose transcursis, principalibus scientiis, uidelicet tramiti Philosophiæ suadeo citius appropinquari: & tandem Iuri Canonico & Theologiæ, practice finaliter immorari. Nam, ut ait beatus Hieron. Illi in uanitate sensus & obscuritate mentis ambulant, qui diebus & noctibus in dialectica arte torquentur &c. ut in canone, Nonne. dist. xxxvij. ubi reprehenduntur dialectici, & rerum naturas inquirentes, necnon uersificatores. & eadem dist. c. legimus. ubi per uanam dialecticorum garrulitatem & sophistica argumenta intelligit Hieronymus cyniphes & ranas, quibus Aegyptij sunt percussi.

PRIMO, præmitto nomina librorũ in utroque iure, tam Pontificio quàm Imperatorio, annectendo cuilibet horum diuisionem in libros partiales. Deinde subiungam modum allegandi in quolibet libro cum exemplorum positione de abbreuiaturis: ut introitus ad iura capessenda manifestetur, quorum ignorantia paucos excusat: iuxta regulam, Ignorantia facti non iuris excusat. ut de regulis iuris. c. ignorantia. libro vj. quæ regula duos habet articulos principales. Primus, quòd ignorantia facti quẽlibet excusat: maxime dum est ignorantia facti probabilis. Tunc enim in toto excusat ignorantem: ut in l. error facti. C. de iur. & facti ignoran. Quod enim per me non stat, mihi imputari non debet: ut in c. imputeri. de reg. iur. lib. vj. Secundus articulus est, quòd ignorantia iuris neminem excusat: quia Ius quilibet scire tenetur, & nemini licet ipsum ignorare: ut in l. regula. ff. de iur. & facti ign.

ignorã. Debemus ergo scientiam Iuris omnes appetere, ne in contemptum Dei nos incidere contingat. Nam contemptores canonum peccant in Spiritum Sanctum: cuius instinctu, nutu & gratia ipsi sacri canones æditi sunt: ut xxv. q. j. uiolatores. & cap. nulli fas.

PRO quo sciendum quòd IVS est ars boni & æqui: cuius meritò quis nos sacerdotes appellat: id est, sua iura cuilibet ministrantes. ff. de iustit. & iur. l. j. respon. ij. Est autem Ius nomen generale: & Lex est species iuris. Etiam Ius dicitur præceptum seu ordinatio principantis, uel domini circa subditos. Et sic Ius triplex distinguitur: quia talis superior principans aut est Deus: & tunc dicitur Ius diuinum. Aut est natura: & dicitur Ius naturale primæuum. Aut est homo: & tunc dicitur Ius humanum, scilicet gentium uel ciuile seu positiuum. *Iuris definitio.* *Sacerdotes iuris.*

IVS naturale est commune omni nationi: eò quòd ubique instinctu naturæ non aliqua constitutione habetur: ut maris & fœminæ coniunctio, puerorum educatio, communis omnium possessio: quia iure naturali omnia sunt communia, id est, communicanda tempore necessitatis. Nemo enim proprium dicat, quod commune est, ut dist. xvij. c. sicut hi. in medio. & illud ius æquissimum est: quia eius præcepta in lege, & Euangelio continentur: ut, Quod tibi uis fieri mihi fac: quod non tibi, noli. Sic potes in terris uiuere iure poli. ut dist. j. in prin. dist. l. pōderet. alias cōsideret. ij. q. vj. Decreto. de maio. & obed. dilecti. ubi includitur: Non furtum facies. Non mœchaberis. Non occides. Non suscipies uocem mendacij. Exodi xx. & xxiiij. Deute. v. c. Ozee. vij. c. cum multis similibus. Hoc ius cœpit ab exordio rationalis creaturæ, nec uariatur tempore: sed est immutabile, plenum & perfectum. dist. v. in prin. & dist. viij. in prin. Sed Ius positiuum, est constitutio *Ius naturale.* *Ius positiuum.*

hominis uariabilis & imperfecta. Et subdiuiditur in Canonicum & Ciuile. Nam sicut ex duobus componitur homo scilicet materia & forma: sic duæ sunt dignitates in Ecclesia militante, scilicet Pontificalis authoritas, & Imperialis potestas, ut de maior. & obed. c. solitæ. Ex quibus iura duplicia prodierunt. Papa enim est conditor Canonum, & Imperator Legum. Ex quo iam patet causa efficiens utriusque iuris. Sed causa materialis iuris positiui, est Leges & Canones, Decreta seu Decretales epistolæ: circa quæ omnia uersatur ipsum ius. Et coincidit communiter causa materialis cum subiecto. Vnde subiectam Iuris Canonici est bonum ecclesiasticum fidelium directiuum, decisionem singulorum negotiorum continens, rerum ecclesiasticarum utilitatem conseruans. Vel est homo catholicus dirigibilis de iure canonico in bonum humanum similiter & diuinum. Nam sicut scientia supponitur scientiæ, ita subiectum subiecto. Et philosophiæ moralis, cui scientia iuris utriusque subordinatur, subiectum est bonum humanum: igitur &c. sic subiectum Iuris Ciuilis est homo politicus, constitutionibus legalibus dirigibilis simpliciter in bonum humanum ad Reipublicæ utilitatem conseruandam. Causa finalis satis patet ex dictis. Nam finis iuris est bonos & scientes efficere, non metu solùm pœnarum, uerùm etiam exhortatione præmiorum. Causa uerò formalis duplex est, scilicet forma tractandi, quæ est modus agendi: ut definitiuus, diuisiuus, perceptiuus, perhibitiuus, & exemplorii positiuus. Et forma tractatus, quæ consistit in diuisione librorum totalium in partiales: & partialium in titulos seu rubricas: & titulorum in capitula, leges, paragraphos, uel responsa, & cætera, ut infrà dicetur.

Iuris canonici subiectum.

Ius Canonicum.

IVS Canonicum in quatuor libris principalibus nobis est traditum. Primus liber Iuris Canonici, est Decretum. Secundus,

cundus, Decretales. Tertius, Sextus liber. Et quartus, Clementinæ, scilicet Constitutiones. Pro quo sciendum quòd differentia est inter Decretum, Canonem, & Decretalem epistolam. Hæc differentia notatur dist. iij. §. porrò. ubi dicit Gratianus: Canonum alij sunt decreta Pontificũ, alij statuta Conciliorum. Nam Canon proprie dicitur statutum in Concilio generali, uel prouinciali factum authoritate episcoporum: ut de consecrat. c. j. Decretum uerò est statutum, quod Papa de consilio Cardinalium, ad nullius tamen consultationem statuit, & in scriptis redegit, ut de rescript. cap. præsenti. Hîc autem Decretum sumitur pro nomine libri: in quo Decreta sanctorum patrum dicta descripta sunt. Capitur etiam aliter Decretum de rebus eccles. non alien. cap. j. lib. vj in glossa magna, in fine, ubi ponitur differentia inter decretum, authoritatem, & consensum, uel collaudationem iudicis &c. Sed Decretalis epistola dicitur, quam Papa solus, uel de consilio Cardinalium ad cõsultationem alicuius rescribit, & respondet: ut de rescrip. cap. j. & gloss. iij. §. omnes hæ species. dist. iij. Etiam inuenitur hoc Decretale: ut xxv. quæst. j. omnia decretalia. Indifferẽter tamen Decreta, Canones, & Decretales ius Canonicum nuncupantur, uel Canones, & unum sæpe pro reliquo sumitur. Vocatur etiam Canonica institutio aliquando dogma: quia consistit in doctrina fidei Christianæ. de consec. dist. v. c. fi. Aliquando mandatum: quia consistit in doctrina de moribus. dist. lviij. denique. Aliquando interdictum, quando nulla pœna adiicitur. de consecr. dist. iij. non oportet. Et quandoque sanctio, quando pœna additur. xxvij. q. iiij. si quis uerè. Hæc etiam Decretales in plurali numero ponimus pro libro, in quo dicta capitula, quæ etiam Decretalis dicuntur, continentur.

Canon.

Decretũ.

Decretalis epistola.

VENIO nunc ad libros. Primũ itaque librum Iuris Ca-

Decretum. nonici, qui Decretum Dicitur, composuit magister Gratianus: non quidem inueniendo, sed dicta sanctorum patrũ in diuersis dispersa uoluminibus in unum uolumen debitè & ordinatè colligendo: & hoc circa annum Domini millesimũ centesimum nonagesimum tertium. Fuit etiam ille Gratianus unus de tribus fratribus, cuius alter frater Petrus Lombardus librum Sententiarum conscripsit: & tertius Petrus Comestoris, uel Manducatoris, qui Scholasticam historiam fecit. Diuiditur autem hic liber primus Decretum, in tres partes principales. Quarum prima uocatur Distinctiones: quia ulterius subdiuiditur in partes centum & unam, quarum quælibet distinctio dicitur. Habet enim hæc prima pars Decreti distinctiones centum & unam, à quibus ipsa tota nomen est sortita. Istæ autem distinctiones alterius subdiuiduntur in canones uel capitula: qui canones interdum propter aliquorum ipsorum prolixitatem subdiuidi possunt in paragraphos: & paragraphi ipsi, si longi fuerint, in uersiculos. Secunda pars Decreti nominatur Causæ: & continet in se xxxvj. causas, in quas diuiditur, à quibus & nomen accepit, quæ causæ subdiuiduntur ulterius in quæstiones: & hæ quæstiones in canones uel capitula, quæ ultra in paragraphos & uersiculos subdiuidi possunt: ut suprà de distinctione canonum præmissum est. Est tamen animaduertendum, quòd causa xxxiij. habet quæstiones sex: quarum quæstionum tertia non diuiditur immediatè in canones uel capitula, sed ibi interponitur Tractatus de pœnitentia, qui continet in se distinctiones septem, in quas diuiditur. Et hæ subdiuiduntur in capitula uel canones, & paragraphos, ut suprà dicebatur. Et interdum diuiditur in paragraphos absque capitulis. Tertia & ultima pars Decreti nuncupatur de Consecratione: & habet sub se quinque distinctiones, in quas diuiditur: quarum

quælib

quælibet in plures ſubdiuiditur canones, uel capitula: & quan
doque in paragraphos, ut ſupra dictum eſt. Verſus.

Decretum centum diſtinctiones dat & unam.
Triginta cauſas, & ſex addit tibi mixtas.
Diſtinguit ſeptem pœnitentia, conſecrat quinque.
Author ē quarum tibi declaro Gratianum. uel ſic breuius.
C. diſtinguit, & L. cauſas dabit x. tria cum ſex.
Pœnitet v. uerſum, uult conſecrare reuerſum.

Nunc ponenda & notanda ſunt exempla allegationum. Et de prima parte Decreti nota, quod illa ſyllaba di. uel diſ. tam ſola littera, d, ſignificat diſtinctionem: & numerus im mediate ſequens denotat quotam diſtinctionis. Vltimo po nitur principium canonis uel capituli, in quo authoritas uel allegatio continetur. Exemplum accipe in prima parte Decreti, ubi ſic allegatur. viij. diſtinctione. quo iure. & hoc ſic abbreuiatur, diſt. viij. quo iure. id eſt, in prima parte De creti in diſtinctione viij. alius partis in canone, qui incipit, Quo iure. Aliud exemplum. diſt. xxxviij. nónne. & cap. le gimus id eſt, in prima parte Decreti, in diſtinctione triceſi maſeptima eiuſdem partis, in canonibus, qui incipiunt, Non ne. & Legimus. Item aliud, diſtinct. xl. multi & cap. non lo cet diſt. l. ponderet. quod declara, ut prius.

In ſecunda parte Decreti nota, quod per numerum poſi tum ante literam, q, datur intelligi quota cauſæ. Et ſic om nia talia adiectiua numeralia, prima, ſecunda, tertia, quar ta & uſque ad triceſimamſeptimam ante literam, q, poſita, ſemper includunt hoc ſubſtantiuum cauſa. Nec debet ille nu merus excedere xxxvj. quia non ſunt plures cauſæ in ſecun da parte Decreti: & per literam q intelligitur quæſtio in no minatiuo uel aliis caſibus ſecundum exigentiam congruitatis. Communiter in ablatiuo allegatur quæſtione. Sed per nu

merum sequentem istam literam, q, designatur quota quæstionis illius causæ præmissæ. Et sic numerus sequens erit adiectiuum istius substantiui, quæstione, per q, designati quod unaquam subintelligitur, sed semper expresse ponitur. Vltimo subiungitur canon, uel capitulum illius quæstionis in quo authoritas allegata quæri debet. Exemplum sume de secunda parte Decreti ubi sic allegatur. j. q. j. principatus. & capitulo, cùm Paulus. Et solet ita breuiari. j. q. j principatus. & uidelet tantum: in secunda parte Decreti in prima causa illius partis, & in prima quæstione illius primæ causæ: in canonibus incipientibus, Principatus. &, cùm Paulus. Isto obseruato quòd in toto iure non breuiatur principium canonis, capituli, uel legis: sed semper integrè ponitur prout in libro continetur. Aliud exemplum. xj. q. iij. inter uerba. xvij. q. iij. si quis suadente. Item xxij. q. j. noli æstimare. & c. militare. xxij. q. v. non liceat. & c. aruspicinæ. in uer. nec ideo. Declarata exempla, & signanter ultimum: in secunda parte Decreti in causa xxvj. in quæstione v. eiusdem causæ, in canonibus, qui incipiunt. Non liceat. &, Aruspicinæ. in uer. nec ideo. Quia tamē Tractatus de pœnitētia inseritur in quæstione ij. ipsius causæ tricesimætertiæ, ut supra dictum est: ideo sumatur exemplum ubi sic allegatur: de pœnitentia. dist. prima, homicidiorum. & capitulo, homicidium. hoc sic breuiatur: de pœ. dist. homicidiorum. & cap. homicidium. id est, in secunda parte Decreti in causa xxxiij. in quæstione tertia istius xxxiij. causæ. in distinctione prima illius quæstionis, in tractatu de pœnitentia, in canonibus, qui incipiunt, Homicidiorum &c. Aliud exemplum: de pœnitentia dist. v. oportet enim. de pœnit. dist. vj. c. j. intellige ut prius. & specialiter ultimum. id est, in tractatu de pœnitentia. dist. vj. & ultima istius tractatus, in capitulo primo huius distinctionis. Et sic quando de

lega

legatur capitulum j.y.uel iij.non ponitur principium capitu-
li uel canonis &c.

De tertia parte Decreti pone exemplum:ubi allegatur hoc
modo de con.di.j.nocte ſancta.c miſſas. & c.omnis Chriſtia-
nus.Quod ita breuiatum ſic intelligitur:id eſt,in ultima par-
te Decreti,quæ intitulatur, De conſecratione. in prima di-
ſtinctione illius partis,in canonibus qui incipiunt,Nocte ſan-
cta &c.item aliud exemplum:de conſ.diſt.y.in cœna.& cap.
liquido.de conſ.diſ.v.nõ mediocriter.ne tales. & c.nuſquam.
dicit de conſecratione,diſtinctione ſecunda & quinta,in ca-
pitulis incipientibus,In cœna. Liquido. &, Non mediocri-
ter &c.Non debet autem in tertia parte Decreti ultra quin-
tam diſtinctionem allegari, ſicut nec in ſecunda parte ultra
ſeptimam:& in prima parte non ultra centeſimamprimam:
quia nulla partium plures habet diſtinctiones. Ideo ultrà al-
legans notaretur tanquam imperitus errare. Et quia in qua-
libet parte Decreti ſunt diſtinctiones,nota differentiam in al-
legando.Nam quando allegatur diſtinctio abſolutè cum nu-
mero ſine addito alterius determinationis:ut dicendo, diſt.j.
y.uel v.&c.tunc quærendum eſt in prima parte De-
creti,ubi ſunt centum & una diſtinctiones. Quando autem
allegatur diſtinctio cum addito de pœnitentia:ut ſic,de pœni.
diſ.j.y.&c.tunc quæri debet in ſecunda parte Decreti,in
cauſa xxxiij.& q.iij.illius cauſæ: ubi ponitur Tractatus de
pœnitentia,qui habet vij diſtinctiones: ultra quas non alle-
gabis ibi,ſi uelis Iuriſta uideri Sed ſi allegatur di.cum addi-
to,de conſecratione:ut ſic,de conſecra.diſt.j.y.uel iij.&c.
tunc quæratur in tertia parte Decreti,ubi ſunt tantùm quin-
que diſtinctiones: nec etiam plures allegabis, aliàs te oſten-
deturis ignarum.Et ſic in omnibus his tribus partibus De-
creti allegatur conſtitutio cum quota ſequente: ſub ea differ-
rentia

rentia, quod interdum nulla determinatio præcedit: uel prima parte interdum præcedit: & hoc dupliciter. Aut precedit de pœni.ut in secunda parte Decreti. Aut de consecratione: ut in tertia parte Decreti. Item in secunda parte allegatur quota causæ tacendo illud nomen causa, sed subintelligendo. & sic etiam in fœminino genere adiectiuum numerale substantiuatur, includendo suum substantiuum: ut prima, secunda, tertia, quarta &c. subaudi causa: deinde substantiuum quæstio, cũ suo adiectiuo expresse ponitur: scilicet quæstione prima. secunda, tertia, quarta &c. Postea initium canonis: ut, Omnis. Ponderet. Nonne. Legimus &c. Etiam quandoque per paragraphos allegatur, omisso nomine capituli & subiungitur principium paragraphi: ut ij. q. vj. §. bicnnium. Et frequenter quando allegatur capitulum, non est opus allegare paragraphum, & e conuerso. Si uerò capitulum est longum dicatur in prin. med. uel fi. aut circa prin. med. uel fi. ubi auctoritas uel textus allegatus habetur. Finaliter: Dilige Deum si gliscis canonicari. Distinguit, causat, pœnitet, & consecrat. Et tantum de primo libro.

Decretales. SECVNDVS liber iuris Canonici, qui Decretales nominatur, à Gregorio Papa ix. compositus est, qui in unam compilationem redigi procurauit, per magistrum Raymundum suum capellanum, diuersas decretales epistolas predecessorum suorum corrigens & concordans: & hoc circa annum Domini millesimum ducentesimum xxxj. Et sicut annis xxxviij. post compilationem Decreti, Decretales hanc formam redactæ fuere. Nam post hoc sub anno Domini M. ccxlvj. Concilium Lugdunense fuit celebratum, à Innocentio Papa IIII. anno sui Pontificatus. II. in quo multas edidit constitutiones, quas etiam suo tempore fuit Decretales conscripsit. Et iste liber Decretales uocatur a

ditur in quinque libros partiales. Quorum quilibet ulte-
rius subdiuiditur in multos titulos uel rubricas: & tituli in
capitula, & capitula in paragraphos, & hi interdum in uer-
siculos. Primus autem liber partialis Decretalium, tractat de
personis ecclesiasticis, & ecclesiæ ministris, & de eorum of-
ficijs, & quomodo tales creandi & ordinandi sunt. Et conti-
net titulos xliij. Secũdus liber Decretalium, est de iudicijs, &
de requisitis in iudicio. & habet xxx. titulos. Tertius est, de
vita & honestate clericorum, & rebus eorum, & rebus ec-
clesiarum. & habet titulos L. Quartus, de Sponsalib. & ma-
trimonijs, & de cæteris his annexis. & cõtinet x x i. titulos.
Quintus & ultimus liber partialis Decretalium, est de Ac-
cusationibus, de criminibus, & de diuersis pœnis pro ipsis
infligendis. & continet titulos x l i. Omnibus ergo compu-
tatis totalis liber Decretalium habet titulos uel rubricas du-
centas minus quindecim, hoc est, centum & octogintaquin-
que. De quibus prædictis nota hos uersus,

Pars prior officia creat, ecclesiæque ministros.
Altera dat testes, & cætera iudiciorum.
Tertia de rebus & uita presbyterorum.
Quarta docet quales sint ritus coniugiorum.
Quinta refert de uitijs & pœnis tractat eorũ. Vel sic breuius.
Index, iudicium, clerus, sponsalia, crimen:
Hec tibi designant, quid quæque uolumina signant.

De numero titulorum uersus nota sequentes, Bis septem
demptus simul uno ferto ducentos. Qui tituli ponentur infra
prosaice & metrice. Nunc sumantur exempla ex Decretali-
bus: ubi sic allegatur, de summa Trinitate & fide catholica.
damnamus, hoc ita breuiari solet: de. sum. tri. & fide ca. dam-
namus. Aliud exemplum: de electione & electi potestate. cùm
in cunctis, hoc ita breuiari solet. de elec. cùm in cunctis. id est,

in libro

in libro Decretalium, sub titulo, de electione in capitulo quod incipit, cum in cunctis. Aliud exemplum: de foro compe. diligenti. Aliud: de ui. & ho. cleri. ut clericorum. Aliud: qui cle. uel uouen. ma. contra. pos. consuluit. Aliud: de pœ. & re. omnis utriusque. Ista exempla sic breuiata suo modo sunt explicanda, ut primum exemplum. & ita de alijs.

TERTIVM librum, qui Sextus appellatur, composuit Bonifacius papa viij. in quo Decretales epistolas suorum prædecessorum, uidelicet Gregorij. x. Innocentij. v. Clementis v. & aliorum cum suis proprijs epistolis recollegit in unum librum, quem Sextum appellauit non sic quod ille cum alijs v. partialibus libris Decretalium in unum uolumen Sextus connumeretur: sed quia liber est specialis post dictos quinque editus, supplens defectum diuersorum casuum emergentium in alijs non comprehensorum. Et sunt promulgatæ constitutiones libri Sexti, anno à natiuitate Domini millesimo ducentesimo nonagesimooctauo, nonis Martij, Pontificatus Bonifacij Papæ octaui anno IIII. Diuiditur autem Sextus eodem modo in quinque libros partiales sicut Decretales: & quilibet horum librorum in titulos: & hi per capitula & paragraphos ut suprà: quamuis in Sexto non sint tot tituli sicut in Decretalibus, nec tot capitula in titulis. Sed ubi deficit aliquid non plenè decisum in Decretalibus, id ponitur in Sexto. Sunt nanque modò sumenda exempla de libro Sexto, ubi sic allegatur: de constitutionibus. ut animarum. libro sexto & de rescrip. statutum. §. cùm uerò. uer. nullus. li. co. Hoc intelligitur: id est, in libro sexto, sub titu. de constitut. in capitulo quod incipit, Vt animarum. Et sub titulo de rescriptis in capi. quod incipit, statutum. in §. illius capituli, qui incipit, cùm uerò in uersiculo, nullus. libro eodem. Et sciendum quòd in Sexto allegatur eodem modo ut in Decretalibus, hoc si

hoc solum mutato quòd in Sexto allegando semper in fine additur lib. vj. propter differentias librorum: quia omnes rubricæ Sexti sunt etiam in Decretalibus. Debet ergo ad rubricam post capitulũ addi, libro sexto, ut sciatur esse in Sexto. Quòd si non additur, quæritur cap. allegatum in Decretalibus: & sic errare contingeret ex omissione huius additionis libro sexto: quia capitulum allegatum in Sexto non inueniretur in Decretalib. Alia plura possunt exempla sumi: ut de iudic. mulieres. §. cæterùm. & c. seq. lib. vj. de cleri. coniug. c. nico. §. in cæteris autem. eod. lib. de concess. præben. detestanda lib. vj. de censi. quanquam. eo. lib. quæ sunt declaranda suo modo ut suprà. Et tantum de tertio libro.

QVARTVM librum iuris canonici, qui Clementinæ dicitur subaudiendo constitutiones, incœpit & ædidit Clemens Papa v. sub anno Domini millesimo trecentesimo decimo, in Concilio Viennensi, quod sex mensib. tantùm duravit: sed ipse Clemens morte præuentus, ad publicum non peruenit: sed post eum Ioannes Papa XXII. compleuit, correxit, in quibusdam mutauit, & executioni demandauit. Quæ constitutiones ita collectæ dicuntur Clementinæ, à Clemente v. & fuerunt promulgatæ anno Domini millesimo trecentesimo sexto, III I. Calendas Nouembris. De quo uide glos. in proœmio Clementinarum, in uer. Nouembris. & in uerbo, Pontificatus. Et secundum Ioan. And. in proœmio huius libri male dicunt illi, qui allegant librum septimum: quia dictæ constitutiones non sunt connumeratæ sub nomine libri, sed debent intitulari Clementinæ, ut suprà dictum est. Et diuiduntur Clementinæ eodem modo in quinque libros iuxta materiam ipsius uersus: Iudex, iudicium, clerus, sponsalia, crimen. de qua tractant, sicut Decretales & Sextus: licet pauciores contineant titulos, & tituli pauciora capitula, in quos

& quæ

& quæ rursum diuiduntur. Sunt autem exempla taliter in his accipienda, ubi sic allegatur, de hæreticis. ad nostrum. in Clementinis. hoc sic breuiatur: de hære. ad nostrum. in cle. j. in cõstitutionib. Clemẽtinis, sub titulo de hæreticis & Manichæis, in capitulo, quod incipit, Ad nostrum. Aliud exemplum: de reliq. & uene. sanct. si dominum. in Clemen. id est, de reliquijs & ueneratione sanctorum. in capitulo, Si dominum. in Clementinis. & sic de alijs. Nam hic allegatur per omnia sicut in Decretalibus: solum eo dempto quòd additur hic in Clemen. sicut in Sexto additur, libro sexto, propter rationem ibi dictam. Et potest hæc additio præmitti: ut sic allegando, Clemen. pastoralis. §. rursus. in fi. id est, in Clementinis, in capitulo, Pastoralis. §. rursus. in fine illius paragaphi, ubi dicitur. Qui falcem mittit in messem alterius, perperàm agit. Et hæc de allegationib. & exemplis Iuris Canonici quo ad quatuor libros sufficiant. Et ut dicti libri cognoscantur, sciendum quòd Decretum sic incipit, Humanum genus duobus regitur, naturali uidelicet iure, & moribus. Decretales incipiũt, Gregorius episcopus seruus seruorum Dei. Sextus incipit, Bonifacius episcopus seruus seruorum Dei. Clementinæ diuersimodè solent incipi. Quandoque sic, Ioannes episcopus seruus seruorum Dei. Quoniam nulla iuris sanctio. Quandoque sic, Clemens episcopus &c. Fidei catholicæ fundamento &c. Et antequàm ueniam ad materiam Decreti, in distinctionibus & causis, & ad rubricas in Decretalibus, de libris legum & de legationibus in eis præmitto.

Ius enim Ciuile uel Imperatorium (quod Leges appellatur) traditum est nobis in multis, & generaliter in quatuor uoluminibus, quæ dicuntur libri legales: ut sunt Digestum, Codex, Institutа, & Authenticum, quibus additur liber Feudorum.

PRIMVS

Primum ergo liber Iuris Ciuilis, est Digestum, continens leges & statuta Romanorum. Et continet in se quinquaginta libros partiales, qui in tribus uoluminibus comprehenduntur. Primum uolumen est Digestum uetus, quod habet xxiij. libros partiales. Secundum, Infortiatum: & habet xiiij. libros partiales. Tertium Digestum nouum, quod xij. habet libros partiales: quibus connumeratis erunt L. libri partiales. Et uocatur Digestum alio nomine Pandecta, nomen compositum à πᾶν, quod est totum, & participio uerbi δέχεσθαι, quod est capio, quasi omnia intra se comprehendens. est enim uolumen aliquod omnia uniuersaliter continens. Vnde Iustinian. libros in quibus uetera iura collegit, Pandectas appellauit. Volumina illa (inquit Budæus) nihil non continentia, & ex quibus posßis, quod uelis, uelut è Cornucopia depromere, dicuntur Pandectæ: ut Pandectæ legum, quæ omne ius complectuntur. Gell. libro 12. Tullius Tyro Ciceronis libertus libros de uariis ac promiscuis quæstionibus composuit, quos Græco uocabulo Pandectas, id est, promiscua & multifaria continentes, libros inscripsit, tanquam omne rerum ac doctrinarum genus continentes: ut dicitur in Lib. C. de uete. iur. enuclean. §. cùm omnia. Et iste liber Digestum est collectus ex ueteri iure, quod ab urbe Romana conditum, & à tempore Romuli, usque ad tempus Iustiniani Imperatoris ferè per mille annos & trecentos constitutum fuit: & extendebatur in duo penè millia librorũ, & decies centena millia uersuum, id est paragraphorum uel responsorum: ut habetur in §. cum omnia præallegato. Vocatur autem hoc nomine Digestum quia omnia decidenda ibi digeruntur & soluuntur. Scribitur etiam per duplex ff. contra morem omnium librorum legalium, cùm nulla litera. f. ponatur in hoc nomine Digestum. ideo (ut aiunt quidam) *Digestum.*

quia per duos Imperatores, quorum quiuis Fredericus nominabatur, postea maturius ruminatum est & digestum: à quorum Imperatorum quolibet nomine sumpta est prima littera f, &c. Alij dicunt esse arbitrarium: nec omnium rationem esse reddendam. ut in l. non omnium. ff. de legi. & senatusco. Infortiatum autem dicitur ab in. id est ualde, & forte: quia multum fortes leges in eo sunt, uel quia dispositiones ultimarum uoluntatum in illo sunt. Vnde,

Sum liber en fortis disponens spolia mortis.
Et clausis portis me discat lector in hortis.

Vt habetur in principio Infortiati in glossa j. ubi etiam dicitur, De nominibus disputare relinquitur pertinacibus, secundum Tullium, & nomina magistralia sunt: ideo de eis non est disputandum. Sufficit saltem quòd attendatur, quid in libris dicatur secundum Senec. Vnde,

Qui uult seruare sanctorum singula festa,
Non poterit clarè cum Codice scire Digesta.

Et nota quòd quando in Digesto ueteri, Infortiato, uel Digesto Nouo allegatur aliquis textus, tunc primo ponitur nomen libri non partialis nec Veteris, Noui, uel Infortiati: sed Digesti in genere per duplex, ff. postea titulus uel rubrica: deinde apponitur lex illius tituli cum sua determinatione uel numero sequenti. Et si lex est longa, ponitur §. primus, uel secundus, uel responsum primum uel secundum &c. Exemplum: in Digesto sic allegatur. ff. de damno infecto, l. si finita. §. si quis autem. quod ita breuiatam tantum uidelet: id est, in libro Digestorum. sub titulo de damno infecto. in lege, quæ incipit, Si finita. in §. si quis autem. illius legis. Aliud exemplum, ff. ad leg. Rhod. de iac. l. nauis. §. cum autem. id est, ff. ad legem Rhodiam de iactu. in l. nauis. in §. cum autem. Aliud exemplum, ff. si quadru. paup. fecis. dic. l. j. §.

cum

cum arietes. id est, Digestis in rubrica. si quadrupes pauperiem fecisse dicatur l. j. in paragrapho, cùm arietes. Item ff. de ui & ui ar. l. j. §. uim ui. id est, ff. sub titulo de ui & ui armata. in l. j. &c. & sic de aliis.

Secundus principalis liber Iuris dicitur Codex, qui continet statuta, sanctiones, & diuersa præcepta Imperatorum: quamuis communiter loquendo Codex dicatur quilibet liber in se habens diuersos libros partiales. Fuerunt tamen ante tempus Iustiniani Imperatoris tres Codices, scilicet codex Gregorianus, Hermogenianus, & Theodosianus. Ergo diuus Iustinianus uolens circa hoc adhibere remedium, direxit animum suum ad constitutiones Imperiales, & de istis tribus codicib. extrauagatibus fecit fieri unum codicem, quẽ suo felici nomine intitulauit Codicem Iustinianum: ut patet in rubrica procœmij huius libri. Et scribitur per C. magnum, quæ est prima litera huius nominis Codex. Diuiditur autem in xij. libros partiales, quorum ultimi tres longè post primos nouem compositi sunt. & ultimi tres raro leguntur à doctoribus. In primis autem IX. libris Codicis allegatur suo modo sicut in ff. primò ponendo nomen libri Codicis, deinde titulum, postea legem cum suo principio uel numero. Exemplum accipe sic allegans. C. de præscript. xxx. uel xl. ann. l. si quis §. penul. est, in libro Codicis sub titulo de præscriptionibus xxx. uel xl. annorum, in l. si quis in §. penul. Alia exempla. C. de sac. eccle. l. sancimus in fi. C. de transl. l. ut responsum. C. de uet. iu. enucl. l. ij. §. si quid in tanta. &c. Quæ sunt omnia extensis rubricis declaranda. In ultimis tamen tribus libris hoc reperies, quòd in fine allegationis (ut præmissum est) additur numerus libri: ut allegando, C. de armorum usu iuxta principium l. j. li. x. C. de Murilegulis & Gyneciariis. l. & c. lib. xj. C. de dignit. l. si ut proponis. lib. xij. similiter de aliis. Et est Codex.

magis necessarium quosdam titulos pleniùs scribere, quia sunt in his libris tribus ualde rari & inusitati tituli: quia non frequentantur in scholis legendo, sicut alij libri 1 x. Codicis. Et uolunt aliqui dicere, quòd quando in Codice allegatur, non sit necesse addere l. dicendo sic, C. de iudic l. properandum. sed simpliciter debeat dici, de iudic. properandum. sine hoc addito, lege: nisi esset lex j. ij. iij. uel penultima, uel antepenultima. Tunc enim oporteat addi, l. prima ij. uel penult. & c. Sed siue hoc in toto seruatur siue non, non est magna uis. Item interdum in Codice allegatur Authẽtica, quæ est antiquo iuri superaddita & incorporata: ut, C. de epis. & cle. Authen. generaliter. id est, in Codice sub titulo de episcopis & clericis, in Authentica ibi incorporata, quæ incipit, Generaliter.

Authenticorum lib. Tertius principalis liber uocatur Authenticum in numero singulari: & Authentica Authenticorum in numero plurali. Et sunt Authentica quædam excerpta, quasi summula librorum suprà dictorum. Et diuiditur iste liber in ix. collationes, quarum quælibet subdiuiditur in titulos. Tituli autem subdiuiduntur non in leges, sed in paragraphos. & quando ex Authentico allegatur aliquis textus, præmittitur primo nomen libri cum præpositione, in, deinde ponitur titulus, postea subiungitur paragraphus cum ipsius incœptione: & in fi. ponitur quota collationis. Quamuis enim collatio naturaliter præcedit paragraphum qui in ea continetur, tamen collatio cum sua quota consueuit ultimo allegari: licet etiam interdum omittatur. Exemplum sumatur sic allegando in Authen. de lenonibus. §. sancimus. colla. iij. id est, in libro seu uolumine Authenticorum sub titulo de lenonibus, in §. qui incipit, Sancimus sub colla iij. Aliud exemplum. in Authent. de trien. & semis. §. consideremus. colla. iij. id est, in Authentico

de trien

de triente & semisse.in §.consideremus.& c.Item in Authen ti.ut diui.iuſ.ſubſcript.ha.glo.quæ.§.j.collat.octaua. id eſt,in hoc libro.ſub tit.ut diuinæ iuſsiones ſubſcriptionem habeant glorioſiſsimi quæſtoris & c.Et nota differentiam inter Au= thenticum & Authenticam.Nam Authenticũ eſt liber prin cipalis Voluminis,de quo iam mentio facta eſt ,ſed Authen= tica eſt lex una uel Paragraphus incorporatus in lib. C. & allegatur hoc modo ſicut etiam prædictum eſt in libro C.in Authen.multò magis.C.de ſacr.ſanct.eccl.& c.

Liber Feudorum, qui alio nomine dicitur Collatio x. diuiditur in duos libros partiales, quorum quilibet ſubdiui= ditur in titulos:& iſti in Capitula & Paragraphos.Vnde ut exemplariter dicatur,in allegatione huius libri,primò poni= tur nomen libri,poſtea titulus, deinde capitulum & §.ut ſic allegando:in libro,aliàs & communius,in uſib.feud.de pro= hib.feud.alien.per Federic.c.).§.hac edictali. Et hoc breuia= tum ſic intelligitur:id eſt,in Vſibus feudorum(quilibet etiam Collatio decima dicitur)ſub rubrica de prohibita feudi alie= natione per Federicum,in cap.primo, & paragrapho alle= gato.Et eſt neceſſe apponere per Federicum,ad differentiam alterius tituli in eodem libro de prohib. feud. alien. per Lo= tharium.Poteſt etiam nomen libri ultimò ſubiungi:ut in hoc exemplo. quib. mod. feud. amitt.cap.unico.§.rurſus.in uſib. feud.id eſt,in rubrica, quibus modis feudum amittatur. cap. unico.in §.rurſus.in uſibus feudorum. Etiam interdum alle= gatur collatione decima,ſic breuiando.colla.x.quia iſte liber poſt ix.collationes authenticorum æditus eſt. Alia poſſunt accipi exempla multa.De feud.mar.duc.& com.id eſt, de feu do marchiæ, ducatus, & comitatus.De inueſ.in man.fac.id eſt,de inueſtitura in mancum facta. De milit.uaſal.qui con= tum.eſt.id eſt,de milite uaſallo,qui contumax eſt. Qual. uaſ.

iur. deb. dom. fid. id est, qualiter uasallus iurare debeat domino fidelitatem. Et ita de omnibus aliis extendendo & abbreuiando rubricas, cum subuinctione tamen cap. & §. in quo continetur authoritas uel textus allegatus. Et tantum libro Feudorum.

Instituta. Quartus liber principalis dicitur Instituta, uel Institutiones in numero plurali. Et diuiditur in quatuor libros partiales, qui sunt introductorij in alios libros legales: imo deseruiunt etiam Canonibus, in quantum declarant significationes terminorum in iure usitatorum, qui multū utiles sunt incipientibus, tanquam ostium in domum, in Ius præbentes introitum. Quare consultum est omnibus quasi modo genitis pueris, & adultis lac iuris concupiscētibus, per Institutionū dogmata sua primaria sumere nutrumenta, ut doctrina præambula informati, Iustiniani mereantur sanctioni securius inhærere. Quæ à Christianissimo Iustiniano Imperatore regulariter derivata omnium imperatorum authoritate iubet, uetat, uindicat, punit, atque permittit. Nullus ergo tam præsumptuosus existat, quod sine Institutionum doctrinis ad Iurium, & maxime ciuilium sublimitates conscendere attentet: quoniam ex alto irremediabiliter corruunt, qui uolare satagunt ante, quàm pennas assumāt. Fuit autē hic liber de mandato Iustiniani Imperatoris (qui etiam Digestū composuit) æditus, post Digestum, & post primam compositionem Codicis: ante tamen secundi Codicis, quem nunc habemus compilationem, per magnificum magistrum Tribonianum Quæstorem sacri palatij sui, cum Theophilo & Dorotheo uiris illustribus, ut in principio Institutionum dicitur. Et huiusmodi libri partiales subdiuiduntur ulterius in titulos, & hi in paragraphos, nō in leges nec in capitula: & paragraphi interdum quādo longi sunt in uersiculos. In allegationibus autem

huius

huius libri talis modus obseruatur, quòd primò liber nominatur, posteà rubrica, deinde paragraphus cum uersiculo. Exempli gratia, Instit. de iusti. & iur. §. Jd est, in libro Institutionum, sub rubrica de iustitia & iure. in § primo illius rubricæ. Aliud, Instit. de iur. nat. gen. & ciuil. § sed quoties. id est, Institutionibus de iure naturali gentiũ & ciuili. paragrapho allegato. Item, Insti. de hære. insti. §. hæreditas. id est, hæredibus instituendis. paragrapho qui incipit, hæreditas, & sic de aliis exemplis accipiendum est. Et hæc de nominibus, diuisionibus, & exemplis ipsorum librorum legalium pro nunc sufficiant. Vt tamen plenius noscantur hi libri, nota quòd Digestum uetus sic incipit, Iuri operã daturũ prius nosse oportet, unde nomen iuris descendat. Et primus titulus est, de Iustitia & iure. Infortiatum uerò sic incipit, Dotis causa semper & ubique est præcipua. Et primus titulus est, Soluto matrimonio quemadmodum dos petatur. Sed digestum Nouum incipit, Hoc edicto permittitur, ut siue iure siue iniuria fieret opus, per nuntiationem inhiberetur. Et est primus titulus de Noui operis nuntiatione. Codex incipit, Imperator cunctos populos. Et prima rubrica est, De sum. tri. & fid. cath. Præmittitur etiam procœmium, Hæc quæ necessario. Authenticũ incipit: Occupatis nobis circa totius reip. curas. Et est prima rubrica, Si hæres soluere legatum noluerit. Decima collatio, quæ etiam liber de Vsibus feudorũ dicitur, sic incipit, Quia de feudo tractaturi sumus, uideamus primò, qui feudum dare possunt. Et prima rubrica est, De his, qui feudũ dare possunt, & qualiter acquiratur & retineatur. Institutiones uerò sic incipiunt, Imperatoriam maiestatem non solum armis decoratam, sed etiam legibus oportet esse armatam.

Notandum etiam est, quòd quidam liber paruum Volumen appellatus est, continens in se aliquos prædictorũ librorum

rum totalium,& aliquos partialium: uidelicet Authentica, Vsus feudorum,& tres ultimos libros Codicis, scilicet x. xi. & xij. qui raro legi consueuerunt, & titulos habent pleroſque rariſſimos.

PRæmiſſis itaque nominibus & diuiſionibus librorum utriuſque Iuris cum modis allegandi in ipſis: nunc pro breuiaturis gloſſarum legendis ſubiungam quoddam alphabetum, in quo communiores ſaltē abbreuiaturæ textuum & gloſſarum Iuris continebuntur: quod ſic incipit,

A uel B. & c. Quæcunque literarum alphabeti poſita ſola in textibus Iuris maximè Decret. ſignat nomen proprium uiri uel mulieris: ut Arnoldus, Bernardus. & ſic de aliis: ut de teſti. ex parte A. id eſt, Adæ. & ſic de aliis.

Ab. id eſt, Abbas: ſcilicet Lapus uel de Caſtelliano.

Ac. uel Accur. id eſt, Accurſius, gloſſator in legibus. Hic duos habuit filios: unus uocabatur Franciſcus Accurſius, malēs doctor, qui gloſsis patris ſui multas fecit additiones. Alius nomine Ceruotus, qui fecit etiam additiones, quæ dicuntur Ceruotinæ, modicum tamen ualentes: quarum una ponitur C. de æden. in l. j. Et ſic filius poteſt in iure patrem reprehendere, ut ff. de condi. ob cauſ. in moribus ſecus: licet poſsit dari tutor patri furioſo.

Al. uel Alb. id eſt, Albertus doctor: uel Albericus.

Ala. id eſt, Alanus.

Ap. ſe. le. id eſt, apoſtolicæ ſedis legatus.

Ap. re. id eſt, appellatione remota.

Ap. ob. re. id eſt appellationis obſtaculo remoto.

Ant. de But. id eſt, Antonius de Butrio.

Ar. uel arg. id eſt, argumentum.

Arch. id eſt, Archidiaconus, magiſter Ioan. Andreæ, qui gloſſauit etiam Sextum, & ſcripſit Roſariū ſuper Decreto.

Ad no-

Ad no.præ.id est, ad nostram præsentiam.

Aut.uel Authen.id est, Authenticum liber, uel Authẽtica lex incorporata.

Az.id est, Azo. qui fecit Summam unam in legibus, ex qua sumunt examinandi continuationes rubricarum.

Bern.Ber.B.id est, Bernardus glossator Decretalium.

Barth.Brix.id est, Bartholomæus Brixiensis, qui fecit additiones glos. super Decreto. quas si Decretum habet, sic incipit glos. eius: Quoniam nouis superuenientibus causis, nouis et remedijs succurrendum.

Bart.id est, Bartolus de Saxo ferrato, legum interpres.

Bal.uel Bald.id est. Baldus in utroque Iure scribens.

Band.id est, Bandinus doctor.

Bo.me.id est, bonæ memoriæ.

Bulg.id est, Bulgarus doctor.

But.id est, Butrius, scilicet Antonius de Butrio.

C.in textu posita Celestinum signat, maximè quando apponuntur hæc uerba, prædecessor noster. aliàs in glossis, summis, uel lecturis, C. magnum significat codicem, communiter in ablatiuo casu. Sed c. paruum, id est, capitulo: uel centesimo, in distinctionibus.

Cy.id est, Cynus doctor legum.

Ci.id est, ciuis.

Cle.uel Clem.id est, Clementinæ uel Clementinis.

Card.id est, Cardinalis doctor.

Constit.id est, constitutio.

Compost.id est, Compostellanus doctor.

Cen.eccl.id est, censura ecclesiastica.

Con.t.t.r.id est, consultationi tuæ taliter respondemus.

D.sola, uel dist.id est, distinctione.

De pœn.id est, de pœnitentijs.

De conſ.id eſt,de conſecratione.

Dil.fil.id eſt,dilectus filius.

Dama.id eſt,Damaſus papa.

Dy.id eſt.Dynus doctor.

Diſ.ue.id eſt,diſcretioni ueſtræ.

Do.de Ro.id eſt,domini de Rota.

Durand.id eſt,Durandus doctor.

E.ſola & magna,nomẽ proprium.e parua, eodem uel tãdem:maximè quando ſequitur titulo,diſtinctione,uel lege.

Eccl.Rom.id eſt,eccleſia Romana.

Extra.id eſt,extrauagans.

Et hìc eſt ſciendum quòd quando in Summa de caſibus,in Summa Piſana uel alicubi in libris Iuris ponitur authoritas ex Decretalibus,tũc allegatur extra:& ſignificat extrauagantem.ſcilicet textum uel capitulum extra corpus Decretorum poſitum.Decretales enim paulò ante compilationem, correctionem & concordationem ipſarum erant extrauagãtes: quia uagabantur extra illud uolumen. Hodie autem per modernos Canoniſtas capitula in Decretalibus, in Sexto ſimiliter & in Clementi.non conſueuerunt allegari extra:quia talia capitula modò non uagantur extra corpus Iuris Canonici.Sed legiſtæ prædictorum librorum textus allegãt extrà eò quia ſunt extra corpus ſui Iuris.ſcilicet Ciuilis. Verum eſt quòd canoniſtæ adhuc hodie aliquos textus etiam Canonis Iuris,allegãt extrà:uidelicet hos qui ſunt extrauagantes nõdum incorporati Iuri Canonico.

Fa.id eſt.facit.

Fe.re.præ. n. i. felicis recordationis prædeceſſoris noſtri.

F.t.id eſt,fraternitati tuæ.

Fi.id eſt,finale,uel fine.

ff.id eſt,digeſtis.

Fri.id

Fri.de Zen.id est,Fridericus de Zenis.

Frā.de Za.i.Frāciscꝰ de Zabarellis,doctor et Cardinalis.

Flori.id est,Florianus doctor.

Fri.Imper.id est,Fridericus Imperator.

F.t.t.r.id est,fraternitati tuæ taliter respondemus.

G.in Spe.Guillelmus in Speculo.

G..de mon.Laud.id est,Guillelmus de monte Lauduno.

Guil.id est,Guillielmus doctor.

Gen.id est,Genshelinus doctor.

Gra.id est,Gratianus compilator Decreti.

Go.uel Gof.id est,Goffredus:qui composuit Summam, in qua recitant examinandi in iure Canonico continuationes rubricarum,& alia plura.

Gar.id est,Garsias doctor.

Hu.uel V.id est,Hugo uel Vgutio.

Ho.uel Hosti.id est,Hostiensis doctor.

Hen.Bo.id est,Henricus Boick.

Hon.id est,Honorius papa.

Her.id est,Hermanus doctor.

I.sola,uel cum titello sic,j̄.denotat infrà.

Pro quo sciendum,quando textus allegatur,qui etiam postea habetur,siue in eodem libro, siue in alio, eiusdem tamen iuris,tunc dicitur infrà:& scribitur per j longum:cui supraponi potest titellus:ut sic j̄.titulo proxim.c.j.ij.id est,infrà titulo proximo.cap.j.&c.

j̄.eod.tit.id est,infrà eodem titulo.

j.breuis signat unum uel primo.

Io.Mo.id Ioannes Monachi glossator Sexti in Francia.

Io.And.i.Ioannes Andreæ,etiam glossator Sexti & Clementinarū,qui & Nouellas cōscripsit,ualentißimus doctor.

Io.Imo.id est, Ioānes Imola,modernus doctor super Decreta

cretalibus notabiliter scribens.

Io.uel Ioan.id est, Ioannes glossator Decreti Theutonicus quem aliqui nominant Ioannem antiquum.

Io.de Lig.id est, Ioannes de Ligniano.

Io.de Fan.id est, Ioannes de Fantusijs.

Inno.uel Innoc.id est, Innocentius papa.

Imo.id est, Imola subaudiendo Io.

Iac.de Liz.id est, Iacobus de Lizano.

Iac.de Are.id est, Iacobus de Arena.

Iac.But.id est, Iacobus Butrigarij.

Iac.Bal.id est, Iacobus Balduini.

Iac.de Bel.id est, Iacobus de Beluiso.

L,sola.i.lege,uel quinquaginta in numero distinctionum.

Lap.ab.id est, Lapus abbas doctor.

Lamb.de ramp.id est, Lambertus de ramponibus.

Lud.de Ro.id est, Ludouicus de Roma doctor.

La.uel lau.id est, Laurentinus in glosis Decretalium.

Lib.id est, liber uel libro.secundū exigentiā cōstructionis.

M.uel Mar.id est, Martinus doctor.

M. uel man. id est, mandamus. signanter quando litera q, sequitur: ut M.q.id est, mandamus quatenus.

Mo.ca.præ. id est, monitione canonica præmissa.

Nic.Sic.do.id est, Nicolaus Siculus doctor, qui aliter dicitur Panormitanus, uel Panormita modernißimus.

No.& uet.test.id est, noui & ueteris testamenti.

No.id est, nota.

Nota.id est, notatur.

Nouel id est, nouella.

O.uel op.id est. opinio.

Ob.id est, obstaculo.

Odo.id est, Odofredus doctor.

Ol.uel Old.id est, Oldradus, uel Oldradus.

Osti.uel Ost.id est, Ostiēsis.cōmuniter tamē per H dicitur.

Pe.id est, pœnitentia, uel Petrus, uel penultimo.

Penul.uel penult.id est, penultimo.

Paragraphus quia in ordine alphabeti non inuenitur abbreuiatus, cùm non sit una littera sic solet scribi, §. ut quando capitulum uel aliqua lex est longa, tunc ad citius inueniendum textum allegatum ponitur in capitulo uel lege paragraphus unus uel plures. Nota tamen quòd paragraphi sunt duplices, uidelicet magnus & paruus: & paruus debet esse niger de encausto in tali forma, §. & talis debet legi cum sua determinatione sequēti. hic autē communiter ponitur in gloßis uel in summis recollectis. Alius autem magnus sic formatur. ¶ & debet esse de alio colore, scilicet rubeo uel blaueo seu flauo. Et talis legi non debet: licet in legendo dum inuenitur uel dū uenit ad eum, pausari debeat. & in corrigendo libros debet nominari, ut apponatur si non sit ibi. Nam certi textus & summæ distinctæ sunt per tales: ita quòd allegatur primus, secūdus &c. Si ergo non essent ibi, contingeret primū accipi pro secūdo, & secūdum pro primo, quod errorem induceret. & unus scilicet §. paruus, significat alium, uidelicet magnum: & sic apud logicos est terminus secundæ intentionis.

Præal.id est, præallegatus.

Prin.id est, principio.

Per to.id est, per totum.

Pri.id est, primo.

Prætex.id est, prætextu, hoc est occasione.

Pau.de leaz.id est, Paulus de Leazaris, qui scripsit bene super Clementinis

Pet.de Bel.id est, Petrus de Bella pertica, doctor legum citra montanus Burgundus.

Pet.

Pet.de Sam.id est, Petrus de Samprana.

P.uel Pla.id est Placentinus doctor.

Præ.di.id est, præfulgeat dignitate: ut de testi.in ca.licet.ij.

Præ.id est, præterea.

Pa.id est, papa.

Pomp.id est, Pomponius Imperator.

Q.id est, quæstione, quando ponitur in causis Decret.uel quatenus, quando ponitur in textu Decretalium: maxime post mandamus: ut sic, mandamus.q.

Ray.id est, Raymundus capellanus & pœnitētiarius Gregorij ix.de quo in principio Decretalium.

Re.id est, remota: ut ibi, ap.re.ut s̄.

Rof.id est, Roffredus doctor.

Rog.id est, Rogerius legista.

Re.uel Respon.ide est, responso uel responsio.

Re.id est, require, uel remißionibus.

Sali.id est, Salicetus doctor.

Sicu.ab.id est, Siculus abbas.

Se.ap.id est.sedes apostolica.

So.id est.solutio.

Sa.ap.con.id est.sacro approbante concilio.

Se.uel seq.id est.sequenti.

Sequen.id est.sequentibus.

S.uel s̄.id est.suprà. Vnde quando aliquid allegatur in aliquo, quod prius ante illum locum habitum est in alio uel eodem libro, eiusdem tamen iuris, uidelicet aut Ciuilis aut Canonici, hoc allegatur suprà per s̄.breuem: sed s.loga sola.id est, scilicet.

Spe.id est, Speculum, liber magnus.

Spec. id est, Speculator author speculi, scilicet Guilhelmus Durandi.

Sub.

Sub.app.obſt.id eſt,ſublato appellationis obſtaculo: ut de teſt.cum olim.

Sac.aut.con.id eſt,ſacra authoritate Concilij: ut de iure-iuran.nimis.

Tan.id eſt,Tancredus.

T.uel tit.id eſt,titulo.

Etiam t.id eſt,taliter.

Tho.id eſt,Thomas.

Vin.id eſt,Vincentius doctor.

Vincen.id eſt,Vincentius etiam doctor.

Vb.de Bo.id eſt,Vbertus de Bobio.

Vlt.id eſt,ultimo.

V.ſola.id eſt,quinque uel quinta:ut u.q.u.

Vui.uel Vuil.id eſt,Vuilhermus,quod Italici ſcribũt Guilbelmus,& Francigenæ Guilhermus.

Vui.Duran.id eſt,Vuilhermus Durandi.

Ver.id eſt,uerſu,uel uerſiculo.

Ve.id eſt,uetus.ut,ff.Vetus.

X.id eſt,decima.

XX.id eſt,uigeſima &c.

XC.id eſt,nonageſima.quia x. præpoſita c,quæ ſignificat centum,ſubtrahit ei x.ſicut etiam in xl.&c.

Zab.id eſt,Zabarella,uidelicet dominus Franciſcus.

Con.uel conſ.id eſt,conſecratione.

§.id eſt,paragrapho uel paragraphis:de quo ſ.latiùs dictũ eſt

Sunt & aliæ abbreuiaturæ de rubricis,tam legum, quàm canonum maximè Decretalium,de quibus patet ꝯ.Hæc autem de abbreuiaturis textuum & gloſſarum,Summarum,& Lecturarum utriuſque Iuris præter titulos nunc ſufficiãt. Quæ mĩq; primis Iuriũ alũnis difficiles apparent in primo agreſſu:& raro colliguntur ita copioſè. Quare ſit hoc opuſculum inci

incipientibus tanto magis acceptum cariúsque reputatum, quanto solicitius est collectum.

QVia ad præmissorum notitiam necessarium est habere rubricas, seu titulos utriusque iuris abbreuiatos & extensos, præponam rubricas Iuris Canonici propter earum paucitatem respectu rubricarum Iuris Ciuilis, quas etiam subiungam. Etiam quia ꝯ. præmisi Ius Canonicum Iuri Ciuili ratione dignitatis, excellentiæ &c Sequuntur ergo rubricæ Decretalium, & per consequens Sexti & Clementinarum, eo ordine, quo ponuntur in Decretal. lib. primitus abbreuiatæ deinde extensæ: & postea, ut eò facilius menti teneantur, metricè in LIII. uersibus colligentur. Vnde nota, quòd hi sunt tituli Decretalium non inspecto ordine alphabeti: & primo, primi libri: secundo, secundi &c.

De sum. Trin. & fid. ca. id est, de summa Trinitate & fide catholica.

Constit. in est, constitutionibus.

Rescrip. id est, rescriptis.

Consue. id est, consuetudine.

Postula. præ. id est, postulatione prælatorum.

Ele. id est, electione & electi potestate.

Translatio. episc. id est, translatione episcoporum.

Aut. & usu pal. id est, authoritate & usu pallij.

Renun. id est, renuntiationibus.

Sup. neg. præ. id est, supplenda negligentia prælatorum.

Tẽp. ord. id est, tẽporib. ordinũ, & qualitatib. ordinãdorũ.

Scru. in or. fa. id est, scrutinio in ordine faciendo.

Ordi. ab episc. qui re. id est, ordinatis ab episcopo, qui resignauit uel renuntiauit episcopatui, uel ab excommunicato.

Aeta. & quali. id est, ætate & qualitate & ordine præficiendorum.

Sa. nunc.

Sa.unc.id est.sacra unctione.
Sacra.ite. uel non id est.sacramentis iterandis,uel non.
Ser.non ord.id est.seruis non ordinandis, & eorum manumißione.
Fil.presb.id est,filiis presbyterorum ordinandis uel non.
Ob.adrati.id est,obligatis ad ratiocinia ordinandis uel non.
Corp.mici.id est,corpore uiciatis promouendis,uel non.
Biga.id est,bigamis non ordinandis.
Cle.pe.id est,clericis perigrinis.
Of.archi.id est,officio archidiaconi.
Of.archipres.id est,officio archipresbyteri.
Off.pri.id est,officio primicerij.
Off.sacri.id est,officio sacristæ.
Off.custo.id est,officio custodis.
Off.uica.id est,officio uicarij.
Off.dele.id est,officio & potestate iudicis delegati.
Of.le.id est,officio legati.
Off.iud.or.id est,officio iudicis ordinarij.
Off.iud.id est,officio iudicis.
Ma.& obe.id est,maioritate & obedientia.
Treu.& pa.id est,treuga & pace.
Pac.id est,pactis.
Transac.id est,transactionibus.
Postu.id est,postulando.
Procur.id est,procuratoribus.
Syndi.id est,syndico.
Iis que ui.me.id est,iis quæ ui metúsue causa fiunt.
In integ.re.id est,in integrum restitutione.
Ali.iu.mu.cau.fac.id est,alienatione mutandi iudicij causa facta.
Arbi.id est,arbitris.

Iudi.id est,iudiciis.
Fo.Compe.id est,foro competenti.
Li.ob.id est,libelli oblatione.
Mu.peti.id est,mutuis petitionibus.
Lit.contest.id est,litis contestatione.
Vt li.non contest.id est,ut lite non contestata non procedatur ad testium receptionem,uel ad definitiuam sententiam.
Iu.calum.id est,iuramento calumniæ.
Dila.id est,dilationibus.
Fer.id est,feriis.
Or cogni.id est,ordine cognitionum.
Plus peti.id est,plus petitionibus.
Cau.pos.& propr.id est,causa possessionis & proprietatis.
Resti.spo.id est restitutione spoliatorum:
Do.& contu.id est,dolo & contumacia.
Eo qui mit.in pos.id est, qui mittitur in possessionem causa rei seruandæ.
Vt li.pen.id est,ut lite pendente nihil innouetur.
Seques.posses.id est,sequestratione possessionũ & fructuum.
Confes.id est,confessis.
Proba.id est,probationibus.
Test.id est,testibus & attestationibus.
Test.cog.id est.testibus cogendis uel non.
Fi.instru.id est.fide instrumentorum.
Præsum.id est,præsumptionibus.
Iureiur.id est iureiurando.
Excep.id est,exceptionibus.
Præscrip id est.præscriptionibus.
Sent.& re iud.id est.sententia & re iudicata.
Ap.id est,appellationibus,recusationibus & relationibus.

Peti

Peregri.id est,peregrinantibus.
Confir.uti.id est,confirmatione utili & inutili.

TITVLI TERTII LIBRI.

Vi.& ho.cle.id est,uita & honestate clericorum.
Coha.cle.& mu.id est,cohabitatione clericorũ & mulierũ.
Cler.coniu.id est,clericis coniugatis.
Cler.non resi.id est, clericis non residentibus in ecclesia uel præbenda.
Preben.id est,præbendis & dignitatibus.
Cler.ægro.id est,clerico ægrotante uel debilitato.
Insti.id est.institutionibus.
Concess.præ.id est,concessione præbendæ uel ecclesiæ non uacantis.
Nese.ua.id est ne sede uacante aliquid innouetur.
Iis quæ fi.à præ.id est,iis,quæ fiunt à prælatis sine consensu capituli.
Iis quæ fi.à ma.par.ca.i.iis.quæ fiũt à maiori parte capituli.
Vt ec.benef.id est,ut ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur.
Re.ec.non alie.id est,rebus ecclesiæ non alienandis.
Preca.id est.precario uel precariis.
Commo.id est,commodato.
Depo.id est,deposito.
Empt.& uend.id est,emptione & uenditione.
Lo.& condu.id est,locato & conducto.
Re.permu.id est,rerum permutatione.
Feud.id est feudis.
Pigno.id est.pignoribus & aliis cautionibus.
Fideius.id est,fideiussoribus.
Solu.id est,solutionibus.
Dona id est,donationibus.

Pecu.cle.id est,peculio clericorum.
Testa.id est,testamentis & ultimis uoluntatibus.
Suc.ab intes.id est.successionibus ab intestato.
Sepul.id est,sepulturis.
Paroch.id est,parochiis & alienis parochianis.
Deci.id est,decimis,primitiis,& oblationibus.
Regula.id est,regularibus & transeuntibus ad religionem.
Conuer.coniu.id est,conuersione coniugatorum.
Conuer.infid.id est,conuersione infidelium.
Vot.id est,uoto & uoti redemptione.
Sta.mo.id est.statu monachorum & canonicorum regularium.
Reli.do.id est,religiosis domibus,ut episcopo sint subiectæ.
Capel.mo.id est, capellis monachorum & aliorum religiosorum.
Iure pa.id est,iure patronatus.
Censi.id est,censibus,exactionibus,& procurationibus.
Consec.ec.id est,consecratione ecclesiæ uel altaris.
Cele.mis.id est,celebratione missarum,& sacramento eucharistiæ,& diuinis officiis.
Bapt.id est,baptismo & eius effectu.
Pres.non bap.id est,presbytero non baptizato.
Custo.euch.id est,custodia eucharistiæ, & chrismatis & aliorum sacramentorum.
Reli.& ue.sanc.id est,reliquiis & ueneratione sanctorum.
Ob.ie.id est,obseruatione ieiuniorum.
Pur.post par.id est,purificatione post partum.
Ec.ædi.id est,ecclesiis ædificandis uel reparandis.
Immu.id est,immunitate,alias emunitate ecclesiarum,cœmeteriorum,& rerum ad eas pertinentium.
Ne cle.uel mo.id est,clerici uel monachi secularibus negotiis se im

se immiſceant.

TITVLI QVARTI LIBRI.

Spon.& matri.id eſt,ſponſalibus & matrimoniis.

Deſpon.impu.id eſt,deſponſatione impuberum.

Cland.deſpon.id eſt,de clandeſtina deſponſatione.

Spon.du.id eſt,ſponſa duorum.

Condi.ap.id eſt,conditionibus appoſitis in deſponſatione, uel in aliis contractibus.

Qui cler.uel uo.id eſt,qui clerici uel uouentes matrimonium contrahere poſſunt.

Eo qui dux.in mat.id eſt,eo qui duxit in matrimoniũ, quam polluit per adulterium.

Con.lepro.id eſt,coniugio leproſorum.

Coniu.ſer.id eſt,coniugio ſeruorum.

Na.ex lib.uen.id eſt,natis ex libero uentre.

Cog.ſpi.id eſt,cognatione ſpiritali.

Cog.le.id eſt,cognatione legali.

Eo qui cog.conſan.ux.ſuæ.id eſt,eo qui cognouit conſanguineam uxoris ſuæ.

Conſan.& af.id eſt,conſanguinitate & affinitate.

Fri.& male.id eſt, frigidis & maleficiatis, & impotentia coeundi.

Ma.con.edic.ec.contrac.id eſt,matrimonio contra edictum eccleſiæ contracto.

Qui ſi.ſint leg.id eſt,qui filij ſint legitimi.

Qui ma.ac.poſ.id eſt,qui matrimonium accuſare poſſunt, uel contra illud te ificari.

Diuor.id eſt,diuortiis.

Do.inter ui.& ux. & de dote.id eſt, donationibus inter uirum & uxorem: & de dote poſt diuortium reſtituenda.

Se.nup.id eſt,ſecundis nuptiis.

Accu. id est, accusationibus, inquisitionib. & denũtiationibus.
Calum. id est, calumniatoribus.
Simo. id est, simonia: & ne aliquid pro spiritalibus exigatur uel promittatur.
Ne præla. ui. su. id est, ne prælati uices suas uel ecclesias sub annuo censu concedant.
De magi. id est, de magistris: & ne aliquid exigatur, pro licentia docendi.
Iudæ. id est, Iudæis & Sarracenis & eorum seruis.
Hære. id est, hæreticis & Manichæis.
Schisma. id est, schismaticis.
Aposta. id est, apostatis & reiterantibus baptisma.
His qui fi. oc. id est, qui filios occiderunt.
Infan. & lang. ex. id est, infantibus & languidis expositis.
Homici. id est, homicidio uoluntario uel casuali.
Tornea. id est, torneamentis.
Cle. pug. in du. id est, clericis pugnantibus in duello.
Balli. & sagit. id est, ballistariis & sagittariis.
Adul. id est, adulterio & stupro.
Rapto. id est, raptoribus incendiariis, & uiolatoribus ecclesiarum.
Fur. id est, furtis.
Vsur. id est, usuris.
Cri. fal. id est, crimine falsi.
Sortile. id est, sortilegiis.
Collu. dete. id est, colluſione detegenda.
Delic. pu. id est, delictis puerorum.
Cle. uena. id est, clerico uenatore.
Cler. percus. id est, clerico percussore.
Maledi. id est, maledicis.

Cler.

Cler.excommu.id eſt,clerico excommunicato, interdicto uel depoſito miniſtrante.
Cler.non ord.id eſt,clerico non ordinato miniſtrante.
Cler.per ſal.pro id eſt,clerico per ſaltum promoto.
Eo,qui fur.or.ſuſ.id eſt,eo,qui furtiuè ordines ſuſcepit.
Exceſ.præ.id eſt,exceßibus prælatorum in ſubditos.
No.ope.nun.id eſt,noui operis nuntiatione.
Priuile.id eſt,priuilegiis & exceßibus priuilegiatorum.
Purg.cano.id eſt,purgatione canonica.
Purg.uulg.id eſt,purgatione uulgari.
Iniu.id eſt,iniuriis & damno dato.
Pœn.id eſt,pœnis.
Pœn.& re.id eſt,pœnitentiis & remißionibus.
Sen.excom.id eſt,ſententia excommunicationis.
Ver.ſig.id eſt,uerborum ſignificatione.
Re.iu.id eſt,regulis iuris.

Nunc præmißis rubricis Decretaliũ abbreuiatis & extenſis,ut eò melius menti teneantur, ſequuntur uerſus de eiſdem ſecundum ordinem.

PRima ſuprema fides ſtatuit,ſcribítque ſeneſcit.
Poſtulat,electus,translatus,author & uſus.
Inde renuntio,ſuppleo:temporibus quoque ſcrutor.
Ordo reſignatus,ætas,ungitque ſacramen.
Filius & ſeruus,obnoxius & iuratus.
Hinc bigamus,clerus,peregrinus & archileuita.
Achiſacer,primas,ſacri cuſtos,uice fungens.
Delegans,legatus,iudex ex ordine dictus.
Iudicis officium,maior pax,pacta ſequuntur.
Tranſigo,poſtulo,procuro,uel ſyndicus eſto.
Hinc metus integrat,alienat,arbitrium dat.

IVdicium forúsque, libellus, mutua poscens.
Litem contestans, sine quo non suscipe testes.
Iuro dilatis. ferus ex ordine nosco.
Plus peto de causa: spoliatus restituendus.
Est dolus est missus, lis pendens, atque sequester.
Confessúsque, probo, testis, testes quoque cogo.
Instruo, præsumo, iusiurans, excipiendo.
Præscribo, sententio, prouoco, pergóque firmo.
DIuus honor, clerus, habitans clerus quoque iunctus.
Non residens dignus: æger uel debilitatus.
Instituo concedendo ne sede uacante.
Et sine consensu maior pars non minuatur.
Ecclesiæ res, atque precaria commodo, pono.
Vendo, loco, mutuo, feudum pignúsque cauendo.
Atque fideiussor soluit, dat peculiorum.
De testamentis etiam succedo sepultis.
Parochiis. decimis, uult regula religiosis.
Coniux, conuersus infidus, uota redemit.
Inde status monachi, domus atque capella locorum.
Iure patronatus, de censibus ara sacrata.
Missáque baptismus, quo non est presbyter usus.
Eucharistia, reliquiæ, ieiunia pura.
Aedes immunes seculi fuge clerice merces.
SPonsus & impubes, clandestina sponsa duorum.
Conditio uouens, qui polluit atque leprosus.
Seruus de natis. sequitur cognatio duplex.
Post consanguineam, consanguinei gelidique.
Coniugium uetitum, sequitur, qui legitimi sunt.
Accusare queunt, diuortia, dona secunda.
ACcusatio siue calumnia simoniacis.
Prælati rabi, Iudæus, hæreticúsque.

Schismaticus, apostaticus, natos perimentes.
Infans expositus, homicidia, torneamenta.
Hinc clerus pugnans, post hocque sagittat adulter.
Ecclesiæ raptor, sequitur fur, hinc & usura.
Falsarius, sors, colludens, crimen puerorum.
Clerus uenator, percussor, maledicúsque.
Clerus depositus, qui non est ordo minister.
Sditus furtiuus, excessus, opúsque nouellum.
Lex priuata subit, sequitur purgatio duplex.
Iniuriæ pœnæ, quæ remißio post anathema.
Verborum signi. sequitur post regula Iuris.

Hi sunt speciales uersus de rubricis Decretalium secundũ ordinem suum. Et ut suprà tactum est, ubi dicebatur de Decretalibus, clxxxv. sunt rubricæ seu tituli.

Sunt autẽ capitula in Decretalibus tria millia minus xviij.

Versus:

Bis centum tituli, sed quindenos remouebis.
Sunt Decretales ter mille, sed absque nouem bis.

PRæmißis titulis seu rubricis Decretalium abbreuiatis & extensis non inspecto ordine alphabeti, sed eo ordine, quo ponũtur in Decretalibus, & præmißis uersibus de eisdẽ secundum ordinem, ut eò melius mente teneantur: sequuntur nunc ijdem tituli siue rubricæ Decretalium extẽsi per ordinẽ alphabeti, secundum ordinem librorum eos continentium ordinatim: ut lector Iuris si indiguerit, citius inueniendo quemlibet illorum recurrat ad eos.

TITVLI LIBRI DECRETALIVM.

AVthoritate & usu pallij. lib. j. tit. viij.
Alienatione iudicij mutandi causa facta. lib. j. tit. xj.
Arbitris. lib. j. tit. xlij.
Appellationibus, recusationibus & rela. lib. ij. tit. xxviij.

Accusationibus, inquisitionibus, & denuntia. lib. v. tit. j.
Apostatis & reiterantibus baptismum. lib. v. tit. ix.
Adulterijs & stupro. lib. v. tit. vj.

Bigamis non ordinandis. lib. j. tit. xxj.
Baptismo & eius effectu. lib. iij. tit. xlij.

Constitutionibus. lib. j tit. ij.
Consuetudine. lib. j. tit. iij.
Corpore uitiatis non ordinandis. lib. j. tit. xx.
Clericis peregrinis & eis non sine literis recipiendis. lib. j. tit. xxij.
Causa possessionis lib. ij. tit. xij.
Confessis. lib. v. tit. xvij.
Confirmatione utili. lib. v. tit. iij.
Cohabitatione clericorum & mulierum. lib. iij. tit. v.
Clericis coniugatis. lib. iij. tit. iij.
Clericis nõ residentibus in ecclesia uel præbenda. lib. iij. tit. iij.
Clerico ægrotante uel debilitato lib. iij. tit. vj.
Cõcessione præbẽdæ uel ecclesiæ non uacantis. lib. iij. tit. viij.
Commodato. lib. iij. tit. xv.
Conuersione coniugatorum. lib. iij. tit. xxxj.
Conuersione infidelium. lib. iij. tit. xxxij.
Capellis monachorũ & aliorũ religiosorum. lib. iij. tit. xxxvj.
Censibus, exactionibus, & procurationibus. lib. iij. tit. ij.
Consecratione ecclesiæ uel altaris. lib. iij. tit. xl.
Celebratione missarum, & de sacramento Eucharistiæ, & diuinis officijs. lib. iij. tit. xlj.
Custodia Eucharistiæ & chrismatis & aliorum sacramentorum. lib. iij. tit. xliij.
Clandestina desponsatione. lib. iiij. tit. ij.
Conditionibus appositis in desponsationibus uel aliis contractibus. lib. iiij. tit. v.

Coniugio leprosorum.lib.iiij.tit.vij.
Coniugio seruorum.lib.iiij.tit.ix.
Cognatione spiritali.lib.iiij tit.xj.
Consanguinitate & affinitate.lib.iiij tit.xiiij.
Calumniatoribus.li.v.tit.j.
Clericis pugnantibus in duello.lib.v.tit.xiiij.
Colluſione.lib.v tit xxj.
Clerico uenatore.lib.v tit xxiiij.
Crimine falſi.lib.v tit.xxv.
Clerico percuſſore.lib.v.tit.xx.
Clerico maledico.lib.v.tit.xxvj.
Clerico excommunicato uel depoſito uel interdicto miniſtrãte.lib.v.tit.xxvij.
Clerico per ſaltum promoto.lib.v.tit.xxix.
Dilationibus.lib.j.tit.vij.
Dolo & contumacia.lib.j.tit.xiiij.
Depoſito.lib.iij.tit.xvj.
Donationibus.lib.iij.tit.xxxij.
Decimis & primitijs.lib.iij.tit.xxx.
Deſponſatione impuberum.lib.iiij.tit.ij.
Diuortijs.lib.iiij.tit.xx.
Donationibus inter uirum & uxorem, & de dote poſt diuortium reſtituenda.lib.iiij.tit.xxxiij.
Delictis puerorum.lib.v.tit.xxij.
Electione & electi poteſtate.lib.j.tit.vj.
Aetate & qualitate in ordine præficiendorum. lib.j. tit.xiij.
Eaqui mittitur in poſſeſſionẽ cauſa rei ſeruãdæ.lib.j.tit.xv.
Exceptionibus.lib.j.tit.xxv.
Eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione conferantur. lib.iij. tit.xxj.

Emptio

Emptione & uenditione lib. iii. tit. xviij.
Ecclesiis ædificandis uel reparandis. lib. iij. tit. xlviij.
Emunitate ecclesiarum, cœmeterij, & rerum ad eas pertinentium. lib. iij. tit. xlix.
Eo, qui duxit in matrimonium quam prius polluit per adulterium. lib. iiij. tit. vij.
Eo, qui cognouit consanguineam uxoris suæ uel sponsæ. lib. iiij. tit. xj.
Eis qui filios occidunt. lib. v. tit. x.
Eo, qui furtiuè ordines suscepit. lib. v. tit. xxx.
Excessibus prælatorum in subditos. lib. v. tit. xxxj.

Filijs presbyterorum. lib. j. tit. xvij.
Foro competenti. lib. ij. tit. ij.

Ferijs. lib. ij. tit. ix.
Fide instrumentorum. lib. ij. tit. xxij.
Feudis. lib. iij. tit. xx.
Fideiussoribus. lib. iij. tit. xxij.
Frigidis & maleficiatis. lib. iiij. tit. xv.
Furtis. lib. v. tit. xviij.
Falsarijs. lib. v. tit. xx.

His, quæ ui metúsue causa fiunt. lib. j. tit. xl.
His, quæ fiunt à prælato sine consensu capituli, li. iij. tit. x.
His, quæ fiunt à maiori parte capituli. lib. iij. tit. xx.
Hæreticis. lib v. tit. vij.
Homicidio uoluntario uel casuali. lib. v. tit. xij.

In integrum restitutione. lib. j. tit. xl.
Iudicijs. lib. ij. tit. j.
Iuramento calumniæ. lib. ij. tit. vij.
Institutionibus. lib. iij. tit. vij.

Iur:

Iure patronatus. lib. iij. tit. xxxvij.
Iudeis & Saracenis & eorum seruis. lib. v. tit. xj.
Infantibus & languidis expositis. lib. v. tit. xj.
Iniurijs & damno dato. lib. vj. tit. xxxvj.
Libelli oblatione lib. ij. tit. iij.
Litis contestatione. lib. ij. tit. xlv.
Locato & conducto. lib. iij. tit. xviij.
Maioritate & obedientia. lib. j. tit. xxxiij.
Mutuis petitionibus. lib. ij. tit. iij.
Matrimonio contracto contra interdictum ecclesiæ. lib. iij. tit. xvj.
Magistris, & ne aliquid exigatur pro licentia docendi. li. v. tit. v.
Maledicis. lib. v. tit. xxvj.
Nato ex libero uentre. lib. iij. tit. xx.
Non ordinato ministrante. lib. v. tit. xxviij.
Noui operis nuntiatione. lib. v. tit. xxxij.
Ne clerici seu monachi secularibus negotiis se immisceant. lib. iij. tit. j.
Ne prælati uices aliis cõcedant sub annuo censu. lib. v. tit. iij.
Ne sede uacante aliquid innouetur. lib. iij. tit. viij.
Ordinatis ab Episcopo qui renũtiauit episcopatui, uel excommunicato. lib. j. tit. xij.
Obligatis ad ratiocinia ordinandis uel non. lib. j. tit. xx.
Offic. archidiaconi. lib. j. tit. xij.
Offic. archipresbyteri. lib. j. tit. xxiij.
Offic. primicerij. lib. j. tit. xxv.
Offic. sacristæ. lib. j. tit. xxvj.
Officio custodis. lib. j. tit. xxvij.
Officio uicarij. lib. j. tit. xxviij.
Officio uel potestate iudicis delgati. lib. j. tit. xxix.

Officio

Officio legati.lib j.tit.xxx.
Officio iudicis ordinary lib.j.tit.xxxj.
Officio iudicis.lib.j.tit xxxij.
Ordine cognitionum.lib.ij.tit.x.
Obseruantia ieiuniorum.lib.iij.tit.xlvj.
POstulatio li.j.tit.v.
Pactis.lib.j.tit xxxv.
Postulando lib.j.tit.xxxvij.
Procuratoribus.lib.j.tit.xxxviij.
Plus petitionibus.lib.ij.tit.xi.
Probationibus.lib.ij.tit.xix.
Præsumptionibus.lib.ij.tit.xxiij.
Præscriptionibus.lib.ij.tit.xxvj.
Peregrinantibus.lib.ij.tit.xix.
Præbendis & dignitatibus lib.iij.tit.v.
Precarijs.lib iij.tit.xiij.
Pignoribus & alijs cautionibus lib.iij.tit.xxj.
Peculio clericorum.lib.iij.tit.xxv.
Parochijs & alienis parochianis.lib.iij tit.xix.
Presbytero nondum baptizato.lib.iij.tit.xlij.
Purificatione post partum lib.iij.tit.xlvij.
Priuilegiis & exceßibus priuilegiatorum.lib.v.tit.xxxij.
Purgatione canonica.lib.v.tit.xxxiiij.
Purgatione uulgari.lib.v.tit.xxxv.
Pœnis lib.v.tit.xxxvij.
Pœnitentiis & remißionibus.lib.v.tit.xxxviij.
QVi clerici uel uouentes matrimonium contrahere possunt.lib.iiij tit.vj.
Qui filii sint legitimi.lib.iiij.tit.xvij.
Qui matrimonium accusare possunt, uel testificari.lib.iiij. tit.xviij.

Reſcriptis.lib.j. tit.iij.
Reſtitutione in integrum.lib.j.tit.ix.
Rebus eccleſiæ alienandis uel non.lib.iij.tit.xiij.
Reſtitutione ſpoliatorum lib.ij tit.xiij.
Rerum permutatione.lib.iij.tit.xix.
Regularibus & tranſeuntibus ad religionem.lib.iij.ti. xxxj.
Religioſis domibus.lib.iij.tit.xxxvj.
Reliquijs & ueneratione Sanctorum lib.iij.tit.xlv.
Raptoribus & incendiarijs & uiolatoribus eccleſiarum. lib. v.tit.xvj.
Regulis Iuris.lib.v.tit.iiij.
Summa Trinitate & fide catholica.lib.j.tit.j.
Supplenda negligentia prælatorum.lib.j.tit.x.
Scrutinio in ordine faciendo.lib.j.tit.xij.
Sacra unctione.lib.j.tit xv.
Sacramentis iterandis uel non.lib.j.tit.xvj.
Seruis non ordinandis.lib.j.tit.xviij.
Syndico.lib.j.tit.xxxix.
Sequeſtratione poſſeßionis & fructuum.lib.ij.tit.xvij.
Sententia & re iudicata.lib.ij.tit.xvij.
Solutionibus.lib.iij.tit.xxiij.
Succeßionibus ab inteſtato.lib.iij.tit.xxvij.
Sepulturis.lib.iij.tit.xxviii.
Statu monachorum.lib.iij.tit.xxv.
Sponſalibus & matrimoniis.lib.iiij.tit.j.
Sponſa duorum.lib.iiii.tit.iiii.
Secundis nuptiis.lib.iiii.tit.xxi.
Simonia,& ne aliquid exigatur uel promittatur.lib. v.ti.iii.
Schiſmaticis & ordinatis ab eis.lib.v.tit.viij.
Sagittarijs & ballistarijs.lib.x.tit.xv.
Sortilegijs.lib.v.tit.xij.

Sentẽtia excõmunicationis, ſuſpenſionis & c. lib. v. tit. xxiij.

TRanslatione Epiſcopi uel electi. lib. j. tit. vij.

Temporibus ordinationum, & qualitate ordinandorum. lib. j. tit. xj.

Treuga & pace. lib. j. tit. xxxiij.

Tranſactionibus. lib. j. tit. xxxvj.

Teſtibus & atteſtationibus. lib. ij. tit xx.

Teſtibus cogendis. lib. ij. tit. xxj.

Teſtamentis & ultimis uoluntatibus. lib. iij. tit. xxvj.

Torneamentis. lib. v. tit. xij.

VT eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione conferantur. lib. iij. tit. xj.

Vt lite non conteſtata non procedatur ad teſtium receptionem, uel ad definitiuam ſententiam. lib. j. tit. vj.

Vt lite pendente nihil innouetur. lib. ij. tit. xvj.

Vita & honeſtate clericorum. lib. iij. tit. j.

Voto & uoti redemptione. lib. iij. tit. xxxiij.

Vſuris. lib. v. tit. xix.

Verborum ſignific. lib. v. tit. xl.

In ſexto autem libro ſunt rubricæ pauciores, uidelicet circa lxxj. & in Clementinis adhuc pauciores, uidelicet xlvj.

Capitula ſcire cupiens in his duobus mox numerabũ: ſed magis profectò quid contineant attendendum eſt, quàm quot ſint. Vt autem faciliter ſciretur in uerſibus præmiſſis, quæ rubricæ Decretalium eſſent in Sexto, & quæ in Clemẽtinis ſuper ſignandæ eſſent cum rubro vj. in ſexto: & vj. in Clementinis, quod aliquo labore fieri poſſet illum ad remouendũ tituli ſiue rubricæ libri Sexti, & Clementinarum conſequenter ſequuntur: ut in eiſdem poſitæ ſunt libris, non inſecto ordine alphabeti. Et primo tituli ſiue rubricæ libri primi Sexti Decretalium.

TITVLI PRIMI LIB. SEX. DECRETALIVM.

De summa Trinitate & fide catholica.
De constitutionibus.
De rescriptis.
De consuetudine.
De postulatione prælatorum.
De electione & electi potestate.
De renuntiatione.
De supplenda negligentia prælatorum.
De temporibus ordinum, & qualitatibus ordinandorum.
De filijs presbyterorum ordinandis, uel non.
De officio vicarij.
De officio & potestate iudicis.
De officio & potestate iudicis delegati.
De officio legati.
De officio iudicis ordinarij.
De maioritate & obedientia.
De pactis.
De procuratoribus.
De ijs que ui metúsue causa fiunt.
De restitutione in integrum.
De arbitris.

TITVLI SECVNDI LIBRI SEXTI DECRETALIVM.

De iudicijs.
De foro competenti.
De litis contestatione
De iuramento calumniæ.
De restitutione spoliatorum.
De dolo & contumacia.
De his qui mittuntur in possessionem causa rei seruandæ.

Vt lite pendente nihil innouetur.
De confeßis.
De teſtibus & atteſtationibus.
De iureiurando.
De exceptionibus.
De præſcriptionibus.
De ſententia & re iudicata.
De appellationibus, recuſationibus & relationibus.

TITVLI TERTII LIBRI SEXTI DECRETALIVM.

De uita & honeſtate clericorum.
De clericis coniugatis.
De clericis non reſidentibus in eccleſia uel præbenda
De præbendis & dignitatibus.
De clerico ægrotante uel debilitato.
De inſtitutionibus.
De conceßione præbendæ uel eccleſiæ non uacantis.
Ne ſede uacante aliquid innouetur.
De rebus eccleſiæ non alienandis.
De ſepulturis.
De decimis, primitijs, & oblationibus.
De regularibus & tranſeuntibus ad religionem.
De uoto & uoti redemptione.
De ſtatu monachorum & canonicorum regularium.
De iure patronatus.
De conſecratione eccleſiæ uel altaris.
De reliquijs & uenerationc ſanctorum.
De immunitate eccleſiæ, cœmeteriorum, & rerum eo pertinentium.
Ne clerici uel monachi negotijs ſecularibus ſe immiſcea

TITVLI QVARTI LIBRI SEXTI DECRETALIVM.

De sponsalibus & matrimonijs.
De desponsatione impuberum.
De cognatione spiritali.

TITVLI QVINTI LIBRI SEXTI DECRETALIVM.

De accusationibus, inquisitionibus & denuntiationibus.
De hæreticis & Manichæis & eorum seruis.
De schismaticis.
De homicidio voluntario uel casuali.
De excessibus prælatorum in subditos.
De priuilegijs & excessibus priuilegiatorum.
De iniurijs & damno dato.
De pœnis.
De pœnitentijs & remißionibus.
De sententia excommunicationis.
De uerborum significatione.
De regulis iuris.

Positis titulis quinque librorum. libro v j. prout consequenter ponuntur in libris non inspecto alphabeti ordine, ponuntur ijdem tituli siue rubricæ præfatorum librorum libri sexti secundum ordinem alphabeti: ut à lectoribus citius inueniri ualeant.

TITVLI SIVE RVBRICAE SEXTI LIBRI. DECRETALIVM.

Arbitris. lib. j. tit. xxij.
Accusationibus, inquisitionibus & denuntiationibus lib. v. tit. j.
Appellationibus, recusationibus, & relationibus. lib. ij. tit. xv

Bigamis. lib. j. tit. xj.
Constitutionibus. lib. j. tit. ij.
Consuetudine. lib. j. tit. iiij.
Confessis. lib. ij. tit. ix.
Clericis coniugatis. lib. iij. tit. ij.
Clericis non residetibus in ecclesia uel præbēda. lib. iij. tit. ij.
Clerico ægrotante uel debilitato. lib. iij. tit. v.
Concessione præbendæ &c. lib. iij. tit. vij.
Consecratione ecclesiæ uel altaris. lib. iij. tit. xix.
Cognatione spirituali. lib. iiij. tit. iij.
Dolo & contumacia. lib. ij. tit. vj.
Decimis, primitijs, & oblationibus. lib. iij. tit. xij.
Desponsatione impuberum. lib. iiij. tit. ij.
Electione & electi potestate. lib. j. tit. vj.
Exceptionibus. lib. ij. tit. ij.
Eo qui mittitur in possessionem causa rei seruande. lib. ij. tit. vij.
Excessibus prælatorum in subditos. lib. v. tit. v.
Filijs presbyterorum ordinandis, uel non. lib. j. tit. x.
Foro competenti. lib. ij. tit. ij.
His, quæ ui metúsue causa fiunt. lib. j. tit. xx.
Hæreticis & Manichæis, & eorum fautoribus. lib. v. tit. ij.
Homicidio uoluntario uel casuali. lib. v. tit. iiij.
Iudicijs. lib. ij. tit. j.
Iuramento calumniæ. lib. ij. tit. iiij.
Iureiurando. lib. ij. tit. xj.
Institutionibus. lib. iij. tit. vj.
Iure patronatus. lib. iij. tit. vij.
Immunitate ecclesiarum, cœmeteriorum, & rerum ad eas pertinentium. lib. iij. tit. xx.
Iniurijs & damno dato. lib. v. tit. vij.

Litis contestatione lib. ij. tit. iij.
Maioritate & obedientia lib. j. tit. xvij.
Ne sede vacante aliquid innouetur lib. iij. tit. viij.
Ne clerici vel monachi negotijs secularibus se immiscent. lib. iij. tit. xxj.
Officio vicarij lib. j. tit. xij.
Officio & potestate iudicis delegati lib. j. tit. xiiij.
Officio legati lib. j. tit. xv.
Officio iudicis ordinarij lib. j. tit. xvj.
Pbitulatione prælatorum lib. j. tit. v.
Pactis lib. j. tit. xviij.
Procuratoribus lib. j. tit. xix.
Prescriptionibus lib. ij. tit. xiij.
Prebendis & dignitatibus lib. iij. tit. iiij.
Priuilegijs & excessibus priuilegiatorum lib. v. tit. vj.
Penis. lib v. tit. vij.
Penitentijs & remißionibus lib. v. tit. ix.
Rescriptis lib. j. tit. ij.
Renuntiationibus lib. j. tit. vij.
Restitutione in integrum lib. j. tit. xxj.
Restitutione spoliatorum lib. ij. tit. v.
Rebus ecclesiæ non alienandis lib. iij. tit. ix.
Regularibus & transeuntibus ad religionem. lib. iij. tit. xiiij.
Reliquijs & veneratione sanctorum. lib. iij. tit. xix.
Regulis iuris lib. v. tit. xij.
Summa Trinitate & fide catholica lib. j. tit. j.
Supplenda negligentia prælatorum lib. j. tit. viij.
Sententia & re iudicata lib. ij. tit. xiiij.
Statu monachorum regularium lib. iij. tit. xvj.
Sponsalibus & matrimonijs lib. iij. tit. j.
Schismaticis lib. j. tit. iij.

Sententia excommunicationis, suspensionis, interdicti & relaxationis. lib. v. tit. x.
Temporibus ordinum, & qualitatibus ordinandorum. lib. j. tit. ix.
Testibus & attestationibus. lib. ij. tit. x.
Testamentis & ultimis uoluntatibus. lib. iij. tit. xj.
Vt lite pendente nihil innouetur. lib. ij. tit. viij.
Vita & honestate clericorum. lib. iij. tit. j.
Voto & uoti redemptione. lib. iij. tit. xv.
Verborum significatione. lib. v. tit. xj.

Nota quòd in libris Sexti, Decretalium sunt tituli siue rubricæ lxxij. In primo libro xxj. In secundo xv. In tertio xix. In quarto iij. In quinto xij.

SEquuntur tituli siue rubricæ Clementinarum, ut in libris earum consequenter positi sunt, ordine alphabeti non inspecto.

TITVLI PRIMI LIBRI CLEMENTINARVM.

De summa trinitate & fide catholica.
De rescriptis.
De electione & electi potestate.
De renuntiationibus.
De supplenda negligentia prælatorum.
De ætate & qualitate &c.
De officio uicarij.
De officio & potestate iudicis delegati.
De officio iudicis ordinarij.
De procuratoribus.
De in integrum restitutione.

TITVLI SECVN. LIB. CLEMENTINARVM.

De iudicijs.
De foro competenti.
De causa possessionis & proprietatis.
De dolo & contumacia.
Vt lite pendente nihil innouetur.
De sequestratione possessionum, & fructuum.
De probationibus.
De iureiurando.
De exceptionibus.
De sententia & re iudicata.
De appellationibus, recusationibus & relationibus.

TITVLI TERTII LIBRI.

De vita & honestate clericorum.
De præbendis & dignitatibus.
De concessione præbendæ uel ecclesiæ non uacantis.
De rebus ecclesiæ non alienandis.
De rerum permutatione.
De testamentis & ultimis uoluntatibus.
De sepulturis.
De decimis, primitijs, & oblationibus.
De regularibus & transeuntibus ad religionem.
De statu monachorum & canonicorum.
De religiosis domibus ut episcopo sint subiectæ.
De iure patronatus.
De censibus, exactionibus, & procurationibus.
De celebratione missarum & sacramento Eucharistiæ & diuinis officijs.
De reliquijs & ueneratione sanctorum.
De immunitate ecclesiarum, cœmeteriorum, & rerum ad eas pertinentium.

TITVLI QVARTI LIBRI.

De consanguinitate & affinitate.

TITVLI QVINTI LIBRI.

De magistris, & ne aliquid exigatur pro licentia docendi.

De Iudæis & Sarracenis & eorum seruis.

De homicidio uoluntario uel casuali.

De excessibus prælatorum in subditos.

De priuilegijs & excessibus priuilegiatorum.

De pœnitentijs & remissionibus.

De sententia excommunicationis, suspensionis, interdicti, & solutionis.

De uerborum significatione.

Positis titulis quinque librorum Clementinarum, prout communiter ponuntur in libris non inspecto debito ordine, ponuntur ijdē tituli, siue rubricæ præfatorum librorum Clementinarum, secundum ordinem alphabeti, ut à lectoribus citius inueniri ualeant.

TITVLI SIVE RVBRICAE LIBRI CLEMENTINARVM.

Appellationibus, recusationibus, & relationibus. lib. ij. titulo undecimo.

Causa possessionis, & proprietatis li. ij. tit. ij.

Concessione præbendæ, uel ecclesiæ non uacantis lib. iij. tit. ij.

Censibus, exactionibus, & procurationibus lib. ij. tit. xij.

Celebratione missarum, & sacramento eucharistiæ, & diuinis officijs. lib. ij. tit. xiij.

Consanguinitate & affinitate. lib. iij. tit. j.

Dolo & contumacia. lib. ij. tit. ij.

Decimis, primitijs, & oblationibus lib. ij. tit. vij.

Ele

Electione & electi potestate.lib.j.tit.iij.
Aetate & qualitate in ordine præficiendorum.lib.j.tit.vj.
Exceptionibus.lib.ij.tit.ix.
Excessibus prælatorum in subditos.lib.v.tit.iiij.
Foro competenti.lib.ij.tit.ij.
Homicidio voluntario uel casuali.lib.v.tit.iij.
In integrum restitutione. lib.j.tit.xj.
Iudicijs.lib.ij.tit.j.
Iureiurando lib.ij.tit. viij.
Iure patronatus.lib.iij.tit.xij.
Immunitate ecclesiarum, cœmeteriorum, & rerum ad eas pertinentium.lib.iij.tit.xvj.
Iudeis & Sarracenis,& eorum seruis.lib. v. tit.ij.
Magistris, & ne aliquid exigatur pro licentia docendi. lib.v.tit.j.
Officio uicarij.lib.j.tit.vij.
Officio & potestate iudicis delegati.lib.j.tit.viij.
Officio iudicis ordinarij.lib.j.tit.viij.
Procuratoribus.lib.j.tit.x.
Probationibus.lib.ij.tit.vij.
Prebendis & dignitatibus.lib.iij.tit.ij.
Priuilegijs & excessibus priuilegiatorum.lib.v.tit.v.
Penitentijs & remißionibus.lib.v.tit.vj.
Rescriptis li.j.tit.ij.
Renuntiationibus.lib.j.tit.ij.
Rebus ecclesiæ non alienandis lib. iij.tit.iiij.
Rerum permutatione.lib.iij.tit.v.
Regularibus & transeuntibus ad religionem.lib.iij.tit.xj.
Religiosis domibus,ut episcopo sint subiectæ.lib.iij.tit.x.
Reliquijs & uenerationesanctorum.lib.iij.tit.xv.
Summa trinitate & fide catholica.lib.j.tit.j.

Supplenda negligentia prælatorum. lib. j. tit. v.
Sequestratione possessionum & fructuum. lib. v. tit. vj.
Sententia & re iudicata. lib. v. tit. x.
Sepulturis. lib. iij. tit. vj.
Statu monachorum & canonicorum regularium lib. iij. tit. x.
Sententia excommunicationis, suspensionis & interdicti, & solutionis. lib. v. tit. vj.
Testamentis & ultimis uoluntatibus. lib. iij. tit. iij.
Vt lite pendente nihil innouetur. lib. v. tit. v.
Vita & honestate clericorum. lib. iij. tit. j.
Verborum significa. lib. v. tit. vij.

Not. quod in libris Clemen. & Decretalium sunt tituli ue rubricæ xlij. In primo lib. xj. In secundo xj. In tertio vj. in quarto j. In quinto iij.

COllige per uersus quid uult distinctio quæuis.
Vt uideat quisque diuinum ius hominisque.
Vtq; sciat, per quæ consistunt iura Quiritum.
Et cur dicatur res ecclesiastica canon.
Regum cur fuerint à primo condita iura.
Nec liceat cuiquam ius naturale mouere.
Hæc mala peccati distinguit Indificati.
Ex hac cognosces, qui leges composuerunt.
Re qua ius naturæ à consuetudine differt.
Vt naturali cedant, quæ constituuntur.
Sic legi regum lex præualet ecclesiarum.
Mandato iuris & legum uincitur usus
Omnia iustitiæ discretio prouida pensat.
Non dispensatur ubi naturale, patet ius.
Sic nec agas leuia, quòd quis uitet grauiora.
Tempus in hac disce, quæ canon cœperit esse.
Respicias quot erant, & eos, qui constituerunt.

Actor

Actor sit papa, si concilium celebrandum.
Dicitur hic, quod bis synodus celebratur in anno.
Hec monstrat, quid Decretalis epistola posit.
Tantò quis uideat, quò quis rationibus instat.
Summos seu minimos, recitans locat inferiores.
Ista loca distinguit, & ordinat ecclesiarum.
Consecrat hæc omnes maiores, siue minores.
Discutit ista genus, patriam, uitámque sacrandi.
Hæc dat cuique suum, ueniale de crimine distans.
Sic post baptisma contentus coniuge sola.
Hæc Augustinus nubentis uota requirit.
Ista sacratorum contractum damnat & odit.
Hæc locus & causa tempus persona notantur.
Contradicit & hæc per concilium Manichæis.
Tangit & hæc quæ contineant offerre uolentes.
Instruit hæc leuita minor, quòd contineat se.
Ordo sacer non detur ei, si quis bigamus sit.
Fœmina pontifici, persona domestica non sit.
Ista docet præsul, quòd debet sobrius esse.
Adstruit hæc prudens, quòd debeat esse sacrandus.
Hæc prohibet legere gentilia metra satyræ.
Scripturas sacras sacrandus scire iubetur.
Admonet hæc illum, qui non extrinseca nouit.
Nisi sit ornatus, hic non admittitur ipse.
Conuenit esse modum gressus, ucrbique cibique.
Tutius est ipsi, si sit cunctis bonus hospes.
Insectis, uerbis, hunc condecet esse pudicum.
Gloria pontificis est, ut procul ingluuies sit.
Expedit ut non sit percussor quisque sacerdos.
Refpuit hæc hominem distinctio litigiosum.
Mittit interitum cupidos, hæc fœnus abhorrens.

Abijcitur ſacrandus in hac ſi ſit neophytus.
Non uenit ad clerum, qui corpus habet uitioſum.
Iudicat hæc primò grauiter, ſed pòſt moderatur.* *Aliàs minus ferretur.
Sacrari uetat hæc omnes, quos curia ſtringit.
Præpoſitus primò datur hic præpoſterus ordo.
Idcirco uetat hos: quia ſæpius hi repetuntur.
Reijcit hæc ſeruos ſine libertate ſacrandos.
Eijcit abſciſſos, & corporibus uitiatos.
Condemnatur in hac generatio preſbyterorum.
Hic baptizatus prohibetur ſi fuit æger.
Hæc uetat abbate monachos nolente ſacrari.
Officium negat hæc niſi ſit bene quiſque probatus.
Nullus erit præſul, niſi quem ſacer ordo decorat.
Indigni laici iubet hæc ne pontifices ſint.
Clerus, plebs, princeps: hic eligit, hæc petit, hic uult.
Vſurpans laicus id, ut eligat audiat iſtam.
Sed docet hæc per quid tribuatur præſulis ordo.
Cùm diſſentio fit, à pluribus ædita ſtabunt.
Vt ſacretur ab omnibus archiepiſcopus, hæc uult.
Inſtituíque iubet à præſide preſbyteros hæc.
Vult hæc ſacrari, ſi cui dubius fuit ordo.
Si uult hoc præſul lectores condiat abbas.
Eccleſia titulo, ut carens non promoueatur.
Reſpice dicta patrum ne promoueas alienum.
Abnuit hæc recipi, cui dimiſſoria non eſt.
Tute ſuſceperis, quem ſic formata tuetur.
Punit maiores dum promouet inferiores.
Diſtinguit tempus hæc in quo promoueantur.
Tempora diſtinguit, & in his ieiunia ponit.
Rectos indicat hæc modulos interſtitiorum.
Iſta dat annorum numerum quo promoueantur.

A quibus ipsa patris electio debeat esse.
Sed loca pontificis docet hæc & presbyterorum.
Crimine quo careat sacrandus in hac replicatur.
Hæc dat pauperibus, lapsosque docet reparare.
Vtnec consensum det peccatis alienis.
Sollicitus sit episcopus oppressos releuare.
Congruit, ut præsul primùm ferat hospiti curam.
Incautum largum uetat hæc: uenantibus obstat.
Hæc datur impensa uiduas inopesque tueri.
Respuitur clerus si non pius aut cupidus sit.
Istic sit regula hæc, & quòd bene præpositus sit.
Ex hac sacrari prohibentur litigiosi.
Tutius ante petat, nisi sit satis ecclesiæ res.
Hæc plus corde probat domino, quàm uoce canendum.
Hæc dat obedire maioribus inferiores.
Non negat ista suas mandare uices patriarcham.
Sed non omnino uetat ista tacere minores.
Vt seculi princeps non ordinet ecclesiæ res.
Vrbs non signatos apices non uult neque mittit.
Est ius muniri peregrinum quinque sigillis.
Vniuersalem nullum sinit ista uocari.
Ista uetat, ne qui celebrent nisi pallia dentur.
Moribus indecori, non pallio sunt decorandi.
Absit ut una duos habeat prouincia patres.
Sensum uersibus ijs dat causæ quæstio quæuis.
Damnat ementes spiritualia gratia Christi.
Ingressum uendens uel emens perdit ecclesiarum.
Si pro præbendis dederis quid, simon haberis.
Criminis ignorans fiet reus ille paterni.
Ecclesiam reddit ista uix, quòd ordine præstet.
Rursus promotos abscidit Ius promouendos.

Eccle

Ecclesia pax plena sibi clericque negatur.
Causa patens cum sit cunctis non quæritur ordo.
Ad Ius uel synodum nullus trahat expoliatum.
Vim talem subeat, qualem fecisse uolebat.
Ad testésque duos præsul conuincitur aptos.
Si cadit accusans, non cogitur reus ultra.
Respuitur iure uox dilatoria si sit.
Vir bonus accusat quemuis licet inferior sit.
Mandato legis datur accusatio scriptis.
Quod plenè restitui debeat, Ius edocet omne.
Vtitur indicijs quanto fuit expoliatus.
Apertè tractetur quamuis inducia detur.
Restat ut infamis & homo sine lege tacens sit.
Vox inimica domestica non obest alieno.
Mitti uel duci non debet ad exteriores.
Liber ab hac non fiat simul quem sua culpa remordet.
Iudex auditor non fiat præsulis unus.
Iudicio nullus unquam damnabitur absens.
Exigitur ne quis in quo cadit hoc repetatur.
Torquet in actorem sibi uox obiecta reatum.
Omnis anathema nec agat, nec testificetur.
Ritè tacet quiuis minor illum si tuet ætas.
Dum nequis agere, neque as testificari.
Ius statuit, ne sit quis unquam testis & actor.
Nunquam damnetur quis cum non posit adesse.
Dat Ius quod quis agat pro su ciuilia tantum.
Mittit famosum neglecta probatio flagris.
Est accusandus semel & bis: terque uocandus.
Nemo procuret crimen, ciuilia curet.
Baiula Iuris iubet, ut synodalia fiant.
Reuera malus est mala cuius qui malè pandit.

Aut caput aut lingua delatori capuletur.
Omnes infames taceant, aut crimine tanti.
Præsulis obiecta, nisi uera proles reprobaris.
Iudicium expetere nunquam debes alienum.
Alter adesse potest, si sit prouincia discors.
Si cadit accusans, non cogetur reus ultra.
Est qui dum uiuit nemo sibi substituendus.
Tutus semper erit hic qui se dante recepit.
Dat ius ne statuat successorem sibi præsul.
Nullus amicorum mihi prosit ut eligar unus.
Electus cum sim, præstatur cautio damni.
Est secum standum, sententia ni uetat ipsum.
Ordinis est, ne quis unquam redeat sine scriptis.
Si quis anathema statuit, uirtute carebit.
Iudicis, & alterius nullus est ordo petendus.
Curent primates bene sua non aliena.
Non dubites dotem, cum basilica retinendam.
Ordinet & seruet, dispendet, non alienet.
Nil præter quàm duos, præsumat sumere soldos.
Iudicet ut laicus, clerum non attrahat ullus.
Iudicium secli sequitur suspensio cleri.
Seu bona seu mala sit sententia, dico tenendam.
Dico quòd proprium, poterit quid clerus habere.
Ecclesiæ si res uendis, uel emis sibi reddas.
Si dare uis & des, dare non potes ecclesiæ res.
Ex re communi, quæsitis utimur æque.
Si fortasse uoles testari, da proprio des.
Ecclesiæ baptismali, dandæ decimæ sunt.
Tempora longa trahunt ius funeris & decimarum.
Ius est, ne quis plus repetat, quàm debeat alter.
Non nisi ciuili re, frater testis habetur.

Tale

Tale quid exercens, non debet clericus esse.
Si tulerit plus quàm dederit, iam fœnus habetur.
Ex male quæsitis, elecmosyna non fit egenis.
Si malè parta tenet, digne non pœnitet ullus.
In furia non pœna datur, cùm pœna notatur.
Nec retinere licet, quæ sunt promissa patrono.
Solum uoce nequit condemnari mulieris.
Tali die domini, placitum non debet haberi.
Atque probatur, in hac probatio danda neganti.
Nec confessio fit, nec iuramenti coacta.
Tollere non poterit, quem confert solus honorem.
In grauibus si sit deuictus, eyciatur.
Dantur in hac monachi, pastores ecclesiarum.
Abbas ecclesiam, præsul debet dare curam.
Hic legitur quòd ius, & rem præscriptio tollit.
Quadragenis domibus, præscriptio religiosis.
Tales si teneant ius, non tamen ergo gubernnt.
Vsurpans sine iudicio, rem decidet à re.
Respuit à laicis ius ecclesias retineri.
Quæritur an liceat, cordis dimittere uotum.
Vt sua Gonsaldus teneat, quæ dederat æger.
Omne monasterio remanebit, nec redit ille.
Dum redit illicitè, quæ contulit illa manebunt.
Terminat hæc apud alumnum synodale statutum.
Vt non Abbates, à præsule constituantur.
Vi præsul clerum non impediat monachandum.
Ipso nolente, tamen non suscipit alter.
Sed iam Canonicos, canon prohibet monachari.
Quem pater offert, si placet, exit cùm sit adultus
Visam mox uestem, si non pater abdicat, hic stet.
Offert inuitum, nec seruat religionem.

Et si

Et si forte placet, monacho transire licebit.
Prima sit ex titulo: sit commendata secunda.
Ecclesiam renui, uetat hæc, aliáque cupiri.
Tertia ne liceat tractare negotia secli.
In clara ueste prohibetur clericus esse.
Examen proprium fugiens sine spe graduum sit.
Iuramenta licet homini dare quando necesse.
Si sic esse putat, ait, non peierat ipse.
Taliter exemplo, quò obediat iste probatur.
Vota promissa mutentur turpia si sint.
Si periurare cogis, periurus haberis.
Ex iusta causa multis licet arma mouere.
Fit bellum iustum, si pro rebus repetendis.
Fas est quando quidem socio succurritur armis.
Inferique docet uindictam quæstio quarta.
Cum sit ad hoc positus, ut puniat ille meretur.
Iura iubent homines peruersos ad bona cogi.
Ecclesiæ rebus sint hæretici spoliandi.
Tandem de clero nulli licet arma mouere.
Si quis es hæreticus, tua fit sententia nulla.
Interdum mali post mortem corripiuntur.
Crimine prædonum non damnetur domus eius.
Tuta sit ecclesia, quàm lex priuata tuetur.
Et si subsequitur lex altera, derogat illi.
Mentem diuinam rimantes, sortilegi sunt.
Vita non uiuunt, qui peccant ista tenentes.
Nomina materiam, quæ per primordia sumpsit,
Inquatuor disces ista, si forte requiris.
Tres, ni cessent, communio tollitur ipsis.
Vinctum pontificis, non solues tu moriturum.
Iunte facit pœnas, noli proponere quantum.

Si sit solenne, dirimit connubia votum.
Sponsa ligat sponsum; proprie non est tamen uxor.
Soluit disparitas cultus connubia quæque.
Iungitur hic alij si respuit illa manere.
Testatur bigamum sacer Augustinus eundem.
Viros coniugij, personæ dissipat error.
Tantum conditio poterit, si iulior erit.
Nam contracta prius non soluit fœdera, sed post.
Parui contrahere nequeunt sponsalia iure.
Spiritalis naturali non societur.
Vxorisque suæ cognatis non societur.
Mandatur clandestina ne connubia fiant.
Pollutam uetat, hæc in mortem fraude parentem.
Si datur inuita, post quando placet reddit illam.
Si nulli nubat, nisi patris sponsio fiat.
Ducere lex prohibet in coniugio meretrices.
Obstat coniugio sacro complenda libido.
Cùm liber sit animus, non spondeat hanc pater eius.
Tangere ne liceat aliam, quam stirps sibi fiat.
Reuera sine mente caro nunquam uiolatur.
In simili lapsu, non hanc dimittet adulter.
Nullam, dum uiuit hæc, hic pro coniuge ducat.
Alter non peccet, quo damnetur minus alter.
Frigidus est, alij tunc non sociabitur ulli.
Vir non abiiciat, sine iudicio mulierem.
Tertia si credis, purgat confessio crimen.
Purgat secretum cordis contritio crimen.
Et profectò semel, dilectio non cadit unquam.
Nemo semel si pœnituit, bene pœnitet ultra.
Ista probat dimissa semel peccata teneri.
Magna cautela, quinis pensare tenetur.

Debet

Debeat esse gemens, & qualis uulnera purgans.
Omnes baptismi maculas, quo tegere possit.
Dum tamen in uita, post mortem ducere uitam.
Vtuir non oret, uxor si debita quærit.
Mens utriusque nisi sit, non bene continet alter.
Tuta manet, uiuente uiro, quæ nescia nupsit.
Vult Leo, si uenit hic, redit hæc, retinensque priorem.
Cognatam propriam, nemo pro coniuge ducat.
Omnes uxoris consanguineos reprobabis.
Nunc septenorum graduum distinguitur ordo.
Vtque status hominis, sic est generatio quarta.
Truncus ponitur hic cum ramis, ut docet author.
Incestes recipi, monstrat tibi sexta parentes.
Tangitur hic, quòd non incestu gignitur hæres.
Vtitur hæc, in quo dispensandum licitum sit.
Aut si fraus subeat, cogetur illa reuerti.
Susceptam sobolem, uetat affini sociandam.
Tunc raptus fiet, cùm ui deducitur illa.
Coniungetur ei purgatio crimine raptus.
Consecrat ecclesias domini distinctio prima.
Pane sacrat fert sacramenta secunda.
Tertia dat ferias, nobis ieiunia subdit.
Baptismáque docet, tempus distinctio quarta.
Confirmat sacrat, officiis ieiunia laudat.
Pœnitentiam donato, concludit fine beato.

Explicit Decretum uersificatum.

Sed quia Decreti rubricas nimis esset fastidiosum enumerare, propter maximam multitudinem: ne tamen naturam præterirem, uersus subiunxi totam materiam Decreti significantes in genere de qualibet distinctione, & omnibus quæstionibus cunctarum causarum.

Liber Decretorum distinctus est in tres partes: Quarū prima uocatur distinctiones, & huiusmodi sunt cētum & una. In primis duabus distinctionibus, tractat magister Gratianus de Iure, ponendo iuris diuisionem, subdiuisiones, & diuersarum specierum differentias & conuenientias. In tertia, quid sit canon, quid priuilegium, & quid officium legum. In quarta, quare leges factæ sunt, & quales esse debeāt, & quando ex eis, uel secundum eas sit iudicandū, ac de Quadragesimali obseruatione. In quinta, de muliere enixa uel menstruosa. In sexta, de multiplici genere illusionum. In septima, de conditoribus legum. In viij. quòd ueritati & rationi sit consuetudo postponenda. In ix. quòd tribunalia regum sacerdotali sunt potestati subdita: & quòd pontifices & reges sese indigent. In x. quibus legibus Imperatorum sit obtemperandum, & quòd mendacia scriptorum non sunt admissa Canonibus, & si quando inueniantur, sunt corrigenda in opusculis tractatuum. In xj. quòd usus & consuetudo legem & canonem non uincant: & quæ con-ob. In xij. de consuetudine & more: & quem quisque modum psallendi debet tenere. In xiij. quòd minus malum est eligendum. In xiiij. quòd non sunt aliqua committenda delicta à nobis, ne alij grauiora committant, & quæ conscientias ualeant temperare. In xv. distinctione, quo tempore generalia concilia cœperunt: & quorū patrum recipiuntur opuscula. In xvj. distinctione, qui synodi uel concilia roborentur authoritate Romani pontificis. In xvij. quòd absque authoritate Romani pontificis synodus non debet congregari. In xviij. de pœna eorum, qui synodo adesse contemnunt de authoritate Romanæ sedis. In xix. de authoritate Decretalium epistolarum & apostolicarum sanctionum. In xx. distinctione magister incipit agere de ministris ecclesiæ. In xxj. de diuersis ordinibus & gradibus ministrorum.

strorum. In xxij. de dignitate Romanæ ecclesiæ & quorundam librorum. In xxiij. de ordine ministrorum, incipiens à Romano Pontifice, descendendo per singulos gradus usque ad ostiarium. In xxiiij. de examinatione ordinandorum. In xxv. de officiis clericorum: incipiens ab ostiario, & ascendendo usque ad episcopalem dignitatem, scilicet archiprimicerij & thesaurarij, circa medium illius distinctionis. Nunc autem magister Gratianus incipit declarare illas xx. pœnas, & peccata regulæ apostolicæ, quas enumerat Apostolus in epistola ad Titum, & ad Timotheum. Et prosequitur in eadem distinctione. Oportet Episcopum & quemlibet ad sacros ordines promouendum esse sine crimine, supple notabili. In xxvj. magister determinat de illa clausula regulæ apostolicæ prædictæ, unius uxoris uirum continuando deinceps de continentia clericorum usque ad tricesimamquartam distinctionem. In xxxv. determinat illam clausulam regulæ apostolicæ, sobrium: cuius tamen partem reseruat, usque ad xliij. distin. In xxxvj. distin. prudentem. & illam prosequitur in tribus distinctionibus immediatè sequentibus. In xl. & xlj. distin. illud, ornatum doctorem. In xlij. illud hospitalem. In xliij. pudicum & doctorem. In xliij illud, non uinolētum. quod est pars illius quod dictum est superius, distin. xxxv. sobrium. In xlv. illud, non percussorem. In xlvj. illud, non esse litigiosum. In xlvij. illud, non cupidum, domus suæ bene præpositum. In xlviij. illud, non neophytum. In xlix. magister breuiter recapitulat præcepta regulæ apostolicæ prædictæ. In l. magister egit de lapsu & reparatione clericorum. In lj. de curialibus ordinandis uel non. In lij. de præposteratione sacrorum ordinum. In liij. de curiis annexis recipiendis in clericum uel monasterium. In liiij. de seruis & manumissis. In lv. de corpore uitiatis, bigamis, illiteratis, publicè pœnitentibus ordinandis

uel non. In lvj. de filiis presbyterorum & natis de fornicatione & adulterio. In lvij. de baptizatis in ægritudine non ordinandis. In lviij. de monachis non ordinandis sine licentia sui abbatis. In lix. de laicis literatis non subitò ordinandis. In lx. de electione personarum ecclesiæ. & in tribus sequentibus. In lxiiij. & lxv. de cõsecratione episcopi. In lxvj. de promotione archiepiscopi. In lxvij. de ordinatione presbyterorum. In lxviij. de ordinatione non iteranda, & de coepiscopis. In lxix. de non ordinatis ne in ecclesia ministrent. In lxx. ne aliquis ordinetur sine tit. In lxxj. ne aliquis ordinetur à non suo episcopo. In lxxij. ne aliquis ignotus sine literis commendatitijs recipiatur. In lxxiij. qualiter commendatoria uel dimissoria uel formata sit facienda. In lxxiiij. de clericis inutilis non ordinandis. In lxxv. de tẽpore & die consecrationis episcoporum, necnon de temporibus ordinandorum aliorum clericorum. In lxxvj. de iciuniis & quatuor temporibus. In lxxvij. & lxxviij. de ætate ordinãdorum. In lxxix. repetit de ordinatione summi pontificis. In lxxx. in quibus locis sunt ordinandi episcopi uel archiepiscopi. In lxxxj. & aliis sequentibus repetit quædam de præceptis regulæ apostolicæ, & maximè de continentia clericorum. In xc. de licitis & honestis operibus clericorum. In xcj. de modo cantandi in ecclesia, & electi potestate. In xcij. de obedientia minorum erga maiores. In xciij. de legato Romani pontificis, & præsentationibus archidiaconorum. In xciiij. de excessionibus presbyterorum & episcoporum. In xcv. & xcvj. de distinctis potestatibus secularibus & ecclesiasticis. In xcvij. repetit de ignotis non ordinandis. In xcviij. & aliis sequentibus tractat, de authoritate archiepiscoporum & primatum, & usu pallij. In ultima distinctione dicitur de una prouincia, ne in duas partes diuidatur sine principis authoritate.

Secunda

Secunda pars Decreti dicitur causa: eò quòd distincta sit per causas xxvi. In singulis autem causis apponit magister Gratianus plures quæstiones, in qualibet illarum allegãs pro utraque parte. tandem definitiuam sententiã subiungens: ut per hoc rationes certorum iudiciorum instruat. In prima igitur causa dicit de simoniacis, quæ continet in se septẽ quæstiones. In prima quæritur utrum emere spiritalia sit peccatum. Sol. sic. In secunda quæritur, utrum pro ingressu ecclesiæ uel monasterii sit pecunia exigenda uel persoluenda. Solution, & huiusmodi negatiua est uera. In tertia quæritur, utrũ stipendia ecclesiæ emere sit simonia. Sol. sic. In quarta, utrum ille sit reus criminis, cuius pater illo ignorante simoniam commisit. Sol. ignorantia facti non iuris excusat eum. In v. utrum liceat ea retinere, quæ pater filio simoniacè acquisiuit. Solutio, de rigore iuris non: sed de misericordia secus est. In vj. utrum ordinati à simoniacis ignoranter sint abiiciendi uel non. Sol. probata iuxta ignorantiam misericorditer tolerantur. In vii. utrum renuntians hæresi sit recipiendus in dignitate episcopali. Solutio, de iuris rigore deponitur: sed ex dispensatione sustinetur. Secunda causa, & quatuor quæ sequuntur agunt ordine iudiciario. In qua sunt octo quæstiones. In prima quæritur, utrum in manifestis sit ordo iudiciarius requirendus. Sol. sic, nisi sit notoria. cap. de manifesto. In secunda utrum spoliatus ab aliquo sit iudicandus. Sol. non ante restitutionem c. nullus. In tertia quæ pœna sunt feriendi, qui in accusatione defecerint. Sol. talionis. c. calumniator. e. eau. & q. In quarta si accusatore deficiente reus sit cogendus ad purgationẽ. Sol. non, nisi infamia publica laboret, ut hic per totum. In v. an duorum testimonio episcopus sit condemnandus? Solu. sic. ca. presbyter. In vj. quo remedio causæ subueniatur, uel causa subleuetur? Sol. per appellationem ante

ſentẽtiam uel poſt.ca.biduum. In vij.an laici ad accuſationem clericorum ſint recipiendi? Solu.de iure antiquo ſic: de nouo non. In viij.qualiter accuſatio debet fieri? Sol.in ſcripto. c.in agendo ſi bellum. Tertia cauſa habet xj. quæſtiones. In j. quæritur, an reſtitutio ſit fienda quibuslibet ſpoliatis? Solu. ſic, niſi in iſtis caſibus, Infamatus, apoſtaticus, iuſte ſpoliatus. Præciſus cum ſuſpecto non reſtituuntur. ca. patet. In ij. de inducijs, quo ſpatio ſint dandæ: an poſt reſtitutionem tantum, & an poſt uocationem ad cauſam quibuslibet concedende ſint? Solut. ad arbitrium iudicis. In iij. quo ſpatio menſium ſint induciæ concedendæ? Solu. ad arbitrium iudicis. In iiij. utrum infames ſint recipiendi ad accuſationem? Sol. non, niſi contra cõſimiles. In v. an teſtes de domo accuſatorũ ſint producendi, uel inimicorum uox ſit audienda? Sol. inimici minime: nec etiam domeſtici, quibus imperamus, poſſunt. In vj. an extra prouinciam reus ſit producendus? Sol. non, niſi per appellationem. In vij. an ſit audienda eius ſententia, quem cum reo par inficit malitia? Solu. ſic, quandiu tollatur ab eccleſia. In viij. an epiſcopus ab uno poßit iudicari? Solut. non, niſi ſeptem epiſcopis reſeruata ſententia ſummo Pontifici. In ix. an abſens aliquis ſit accuſandus? Solu. niſi ſit abſens pro contumacia. In x. utrum deficientes uno caſu ſint admittẽdi ad conſequentia? Sol. ſic. c. placuit. In xj. utrum accuſatus in accuſatorem poßit cõuertere accuſationem? Sol. non, niſi maiori crimine. Quarta cauſa habet vj. quæſtiones. In prima quæritur, an in excommunicatione conſtitutus alium accuſare ualeat? Sol. non. In ſecunda, an intra xiiij. annum poßit quis teſtificari? Sol. non. In tertia, an ab accuſatione prohibitus poſſit teſtis exiſtere? Solu. non. cap. ſpatium. In iiij. utrum idem poßit accuſator, & teſtis exiſtere? Solu. non cap. i. & ij. In v. ſi ad cauſam uocatus non uenerit die ſtatuta, an ſit excommunicatus

municandus? Sol. sic, nisi iustam causam absentiæ probauerit. In vj. an calumniator in propria causa sit audiēdus? Solu. sic, si causa non sit criminalis. Quinta causa habet sex quæstiones. In j. quæritur qua pœna sit puniendus, qui famosum libellum scripsit? Solutio, anathematizandus: nisi scripta probauerit. cap. quidam malis. In secunda, quoties sit quis ad causam uocandus, antequam sententiam excommunicationis accipiat? Solutio, non solum semel, sed etiam bis uel ter. In tertia, an procurator causam alicuius agere ualeat, qui per se tunc adesse non potest? Solutio, criminalem non, nisi sit illustris persona. causam uero iniuriarum, quilibet potest. capitulo, episcopi. In quarta, an absque synodali audientia episcopus sit damnandus? Solut. non. In quinta, an sit habendus inimicus qui amicum accusaturus est? Solut. non, si hoc agat ex uerecundia. cap. illi qui. In vj. qua pœna sit plectendus, qui non probat quod obijcit. Solu. talionis. cap. epiphanium. Sexta causa habet v. quæstiones. In prima quæritur, an crimine irretiti uel infamia notati ad huiusmodi accusationem sint admittendi? Solu. non. cap. sunt plurimi. In ij. si episcopus accusationem in accusantem uertere uoluerit, utrum simplici uerbo eius sit fides adhibenda? Solutio, non, absque certa probatione. In tertia an liceat expetere iudicium archiepiscopi alterius prouinciæ? Solutio, nō, nisi in causa damnationis. In iiij. cuius iudicium sit expetendum, cum episcopi prouinciæ in sententia discordant? Sol. archiepiscopi & coepiscoporum ultimæ prouinciæ. cap. j. & ij. In v. an accusatore deficiente reus sit cogendus ad probationem? Solutio, non, sed ad purgationē si laborat infamia. c. actor.

Septima causa habet duas quæstiones. In prima quæritur utrum uiuente episcopo alius poßit in eadem ecclesia ordinari? Sol. non, nisi transferatur uel cedat: præ infirmitate tamen

uel senectute datur ei coadiutor. cap. quamuis iste. In ij. utrum isti, qui deserunt causa infirmitatis, ualetudine recepta possint cathedram repetere? Sol. non.

Octaua causa habet quinque quæstiones. In prima queritur, an liceat episcopum succesſorem eligere? Solut. non. e. apostolica. In secunda an amicorum patrocinia debeat in electione conualescere? Sol. non. c. illud. In tertia an sit simonia post electionem propter indennitatem iuramentum præstare? Sol. sic. si pactum super hoc proceſsit. c. talia. In iiij. an liceat clericis iudicia episcopi de crimine recusare (Solutio, non ante condemnationem. In v. an excusatus coram apostolico, sine eius literis debeat reuerti? Solutio, non.

Nona causa habet tres quæstiones. In prima queritur, an ordinatus ab excommunicato sit audiendus? Solutio, non, nisi ignorauerit illum excommunicatum esse. cap. ab excommunicatis. In secundo an liceat episcopo uel archiepiscopo alterius clericos ordinare? Solutio, non, sine literis dimissorijs sui episcopi. In tertia an liceat archiepiscopos subditos suffraganei sui damnare uel absoluere? sol. non, nisi negligens fuerit episcopus, uel ad eum appellatio deferatur, uel in casu consimili.

Decima causa habet tres quæstiones. In prima queritur, an ecclesia cum omni dote ad episcopū pertineat, aut ad eius ordinationem? sol. sic. c. regenda. e. q. In secunda an liceat episcopis res ecclesiæ distrahere: so. non. ca. præcauere. In tertio quid singulis ecclesijs nomine cathedratici ualeant exigere? sol. duos solidos. item si quis. Vndecima causa habet tres quæstiones. In prima queritur, an clericus ante ciuilem iudicem sit trahendus? sol. non. In secunda qua pœna sit feriendus qui clericum ad secularem iudicem traxit? sol. excommunicationis. In tertia qua pœna sit dignus, qui excommunicationem uel sententiam episcopi non seruauerit? sol. talis est

punien

miendus: depositione. Duodecima causa habet quinque questiones. In prima quæritur, an liceat clericis proprium habere? fol. non regularibus. c. non dicatis. In secundo an liceat eis res ecclesiæ dare uel distribuere? fol. non, nisi in casibus a iure concessis. xij. q. ij. sine exceptione. In tertia an clericis acquisita de rebus ecclesiæ possint relinquere quibus uoluerint? fol. non, nisi ecclesiæ. c. j. de testa. requisisti. In quarta quibus possunt ea relinquere, quæ de suis & rebus ecclesiæ couenerunt. fol. partim ecclesiæ & partim hæredibus. xij. q. ij. c. j. In v. an liceat clericis facere testamentum? fol. sic. de propriis licet: de rebus autem ecclesiæ non. ij. q. v. ca. fixum.

Tredecima causa habet duas quæstiones. In prima quæritur utrum decimæ sint dandæ ratione territorij, uel personæ? fol. ratione utriusque. xvj. q. j. quæsisti. In secunda quæritur, cui percipiendi decimas & funerādi tollatur præscriptione temporis? fol. sic: quia tollitur ius percipiēdi decimas. xvj. q. iij. si quis. & extrā de præscrip. de quarta. Sed ius funerādi non tollitur præscrip. ut iij. q. ij. §. non quæritur. Decimaquarta causa habet vj. quæstiones. In primo quæritur, an liceat clericis in iudicio sua repetere? fol. sic. In secunda an super rebus ecclesiæ de eadem ecclesia testes sint recipiendi? fol. sic, super prudentiam. In tertia an præter sortem aliquid exigere sit usura. fol. sic. c. plerique. In quarta an liceat clericis uel laicis usuras petere? fol. non. xiiij. q. iij. quoniam nulli. & c. nec hoc. In v. an ecclesiæ uel eleemosynæ sint faciendæ de usuris. fol. non. xv. quæstione v. In vj. an usurarij possint agere pœnitentiam non facta restitutione. fol. sic, si non habent unde restituant. c. si res aliena.

Decimaquinta causa habet viij. quæstiones. In prima quæritur, an ea quæ fiunt ab ignorantibus sint eis imputanda. fol. non, nisi culpa sua per ignorantiam deuenerit. c. si quis de

cle

clericis. In ij. an pro impensis patrocinij liceat clerico munera exigere. fol. non. In iij. an per confessionem mulieris cũ qua peccauit sacerdos sit condemnandus. fol. non. c. nemini. In iij. an die dominico debeant episcopi causas audire. fol. non. c. placita. In v. an neganti crimen purgatio sit indicenda. fol. sic, si laboret infamia. c. presbyter. In vj. an in criminalib. confessio sit extorquenda. fol. sic: sed à curialibus non. In vij. an episcopus solus ualeat deponere presbyterum uel diaconum. fol. non. ca. felix. In vij. si confessus uel conuictus de iis, quæ ante ordinationem commisit, ualeat ministrare. fol. non. c. uult. Decima sexta causa habet vij. quæstiones. In prima quæritur, an liceat monachis populis officium celebrare. fol. sic, cum permissione episcopi, & licentia abbatis. §. ecce. In ij. an liceat eis capellis suis sacerdotes instituere. fol. sic, si eas possident cum omni iure. c. uisis. In iij. an iura ecclesiarum per præscriptionem tollantur. fol. sic. c. j. In iiij. an ecclesia aduersus ecclesiam possit præscribere fol sic. c. uolumus. In v. an episcopus uel abbas iure territorii capellam ualeat uendicare. fol. non. c. si quis. In vj. si quis rem ecclesiæ ab aliquo iniuste detentam sua authoritate irrepserit, an cadat à causa. fol. ipse quidem cadit à causa, sed ecclesia non. ca. si episcopus. In vij. an liceat alicui de manu laici ecclesiam recipere. fol. non, nisi ecclesia uel monasterium habeat ius patronatus. c. si quis deinceps. Decima septima causa habet iiij. quæstiones. In prima quæritur an reus sit uoti cum à proposito cordis sui recedit. fol. non quantum ad ecclesiam, nisi ore pronunciauerit. c. j. In ij. an beneficia sint ei reddenda, qui eis in infirmitate renuntiauerit. fol. sic, non erat sui compos. In iij. an liceat ei, qui se tradit monasterio, postea ad propria redire. fol. sic, intra annum. In iiij. si retroierit, an sint ei sua reddenda. fol. sic, si de licentia sui prælati recesit. alias non. Decima octaua causa ha-

habet duas quæstiones. In prima quæritur, an abbas factus episcopus acquirat monasterio uel ecclesiæ. fol. dum fuit abbas acquisiuit monasterio. sed dū factus est episcopus ecclesiæ. ca. quū sit. In ij. an per episcopū sit abbas eligendus. fol. à fratribus est eligedus: sed ab episcopo ordinādus. c. hoc tantū. Decimanona causa habet tres quæstiones. In prima quæritur, an episcopus debeat permittere clericos ad monasterium transire. fol. sic. In ij. si noluerit, an liceat eis eo inuito ad monasterium transire. fol. sic. c. duæ sunt. In tertia an liceat canonicis regularibus transire ad monasterium monachorum. fol. non, sine licentia sui prælati. Vicesima causa habet quatuor quæstiones. In prima quæritur, an pueri traditi monasterio cogantur ibi manere. fol. non, nisi postquàm uenerint ad annum discretionis, consenserint. In secundo. si præter uoluntatem parentum intrauerint monasterium, an possint extrahi de monasterio fol. sic, infra annum & diem, si sunt infamnos discretionis. cap si puella. In tertia, qui inuitus cuculla induerit, an cogatur eam retinere. fol. non, nisi postquam consenserit. In quarta an liceat ab uno monasterio transire ad aliud fol. sic, arctioris regulæ. Vicesimaprima causa habet v. quæstiones. In prima quæritur, an liceat clericis in duobus ecclesiis inscribi. fol. non, de iure communi. c. i. & ij. In secunda an liceat clerico à sua ad ecclesiam aliam transire fol. non, sine literis dimissoriis sui episcopi. c. si quis iam. In tertia an liceat clericis suscipere procurationem negotiorum secularium. fol. non, nisi causa pietatis. In quarta an liceat clericis ornari fulgidis uestibus. fol. non. In v. qua pœna sint puniendi clerici, qui ad seculare negotium fugiunt. fol. excommunicationis. Vicesimasecūda causa habet v. quæstiones. In prima quæritur, an iuramentū sit præstandum. fol. sic, causa necessitatis. In secunda an sit periurus, qui iurat falsum quod

putat

putat esse uerum sol. sic, propter intentionem fallendi. In tertia an liceat clericis episcopo denegare certam obedientiam. sol. non, ante condemnationem. In quarta an iuramentum illicitum sit seruandum. sol. non. c. in malis &c. In v. an sit periurus, qui cogit alium peierare. sol. sic. c. qui peierat. Vicesima tertia causa habet octo quæstiones. In prima quæritur, an militare sit peccatum. sol. non, in iusto bello. ca. militare. In secunda an bellum sit iustum, quod fit ex edicto pulsandi malas causas hominum. sol. sic. ca. j. In tertia an iniuria ecclesiarum sit armis propulsanda. sol. est ab ijs, quibus licet. z. fortitudo. In quarta. an uindicta sit inferenda. sol. est ab eo cuius interest, c. ea uindicta. In v. utrum sit peccatum iudicibus ministro reos occidere. sol. non, si fiat causa iustitiæ exercendæ sine peccato. In sexta an mali sint cogendi ad bonum. sol. non. ad fidem. In vij. an hæretici sint spoliandi suis & ecclesiæ bonis sol. sic. c. iam uero. In octaua an liceat clericis arma tractare? sol. non, manu propria, nisi in causa necessitatis. quæcunque. Vicesima quarta causa habet tres quæstiones. In j. quæritur, an hæreticus possit aliquem excõmunicare? sol. non. c. audiuimus. In secunda an post mortem possit aliquis excommunicari? sol. potest, pro hæresi. c. sane. In tertia an propter peccato domini tota familia debeat excommunicari? sol. non, sed interdici potest. c. si hæres. Vicesima quinta causa habet duas quæstiones. In prima quæritur, an authoritate priuilegij aliquis contra ius commune ualeat se tueri? sol. ualet. §. ult. In secunda an sequentia priuilegia derogent prioribus? sol. sic, si derogatur ex tota scientia uel certa scientia. c. rescripta. Vicesimasexta causa habet vij. quæstiones. In j. quæritur, an sint sortilegi, qui sub ficto nomine religionis futura promittunt? sol. sunt. In ij. an sit peccatum esse sortilegum? sol. sic. c. sors. In iij. a quibus genus diuinationis sumpsit exordium? sol. à Persis. In iiij.

quot

quot sunt genera diuinationis? solut. quatuor secundum numerum: duo uero secundum formam. In v. an sortilegi sint excommunicandi? solut. sic. c. contra idolorum. In vj. utrum excommunicatus ab episcopo possit reconciliari à presbytero? sol. nõ: eo solluto episcopo, nisi in causa necessitatis. c. ab infirmis. In vij. an morientibus sit pœnitentia indicenda? sol. non. sed inquirenda. c. admoneant. Vicesimaseptima causa habet duas quæstiones. In prima quæritur an coniugium possit esse inter nouentes? sol. non, si uotum sit solennizatum secus si simplex. c. j. & ij. In secunda an liceat sponsa à sponso recedere? sol. non si desponsatio sit de præsenti. c. desponsatam. Vicesimaoctaua causa habet tres quæstiones. In prima quæritur, an sit coniugium inter infideles? sol. nõ. c. non oportet. In secunda an liceat conuerso ad fidem ducere aliam uiuente priore? sol. si sit diuisus sit ab infideli. cap. si infidelis. In tertia an bigenus siue qui habuit uxorem ante baptisma, & aliam post? sol. sic, & hoc ratione baptismi. Vicesimanona causa habet duas quæstiones. In prima quæritur, an sit matrimonium inter seruum & ingenuam? solut. sic, nisi error impedit. In secunda cùm deprehenderit illa fore seruum, an liceat ei illo recedere? sol. sic. c. si quis ingenuus. Tricesimacausa habet quinque quæstiones. In prima quæritur an sit debitum reddendum uxori, quæ proprium filium de fonte susceperit? sol. sic, nisi ex consensu utriusque sit factum. c. dictum est. In secunda an sponsalia contrahantur inter infantes? sol. non intra septimum annum. c. ubi non est. In tertia an spirituales uel adoptiui filij cum naturalibus possint computari? sol. non. c. j. In quarta utrum liceat aliquem ducere commatrem uxoris suæ uxorem? sol. sic, uxore mortua, si commaternitas præcessit matrimonium. c. sciscitatur. In v. an clandestina desponsatio manifesta præiudicet? solut. non quantùm ad ecclesiam.

Tric

Tricesimaprima causa habet iij. quæstiones. In prima quæritur, an posit duci in uxorem, quæ prius polluta est per adulterium? solut. potest, cùm dederit ei fidem prius adulter uiuente uiro: nisi machinatus esset in mortem eius. c. si quis uiuente. In ij. an filia sit inuita tradenda uiro alicui in uxorem? solut. non. c. j. §. j. In tertia. an post patris sponsionem, ipsa possit nubere alii? solut. potest si non consenserit.

Tricesimasecunda causa habet viij. quæstiones. In prima quæritur, an licet meretricem ducere in uxorem? solut. sic, cũ renuntiat. In ij. an ipsa sit coniunx appellanda, quæ ducitur causa incontinentiæ? solut. est. In tertia cuius arbitrium sequatur mulier, an aui liberi, uel patris originarij? sol. aui. In quarta an uiuente uxore liceat alicui ex ancilla filios quærere? sol. non. In v. si ea, quæ inuita opprimitur, pudicitiam amittere comprobatur? sol. non. §. j. In vj. si adulter adulteram dimittere posit? solut. non. In vij. an uir dimissa uxore adultera uiuente, posit aliam ducere? sol. non. In viij. si hoc solum ei fu infidelem ducere posit, ea conditione ut reuertatur ad fidem? solut. non. cap. solum. Tricesimatertia causa habet v. quæstiones. In prima quæritur, an propter impotentiam eundi sit aliqua à uiro separanda? solut. sic. c. si quis. In ij. an separata posit ei nubere cum quo prius fornicata est? solut. potest, pœnitentia peracta. c. in adolescentia. In tertia an sola contritione cordis posit deleri peccatum? solut. sic, ubi facultas confitendi non suppetit. si confessionem non contempserit dum potuerit haberi. c. pœnitentes. Aduerte tamen quòd ista iij. q. non tractatur sub forma aliarum, sed per modum traditum diuisi in vij. dist. quæ uocantur de pœnitentia. In iij. si tempore orationis uxoris quis debeat reddere debitũ? sol. sic. In v. an uir sine consensu uxoris posit uouere continentiam, uel ẽ conuersos? sol. non. Tricesimaquarta causa habet duas

quæstio

quæstiones. In j. quæritur, an rea adulterii sit, quæ credens uirum mortuum nupsit alteri? Sol. non. In ij. an redeunte priore cogenda sit redire ad primum, & recedere à secundo? Sol. sic.

Tricesimaquinta causa habet decem quæstiones. In prima quæritur an liceat aliqua ducere ex cognatione propria? Sol. nõ. In secũda an liceat aliquã ducere ex cõsanguinitate uxoris suæ? Sol. non. In iii. usque ad quem gradũ debet quis abstinere à cõsanguineis suis & uxoris suæ? Sol. usq; ad septimũ, secundũ antiquos. In iiii. quæritur. quare usque ad septimum gradum computatur consanguinitas? Sol. ad instar septem ætatũ huius seculi. In v. quomodo gradus cõsanguinitatis sunt computãdi? Sol. sicut ostẽditur in arbore. In vj. qui iure proximitatẽ firmare debeant? Sol. propinqui & uicini. In vii. an illi qui in incestu nati sunt filii reputentur. Sol. nõ. In viii. si consanguinei ignoranter coniuncti simul poßint remanere? Sol. non, nisi ex dispensatione Romani Pontificis in quinto gradu uel supra. In ix. an matrimonium separatum per falsos testes. si postea apparuerit ecclesiam fuisse deceptam, sit reintegrandum? Sol. sic. c. quisquis. In x. si relicta alicuius uiri ad secundas nuptias transierit: an proles ex eis suscepta potuerit copulari consanguineis prioris uiri? Sol. non.

Tricesimasexta causa habet duas quæstiones. In primæ quæritur, an is, qui uirginẽ oppreßit, raptum commisit? Sol. sic. c. de raptoribus. In secunda an rapta raptori nubere poßit patre consensum præstante? Sol. sic. cap. denique.

TErtia pars Decreti dicitur de Consecratione, eò quòd ita incipit. Et est diuisa in v. dist. In j. agitur de consecratione eccle. & celeb. mis. In ij. de sacramento Eucharistiæ. iiii. de festiuitatibus per circulum anni celebrandis. In iiii. de Baptismo. In v. de Confirmatione & ieiunio. Et sic termi natur liber in duobus cap. de Spiritu Sancto.

TITVLI, QVAE ET RVBRICAE VVLGO NVN-cupantur, in vniuersum Ius Ciuile, ex Haloandri recognitione adscripti.

LECTORI.

Hos omnes, quis sequuntur, Iuris Imperatorij titulos, non absque labore ad hanc nouam, quam conspicis Alphabeti seriem redegimus. Lector benuole, quæ non tantùm Noricæ, sed etiam cuiuis editioni respondere potest. Cæterùm numeris notis quæ sequuntur singulis additis, Libros cuiusque indicat.

CANON.

Inst.	Institutiones.
V.	ff. Vetus.
Inf.	ff. Infortiatum.
N.	ff. Nouum.
C.	Codex.
A.	Authentica.
F.	Feudorum usus.

A

ABigeis. N. xlvij. C. ix.
Abolitione generali. C. ix.
Abolitionibus. Ibi.
Acceptilationibus. N. xlvj. C. viij.

Accusationibus & Inscriptionibus. N. xlviii. C. ix.
Actionibus. Inst. iiii.
Actionibus empti & uenditi. V. xix. C. iiii.
Actionib. Hæreditariis. C. iiii.
Actione Pigneratitia. Ibidem.
Actore à tutore, seu curat. dando. C. v.
Ademptione Legatorum. Inst. ij.
Ademptione libertatis. N. xl.
Ad exhibendum V. x. C. iii.
Admendis uel transferendis Legatis, uel fideicommissis. V. xxxiii.
Aditoribus Quæstoris. A. xxxv.
Ad Legem Aquiliam. V. ix.
Ad legem Corneliam de falsis. C. ix. & Sen. consulto Libonia no. N. xlviii.
Ad legem Corneliam de sicariis. C. ix.
Ad legem Falcidiam. Inf. xxxv. C. vj.
Ad legem Flauiam de Plagiariis. N. xlviii. & C. ix.
Ad legem Iuliam de Adulteriis & stupro. N. xlviii. & C. ix.
Ad legem Iul. de Ambitu. N. xlviii. C. ix.
Ad legem Iuliam de Annon. Ibid.
Ad legem Iuliam Maiest. N. xlviii. C. ix.
Ad legem Iuliam Peculatus, & de Sacrilegiis & residuis. N. xlviii.
Ad legem Iuliam Repetundarum. N. xlviii. & C. ix.
Ad legem Iuliam de Sicariis, & ueneficiis. N. xlviii.
Ad legem Iuliam de ui publica. N. Ibi.
Ad legem Iuliam de ui priuata. Ibi.
Ad legem Iuliam de ui publica, seu priuata. C. ix.
Ad legem Pompeiam de parricidiis. N. xlviii.
Ad legem Rhodiam de iactu. V. xiii.

Ad legem Viſcelliam.C.ix.
Adminiſtratione & periculo tutorum & curatorum qui geſſerunt,uel non:& de Agentibus,uel conueniendis uno,ad pluribus.Inſ.xxvi.
Adminiſtratione rerum ad ciuitates pertinentium.N.l.
Adminiſtratione tutorum & curatorum:& de pecunia pupillo fœneranda,uel deponenda.C.v.
Adminiſtratione rerum publicarum.C.xi.
Adoptionibus.Inſt.j.& C.viii.
Adoptionibus & Emancipationibus, & aliis modis quibus patria poteſtas ſoluitur.V.j.
Adquirenda & retinenda poſſeſſ.C.vii.
Adquirenda uel omittenda poſſeßione.N.xli.
Adquirenda uel amittenda hæreditate.Inſ.xxix.
Adquirendo rerum dominio.N.xli.
Adquiſitione per adrogationem.Inſt.iii.
Ad Municipalem,& de Incolis.N.l.
Ad Sen.conſult.Macedonianum.C.iiii.
Ad Sen.conſult.Orficianum.C.vi.
Ad Sen.conſult.Tertullianum.C.vi.
Ad Sen.conſult.Tertullianum & Orficianum.Inſ.xxxvii.
Ad Sen.conſult.Trebellianum.Inſ.xxxvi.
Ad Sen.conſult.Turpillianum.C.ix.
Ad Sen.conſult.Turpillianum,& de abdicationibus criminum.N.xlviii.
Ad Sen conſult.Velleianum.V xvi.C.iiii.
Adſertione tollenda.C.vii.
Adſeſſorib.& domeſticis,& cancellariis Iudicum.C.j.
Adſignandis libertis, ſeu adſignatione libertorum.Inſt. xxxviii.Inſt.iii.
Aduocatis diuerſorum Iudiciorum.C.ij.

Aduocatis Fisci. Ibidem.
Aedificiis priuatis. C. viii.
Aequalitate dotis & donationis ante nuptias. Habet autem & alia capitula. A. xc vii.
Aestimaria actione, V. xix.
Aedilitio edicto, & redhibitoria actione, & quanto minoris. V. xxi.
Aedilitiis actionibus. C. iiii.
Agentibus in rebus. C. xii.
An agnatus, uel filius defuncti, possit retinere Feudum repudiata hæreditate. F. ij.
An apud iudicem, uel Curiam domini quæstio Feudi debeat terminari. Ibidem.
An ille qui interficit fratrē domini sui, Feudum amittat. Ibi.
An maritus succedat uxori in beneficio. F. j.
An mutus, uel aliàs imperfectus Feudum retineat. F. ij.
Agnoscendis, uel alendis Liberis, uel parentibus, uel Patronis, uel Libertis. Inf. xxv.
Agricolis, & censitis, & colonis. C. xi.
Agricolis, & mancipiis dominicis, uel fiscalibus reipub. uel priuatæ. C. xi.
Alboscribendo. N. l.
Aleatoribus. V. xi.
Alendis liberis ac parentib. C. v.
Alexandriæ primatibus. C. xi.
Alienatione Feudi. F. j.
Alienatione, & emphyteusi rerum ecclesiasticarum. A. cxx.
Alienatione paterni Feudi. F. ij.
Alienatione iudicii mutandi causa facta. V. iiii. C. ij.
Alimentis, uel cibariis legat. V. xxxiiii.
Alimentis pupillo præstandis. C. v.

Allodiis.F.ij.
Alluuionibus,& paludibus,& pascuis ad alium statum translatis.C.vii.
An per alium causæ appellationum reddi possint.N.xlix.
An remoueri debeant testes qui patres esse desierunt.F.ij.
An seruus pro suo facto post Manumissionem teneatur.C. iiii.
Annali exceptione Italici contractus tollenda, & de diuersis temporibus,& exceptionibus,& præscriptionibus,& interruptionibus earum.C.vii.
Annonis,& capitu administrantium, uel adsessorum, aliorúmue publicas solicitudines gerentium:& eorum qui ali quas consecuti sunt dignitates.C.j.
Annonis ciuilibus.C.xi.
Annonis & tributis.C.x.
Annuis legatis & fideicommissis.Inf.xxxiii.
Apochis publicis, & de Descriptionibus Curialium,& de Distributionibus Ciuilibus.C.x.
Apostatis.C.j.
Apparitoribus Præfectorum prætorio, & priuilegiis eorum.C.xii.
Apparitoribus Præfecti urbis.Ibi.
Apparitoribus Magistrorum militum, & priuilegiis eorum.Ibid.
Apparitoribus Proconsulis & Legati.C.xii.
Apparitoribus Comitis Orientis.Ibid.
Apparitoribus Præfecti Annonæ.Ibi.
Appellationibus.A.xxiii.
Appellationibus,ut si mota apud appellationis Iudicẽ causa, litigatores ad Arbitros deueniãt,intereáq; Tẽporis biennii decurrat,& contingat denuò causam ad appellationis redire

redire Iudicem: ne biennii decursus obiiciatur. A. xciii.
Appellationibus, & consultationibus. C. vii.
Appellationib. & relationib. N. xlix.
Appellationibus recipiendis, uel non. Ibi.
Apud eum à quo appellatur, aliam causam cogere compellendum. Ibidem.
Apud quem controuersia Feudi definiatur. F. ij.
Apud quem oporteat appellationes in quinque prouinciis, Caria, Cypro, Cycladibus insulis, Mysia, & Scythia interpositas examinari. A. xli.
Apud quos oporteat litigare monachos & ascetrias. A. lxxix.
Aqua quotidiana, & æstiua. N. xliii.
Aqua, & aquæ pluuiarcend. N. xxxix.
Aqueductibus. C. xi.
A quibus appellare non licet. N. xlix.
Arbitrium Tutelæ. C. v.
Arboribus cædendis. N. xliii.
Arborum furtim cæsarum. N. xlvii.
Argentariorum contractib. A. cxxxvi.
Argenti pretio, quod thesauris inferunt. C. x
Armeniis, ut & ipsi per omnia Romanas sequantur Leges. A. xxi.
Arma. A. lxxxv.
Athletis. Ibidem.
Attiliano tutore. Inst. j.
Auro, argento, mundo, ornamentis, unguentis, ueste, uel uestimentis, & statuis legatis. Inf. xxxiiii.
Auro Coronario. C. x.
Auri publici persecutoribus. Ibidem.
Authoritate præstanda. C. v.

Authoritate tutorum. Inſt. j.
Authoritate & conſenſu tutorum, uel curatorum. Inf. xxvi.

B

Beneficio fratris, & qualiter frater in beneficium fratris ſuccedat. F. j.
Bonis authoritate iudicis poßidendis ſeu uenundandis, & de ſeparationibus bonorum. C. vii.
Bonis damnatorum. N. xlviii.
Bonis eorum, qui ante ſententiam, uel mortem ſibi conſciuerunt, uel accuſatorem corruperunt. Ibidem.
Bonis eorum qui mortem ſibi conſciuerunt. C. ix.
Bonis libertorum. Inf. xxxviii. & Iure patronatus. C. vi.
Bonis maternis, & materni generis. Ibidem.
Bonis proſcriptorum ſeu damnatorum. C. ix.
Bonis quæ liberis in poteſtate conſtitutis, ex matrimonio, uel aliter adquiruntur: & eorum adminiſtratione. C. vi.
Bonis uacantibus, & de incorporatione. C. x.
Bonorum poſſeßionibus. Inſt. iii. & Inf. xxxvii.
Bonorum poſſeßione furioſo, infanti, muto, ſurdo, cæco competet. Inf. xxxvii.
Bonorum poſſeßione contra Tabul. Ibid.
Bonorum poſſeßione ſecundum Tabulas. Ibid. & C. vi.
Bonorum poſſeßione contra Tabulas, quam Prætor liberis pollicetur. C. v.
Bonorum poſſeßione contra Tabul. liberti, quæ patronis, uel liberis eorum datur. Ibid.
Bonorum poſſeßione ex teſtamento militis. Inf. xxxvii.

C

Cadaueribus punitorum. N. xlviii.
Caducis tollendis. C. vi.
Calumniatoribus. V. iii. & C. ix.

Canon

Canone frumentario urb. Romæ. C. xj.
Canone largitionalium titulorum. C. x.
Capiendis, & distrahendis pignoribus tributorum causa. Ibi.
Capitaneo qui Curiam uendidit. F. ij.
Capitatione Ciuium censibus eximenda. C. xj.
Capite minutis. V. iij.
Capitis diminutione. Inst. j.
Capitulis Conradi. F. ij.
Captiuis, & de postliminio, & de redemptis ab hostibus. N. xlix.
Carboniano edicto. Inf. xxxvij. C. vj.
Castrensi peculio. N. xlix.
Castrensi omnium Palatinorum peculio. C. xij.
Castrensi peculio militum, & præfectis annonæ. Ibid.
Castrensiarijs & ministerianis. Ibid.
Causis ex quibus infamia alicui irrogatur. C. ij.
Censibus. N. l.
Censibus, & censitoribus, & paræquatoribus, & inspectoribus. C. xj.
Cessione bonorum. N. xlij.
Classicis. C. xj.
Cloacis. N. xliij.
Clerico qui inuestituram facit. F. ij.
Clericis qui à suis destituerunt ecclesiis. Item de his, qui orat. ædificant. A. lviij.
Codicillis. Inst. ij. C. vj.
Cohortalibus, & Principi. cornicularijs, ac primilegijs. C. xij.
Collatione bonorum. Inf. xxxvij.
Collatione donatorum, uel releuatorum, aut translatorum, seu adæratorum. C. x.
Collatione æris. Ibid.

Collatione fundorum fiscalium, uel rei priuatæ, uel dominicæ, uel ciuitatis, uel templorum. C. x j.
Collatione fundorum patrimonialium, & emphyteuticariorum. Ibidem.
Collationibus. C. vj.
Collatoribus, & alijs. A. cxxviij.
Collegiatis, & chartopratis, & nummularijs. C. xj.
Collegijs & corporibus. N. xlvij.
Colluſione detegenda. N. xl. C. vij.
Colonis Illyricanis. C. xj
Colonis Palæſtinis. Ibid.
Colonis Thracenſibus. Ibid.
Comite Iſauriæ. A. xxvij.
Comitibus & archiatris ſac. pala. C. xij.
Comitibus conſiſtorianis. Ibidem.
Comitibus rei militaris. Ibid.
Comitibus qui prouincias regunt. Ibid.
Commeatu. C. xj.
Commercijs & mercatoribus. C. iij.
Comminationes, epiſtolas, programmata, ſubſcriptiones authoritatem rei iudicatæ non habere. C. vj.
Commodati, uel contra. V. xij.
Commodato. C. iij.
Communi diuidundo. V. x. C. ij.
Communi ſeruo manumiſſo. C. vj.
Communia de Legatis & fideicommißis, & de iis rem miß. tollenda. V. vj.
Communia de manumißionib. C. vj.
Communia Prædiorum, tam urbanorum, quàm ruſticorum. C. vij.
Communia de ſucceßionibus. V. vj.

Com

communia utriusque iudicij, tam familiæ erciscundæ, quàm communi dividundo. C. ij.
Communia de usucapionib. C. vij.
Communium rerum alienatione. C. iij.
Compensationibus. V. xvj. C. iij.
Concubinis. Inf. xxv. C. v.
Concussione. N. xlvj.
Condictione ex lege. V. xij.
Condictione causa data, causa non secuta. V. xij.
Condictione ex lege, & sine causa, uel iniusta causa. C. iiij.
Condictione furtiua. V. xiij. C. iiij.
Condictione indebiti. V. xij. C. iiij.
Condictione ob causam datorum. C. iiij.
Condictione ob turpem causam. Ibid.
Condictione ob turpem, uel iniustam causam. V. xij.
Condictione sine causa. V. xij.
Condictione triticiaria. V. xiij.
Conditionibus & demonstrationibus, & causis, & modis eorum, quæ in testamento scribuntur. Inf. xxxv.
Conditionibus insertis, tam in legatis, quàm fideicommissis, & libert. C. vj.
Conditionibus institut. Inf. xxvij.
Conditis in publicis horreis. C. x.
Conductoribus, & procuratorib. siue exactoribus prædiorũ fiscalium, & domus Augustæ. C. xj.
Confessis. N. xlij. C. vij.
Confirmando tutore, uel curat. Inf. xxvj. C. v.
Coniungendis cum emancipato liberis eius. Inf. xxxvij.
Consanguineis, & uter. frat. A. lxxxiiij.
Consortibus eiusdem litis. C. ij.
Constituta pecunia. C. iij. V. xiij.

Consti

Constitutio,quæ per dignitates & episcopale munus filios liberat potestate patria. A.lxxxj.

Constitutio sex habet Capitula. I. Vt cùm de appellationibus, & retractationibus, & relationibus Iudicum cognoscitur secundum illas Leges controuersiæ decidantur, quæ tempore latæ sententiæ & suggestionis obtinebant, non quæ postea promulgatæ sunt. II. Si altera litigantium pars renuntiet se allegationibus contentam fore, altera uerò differat,quasi non contenta.Iudex dato unius,siue & alterius,& tertij mensis dilationem:his autem præteritis,non amplius expectato,sed proferto sententiam. III. Quæ causæ ingratitudinis rationabiliter filijs obijci possint à parentibus. IIII. Quæ rursum causæ ingratitudinis rationabiliter poßint parentibus obijci à filijs.v. Vbi gentes,& qui genere illis proximi sunt,nulla de causa intra nonum diem prehendantur, uocenturque in tu. VI. De constitutæ pecuniæ obligatione, & sponsionibus, si quis ita pecuniam constituat,aut spondeat, Satis tibi facio,aut,Satis tibi fiet à me,& hoc & illo: aut, Satis tibi fiet à me,aut hoc,aut illo.A.cxv.

Constitutiones feudales domini Lotharij Imperatoris, quæ ante Ianuam beati Petri in ciuitate Romana condidit obseruandas.F.j.

Constitutionibus Principum.V.j.

Consuetudine recti feudi.F.g.

Consulibus.A.cv.

Consulibus,& non spargendis ab his pecunijs: & de Patricijs.C.xij.

Consultationibus.A.lxij.

Contentione inter dominum,& fidelem de Inuestitura Feudi.F.j.

Contentione inter me, & dominum de portione Feudi frat. mei defun. Ibid.
Contentione inter dominum & uasallum de inuestitura Feudi. Ibidem.
Contractibus Iudicum, uel eorum qui sunt citra eos: & inhibendis donationibus in eos faciendis: & ne administrationis tempore proprias ædes ædificent. C. j.
Contrahenda empt. & uendit. C. iiij.
Contrahenda emptione, & de pactis inter emptorem & uenditorem cõpositis: & quæ res uenire non possint. V. xviij.
Contrahenda & commit. stipulat. C. viij.
Contraria tut. & utili act. Inf. xxvj.
Contrario iudicio tutelæ. C. v.
Controuersia inter episcopum & uasallum. F. ij.
Controuersia Feudi apud pares terminanda. Ibid.
Controuersia inter uasallum & alium de beneficio. Ibid.
Cõtrouersia inter masculum & fœminam de beneficio. Ibid.
Controuersia inter dominum & emptorem Feudi. Ibid.
Conueniendis Fisci debitorib. C. x.
Creditorem euict. non debere. C. viij.
Crimine expilatæ hæreditatis. C. ix.
Crimine peculatus. Ibid.
Crimine sacrilegij. Ibid.
Crimine stellionatus. Ibidem.
Curatore bonis dando. N. xlij.
Curatore furiosi & prodigi. C. v.
Curatoribus. Inst. j.
Curatoribus furioso, & alijs extra minores dandis. Inf. xxvij.
Curialibus urbis Romæ. C. xj.
Curiosis, & stationarijs. C. xij.

Cursu publico, & angarijs, & parangarijs. Ibid.
Custodia reorum. C. ix.
Custodia & exhibit. reorum. N. xlvii.
Cupresso ex luco Daphnensi, uel Perseis per Aegyptum non excidendis uel uendendis. C. xj.

D

DAmno infecto, & de suggrundis, uel protectionibus. N. xxxix.
Debitoribus ciuitatum. C. xj.
Debitorem uenditionem pignorum impedire non posse. C. viij.
Decanis. C. xij.
Decretis ab ordine faciendis. N. l.
Decretis Decurionum super immunitate quibuslam concedenda. C. x.
Decurionibus. A. cj.
Decurionibus & filijs eorum. N. l.
Decurionibus & filijs eorum, & qui Decuriones habentur, & quibus modis à fortuna Curiæ liberentur. C. x.
Decurionibus, ut filijs suis decurionibus dodrantem relinquant. A. xxxvii.
Decurionibus, ut accepta dignitate Præfectoria, tunc demum Curia liberentur, cùm in actu positam acceperint. A. lxix.
Dedititia libertate tollenda. C. vij.
Defensoribus & Occultatoribus. C. xij.
Defensoribus ciuitatum. C. j. A. xv.
Delatoribus. C. x.
Depositi, uel contra. C. iiij. V. xvj.
Depositio & attestatione ad inquilinos facta: item de suspensione erogationis panum ciuilium. A. lxxxviij.
Descriptione quatuor Præsidum Armeniæ. A. xxxj.

Descr

Desertoribus & occultatoribus. C. xij.
Dignitatibus. Ibi.
Dilationibus. C. iij.
Discussoribus. C. x.
Distractione pignorum & hypothecarum. V. xx. C. viij.
Diuersis capitulis, & solutione matrimoniorum. A. cxvij.
Diuersis officijs, & apparitoribus Iudicum, & probatoriis eorum. C. xij.
Diuersis prædiis urbanis & rusticis templorum, & ciuitatũ, & omni reditu ciuili. C. xi.
Diuersis regulis Iuris antiqui. N. l.
Diuersis Rescriptis & pragmaticis sanctionibus. C. j.
Diuersis temporalibus præscriptionibus, & accessio. possessionis. N. xliiij.
Dividenda tutela, & pro qua parte quisque tutorum conueniatur. C. v.
Diuisione stipulationum. Inst. iij.
Diuisione rerum, & qualitate. V. j.
Diuortiis & repudiis. V. xxiiij.
Diuortio facto, apud quem filij nutriantur. C. v.
Dolo malo. V. iiij. C. ij.
Doli mali, & metus exceptione. N. xliij.
Domesticis, & protectoribus. C. xij.
Donationibus. C. iij. N. xxxix. Inst. ij.
Donationibus ante nuptias, uel propter nuptias, & Sponsalitijs. C. v.
Donationibus inter uirum & uxorem. V. xxiiij.
Donationibus inter uirum & uxorem, & à parentibus in liberos factis & ratihabitione. C. v.
Donatione mortis causa facta à Decurionibus. A. lxxxvij.
Donationibus quæ sub modo, uel sub conditione, uel ex certo tem

to tempore conficiuntur. C vij.
Dote relegata. Inf xxxij.
Dote cauta non numerata. C. v.
Dotis collatione. Inf xxxvj.
Dotis promißione, & nuda pollicitatione. C. v.
Duobus fratribus à capitaneo inueſtitis. F. ij.
Duobus reis promittendi, qui uice mutua Fideiuſſores accepti ſunt. A. xcix.
Duobus reis ſtipulandi. Inf. xlv.
Duobus reis ſtipulandi & promittendi. inſt. iij. C. vij.

E

EA quæ raptori ſuo nubit. A. cl.
Eccleſiaſticarum rerum immobilium alienatione, & ſolutione. A. xlvi.
Eccleſiaſticis canonibus. & priuilegijs, quæ ſacroſanctas reſpiciunt Eccleſias. A. cxxxj.
Eccleſiaſticis diuerſis capit. A. cxxij.
Eccleſijs conſtitutis in Aphrica. A. xxxvj.
Edendo. V. ij. C. ij.
Edicto diui Hadriani tollendo, & quemadmodum ſcripta hæres in poſſeßionem mittatur. C. vj.
Edictum de fide. A. cxxxij.
Edictum de formula artificum. A. cxxv.
Edictum de his, qui luxuriantur contra naturam. A. cxlj.
Effractoribus & expilatorib. N. xlvj.
Emancipationibus liberorum. C. vij.
Emendatione ſeruorum. C. ix.
Emendatione propinquorum. Ibi.
Emptione & uenditione. Inſt. iij.
Eo, qui fecit finem agnato de Feudo paterno. F. j.
Eo, qui ſibi, uel hæredibus ſuis maſculis & fœm. inueſtituræ accepit.

accepit. Ibidem.
Eo, qui pro tutore, próue curatore negotia geßit. Inſ. xxvij.
Eo, quod certo loco dare opor. V. xiij.
Eo, qui pro tutore negotium geßit. C. v.
Eo, per quem factum fuerit, quo minus quis in iudicio ſiſtat. V. ij.
Eo, cui libertatis cauſa bona addicuntur. Inſt. iij.
Epiſcopali audientia, & diuerſis capitulis, quæ ad curam pertinent Pontificalem. C. j.
Epiſcopis & clericis, orphanotrophis, & xenedochis, & procbotrophis, & aſceterijs, & monachis, & priuilegijs eorum: & caſtrenſi peculio: & de redimendis captiuis: & de nuptijs clericorum uetitis, ſeu permißis. Ibid.
Epiſcopum, uel abbatem, uel abbatiſſam, uel dominum plebis Feudum dare non poſſe. F. j.
Equeſtri dignitate. C. xij.
Erogatione militaris annonæ. C. xij.
Errore calculi. C. ij.
Erore Aduocatorum, & libellos, ſeu preces concipientium. Ibidem.
Etiam ob chirographariam pecuniam pignus teneri. C. viij.
Etiam per procuratorem cauſam in integrum reſtitutionis agi poſſe. C. ij.
Euictionibus. C. viij.
Euictione, & dupla ſtipulation. V. xxj.
Eum qui appellauerit, in prouincia defendi. N. xlix.
Eunuchis. C. iiij.
Euctoribus tributorum. C. x.
Exceptionibus. Inſt. iiij.
Exceptione rei iudicatæ. N. xliiij.

Exceptione rei uenditæ. V. xxj.
Exceptionibus & præscriptionibus. C. viij.
Exceptionibus & præscriptionibus, & præiudicijs. N. xliij.
Excoctione, & translatione militaris annonæ. C. xij.
Excusationibus artificum. C. x.
Excusationibus munerum. Ibid.
Excusationibus tutorum & curatorum. Inst. j. C. v.
Excusationibus tutorum & curatorum, & de temporibus earum. Inst. xxvij. C. v.
Ex delictis defunctorum quantum hæredes conueniantur. C. iij.
Executione rei iudicatæ. C. vij.
Executoribus, & exactoribus. C. xj.
Executoribus, & his qui conueniuntur & reconueniuntur. A. xcvj.
Exemplum sacræ formæ de appellationibus. A. cxxvj.
Exemplum sacræ paragmaticæ formæ de usuris. A. clx.
Exequiis, quas fieri oporteat in defunctorum funerationibus. A. lx.
Exhæredatione liberorum. Inst. ij.
Exercitoria actione. V. xiij.
Exercitoria & institoria actione. C. iij.
Exhibendis & transmittendis reis. C. ix.
Expensis publicorum ludorum. C. xj.
Expilatæ hæreditatis. N. xlvij.
Ex quibus causis maiores in integrum restituantur. V. iij.
Ex quibus causis pignus, uel hypotheca tacitè contrahitur. V. xx.
Extraordinariis cognitionibus: & si Iudex litem suam fecisse dicetur. N. l.

Extraordinariis criminibus. N. xlvij.
Extremis uoluntatibus, & bonorũ in filios diuision. A. cvij.

F

Fabricensibus. C. xj.
Falsa causa adiecta legato, uel fideicommisso. C. vj.
Falsa moneta. C. ix.
Familiæ erciscundæ. V. x. C. ij.
Famosis libellis. C. ix.
Feriis. C. ij.
Feriis, & dilationibus, diuersis temporibus: & quibus causis Feriæ non impediantur. V. ij.
Feudi cognitione. F. ij.
Feudo sine culpa non amittendo. F. j.
Feudo non habente propriam Feudi naturam. F. ij.
Feudo Marchiæ, uel ducatus. F. j.
Feudo fœminæ. F. ij.
Feudo dato in uicem legis Commissariæ reprobando. F. j.
Feudo Guardiæ & Castaldiæ. Ibid.
Feudis datis minimis Valuasoribus, quid Iuris sit. Ibid.
Fideicommissis. C. vi.
Fideicommiss. hæreditatis petit. V. v.
Fideicommissariis libertatibus. N. xl. & C. vij.
Fideicommissariis hæreditatibus & ad SENATVS consultum Trebellianum. Inst. ij.
Fideiussoribus. Inst. C. iij.
Fideiussoribus Minorum. C. ij.
Fideiussoribus tut. seu curatorum. C. v.
Fideiussor. & Mandat. N. xlvj. C. viij.
Fideiussoribus, & nominatoribus & hæredibus tutorum & curatorum, Inf. xxvij. & C. vij.
Fide instrumentorum, & amissione eorum. V. xxij.

Fide instrumentorum, & amißione eorum: & apochis, & antapochis faciendis: & de his quæ sine scriptura fieri possunt. C. iiij.
Fide instrumentorum, & iure hastæ fiscalis: & de additionibus. C. x.
Fiduciaria tutela. Inst. j.
Filijs familiarum, & quemadmodum pro his pater tenetur. C. x.
Filijs ante dotalia instrumenta natis. A. xix.
Filijs natis ex matrimonio ad Morganaticam contracto. F. ij.
Filijs officialium militarium, qui in bello moriuntur. C. xij.
Filio familiâs minore. C. ij.
Finium regundorum. V. x. C. iij.
Fiscalibus usuris. C. x.
Fluminibus, ne quid in flumine, ripáue eius fiat, quo peius nauigetur. N. xliij.
Fonte. Ibidem.
Forma fidelitatis. F. ij.
Fratribus de nouo beneficio inuestitis. Ibid.
Fructibus, & litium expensis. C. vij.
Frumento Alexandrino. C. xj.
Frumentis urbis Constantinopolitanæ. Ibid.
Fugitiuis. V. xj.
Fugitiuis colonis patrimonialibus, saltuensibus, & emphyteuticis. Ibid.
Fundo dotali. V. xxiij. C. v.
Fundis limitrophis, & terris, & paludibus, & pascuis, & limitaneis, & castellorum. C. xj.
Fundis patrimonialibus, & saltuensibus, & emphyteuticis, & eorum conductoribus. Ibid.

Fundis rei priuatæ, & ſaltibus diuinæ domus. Ibid.
Fundis & ſaltibus rei Tamiacæ. Ibid.
Furtis. N. xlvij.
Furtis, & ſeruo corrupto. C. vj.
Furti aduerſus nautas, cauponas, ſtabularios. N. xlvij.
Furibus balnearijs. xlvij.

G

Generalis forma, de proſpectu in mare, ſcripta Dominico glorioſiſ. Prætoriorum præfecto. A. clxxv.
Gladiatoribus. C. xj.
Glande legenda. N. xliij.
Gradibus cognationum. Inſt. iij.
Gradibus & adfinibus, & nominibus eorum. Inſ. xxxviij.
Grege dominico. C. xj.

H

Hebræis, quomodo oporteat eos Scripturas legere. A. cxlvj.
Hæc Conſtitutio interpretatur priorem conſtitutionem, quæ de his lata eſt, qui ingrediuntur monaſteria, & ſubſtantias ſuas conſecrant, & ex quo ipſam tempore ualere oporteat. A. lxxv.
Heredibus. A. clxiiij.
Heredibus inſtituendis. Inſt. ij. Inſ. xxviij. & quæ perſone inſtitui non poſſunt. C. vj.
Heredibus tutorum. C. v.
Heredum qualitate & differentia. Inſ. ij.
Hereditate, uel actione uendita. V. xvij. C. iiij.
Hereditatibus decurionum, nauicularioru, cohortalium, militum, & fabricenſium. C. vj.
Hereditatibus quæ ab inteſtato deferuntur. Inſt. iij.

Hæreticis, & Manichæis, & Samaritanis. C. j.
Hic finitur lex: deinde Consuetudines Regni incipiunt. F. ij.
His, qui propter metum Iudicis non appellauerunt. C. vij.
His per quos agere possumus. Inst. iij.
His, quæ ex publica Collatione illata sunt, non usurpandis. C. x.
His, qui ex officio quod administrarunt, conueniuntur. C. xj.
His, qui in priorum Creditorum locum succedunt. C. viij.
His, qui se differunt. C. x.
His, qui deiecerint, uel effuderint. V. ix.
His, qui ad Ecclesias confugiunt, uel exclamant: & ne quis ab Ecclesia extrahatur. C. j.
His, qui in Ecclesia manumittuntur. C. j.
His, quæ relicta sunt Ecclesiæ Mysiæ. A. lxv.
His, qui Eunuchos faciunt. A. cxly.
His, qui in exilium dati, uel ab ordine moti sunt. C. x.
His, qui numero librorum, uel paupertate Excusationem meruerunt. C. x.
His, qui Feudum dare possunt, & qui non: qualiter acquiratur, & retineatur. F. j.
His, quæ ut Indignis auferuntur. Inf. xxxiij.
His, quibus ut indignis auferūtur hæreditates, & Sen. consult. Sillaniano. C. vj.
His, qui notantur Infamia. V. iij.
His, qui sui, uel alieni Iuris sunt. Inst. j. V. j.
His, qui latrones, uel aliis criminibus reos occultauerint. C. x.
His, quæ sub modo Legata, seu fidei commissa relinquuntur. C. vj.
His, qui sponte publica munera subeunt. C. x.

His,

His,qui ex publicis rationibus Mutuam pecuniam acceperũt Ibidem.
His,qui Mutuum dant agricol. A. xxxiij.
His, qui in Oſdroẽna illicitas contrahunt Nuptias. A. claiij.
His,qui Nuptias iterant. A. xxij.
His,qui à non domino Manumiſſi ſunt. C. vij.
His,qui Parentes,uel liberos occiderunt. C. ix.
His,qui Pœnæ cauſa relinquuntur. Inſ. xxxiiij.
His,quæ Pœnæ nomine in teſtamento. uel codicillis ſcribuntur,uel relinquuntur. C. vj.
His,qui à Principe uacationem acceperunt. C. x.
His,qui ad Statuas confugiunt. C. j.
His,qui non impletis ſtipendiis Sacramento ſoluti ſunt. Ibid.
His,quæ pro non ſcriptis habentur. Inſ. xxxiiij.
His,qui ante apertas Tabulas hæreditates tranſmittũt. C. vj.
His,qui ſibi adſcribunt in Teſtamento. C. ix.
His,quæ in Teſtamento delentur,inducuntur, uel inſcribuntur. inſ. xxviij.
His, qui potentiorum nomine Titulos prædiis adfigunt, uel eorum nomina in litem prætendunt. C. ij.
His,qui Veniam ætat. impetra. Ibid.
His,quæ Vi,metuſue cauſa geſta ſunt Ibid.
Honoratorum uehiculis. C. xj.
Honoribus & muneribus non continuandis inter patrem & filium: & de Interuallis. C. x.
Hortulanis. A. lxiij.

I

Impenſis in rebus Dotalibus factis. Inſ. xxv.
Imponenda lucratiuis deſcriptione. C. x.
Impuberum, & aliis ſubſtitutionibus. C. vj.
Immunitate nemini concedenda. C. x.

Immensis donationibus collatis in filios. A. xcij.
Incendio, ruina, naufragio, rate, naue expugnata. N. xlvij.
Incestis, inutilibus, & nefarijs nuptiis. C. v. & A. xij.
Incolis, & ubi quis domicilium habere uidetur: & de his, qui studiorum causa in aliena ciuitate degunt. C. x.
Indicta uidutate: & de lege Iulia Miscella tollenda. C. vj.
Indictionibus. C. x.
In diem addictione. V. xviij.
Indulgentia tributariorum reliquorum. A. cxlviij.
Infamibus. C. x.
Infantibus expositis. A. cliij.
Infantibus expositis liberis, & seruis: & de his, qui sanguinolentos nutriendos acceperunt. C. viij.
Infirmandis pœnis cœlibatus: & orbitatis: & de decimarijs sublat. C. viij.
Ingenuis. Inst. j.
Ingenuis manumissis. C. vij.
Ingratis liberis. C. viij.
Iniurijs. Inst. iij. C. ix.
Iniurijs, & famosis libellis. N. xlvij.
In Ius uocando. V. ij. C. ij.
In Ius uocati ut eant, uel satisdent. V. ij.
Iniusto, rupto, irrito facto testamento. Inf. xxviij.
In integrum restitutione, postulata, ne quid noui fiat. C. ij.
In integrum restitutionibus, V. iiij.
In integrum restitutionibus, nimirum xxv. annorum. C. ij.
In litem dando tutore, uel curat. C. v.
In litem iurando. V. xij. C. v.
Inofficiosis donationibus. C. iij.
Inofficiosis dotibus. Ibid.
Inofficioso testam. Inst. ij. C. iij. V. v.

In quibus causis coloni cẽsiti dominos accusare possunt. C. xj.
In quibus causis Feud. amittatur. F. ij.
In quibus causis, militantes fori præscriptione uti non possunt. C. iij.
In quibus causis Pignus tacitè contrahitur. C. viij.
In quibus casibus tutorem habenti, tutor uel curator dari possit. C. v.
In quibus causis in integrum Restitutio necessaria non est. C. ij.
In quibus causis cessat longi temporis præscriptio. C. vij.
In rem uerso V. xv.
In quibus causis Tutorem habenti, tutor uel curator dari possit. C. v.
Inspiciendo uentre, custodiendóque partu. Inf. xxv.
Institoria actione. V. xiiij.
Institutionibus, & substitutionibus, seu restitutionibus sub conditione factis. C. vj.
Instructo, uel instrum. leg. Inf. xxxiij.
Interdictis. Inst. iiij. C. viij.
Interdictis, seu extraordinarijs action. quæ pro his competunt. N. xliij.
Interdictis & relegatis, & deportatis. N. xlviij.
Interdicto matrimonio inter pupillum & tutorem, seu curatorem, filiósque eorum. C. v.
Interrogationibus in Iure faciendis: & de interrogatorijs act. sublatis. V. xj.
Interpretatione à Principe facta. Et ut usuræ particulatim solutæ, duplum sortis non excedant. A. cxxxviij.
Inuestitura de re aliena facta. F. ij.
Inuestitura in maritum facta. Ibid.
Inuestitura, quam Titius accepit à Sempronio. Ibid.

Inutilibus ſtipulationibus. Inſt. iij. C. viij.
Irenarchis. C. x.
Itinere actúque priuato. N. xliij.
Iudæis & cœlicolis. C. j.
Iudicatum ſolui. N. xlvj.
Iudicibus. A. cxxv.
Iudicibus, & ne cum iureiurando deligantur. Et ut Iudices modis omnibus appellationes ſuſcipiant. Item ne Iudices ſacræ alicui formæ, quæ lite pendente facta ſit de hoc, quomodo litem decidi oporteat, attendant. A. lxxxij.
Iudicijs. C. iij.
Iura adgnationis & cognitionis tollit, & præſcribit ſucc. ab inteſt. A. cxvij.
Iure aureorum Annulorum. N. xl. & natalibus reſtituendis. C. vj.
Iure Codicillorum. Inſ. xxix.
Iure deliberandi, & adeunda, uel adquirenda hæreditate. C. vj.
Iure Deliberandi. Inſ. xxvij.
Iure Dominij impetrando. C. vij.
Iure Dotium. V. xxij. C. v.
Iure Emphyteutico. C. iij.
Iure Fiſci. N. xlx. C. x.
Iure Immunitatis. N. l.
Iure liberorum. C. vij.
Iure Naturali gentium, & ciuili. Inſt. j.
Iure Patronatus. Inſ. xxxvij.
Iure perſonarum. Ibid. Inſt. j.
Iure Reipublicæ. C. xj.
Iureiurando propter calumniam dando. C. ij.
Iureiurando, quod moriens de modo ſui patrimonij præſtit

ſtitit. A. xlviij.
reiurando, ſiue uoluntario, ſiue neceſſario, ſiue iudiciali. V. xij.
ris formulis, & impetratione actionum ſublata. C. ij.
riſdictione. V. ij.
riſdictione omnium Iudicum, & de foro competenti. C. iij.
ris & facti ignorantia. V. xxij. C. j.
ntia & Iure. Inſt. j. V. j.
iurandum quod præſtari ſolet ab his, qui officia ſuſcipiunt. A. ix.

L

Latina libertate tollenda, & per certos modos in ciuitatem Romanam transfuſa. C. vij.
Legationibus N. l. C. x.
Legatis. Inſt. ij. C. vj.
Legatis & fideicommiſſ. liber primus. Inſ. xxx.
Legatis & fideicommißis. liber ſecundus. Ibid. xxxj.
Legatis & fideicommißis liber tertius. Ibid. xxxij.
Legatis præſtandis contra Tabulas, bonorum poſſeßione petita. Inſ. xxxvij.
Lege Aquilia Inſt. iij. C. ij.
Lege Commiſſoria. V. xviij.
Lege Conradi. F. ij.
Lege Falcidia. Inſt. j. & C. vij.
Lege Fuſia Caninia tollenda. Inſt. j. & C. vij.
Legibus & conſtit. Principum. C. j.
Legibus Senatuſque conſultis, & longa conſuetudine. V. j.
Legitima Adgnatorum tutela. Inſt. j.
Legitima Adgnatorum ſucceſſ. Ibid. iij.
Legitima Tutela. C. v.
Legitimis Hæredibus. C. vj.

Legi-

Legitima parentum tutela. Inſt. j.
Legitima patronorum tutela. Inſt. j.
Legitimis Liberis, & ex filia nepotib. ab inteſtato venientibus. C. vj.
Legitimis tutoribus. Inf. xxvj.
Liberali cauſa. N. xl. C. vij.
Libellis dimiſſorijs, qui A poſtoli dicuntur. N. xlix.
Liberatione legata. Inf. xxxiiij.
Liberis quomodo eos oporteat uel legitimos, uel naturales intelligi: & de indotatis nuptijs. A. lxxiiij.
Liberis exhibendis, ſeu deducendis: & de libero homine exhibendo. N. xliij. & C. viij.
Libero homine exhibendo. N. xliij.
Liberis præteritis, uel exhæredat. C. vj.
Libertinis. Inſt. j. C. x.
Libertis, & eorum liberis. C. vj.
Liberis, & poſthumis hæredibus inſtituendis, uel exhæredandis, uel præteritis. Inf. xxviij.
Liberis uniuerſitatum. Inf. xxxviij.
Literarum obligationibus. Inſt. iij.
Litigatoribus, & de ſportulis, & ut quæ iubentur, referendarij compleant, neque ſe cauſæ immiſceant, & per ſe exquantur. A. cxxiiij.
Litigioſis. N. xliiij. C. viij.
Litigioſis, & de cautione, quæ ante reorum citationem præſtari debet ab actoribus: & quando actor priuilegio uti nequeat, quod inuitus agere non compellatur. A. cxij.
Litis Conteſtatione. C. iij.
Littorum & itinerum cuſtodia. C. xij.
Locatione & conductione. Inſt. iij.
Locati & conducti. V. xix.

Lo

Locato & conducto. C. iiij.
Locatione prædiorum ciuilium, uel fiscalium, siue templo-
rum, siue rei priuatæ, uel dominicæ. C. xj.
Locis & itineribus publicis. N. xiiij.
Loco publico fruendo. Ibid.
Longi temporis præscriptione, quæ pro libertate, & non ad-
uersus libertatem opponitur. C. vij.
Lucris aduocatorum, & commiß. officiorum, seu apparito-
rum. C. xij.
Lutione pignoris. C. viij.

M

MAgistratibus conueniendis, & eorum hæredibus. Inf.
xxvij. C. v.
Magistratibus municipalib. C. j.
Magistris sacrorum scriniorum. C. xij.
Maiuma. C. xj.
Mdeficis & mathematicis, & cæteris similibus. C. ix.
Mancipijs, & colonis patrimonialium, & saltuensium, & em
phyteuticorum fundorum. C. xj.
Mandati uel contra. V. xvij. C. iiij.
Mandato. Inst. iij.
Mandatis Principum. C. j.
Manumißionibus. N. xl.
Manumißionibus quæ seruis ad uniuersitatem pertinentibus
imponuntur. Ibid.
Manumißis testamento. Ibid.
Manumißis uindicta. Ibid.
Mendicantibus ualidis. C. xj.
Metallarijs, & metallis, & procuratoribus metallorum.
C. xj.

Metatis & epidemeticis. C. xij.
Metropoli Beryto. C. xj.
Migrando. N. xlij.
Milite uasallo qui contumax est. F. ij.
Militibus. A. cxvj.
Militari testamento. Inst. ij. Inf. xxix.
Militare ueste. C. xij.
Minoribus xxv. annis. V. iiij.
Moderatore Arabiæ. A. cij.
Moderatore Helenoponti. A xxvij.
Modo multarum quæ à Iudicibus infliguntur. C. j.
Monachis, & asceteriis, & eorum conuersatione. A. cxxxij.
Monasteriis, & monachis, & eorum Antistibus. A. v.
Monopoliis & cõuentu negotiatorum illicito, uel artificum, ergô laborum, nec non balneatorum prohibitis illicitis pactionibus. C. iij.
Mortis causa donationibus. C. xxxiij. & C. viij.
Mortuo inferendo, & sepulchro ædificando. V. xj.
Muliere raptum passa. A. cxlij.
Mulieribus fide hæreticis. C. cix.
Mulieribus quæ se propriis seruis iunxerunt. C. ix.
Mulieribus, in quo loco munera sexui congruentia, uel honor. agnoscant. C. x.
Muneribus & honoribus. N. l.
Muneribus patrimoniorum. C. x.
Municipibus & originariis. Ibid.
Murilegulis, & gyneciariis, & procuratoribus gynecij: & de monetariis, & bustagiariis. C. xj.
Mutatione nominis. C. ix.

N

NAtalibus restituendis. N. xl.
Natura Feudi. F. j.
Natura successionis Feudi. F. ij.
Naturalibus liberis. A. lxxxix.
Naturalibus liberis, & matribus eorum, & ex quibus causis iusti efficiantur. C. v.
Naufragiis. C. xj.
Naubus non excusandis. Ibid.
Nauicularijs, seu naucleris public. speciem transportantibus: & de tollenda lustralis auri collatione. Ibid.
Nauticis Tyberinis. Ibid.
Nautæ, caupones, stabularij, ut recepta restituant. V iiij.
Nautico fœnore. V. xxij. C. iiij.
Ne sanctum Baptisma iteretur. C. j.
Ne quis cogatur Bonis cedere. A. cxxxv.
Ne decurio, aut cohortalis perducatur in Ius, sistatúrue iudicio citra iussionẽ Principis, quæ insinuetur præfec. A. clj.
Ne Defuncti, seu reliquiæ eorum à creditoribus afficiantur contumelia: & ne adsessores cognitionem causarum absq; Iudicibus suscipiant. A. lx.
Ne de statu Defunctorum post quinquennium quæratur. N. xl. C. vij.
Ne rei dominicæ, uel templorum uindicatio, temporis præscriptione submoueatur. C. vij.
Ne pro Dote, mulieri bona mariti addicantur. C. v.
Ne filius pro patre, uel pater pro filio emancipato, uel libertus pro patrono conueniatur. C. iiij.
Ne Fideiussores, uel mandatores dotium dentur. C. v.
Ne Fiscus, uel Respublica procurationem alicui patrocinij causa, illicitè præstet. C. ij.

Ne Fiscus rem, quam uendidit, euincat. C. x.

Ne sacræ Fortunæ, quæ de causis procedũt publicis, aliter reputentur accipiant, quàm glorioſiſſ. prætoriorum Præfectis insinuatæ ſint, uel fuerint, illicque habeantur ratæ. A. cliij.

Ne quid in flumine publico, ínue ripa eius fiat, quo aliter aqua fluat atque priore æſtate fluxit. N. xliij.

Ne Iudæi, Samaritani, & Hæretici per cauſam religionis & cultus ſui, Curiali fortuna liberentur, ſed dum Curialibus muneribus ſubdantur, priuilegijs eorum non utantur. Itẽ, ut ijdem poſſint contra orthodoxos, qui Curiali fortunæ ſubditi ſunt, teſtimonium dicere: ut qui præclarè pro orthodoxa Reipub. teſtimonium perhibeant. A. xlv.

Ne quis in ſua cauſa Iudicet, uel ſibi Ius dicat. C. iij.

Ne quis eum, qui in Ius uocabitur, ut eximat. V. ij.

Ne quis Liber, inuitus actum Reipublicæ gerere cogatur. C. xj.

Ne libertini de cætero iure aureorum annulorum, & reſtitutorum natalium opus habeant. Item, ut dotalium inſtrumentorum confectio in libertinabus ipſo etiam facto legitimas reddat nuptias, & ſuos patri filios. Si forte ea ancilla ſit, ut & ipſa dotis cõfectione libera exiſtat, & nuptiæ legitimæ, & ex ea progeniti filij patri ſui ſint. A. lxxviij.

Ne in medio Litis fiant ſacræ formæ, aut ſacræ iuſſiones, ſed ſecundum generales Leges cauſæ decidantur. Et ut præſens Conſtitutio ante perſonarum in iudicio confirmationem inſeratur actis iudiciarijs. A. cxiij.

Ne quid in Loco ſacro fiat. N. xliij.

Ne quid in Loco, uel itinere publico fiat. Ibid.

Ne quo in loco, per Imperium Romanum lenones ſint. A. xliij.

Ne Chriſtianum Mancipium hæreticus, uel paganus, aut Iudæus

deus uel poßideat,uel circuncidat.C.i.

Ne rei Militaris comitibus,uel tribunis lauacra præstentur. Ibidem.

Ne à mulieribus,quæ se prostituunt, Fideiussor,aut Iusiurã dũ exigatur:quòd hoc genus uitæ deserturæ nõ sint. A.lj.

Ne quis quòd agricolæ Mutuam pecuniam dedit, illius terram detineat:& quem usurarum modum creditores accipere debent ab agricol.xxxiiii.

Ne quis mutuũ dans agricolæ,terram eius teneat:item quàm magnas usuras creditores ab agricolis debeant percipere.A.xxxii.

Ne quid Oneri publ.imponatur.C.xj.

Ne Operæ à collatoribus exigantur.C.x.

Ne quis Oratorium citra scientiam Episcopi ædificet:& ut prius definiat,quæ ad curam & institutionẽ oratorij ædificandi necessaria futura sint. Et ne Episcopi absint á suis Ecclesiis. Ac de alienatione immobilium rerum ecclesiasticarum.A.lxvij.

Ne personæ,uel rei,uel auri alterius pro altero oppignerationes fiant,sed oppigneratione oblæso,eius quadruplum restituatur.Item,ne pro eo,qui uel percußit, uel alioqui damnum irrogauit,alius percutiatur,aut qualitercunque damnum sentiat. Et ne donatio à priuato in Imperatorem facta,indigeat actorum publicorum confectione.A.lij.

Ne liceat potentioribus patrocinium litigantibus præstare, uel actiones in se transferre.C.ij.

Ne sine iussu Principis,certis Iudicib liceat cõfiscare. C.ix.

Ne liceat in una,eadémque causa tertiò Prouocare : uel post duas sententias Iudicum, quas definitio præfectorum roborauerit,eas retractare C.vij.

Ne Rusticani ad ullum obsequium deuocentur.C.xj.

Ne Tutor, uel curator uectigal conducat. C. v.

Ne uir ex dote, aut mulier ex donatione ante nuptias proueniens, lucrum proprietatis Iure teneant, sed conseruet dominium filiis suis: uel si ad secundas nuptias non ueniat, in lucro solum usumfructũ obtinentes. Et ut qui diuortio matrimonium dirimunt, si dotem aut ante nuptias donationem lucrentur, similiter & ipsi dominiũ filiis conseruent, Persona, quæ usumfructũ habet, cogenda filios alere. Si uero bona gratia soluatur matrimonium, & uideatur quedam occasione damni dati detenta esse: ut hac arte perempta, ea quæ detinentur, reseruentur filiis. A. xcviii.

Ne uis fiat ei, qui in possessionem missus est. N. xliii.

Ne uxor pro marito, uel maritus pro uxore, uel mater pro filio conueniatur. C. iiii.

Necessariis, & seruis hæredibus instituendis, uel substituendis. C. vi.

Negotiatores ne militent. C. xii.

Negotiorum gestorum. a. t. V. iii. C. ii.

Nemini licere Signum Saluatoris Christi, humi, uel in silice, uel in marmore sculpere, aut pingere. C. j.

Nihil innouari appellatione pendente. N. xlix.

Nili aggeribus non rumpendis. C. ix.

Non alienandis, aut permutandis rebus ecclesiasticis immobilibus, aut in specialem hypothecam dandis creditoribus, sed ut sufficiant generales hypothecæ. A. vii.

Non eligendo secundo nubentes uxores. A. ii.

Non licere habitatorib. metrocomiæ, loca sua ad extraneum transferre. C. ii.

Non numerata pecunia. C. iiii.

Notis Feudorum. F. ii.

Noua forma Fidelitatis. Ibid.

Nouæ

Nouationibus & delegationibus. N. xlvi. & C. viii.
Noui operis nuntiatione. N. xxxix.
Nouis operibus contra prospectum in mare. A. lxiii.
Noxalibus Actionibus. Inst. iiii. C. iii.
Nudo Iure Quiritum tollendo. C. vii.
Nulli licere in frænis, equestribus sellis, & balteis, margaritas, smaragdos, & hyacinthos aptare: & de artificibus palatinis. C. xi.
Numerariis, actuariis, & chartulariis, & adiutoribus, siue scriniariis, & exceptoribus sedis excelsæ, cæterorúmque Iudicum, tam militarium, quàm ciuilium. C. xii.
Nundinis. N. l.
Nundinis & mercatoribus. C. iiii.
Nuptiis. Inst. j. C. v.

O

Oblatione uotorum. C. xii.
Obligationibus. Inst. iii.
Obligationibus & Actionibus. C. iiii. & N. xliiii.
Obligationibus ex Consensu. Inst. iii.
Obligationibus, quæ quasi ex Contractu nascuntur. Ibid.
Obligationibus, quæ ex Delicto nascuntur. Inst. iiii.
Obligationibus, quæ quasi ex delicto nascuntur. Ibid.
Obsequiis à liberis & libertis, parentibus & patronis præstan. xxxvii.
Obsequiis patrono præstandis. C. vi.
Officio assessoris. V. j.
Officio Comitis Orientis. C. j.
Officio Comitis rerum priuatarum sacri palatij, sacrique patrimonij. C. j.
Officio Consulis. V. vi.
Officio Comitis sacrarum largitionum. C. j.

Officio Iudicis. Inſt. iiij.
Officio ciuilium Iudicum. C. j.
Officio diuerſorum Iudicum. Ibid.
Officio eius cui mandata eſt Iuriſd. V. j.
Officio militarium Iudicum. C. j.
Officio eius, qui uicem alicuius Iudicis, uel Præſidis obtinet. Ibidem.
Officio Iuridici. V. j.
Officio Iuridici Alexandriæ. C. j.
Officio Magiſtri Militum. Ibid.
Officio Magiſtri officiorum. Ibid.
Officio præfecti Auguſtalis. V. j. C. j.
Officio præfecti prætorio. V. j.
Officio præfecti uigilum. Ibid. C. j.
Officio Præfecti urbi. Ibid. C. j.
Officio præfecti prætoriorum Orientis & Illyrici. C. ij.
Officio præfecti prætorio Aphricæ, & de omni eiuſdē diœceſeos ſtatu. Ibid.
Officio Præſidis. V. j.
Officio Prætoris. Ibid.
Officio Prætorum. C. j.
Officio Procuratoris Cæſaris, uel Rationalis. V. j.
Officio Proconſulis & Legati. V. j. C. j.
Officio Quæſtoris. V. j. C. j.
Officio Rectoris prouinciæ, & ut nulli patriæ ſuæ adminiſtratio, ſine ſpeciali permiſſu Principis, permittatur. C. j.
Officiis Vicarij. Ibid.
Officiis, quæ miniſtrant in ſacris appellationibus. A. xx.
Officinis, ſiue tabernis Conſtantinopolitanæ urbis: & ut mille tantum & centum officinæ ſacroſanctæ maioris Eccleſiæ excuſentur: omnes reliquæ, ad quemcunque dominum perti

pertineant, consueta obeant munia. A. xliij.
Omni agro deserto, & quando steriles fertilibus imponuntur. C. xj.
Operis noui nuntiatione. C. viij.
Operibus publicis. N. l. C. viij.
Operis libertorum. Inf. xxx viij. C. vj.
Operis seruorum. V. vij.
Optione, uel elect. legata. Inf. xxxiij.
Ordine cognitionum. C. vij.
Ordine Iudiciorum. C. iij.
Origine Iuris, & omnium Magistratuum, & successione prudentum. V. j.

P

PAce Constantiæ composita inter Fridericum, & filium eius Henricum, & quosdam Nobiles Alemaniæ, & ciuitates Lombardiæ, & Romandiolæ. F. ij.
Pace Iuramento firmanda. Ibid.
Pace tenenda, & eius uiolatorib. Ibid.
Pactis. C. ij. V. ij.
Pactis Dotalibus. V. xxiij.
Pactis conuentis tam super Dote, quàm Donatione ante nuptias, & paraphernis. C. v.
Pactis inter Emptorem & uenditorem compositis. C. iiij.
Pactis pignorum. C. viij.
Palatinis Sacrarum largitionum, & rerum priuatarum. C. xij.
Palatiis, & domibus Dominicis. C. xj.
Partu pignoris & omni casu. C. viij.
Pascuis publicis & priuatis. C. xj.
Patria potestate. Inst. j. C. viij.

Patribus qui filios suos distrax. C. iiii.
Peculio. V. xv.
Peculio Legato. Inf. xxxiii.
Peculio eius qui libert. meruit. C. vii.
Pedaneis Iudicibus. C. iii.
Penu Legata. Inf. xxxiii.
Periculo & commodo rei uenditæ. V. xviii. C. iiii.
Periculo tutorum & curatorum. C. v.
Periculo successorum parentis. C. x.
Periculo nominatorum. C. xi.
Periculo eorum, qui pro Magistratibus interuenerunt. C. xi.
Per quas personas nobis Obligatio adquiratur. Inst. ij. C. iiii.
Per quos fiat Inuestitura. F. ij.
Perfectissimatus dignitate. C. xii.
Perpetuis & temporalibus actionibus, & quæ ad heredes, & contra hæredes transeunt. Inst. iiii.
Petitionibus bonorum sublatis. C. x.
Petitione hæreditatis. V. v. C. iii.
Pignoratitia actione, uel contra. V. xiii.
Pignoribus & hypothecis. C. viii.
Pignoribus & Hypothecis, qualiter ea contrahantur. & de pactis eorum. V. xx.
Pignori dato Feudo. F. ij.
Pistoribus. C. xi.
Plebeis Prætoribus. A. xiii.
Plus petitionibus. C. iii.
Plus ualere quod agitur, quàm quod simulatè concipitur. C. iiii.
Pœna Iudicis qui male iudicauit, uel eius, qui iudicem, uel aduersarium corrumpere curauit. C. vii.
Pœna temerè litigantium. Inst. iiii.

Fœnis. N. xlviij. C. ix.
Pœnis fiscalibus credit. præferri. C. x.
Pollicitationibus. N. l.
Ponderatoribus, & auri illatione. C. x.
Popularibus actionibus. N. xlvij.
Possessoria Hæreditatis petitione. V. v.
Postliminio, & redemptis ab hostibus. C. viij.
Posthumis hæredibus instituendis, uel exhæredandis, uel præteritis. C. vj.
Postulando. C. ij. V. iij.
Potioribus ad munera nominandis. C. x.
Præbendo salario. Ibid.
Precario. N. xliij.
Precario, & Saluiano interdict. C. viij.
Precepta Præsidum. A. xvij.
Precibus Imperatori offerendis, & de quibus rebus supplicare liceat, uel non. C. j.
Prediis, & aliis rebus minorum sine decreto non alienandis, uel obligandis. C. v.
Prædis Decurionum sine decreto non alienandis. C. x.
Prædiis, & omnibus rebus nauicullariorum. C. xj.
Prædiis Tamiacis, & his, qui ex colonis Tamiacis, aliisque liberæ conditionis procreantur. Ibid.
Præfectis prætorio, siue urbi, & Magistris militum in dignitatibus exæquandis. C. xij.
Præpositis agentium in rebus. Ibid.
Præpositis Laborum. Ibid.
Præpositis sacri Cubiculi, & de omnibus cubicullariis, & priuilegiis eorum. Ibid.
Præpositis Sacrorum Scriniorum, cæterisque quæ in sacris scriniis militant. Ibid.

Præpositis & tribunis scholarum. Ibidem.
Præside Pisidiæ. A. xxiiii.
Præscriptione longi temporis, decem, uel uiginti annorum. C. vii.
Præscriptione triginta, uel quadraginta annorum. Ibid.
Præscriptis uerbis, & in factum actione. V. xix.
Prætore Siciliæ. A. ciiii.
Prætore Lycaoniæ. A. xxv.
Prætore Paphlagoniæ. A. xxix.
Prætore Thraciæ. A. xxvi.
Prætoribus, & honore Prætoræ, & collatione, & gleba, & claui, & pholi, & septem solidorum functione sublata. C. xii.
Prætorio pignore, & ut in actionibus etiam debitorum missio prætorii pignoris procedat. C. viii.
Prætoriis stipulationibus. N. xlvi.
Præuaricatoribus. N. xlvii.
Primicerio, & secundicerio, & notariis. C. xii.
Primipilo. C. xii.
Principibus agentium in rebus. Ibid.
Priuatis carceribus inhibendis. C. ix.
Priuatis delictis. N. xlvii.
Priuilegiis domus Augustæ uel rei priuatæ: & quarum collationum excusationem habent. C. xi.
Priuilegio dotis. C. vii.
Priuilegiis corporatorum urbis Romæ. C. xi.
Priuilegiis Creditorum. N. xlii.
Priuilegiis urbis Constantinopolitanæ. C. xi.
Priuilegiis Fisci. C. vii.
Priuilegiis eorum, qui in sacro palatio militant. C. xii.
Priuilegiis Scholarum. Ibid.

Procos

Proconſule Cappadociæ. A. xxx.
Proconſule Palæſtinæ. A. ciij.
Pro Derelicto. N. xlj.
Pro donato. Ibidem.
Pro dote. Ibidem.
Pro Emptore. Ibidem.
Pro Hærede, uel poſſeſſore. Ibidem.
Pro Legato. Ibi.
Pro Socio. V. xvij. C. iij.
Pro Soluto. N. xlj.
Pro Suo. Ibi. & C. iij.
Probationibus. C. ij.
Probationibus & præſumpt. V. xxij.
Procuratoribus. C. ij.
Procuratoribus & defenſoribus. V. ij.
Profeſſoribus, & Medicis. C. x.
Profeſſoribus qui in urbe Conſtantinopolitana docentes, ex lege meruerunt comitiuam. C. xij.
Probibita feudi alienatione per Lotharium. F. ij.
Probibita Feudi alienatione per Fridericum. Ibi.
Probibita ſequeſtratione pecun. C. iij.
Prole partienda inter ruſticos. A. clvj.
Prouinciarum Præſidibus. A. clxj.
Proxenetis. N. l.
Pupillari ſubſtitutione. Inſt. ij.
Publicæ lætitiæ: uel Conſulum nuntiatores, uel inſinuatores Conſtitutionum, & aliarum ſacrarum, uel iudicialium literarum ex deſcriptione, uel ab inuitis, ne quid accipiant immodicum. C. xij.
Publicis Iudicijs. Inſt. iij. N. xlvij.
Publicis tributis expediendis, & ſoluendis, neque non alijs

capit. A. cxxviij.
Publiciana in rem actione. V. vj.
Publicanis, & uectigalibus, & commissis. N. xxxix.

Q

Quadriennij præscriptione. C. vij.
Quæ fuit prima caussa beneficij amittendi. F. ij.
Quæ in fraudem creditorum facta sint, ut restituantur. N. xlij.
Quæ res exportari non debeant. C. iiij.
Quæ res pignori, uel hypothecæ datæ obligari non possunt. V. xx.
Quæ res pignori obligari possunt, uel non: & qualiter pignus contrahitur. C. viij.
Quæ res uendi non possunt, & qui uendere, uel mercari uetantur. C. iiij.
Quæ sit longa consuetudo. C. viij.
Quæ sint regaliæ. F. ij.
Quæ sententiæ sine appellatione rescinduntur. N. xlix.
Quæstionibus. N. xlviij. C. ix.
Quæstore. A. lxxx.
Quæstoribus, & magistris officiorum, & Comitibus sacrarum largitionum, & rei privatæ. C. xij.
Qualiter olim poterat Feudum alienari. F. ij.
Qualiter iurare debeat domino uasallus fidelitatem. Ibid.
Qualiter dominus proprietate Feudi priuetur. Ibid.
Quando actio de peculio annalis sit. V. xv.
Quando appellatum sit, & intra quæ tempora. N. xlix.
Quando ciuilis actio, criminali præiudicet: & an utraque ab eodem exerceri possit. C. ix.
Quando decreto opus non est. C. v.
Quando dies Legatorum, uel fideicommissorum cedat. Inf. xxxv.

xxxvj.C.vj.
Quando dies Vsusfructus legati cedat.V.vij.
Quando ex facto tutoris uel curatoris,minores agere,uel conueniri possunt.Inf.xxvj.C.v.
Quando Fiscus,uel priuatus debitoris seu debitor æs exigere possit.C.iij.
Quando Imperator inter pupillos,& uiduas,uel alias miserabiles personas cognoscit:& ne exhibeantur.C.ij.
Quando libellus Principi datus,litis faciat contestationẽ.C.j.
Quando liceat ab empt.disced.C.iiij.
Quando liceat unicuique sine Iudice uindicare se,uel pub.denotionem.C.ij.
Quando mulier tutelæ officio fungitur.C.v.
Quando non petentium partes,petentibus adcrescunt.C.vj.
Quando prouocare non est necesse.C.vij.
Quando,& quibus quarta pars debetur ex bonis decurionum & de modo distributionis eorum.C.x.
Quando tutores,uel curatores esse desinant.Cv.
Quando rerum actio non datur.N:xliij.
Quemadmodum ciuilia munera inducuntur.C.x.
Quemadmodum Feudum ad filiam pertineat.F.j.
Quemadmodum Seruitutes amittantur.V.vij.
Quemadmodum Testamenta aperiantur,describantur,atq; inspiciantur.C.vj.
Qui accusare non possunt.C.ix.
Qui ad Bonorum possessionem,& infra quod tempus admittantur.C.vj.
Qui Bonis cedere possunt.C.vij.
Qui dare tutores uel curatores possunt:& qui dari non possunt.C.v.
Qui ætate,uel profess se excus.Ibid.x.

Qui

Qui pro sua Iurisdictione Iudices dare, dariue possunt. C. ij.
Qui Legitimam personam standi in Iudicijs habeant, uel nō. Ibidem.
Qui non possunt ad libertatem peruenire. C. vj.
Qui Manumittere non possunt, & ne in fraudem creditorū manumittantur. Ibid.
Qui, & à quibus Manumißi liberi non fiant: & ad legem Aeliam Sentiam. N. xl.
Qui sine Manumißione ad libertatem perueniunt. N. xl.
Qui Militare possunt, uel non: & de seruis ad Militiæ dignitatem adspirantibus: & ut nemo duplici militia, uel dignitate & militia simul utatur. C. xij.
Qui Morbo se excusant. C. v. & x.
Qui Numero liber se excusant. Ibid.
Qui Numero tutelarum se excusant. Ibid.
Qui Petant tutores, uel curatores, & ubi petantur. Inf. xxvj. C. v.
Qui Potiores in pignore, hypothecáue habeantur: & de his qui in priorum credit. locum succedunt. V xx. C. vij.
Qui sint rebelles. F. ij.
Qui, & aduersus quos in integrū Restitui non possunt. C. j.
Qui Satisdare cogantur, uel iurato promittāt, uel promißioni suæ committantur. V. ij.
Qui Successores teneantur. F. j.
Qui Successores Feudum dare teneantur. F. j.
Qui testamenta facere possunt, uel non possunt. C. vj.
Qui Testamentum facere poßint, & quemadmodum Testamenta fiant. Inf. xxvij.
Qui Testamento tutores dari possunt. Inst. j.
Qui testes sunt necessarij, ad nouam inuestituram probandam. F. ij.

Qui

Quibus alienare licet, uel non. Inſt. ij.

Quibus ad Conductionem prædiorum fiſcalium accedere non licet. C. xj.

Quibus muneribus Excuſantur hi, qui poſt impletam militiam, uel aduocationem, per prouinciam ſuis commodis uacantes, commorantur: & de priuilegijs eorum, & de conductoribus uectigalium fiſci. C. x.

Quibus muneribus, uel præſtationibus nemini liceat ſe excuſare. Ibid.

Quibus modis Feudum conſtitui poßit. F. j.

Quibus modis Feudum amittatur. Ibid.

Quibus rebus ad eundem Iudicem eatur. V. xj.

Quibus ad Libertatem proclamare non licet. N. xl. Et de rebus eorum qui ad libertatem proclamare non prohibentur. C. vij.

Quibus ex cauſis ſerui præmio Libertatem accipiunt. Ibid.

Quibus ex cauſis Manumittere non licet. Inſt. j.

Quibus modis tollitur Obligatio. Inſt. iij.

Quibus modis re contrahitur Obligatio. Ibid.

Quibus modis Ius Patriæ poteſtatis ſoluitur. Inſt. j.

Quibus modis Pignus, uel hypotheca ſoluitur. V. xx.

Quibus ex cauſis in poſſeßionem eatur. N. xlj.

Quibus non competit bonorum Poſſeßio. Inſ. xxxvij.

Quibus non obijcitur longi temporis præſcriptio. C. vij.

Qui[illegible] Res iudicata non nocet. Ibid.

Quibus ex cauſis maiores in integrum Reſtituantur. C. ij.

Quibus modis Tutela finitur. Inſt. j.

Quibus non eſt permiſſum facere Teſtamentum. Inſt. ij.

Quibus modis Teſtamenta infirmentur. Ibid.

Quibus modis Vſusfructus, uel uſus amittatur. V. vij.

Quid iuris, ſi poſt alienationem Feudi, uaſallus id recuperauerit.

uerit.F.ij.
Quid sit Inuestitura.Ibid.
Quid præcedere debeat,an inuestitura,uel fidelitas.F.ij.
Quis & à quo Appelletur N.xlix.
Quis ordo in Bonorum possessione seruetur.Inf.xxxviij.
Quis dicatur Dux,Comes,March.F.ij.
Quo tempore miles inuestituram petere debeat.F.j.
Quo quisque ordine conueniatur.C.x.
Quòd constitutio,quæ ex adscriptitio & libera natos liberos esse uult:non his qui ante,sed qui post constitutionem nati sunt,prosit.Et ut uenerabilium domuum œconomicæ immobilium ad inuicem rerum Ecclesiasticarum commutationes faciant,decreto prius interposito,excepta ab hoc maiore Ecclesia.A.iiij.
Quod quisque Iuris in alienum statuit,uti ipse eodem iure utatur.V.ij.
Quod Iussu.V.xv.
Quod Metus causa gestum erit.V.iij.
Quòd cum eo,qui in aliena potestate est,Negotium gestum esse dicetur.Inst.iij.V.xiij.Vel de Peculio,seu quod iussu,uel de in rem uerso.C.iij.
Quod falso Tutore authore gestum esse dicetur.Inf.xxvj.
Quod Vi,aut clàm.N.xliij.
Quod cuiuscunque Vniuersitatis nomine,uel contra eam queratur.V.iij.
Quomodo oporteat Episcopos & cæteros clericos ad ordinationem perduci:& de expensis Ecclesiarum.A.vj.
Quomodo Instrumentis,quæ apud Iudices insinuanda sunt,fidem apponere oporteat.A.lxxiij.
Quomodo in læsæ Maiestatis crimine procedatur.F.ij.
Quomodo,& quando Iudex Sententiã proferre debeat præsentibus

ſentibus partibus, uel una parte abſente. C. vij.
Quorum appellationes non recipiuntur. C. vij.
Quorum Bonorum. N. xlij. C. viij.
Quorum Legatorum. Ibid. N. & C.
Quot teſtes ſunt neceſſarij ad probandam Feudi ingratitudinem. F. ij.

R

Raptu uirginum, ſeu uiduarum, necnon ſanctimonialium. C. ix.
Ratam rem haberi, & de ratihabitione. N. xlvj.
Ratiocinijs operum publicorũ, & patribus ciuitatum. C. viij.
Re Iudicata. C. vij. N. xlij. *Et de effectu ſententiarum: & de Interlocutoribus.* N. xlij.
Remilitari. N. xlix. C. xij.
Rebus alienis non alienandis: & de prohibita rerum alienatione, uel hypotheca. C. iiij.
Rebus corporalibus, & incorporalibus. Inſt. ij.
Rebus creditis, & Iureiurando. Ibid.
Rebus dubijs. Inf. xxxiij.
Rebus eorum, qui ſub Tutela uel cura ſunt, ſine decreto non alienandis, uel pignori obligandis. Inf. xxvij.
Rebus Iudicis authoritate poßidendis, uel uendundis. N. xlij.
Rei uendicatione. V. vj. C. iij.
Rei uxorie actione, in ex ſtipulatu actionem transfuſa: & de rebus dotibus præſtita. C. v.
Reis poſtulatis. C. x.
Reis, qui ingrediuntur ad expediẽdam appellationem, déque Inſtrumentis priuata manu conſcriptis, prolatis ab eo, qui cum agitur. Item de Iuramento delationis, ut iuramento calumniæ connectatur: quod ſemel tantùm pro omni probatione præſtari ſolet. Ad.

Rem

Rem alienam gerentibus, non interdici rerum suarum dilapidationem. C. iiij.
Rem pupilli saluam fore, uel adolescentis. N. xlvj.
Rerum amotarum. Inf. xxv. C. v.
Rerum permutatione. V. xix.
Rerum diuisione, & acquirendo ipsarum dominio. Inst. ij.
Rerum permutatione, & præscriptis uerbis. C. iiij.
Receptis arbitris. C. ij.
Receptis, qui Arbitrium receperunt, ut sententiam dicant. V. iiij.
Receptoribus. N. xlvij.
Referendarijs sacri palatij A. xj.
Regula Catoniana. Inf. xxxiij.
Relationibus. C. vij.
Releuatione tributorum publicorum. A. clxij.
Religiosis & sumptibus funerum: & ut funus ducere liceat. xj. C. ij. Et Aleæ lusu, & aleatoribus. C. ij.
Remissionibus. N. xlij.
Remissione pignoris. C. vij.
Remissio pœnæ illicitè contractarum nuptiarum. A. cxxxix.
Replicationibus. Inst. iij.
Repudianda bonorum possess. C. vj.
Repudianda, uel abstinenda hæreditate. Ibid.
Repudijs, & iudicio de moribus sublato. C. v.
Reputationibus quæ fiunt in iudicio, in integrum restitutionis. C. ij.
Requirendis reis. C. ix. N. xlviij.
Res inter alios acta, uel iudicata, alijs ne noceat. C. vj.
Rescindenda uenditione. V. xvj. C. iij. Et quando non liceat ab emptione discedere. V. xvij.
Restitutionibus. A. cvij.

Restitutione dotalium rerũ, & ad donationem ante nuptias pertinentium. Item de ea, quæ undecimo mense post obitum mariti parit. A.xxxix.
Restitutione militũ, & eorũ qui Reipub. causa absunt. C.ij.
Revocandis donationibus. C.viij.
Revocandis his quæ per fraudem alienata sunt. C.vij.
Ripa munienda. N.xlij.
Ritu nuptiarum. V.xxiij.
Rivis. V.xxiij.
Rusticis, qui in alienis prædiis nuptias contrahunt. A.clvij.

S

SAcra forma trãsmissa Dominico glorioſiſs. Prætoriorũ Illyricianorum præfecto, de diuerſ. capit. A.clxij.
Sacris inßionibus. A.cxiiij.
Sacrificiis Paganorum, & templis. C.j.
Sacrosanctis Eccleſiis, & de rebus, ac priuilegiis earum. Ibi.
Salgamo hoſpitibus non præſtando. C.xij.
Saluiano interdicto. Inſ.xliij.
Samaritanis. A.cxliiij.
Satiſdando. C.ij.
Satiſdationibus. Inſt.iiij.
Satiſdatione tutor. uel curatorum. Ibid.j.
Secundis nuptiis. C.v.
Seditioſis, & de iis, qui plebem audent contra Rempub. colligere. C.ix.
Senatoribus. V.j.
Senatuſconſultis. C.j.
Senatuſconſ. Claud. tollendo. C.vij.
Senatuſconſ. Macedoniano. V.xiiiij.
Senatuſconſ. Orphiciano. Inſt.iij.
Senatuſconſ. Sillaniano & Claudiano, quorum teſtamẽta nec

aperiuntur. Inf. xxix.
Senatuscons. Tertulliano. Inst. iii.
Senatusconf. Trebelliano. C. vi.
Sententia quæ sine certa quantitate profertur. C. vii.
Sententiam rescindi non posse. Ibid.
Sententiam passis, & restitutis. N. xlviii. C. ix.
Sententiis contra Fiscum latis, retractandis. C. x.
Sententiis ex breuiculo recitandis. C. vii.
Sententiis Præfectorum prætorio. Ibid.
Sententiis & interlocutionibus omnium iudicum. Ibid.
Sententiis quæ pro eo quod interest, proferuntur. Ibid.
Separationibus. N. xlii.
Sepulchro uiolato. N. xlvii. C. ix.
Seruili cognatione. Inst. iii.
Seruo corrupto. V. xi.
Seruo pignori dato manumisso. C. vii.
Seruis fugitiuis, & libertis mancipiisque ciuitatum artificibus, & ad diuersa opera deputatis, & ad rem priuatam, & dominicam pertinentibus. C. vi.
Seruis Reipub. manumittendis. Ibid.
Seruitutibus. V. viii.
Seruitutibus rusticorum & urbanorum prædiorum. Inst. ii.
Seruitutibus rusticorum prædiorum. V. viii.
Seruitutibus, & de aqua. C. iii.
Seruitute legata. Inf. xxxiii.
Seruis exportandis: & si ita mancipium uenierit, ut manumittatur: uel contra. V. xviii.
Si à non competente Iudice iudicatum esse dicatur. C. vii.
Si à parente quis manumissus fuerit. Inf. xxxvii.
Si aduersus rem iudicatam restitutio postuletur. C. j.
Si aduersus uenditionem. Ibid.

Si aduersus uenditionem pignoris. Ibid.
Si aduersus donationem. Ibid.
Si aduersus libertatem. Ibid.
Si aduersus transactionem uel diuisionem in integrum minor restitui uelit. Ibid.
Si aduersus solutionem à tutore, uel à se factam. Ibid.
Si aduersus dotem. Ibid.
Si aduersus delictum suum. Ibid.
Si aduersus usucapionem. Ibid.
Si aduersus fiscum. Ibid.
Si aduersus creditorem. Ibid.
Si se abstinuit hæreditate. Ibid.
Si ut omissam hæreditatem, uel bonorum possessionem, uel quid aliud adquirat. Ibid.
Si aduersus creditorem præscriptio opponatur C. vij.
Si ager uectigalis uel emphyteuticarius petatur. V. vj.
Si aliena res pignori data sit. C. viii.
Si antiquior creditor pignus uendiderit. Ibid.
Si certum petatur. C. iiii.
Si certum petatur condictione. V. xii.
Si communis res pignorata sit. C. viii.
Si contra ius uel utilitatem publicam, uel per mendacium fuerit aliquid postulatum, uel impetratum. C. j.
Si contra matris uoluntatem tutor datus sit. C. v.
Si cui plus, quàm per Falcidiam licuerit, legatum esse dicetur. Inf. xxxv.
Si curialis relicta ciuitate rus habitare maluerit. C. x.
Si de Feudo defuncti contentio sit inter dominum & agnatos uasalli. F. ij.
Si de Feudo Vasallus ab aliquo interpellatus fuerit, & dominus eum defendere noluerit. Ibid.

Si de inuestitura Feudi controuersia fuerit.F.j.
Si de inuestitura inter dominum & Vasallũ lis oriatur. Ibi.
Si de momentaria possessione fuerit appellatum.C.vii.
Si dos constante matrimonio soluta fuerit.C.v.
Si ex falsis instrumentis,uel testimoniis iudicetum sit.Ibid.
Si ex noxali causa agatur,quemadmodum caueatur.V.ij.
Si ex pluribus tutoribus, uel curatoribus, omnes, uel unus peragere rem minoris uel conueniri possint.C.v.
Si familia furtum fecisse dicetur.N.xlvii.
Si in causa iudicati pignus captum sit.C.viii.
Si in communi,eademque causa in integrum restitutio postuletur,C.i.
Si in fraudem patroni à libertis alienatio facta sit.C.vi.
Si is,qui testamento liber esse iussus erit,post mortem domini ante aditã hæreditatẽ fabripuisse quid dicetur.N.xlvii.
Silentiariis,& decurionibus eorum.C.xii.
Si liberalitatis Imperialis socius sine hærede decesserit.C.x.
Si libertus ingenuus esse dicetur.N.xl.
Si maior factus ratum habuerit.C.ij.
Si maior factus,uenditionem factam sine decreto ratam habuerit.C,viii.
Si mancipium ita uenierit,ne prostituatur.C.iiii.
Si mancipium ita fuerit alienatum,ut manumittatur,uel contra.Ibidem.
Si mater indemnitatem promisit.C.v.
Si mensor falsum modum dixerit.V.xi.
Si minor,se maiorem dixerit.C.ij.
Si mulier uentris nomine in possessionem missa,calumniæ causa esse dicetur.Inf.xxv.
Sine censu,uel reliquis fundum comparari non posse.C.iiii.
Singulis rebus per fideicommissum relictis.Inst.ij.

Si nuptiæ ex rescripto petantur. C. v.
Si omissa sit causa testamenti. C. vi.
Si pars hæreditatis petatur. V. v.
Si pendente appellatione mos interuenerit. N. xlix. C. vii.
Si per uim, uel alio modo absentis possessio turbata sit. C. viii.
Si pignoris conuentionem numeratio pecuniæ secuta non sit. Ibidem.
Si pignori dato Feudo, quid Iuris sit. F. j.
Si pignus pignori datum sit. C. viii.
Si plures una sententia condemnati sunt. C. vii.
Si propter inimicitias creatio facta sit. C. x.
Si propter publicas pensitationes uenditio fuerit celebrata. C. iii.
Si post creationem quis decesserit. C. vii.
Si quacunque præditus potestate, uel ad eum pertinentes ad suppositarum Iurisdictioni suæ nuptias tentauerit aspirare. C. v.
Si quadrupes pauperiem fecisse dicatur. Inst. iiii. V. ix.
Si quid in fraudem patroni factum sit. Inf. xxxvii.
Si quis aliquem testari prohibuerit, uel coegerit. Infor. xxix. C. vi.
Si quis alteri, uel sibi, sub alterius nomine, uel aliena pecunia emerit. C. iiii.
Si quis cautionibus in Iudicio sistendi causa factis, non obtemperauerit. V. ij.
Si quis eam, cuius tutor fuerit, corruperit. C. ix.
Si quis ignorans rem minoris esse, sine decreto comparauerit. C. v.
Si quis Imperatori maledixerit. C. ix.
Si quis Ius dicenti non obtemperauerit. V. ij.
Si quis in Ius uocatus nõ ierit, sius per eum cauerit per quem

ex Edicto non debuit. Ibid.

Si quis omissa causa Testamenti, ab intestato, uel alio modo possideat hæreditatem. Inf. xxix.

Si Rector Prouinciæ, uel ad eum pertinentes, Sponsalitias dederint arras C. v.

Si Reus, uel accusator mortuus fuerit. C. ix.

Si sæpius in integrum restitutio postuletur C. ij.

Si secundo nupserit mulier cui maritus usumfructum reliquit. C. v.

Si seruitus uindicetur, uel ad aliũ pertinere negetur. V. viii.

Si seruus exportandus ueneat. C. iiii.

Si seruus extero se emi mandauerit. Ibid.

Si seruus, aut libertus ad decurionatum adspirauerit. C. x.

Si tabulæ Testamenti extabunt. Inf. xxxvii.

Si tabulæ testamẽti nullæ extabunt, unde liberti. Inf. xxxviii.

Si tutor non gesserit. C. v.

Si tutor uel curator interuenerit. C. ij.

Si tutor uel curator falsis allegationibus excusatus sit. Ibid.

Si tutor Reipublicæ causa aberit. Ibid.

Si tutor uel curator, uel Magistratus creatus appellauerit. N. xlix.

Si Vasallus Feudo priuetur, cui deferatur. F. ij.

Si uendito pignore agatur. C. viii.

Si uẽtris nomine in possessionẽ calũniæ esse dicetur. Inf. xxv.

Si uentris nomine mulier in possessionem missa, eadem possessio dolo malo ad alium translata esse dicatur. Ibid.

Si unus ex pluribus appellauerit. C. vi.

Si unus ex plurib. hæredibus creditoris, uel debitoris, partem suam debiti soluerit, uel acceperit. C. viii.

Si ususfructus petatur uel ad alium pertinere negetur. V. vii.

Singulis rebus per fideicommissum relictis. Inst. i.

Societ

Societate. Inſt. iii.
Solutionibus & liberationibus. N. xlvi. & C. viii.
Solutionibus & liberationibus debitorum ciuitatis. C. xi.
Soluto matrimonio, quemadmodum dos petatur. Inſ. xxv. C. v.
Spectaculis, & ſcenicis, & lenonibus. C. xi.
Sponſalibus. V. xxiii.
Sponſalibus, & arris ſponſalitiis, & proxeneticis. C. v.
Sportulis, & ſumptibus in diuerſis Iudicijs faciendis: & de executoribus litium. C. iii.
Statoribus. C. xii.
Statu hominum. V. j.
Statutis & imaginibus. C. j.
Statuliberis. N. xl.
Statuis & conditionibus contra libertatẽ Eccleſiæ, & Immunitate locorum religioſorum, ubiq; morantium, & Fori priuilegio, & Gazaris, & Patarenis, & aliis Hæreticis, eorúmque ſucceſſoribus. & Nauigijs peregrinis, & Aduenis quocunque locorum hoſpitantibus, eorúmq; ſucceſſoribus, & de Agricolarum ſecuritatibus. F. ij.
Stellionatus. N. xlvii.
Stipulatione ſeruorum. Inſt. iii. N. xlv.
Studijs liberalibus urbis Romæ, & Cõſtãtinopolitanæ. C. xi.
Summis, & ſuſceptoribus uini & cæteris corporatis. C. xi.
Succeßione cognatorum. Inſt. iii.
Succeßione libertorum. Ibid.
Succeßione Feudi. F. j.
Succeßione fratrum, uel gradibus ſuccedentium in Feudo. F. ij.
Succeßionibus ſublatis, quæ fiebant per bonorum uenditiones, & SEN. conſulto Claudiano. Ibid.

Succeſſorio edicto. Inſ. xxxviii. & C. vi.
Succeſſoribus eorum, qui in Aphrica degunt. A. xxxvi.
Suffragio. C. iiii.
Suis, & legitimis Hæredibus. Inſ. xxxviii.
Summa Trinitate & Fide catholica, ut nemo publicè de ea contendere audeat. C. j.
Sumptus iniũcti muneris, ad omnes collegas pertinere. C. xi.
Sumptuum recuperatione. C. x.
Superactoribus. C. x.
Superficiebus. N. xliii.
Superindicto. Ibid.
Supellectili Legata. Inſ. xxxiii.
Suſceptoribus, præpoſitis, & arcariis. Ibid.
Suſpectis tutoribus, uel curatoribus. Inſt. j. Inſ. xxvi. C. v.

T

TAbellionibus, & ut protocolla relinquant in chartis. A. xliiii.
Tabulariis, ſcribis, logographis, & cenſualibus. C. x.
Tabulis exhibendis. N. xlii. C. viii.
Tempore actionum, quæ ſacris locis competunt. A. xi.
Tempore non numeratæ dotalis pecuniæ. A. c.
Tẽporibus in integrũ reſtitutionis, tam minorũ, aliarúmque perſonarũ, quæ reſtitui poſſunt, quàm hæredũ earum. C. j.
Temporibus & reparationibus appellationum, ſeu conſultationum. C. vii.
Termino moto. N. xlvii.
Teſtamentis, & quẽadmodum teſtamenta ordinentur. C. vi.
Teſtamentis ordinandis. Inſt. ij.
Teſtamenta quemadmodum aperiantur, inſpiciantur, & deſcribantur. Inſ. xix.
Teſtamentaria tutela. Inſ. xxvi. C. v.

Testamentaria manumißione.C.vij.
Testamento militis.C.vj.
Testibus.V.xxij.C.iiij.A.xc.
Thesauris.C.x.
Tigno iuncto.N.xlvij.
Tractatorijs,& statuis.C.xij.
Transactionibus.V.ij.C.ij.
Transitu militum.A.cxxix.
Tributoria actione.V.xiiij.
Tritico,uino & oleo legato.Inf.xxxiij.
Tutela,& rationibus distrahendis,& utili curationis causa actione.Inf.xxvij.
Tutelis.Inst.Inf.xxvj.
Tutore,uel curatore,qui satis non dedit.C.v.
Tutoribus & curatoribus datis ab his,qui ius dãdi habẽt:& qui,& in quibus causis specialiter dari possunt.Inf.xxvj.
Tutoribus uel curatoribus illustrium,uel clarißimarum personarum.C.v.
Tyronibus.C.xij.

V

Vacatione & excusatione munerum.N.l.
Vacatione publici muneris.C.x.
Vasallo decrepitæ ætatis.F.ij.
Vasallo milite qui arma bellica deposuit.Ibid.
Vasallo qui contra constitutionem Lotharij beneficium alicui mouit.F.ij.
Vbi quis Agere,uel conueniri debeat.V.v.
Vbi conueniatur,qui Certo loco dare promisit.C.iij.
Vbi de Criminibus agi oportet.Ibi.
Vbi quis de Curiali,uel cohortali,aliáue conditione conueniatur.Ibid.

Vbi Fideicommissum peti oportet. Ibi.
Vbi causa Fiscalis, uel diuinæ domus, hominúmque eius agatur. Ibi.
Vbi de Hæreditate agatur, uel ubi hæredes scripti in possessionem mitti postulare debeant. Ibi.
Vbi de Possessione agi oportet. C. ij.
Vbi pupilli educentur. C. v.
Vbi pupillus educari, uel morari debeat: & de alimentis ei præstandis. Inf. xxvij.
Vbi de Ratiociniis tam publ. quàm priuatis agi oporteat. Ibi.
Vbi in Rem actio exerceri debet. Ibi.
Vbi, & apud quem cognitio in integrum Restitutionis agenda sit. C. ij.
Vbi Senatores, uel clarissimi ciuiliter, uel criminaliter conueniantur. C. iij.
Vbi causas status agi oporteat. Ibi.
Vbi petantur Tutores, uel curatores. C. v.
Vectigalibus, & commissis. C. iiij.
Vectigalia noua instituì non posse. Ibi.
Venatione ferarum. C. xj.
Vendendis rebus ciuitatis. Ibi.
Venditione rerum Fiscalium, cum priuatis communium. C. x.
Ventre inspiciendo, custodiendóque partu. Inf. xxv.
Ventre in possessionem mittendo, & curatore eius. Inf. xxxvij.
Vestibus holobaris, & auratis, & de tinctione sacri muricis. C. xj.
Verborum significatione. C. vj. N. l.
Verborum obligationibus. Inst. iij. Inf. xlv.
Veteranis. N. xlix. C. xij.
Veteranorum, & militum successione. Inf. xxxvij.

Vetere Iure enucleando & de authoritate Iurisprudentium, qui in Digestis leguntur. C. j.
Veteris nomismatis potestate. C. x.
Vi & ui armata. N. xliij.
Vi bonorum raptorum. C. ix. & de turba. N. xlvj. Inst. iiij.
Via publica, & si quid in ea factum esse dicatur: & de ea ex edicto Aedilium curulium à singulis reficienda. Ibi.
Vindicta, & apud concilium manumissione. C. vj.
Vade ui. C. viij.
Vade cognati. Inf. xxxviij.
Vade legitimi, & unde cognati. Inf. xxxviij. & C. vj.
Vade Liberi. C. vj.
Vade ux & uxor. Inf. xxxviij. & C. vj.
Vsu & habitatione. V. vij. Inst. ij.
Vsu, & usufructu, & reditu, & habitatione, & operis per legatum uel fideicommissum datis. Inf. xxxiij.
Vsu Mediolanensium secundum quosdam. F. j.
Vsucapionibus. N. xlj.
Vsucapionibus, & longi temporis praescriptionibus. Inst. ij.
Vsucapione pro emptore, uel pro transactione. C. vij.
Vsucapione pro hærede. Ibi.
Vsucapione pro donato. Ibi.
Vsucapione pro dote. Ibi.
Vsucapione transformanda, & de sublata differentia rerum mancipi, & nec mancipi. Ibi.
Vsufructu. Inst ij.
Vsufructu adcrescendo. V. viij.
Vsufructu, & quemadmodum quis utatur fruatur. Ibid.
Vsufructu, usu, & habitatione, & ministerio seruorum. C. iij.
Vsufructu earum rerum, quæ usu consumuntur, uel minuuntur. V. vij.

Vſufructuarius quemadmodum caueat. V. vij.
Vſuris. C. iiij.
Vſuris & fructibus, & cauſis, & omnibus acceßionibus, & mora. V. xxii.
Vſuris uel fructibus legatorum, ſeu fideicommiſſorum. C. vj.
Vſuris pupillaribus. C. v.
Vſu Rei iudicatæ. C. vii.
Vt Actiones & ab hæredib. & contra hæredes incipiant. C. iiii.
Vt quæ deſunt Aduocatis partium, Iudex ſuppleat. C. ij.
Vt nemo inuitus Agere, uel accuſare cogatur. C. iii.
Vt Clerici apud proprios Epiſcopos primum conueniantur, & poſt hoc apud ciuiles Iudices. A. lxxxiii.
Vt Clerici ex una eccleſia in aliam transferantur ad ſuppledum deficientium ſtatuum numerum. A. xvj.
Vt determinatus ſit numerus Clericorum ſanctiß. maioris eccleſiæ, neque non cæterarum ſanctiß. eccleſiarum huius auguſtiß. urbis. A. iii.
Vt de cætero Commutationes eccleſiaſticarũ rerum non fiãt ad piißimum Imperatorem, & hoc modo ad alias perſonas legitimas tranſeant res. ſed hæc tantummodo fiãt ad Imperialem domum. Et ut liceat perpetuas emphyteuſes agi ab oratoriis in oratoria, Decreto uidelicet interpoſito, excepta ab hoc maiore Eccleſia: ne tamẽ in priuatam perſonam tranſeat emphyteuſis. A. lv.
Vt nouæ Conſtitutiones poſt alios duos menſes, quàm inſinuatæ fuerint, obtineant, Item parcit his, qui ſubtilitatem conſtitutionum in teſtamentis non obſeruant, relinquẽdo quadrantem, & hæredis nomen, aut non inſcribendo, aut non nuncupando. A. lxvj.
Vt Creditores primum aggrediantur principales Debitores:

mox illis soluendo non existentibus, Secundo loco Mandatores etiam, aut constitutæ pecuniæ reos, aut fideiussores. A.iiij.

¶ Intra certum tẽpus Criminalis quæstio terminetur. C.ix.

¶ Deliberandi Ius etiã ad impuberes trãsmittatur. A.clviij.

¶ Dignitatum ordo seruetur. C.xij.

¶ Donatio propter nuptias specialis contractus sit: & de dijs capitulis. A.cxix.

¶ Primæ & secundæ Dotis exactione instante, nempe uiro ad secundas digresso nuptias, prior uxor, aut ex priore matrimonio susceptí liberi præferantur, Vtque si uxor, aut is, qui dotem pro ea conscripsit, in dotem conscripta tradere noluerit, & maritus ea suscipere differat: soluto matrimonio nihilominus ab eo per ipsum conscripta exigatur donatio ante nuptias. Et ne donationem ante nuptias præstet, qui quo minus dotem acciperet, in causa non fuit. A.xcj.

¶ Ecclesia Rom. centum annorum gaudeat præscriptione. A.x.

¶ Nemini liceat in Emptione specierum se excusare: & de numerare pitoniæ. C.x.

¶ In Flumine publico nauigare liceat. N.xliij.

¶ Anthimus, Seuerus, Petrus, Zooras, & reliqui Hæretici, Ecclesiastico gradu detrahantur. A.xliij.

¶ Illustres in pecuniarijs omnimodo per procuratores causa agant: cum uerò de iniuria criminaliter agitur, dumtaxat secundum priuilegium ipsis ad hoc concessum. Clarissimis autem tam per se, quàm per procuratores liceat pecuniarias causas agere. A.xlij.

¶ Imperat. nomen in Instrumentis & actis publicis præponatur: & ut tempora, quæ Latinis designantur literis, manifestius

nifestius scribantur. A. xlvij.

Vt lite pendente uel post prouocationem, aut definitiuam sententiam, nulli liceat Imperatori supplicare C. j.

Vt ea, quæ uocantur Insinuatiua, super clericis in maiore quidem Ecclesia dentur: in aliis autem Ecclesijs penitus non dentur. A lvj.

Vt omnes Iudices, tam ciuiles, quàm militares, post administrationem depositam, quinquaginta dies in ciuitatibus certis locis permaneant. Ibid.

Vt nemini liceat sine Iudicis authoritate signa rebus imponere alienis C. ij.

Vt legatorum seu fideicommissorum seruandorum causa cognoscatur. Inf. xxxv.

Vt in possessione legatorum, uel fideicommissorum seruandorum causa esse liceat. Ibi.

Vt ex Legibus, senatúsue consultis bonorum possessio detur. Inf. xxxviij.

Vt si plures filij non sint quàm quatuor, Legitima portio censeatur triens: si ultra quatuor, Semis Et ut naturales liberi, nulla existente prole legitima, unà cum matre ab intestato Sextantem accipiant Et ut collatio tam ex testamento, quàm ab intestato cõpetat, nisi expressis uerb. testator id prohibeat. Et de diuisione bonorum inter liberos facta a parentibus: & de eo, qui proprium chirographum inficiatur. Idque aliis capitulis. A xviij.

Vt nullam de cætero Licentiam Dux aliquis, aut cohibendis violentijs præpositus habeat ad utranque Phrygiam accedendi, aut quosdam sibi coniunctos eò dirigendi, ut aliquos comprehendant. Sed neque earum prouinciarum incolæ ad eos qui tales magistratus in Lycaonia, & item Lycia gerunt, decurrant, apudque ipsos contra aliquos querelam

insti

instituant. cum ciuiles Magistratus abunde sufficiant ad huiusmodi emergentes casus persequendos. A. cxlv.

Vt qui contra naturam Luxuriantur. & per Deum adiurant, item blasphemias in Deum ingerunt, afficiantur supplicio. A. lxxv.

Vt omnes prouinciarum Magistratibus obtemperent, siue de criminibus siue de pecuniis agatur. Et ut causæ illic examinentur, nemine prorsus exemplo per aliquod priuilegium, absque sacra pragmatica forma. A. lxiv.

Vt magistratus è depositæ administratione quinquaginta dies commorentur in suis prouincijs, siue militarem, siue ciuilem functionem gesserint. A. xcv.

Vt qui res Minorum obligatas habere perhibent, aut eis obligati sunt, penitus ad illorum gubernationem & tutelam non accedant. Et ut curatores nullo modo cessiones suscipiant aduersus eos, quorum curam gerunt, gesserúntue. Et ut hæc generaliter in omni curatione ualeant, in quibus casibus, Leges curatores dari præcipiunt. Item de administratione pecuniarum illis competentium: & quando eis deponi oporteat, aut reditus ex eis computari. A. lxxv.

Vt mulieres, quæ nuptias iterant, electionem non habeant, in quem filiorum donationem ante nuptias conferant. Déque aliis capitulis. A. ij.

Vt nemo ad suum Patrocinium suscipiat rusticanos, ue luicos eorum. C. xi.

Vt in possessionem Legatorum, uel Fidicommissorum seruandorum causa mittatur: & quando satis dari debeat C. vj.

Vt ea quæ Præfectis, aut largitionibus, aut rebus priuatis, aut sacro patrimonio debentur in reliquis, in quacunque specie

ſpecie uſque ad præteritam ſeptimam indictionẽ & ipſam indulgeant. A. cxlvij.

Vt Præſides abſque ulla datione pecuniæ ad officia mittantur. A. viij.

Vt Præſides, qui interpellantis allegata audire differunt, cõpellantur id facere ab Epiſcopis. Et ut ſiquis Præſidem ſuſpectum habet, in cognitionem litis adhibeat, ſocietque etiam ciuitatis Epiſcopum. Item, ut qui à præſide offenſionem patiuntur & iniuriam, adeant ea de re Epiſcopum. Déque alia cautela, quæ ab epiſcopis omnino corroborari, fieriue debet à præſidibus. A. lxxxvj.

Vt qui Prouincialem hominem extra territorium ſuũ in Ius producit, cautionem præbeat, quòd niſi litem obtineat, præſtaturus ſit quantum Iudex eum qui calumniæ tenetur eſt, accipere ſtatuerit. Item, ut qui libellum ſuſcipit, ad deliberandum, in Iudicio diſceptare uelit, aut datum tolerare Iudicem uiginti dierum ſpatium habeat. Præterea, quòd qui poſt iuratoriam cautionem in Iudicio non comparet, omnem litis expenſam debeat actori perſoluere, & deinceps cauſam dicere datis Fideiuſſoribus. Inſuper, de hypothecis militiarum, quæ ex caſu uocantur, quæ perſonæ, & quando hoc Ius habeant. Poſtremo & de indotatis uxoribus, ut & ipſæ quartam partem in ſubſtantia uiri habeant, & item uir in ſubſtantia uxoris, quando inops eſt qui ſuperſtes manſit. A. liij.

Vt Res immobiles donationis ante nuptias à marito, ne conſentiente quidem uxore, uel pignori obligari, uel omnino alienari liceat: niſi poſtea æque illi ſatis fieri poſſit, atque eadem & in dote obtineant. A. lxj.

Vt Reſtitutiones Fideicommiſſ. uſq; ad unum gradum conſiſtant. A. clix.

Vtis

Vt in priuatis domibus Sacra Mysteria non fiant. A. lvij.
Vt fratrum filij succedant pariter ad immitationem fratrum, ascendentibus etiam extantibus, & ut mulieres non insinuata antenuptiali donatione non lædantur: non insinuãs autem uir, etsi competat nuptiale lucrum, eo non fruatur. Et rursus ut mulieres non secundò nubentes, dominæ sint patris spõsalitiæ largitatis, quantum pars facit unius filij: & ut similes sint pœnæ utriusque sexus, dum sine causa rationabili repudium mittitur. A. cxxvij.
Nemo priuatus Titulos prædijs suis, uel alijs imponat, uel Regalia uela suspendat. C. ij.
Matres etiam Tutelæ rationibus obnoxiæ sint. A. clv.
Sine ullo impedimento matres filiorum Tutelã suscipiant, licet eos sibi habeant obnoxios, aut etiam ipsæ illis obnoxiæ sint, quamuis iusiurandum non præstent, quòd nuptias iteraturæ non sint. A. xciiij.
Vicaſe post pubertatem adsit Tutor. C. v.
Nullus ex Vicaneis, pro alienis uicaneorum debitis teneatur. C. xj.
Vicarijs, seu locum tenentibus. Item de mulieribus adulterium committentibus, & alijs capitulis. A. cxxxiiij.
Particulares Vsurarum solutiones in duplum computentur. A. cxxj.
Vsus nauticis. A. cx. cxxx.
Vtarmorum usus, inscio Principe, interdictus sit. C. xj.
Vbi possidetis. N. xliij. C. viij.
Vbi. N. xliij.
Vigari substitutione. Inst. ij.
Vigari & pupillari substitutione. Inf. xxviij.
Viribus militum, & eorum qui Reipub. causa absunt C. ij.

REPERTORIVM NOVELLARVM CONSTITVTIONVM SECVNDVM LITERARVM ORDINEM PRO VT VULGÒ ALLEGANTVR, EX EDITIONE VETERE.

*

A

Administrantibus in sacris appellationibus. xx.
Alienatione & Emphyteusi. &c. cxx.
Administratoribus. xcv.
Aequalitate dotis, & propter nuptias donationis. xcvij.
Appellationibus. xciij.
Appellationibus, & intra quæ tempora. &c. xxiij.
Apud quos oport. causas dic. lxxix.
Armis. lxxxv.

C

Collatoribus, & alijs capit. cxxviij.
Consanguineis & uterinis fratribus. lxxxiiij.
Constitutio quæ de dignitatibus. &c. lxxxj.
Constitutio quæ ex adscriptitio. &c. liij.
Consulibus. cv.

D

Defensoribus ciuitatum. xv.
Depositio, & denuntiatione inquilinorum. lxxvij.
Duobus reis promittendi. xcix.

E

Ecclesiasticis titulis. cxxxj.
Ecclesiasticarum alienatione. xlvj.
Executoribus, & de bis qui conueniuntur & reconueniuntur. xcvj.
Exhibendis & introducendis reis. liij.

F

Fideiussoribus & mandatoribus. iiij.
Filijs ante dotali. instru. natis. xix.

H

Haec Constitutio interpretatur priorem constitutionem. lxxv.
Haec Constitutio innouat Constitut. cxj.
Haeredibus & Falcidia. j.
Haeredibus ab intestato uenientibus. cxviij.
His qui ingrediuntur ad appellat. l.

I

Imensis donationibus. xcij.
In medio litis non fieri sacras Constitutiones. cxiij.
Incestis & nefarijs nuptijs. xij.
Instrumentorum cautela & fide. lxxiij.
Interdictis colleg. haereticorum. cxxxij.
Iudicibus, & ut nullatenus cum iureiurãdo eligãtur. ij.
Iurandum quod praestatur ab his. ix.
Iurando à moriente praestito. xlviij.

L

Lenonibus. xviij.
Litigiosis, & decima parte litis. cxij

M

Mandatis Principum. xviij
Mensura ordinandorum clericorum. xvj.

Monachis. v.

N

NAuticis usuris. cx.
Neque iurum quod ex dote est. xcviij.
Non alienandis, aut permutandis rebus Ecclesiasticis. vij.
Non eligendo secundò nubentes mulieres. ij.
Noui operis nuntiatione maritimi adspectus. lxiij.
Nullum credentem agricolæ &c. xxxiiij.
Nuptijs. xxij.

P

PRiuilegijs dotis, hæreticis mulieribus non præstandis. cix.

Q

QVæstore. lxxx.
Quibus modis Naturaleis efficiuntur Sui. lxxiij.
Quibus modis Naturales filij efficiuntur legitimi. lxxxix.
Quomodo oporteat Episcopos, & cæteros clericos ad Ordinationes perduci. vj.

R

RAptis mulieribus, quæ raptori nubunt. cxliij.
Referendarijs sacri Palatij. xj
Restitutione Fideicommiß. clx.
Restitutionibus. cviij.
Restitutionibus, & ea quæ parit in undecimo mense. xxxix.

S

SAnctißimis Episcopis, & de DEO amabilibus, & reuerendißimis Clericis & Monachis. cxxiij.
Scenicas non solum si Fideiussores præstent. &c. lj.

T

TAbellionibus. xliiij.
Tempore non solutæ pecuniæ super dote c.

Testibus. xc.
Testamentis impefectis. cvij.
Triente & semisse. xviij.

V

Vsuris nauticis. cxxx.
Vt ab illustribus & qui super eam dignitatem sunt, omnimodo. &c. lxxxj.
Vt Clerici apud proprios Episcopos. lxxxiij.
Vt Clerici qui recedunt, alijs pro eis subrogatis. &c. lviij.
Vtcùm de Appellatione cognoscitur. cxv.
Vtde cætero commutationes rerum Ecclesiasticarum non fortunæ fiant. lv.
Vtdefuncti, seu funera eorum. &c. lx.
Vtdeterminatus sit numerus clericorum. iij.
Vtdifferentes Iudices. &c. lxxxvj.
Vtdiuinæ iussionēs subscriptionem habeant. cxiiij.
Vtea, quæ uocantur insinuatiua. lvij.
Vtecclesia Romana centum annorum gaudeat præscriptione. x.
Vtexactione instante dotis primæ. &c. xcj.
Vtfactæ nouæ Constitutiones. lxvj.
Vtfratrum filij succedant. &c. cxxvij.
Vtbi, qui obligatas se habere perhibent. &c. xcij.
Vtimmobilia ante nuptialis donationis. &c. lxj.
Vtin priuatis domibus sacra mysteria non fiant. lvij.
Vtiudices non expectent sacras iussiones. cxxv.
Vtiudices sine quoquam suffragio fiant. viij.
Vtliberti de cætero aureo non indigeant annulo. lxxviij.
Vtliceat matri & auiæ. cxvij.
Vtlitigantes iurent in exordio litis. cxxiiij.
Vtneque miles, neque fœderatus. cxvj.

Vt non fiant pignorationes pro aliis personis. lij.
Vt non luxurientur contra naturam. lxxvij.
Vt nullus fabricet Oratorij domos. lxvij.
Vt nullus mutuans agricolæ, teneat eius terram. xxxiij.
Vt nulli Iudicum liceat habere loci seruatorem. exxiiij.
Vt omnes obediant Iudicibus prouinciæ. lxviij.
Vt ordinatæ præfecturæ, &c. lxix.
Vt præponatur nomen Imperatoris documentis. xlvij.
Vt sine prohibitione matres. &c. xciiij.
Vt sponsalitia largitas specialis sit contractus. cxix.

TITVLI CONSTITVTIONVM EXTRAVAGANTIVM.

Qvi sint Rebelles. Est Henrici, VII. à Bartolo Glossis illustrata. Titu. ij. Colla. xj.
Quomodo in læsæ Maiestatis crimine procedatur. Est eiusdem Imp. & à Bartolo quoque exposita, Titul. j. ibid.
Pace, Constantiæ condita à Friderico I. & fratre suo Henrico VI. per Bal. nobiliter explanata. Est liber singularis, quo Volumen claudituꝛ.
Statutis, & Consuetudinibus contra libertatem Ecclesiæ editis: & Immunitate locorum religiosorum ubique morantium, & Fori priuilegio, & Gazaris, & Patarenis, & aliis Hæreticis eorúmque successoribus: & nauigiis peregrinis, & Aduenis quocunque locorum hospitantibus, eorúmque successoribus, & de Agricolarum securitatibus. Est Appendix libri ij. Feud.

Digt

Digestis Veteris.

Primus liber habet tit. xxij.
Secundus. xv.
Tertius. vij.
Quartus. ix.
Quintus, habet titu. v.
Sextus iij.
Septimus, viij.
Octauus. vj.
Nonus, habet titu. iij.
Decimus. iiij.
Vndecimus. ix.
Duodecimus, ix.
Tredecimus. vij.
Decimusquartus. iiij.
Decimusquintus. iiij.
Decimus sextus. iij.
Decimusseptimus. iij.
Decimus octauus. ix.
Decimusnonus. iij.
Viceſimus. ij.
Viceſimusprimus. iij.
Viceſimus ſecundus. vj.
Viceſimustertius. v.
Viceſimus quartus. iij.
Et ſunt ſimul. clx.

Infortiati.

Primus liber habet titu. vij.
Secundus. ix.
Tertius. x.
Quartus. vij.
Quintus. vij.
Sextus liber habet tit. l.
Septimus. j.
Octauus. j.
Nonus. x.
Decimus habet tit. x.
Vndecimus. iij.
Duodecimus. iiij.
Tredecimus. viij.
Decimusquartus. xviij.
Et ſunt ſimul. xcvj.

Digesti Noui.

Primus liber habet titulos vj.
Secundus. xvj.
Tertius. xj.
Quartus. xj.
Quintus. xxxiij.
Sextus habet titulos. vij.
Septimus. iij.
Octauus. viij.
Nonus. xxx.
Decimus habet titulos xxv.
Vndecimus. xiij.
Duodecimus. xviij.
Et ſunt ſimul. clxxxij.

Codicis.

Primus liber habet titulos lj.
Secundus. lviij.
Tertius. xliij.

Quartus. lxvj.
Quintus habet titu. lxxiiij.
Sextus. lxj.
Septimus. lxxv.
Octauus. lix.
Nonus liber habet titulos j.
Decimus. lxxiiij.
Vndecimus lxxviij.
Duodecimus. lxij.
Et sunt simul. decliij.

Authenticorum siue Nouellarū constitutionum.

Prima collatio habet tit. vij.
Secunda. xj.
Tertia. vij.
Quarta. viij.
Quinta habet tit. xviij.
Sexta. xiiij.
Septima habet tit. ix.
Octaua. x.
Nona. xij.
Et sunt simul. xcviij.
Decima collatio Authenticorum, siue Nouellarum constitutionum, aut liber, siue Vsus feudorum habet titulos lxxxj.

Institutionum.

Primus liber habet titulos xxiiij.
Secundus. xxvj.
Tertius. xxxij.
Quartus. xvij.
Et sunt simul. xcix.

FINIS.

FLORES LEGVM SECVNDVM ORDINEM ALPHABETI, CVM ADDITIONIBVS ET CONCORDANTIIS DOCTORVM.

PER D. LVCIVM PAVlum Roſellum Patauinum I. V. doctorem denuo recognitis additis.

INCIPIVNT FLO-
RES LEGVM SECVN-
DVM ORDINEM AL-
PHABETI.

NTe primum nihil est. in proœ. ff. eod. §. nos uero. & ff. de uerb. sig. l. proximus.

Ad præsens oua cras pullis sunt meliora. ff. de transac. l. cum hi.

Aliquis firmiter non debet asserere quod ignorat. ff. de act. empt. & uendi. l. Iulianus. §. quidam tamen.

Artifex commendat opus suum. ff. de in integr. restit. l. j.

Artifex præsumitur uiuere ex artificio. glo. in l. si quis argentum. C. de dona. in uerbo quantum.

Anima est præferenda cæteris rebus. C. de sacrosanct. eccle. l. sancimus. §. penult.

Audacia quæ uertitur circa licita approbatur. ff. de libe. & posthu. l. gallus. §. uidendum. Sed audacia circa illicita reprobatur. l. si quis in tantam. C. unde ui.

Animalia naturalis iuris peritia censentur. l. j. ff. de iusti. & iure. §. penul.

A iure naturali descendit maris & fœminæ coniugatio & liberorum procreatio & educatio. l. j. §. penult. ff. de iusti. & iure.

Ab omni malitia serui prohibentur. Alioquin capite puniuntur. ff. de re mil. l. ab omni.

Alicui non prodest nec nocet iusiurandum inter alios factum l. j. ff. si mulier in possessione uentris nomine calum. cau.

Ab

Absens reus per procuratorem causam absentiæ reddere potest. l. absens. ff. de procura.

Ad crimen publici iudicij prosequendum frustra interuenit procurator. l. pen. §. ad crimen ff. de publi. iudi. sed bene potest pro allegante causam absentiæ c. tuæ. de procu.

Appellatione armorum fustes & lapides continentur. l. armorum. ff. de uer. sig. insti. de interdict. §. qui autem.

Appellatione mulieris & uirgo uiri potens continetur. ff. de uerb. sig. l. mulierum.

Appellatione parentum non tantum pater & auus & proauus continetur: sed & mater & auia & proauia. l. parentum appellatione. ff. eod.

Appellatione patroni & patrona cõtinetur. l. patroni. ff. eod.

Appellatione ligni omnis materia continetur ex qua edificia constant. l. ligni appellatio. ff. eod.

Appellatione hæreditatis bo. pos. continentur. l. hereditatis appellatio. ff. eod.

Appellatione liberti & liberta continetur. l. liberti. ff. eod.

Appellatione carborum materiæ non continetur. l. carborum appellatio. ff. eod.

Appellatione hæreditatis etiam damnosa hæreditas continetur. l. hæreditatis appellatio. ff. eod.

Appellatione familiæ & ipse princeps familiæ continetur. l. familiæ appellatione. ff. eod.

Appellatione fundi omne ædificium & omnis ager continetur. l. fundi appellatione. ff. eod.

Appellatione liberorum nepotes & pronepotes cæteríque qui ex his descendunt continentur. l. liberorum appellatione. ff. eod.

Appellatione teli continetur ferrũ, fustis, lapis & omne quod nocendi causa habetur. l. si pignore. ff. de furtis.

Appel

Appellatione rei & pars continetur. l. appellatione rei. ff. de uerbo. signi.

Appellatione partis uel portionis dimidia pars continetur. l. dominia quæ partis. ff. eod. & l. nomen si §. portionis.

Auctoritates maiorum non sunt reprobandæ. C. ad exhi. l. ad exhibendum. & ff. de iudi. l. Iulianus.

Adhibenda est fides peritis in arte. ff. de uent. in pos. mitten. l. j. §. j.

A persona in qua est compromissum non est recedendum. ff. de uerbo. obl. si quis arbitratu. in fin. & C. de contrahen. emptio. l. fin. Contra de l. si societatem. ff. pro socio. & ff. de dotis promis. l. iij.

Aliquis non præsumitur immemor suæ salutis. C. ad. l. Iul. repe. l. fi. adde de iure canonico in. c. sancimus. §. q. vij.

Ablatiuus absolutus facit conditionem. ff. de condi. & de. l. à testatore.

Alteri stipulari nemo potest. l. stipulatio ista. §. alteri. ff. de uerb. obli. & insti. de inuti. stip. § alteri.

Alienum factum nemo permittere potest insti. de inuti. stipu. §. si quis alium. & ff. de uerb. signi. l. stipulatio ista. in princ.

Affirmanti incumbit probatio & non neganti. l. ij. ff. de prob.

Accusatus non potest alium accusare pendente illa accusatione. l. neganda. C. qui accusa. non pos. nam relatione criminum non purgatur crimen. l. is qui reus. ff. de publi. iudi.

Ars imitatur naturam in quantum potest institut. de adopt. §. minorem.

Ars fit ex experientia: uide spec. in prohem. iiij. partis.

Approbatum non debet reprobari. l. pompo. ff. de negot. gest.

Approbari potest factum, & eius qualitas reprobari. Bald. in l. j. col. ij. uer. item potest quis. C. de fur.

Arm

Armis arma repellere licet. ff. de ui. & ui. ar. l. j. §. nim ui. & l. iij. §. cum ergo eod. tit.

Angustia temporis aliquando uitiat stipulum. ff. de uer. obli. l. continuus. §. cum ita. & instit. eod. §. loca.

Arbiter quandoque accipitur pro iudice delegato. l. fin. ff. de iudic.

Aliquis non grauatur ex sola præsumptione. ff. de pen. l. absentem.

Aduocati æquiparantur militibus. l. aduocati. C. de aduo. diuer. iudi.

Armarium est locus ubi libri reponuntur. ff. de fur. l. uulg. in gl. & ff. dele. iij l. librorum appellatione. §. cartis.

Asseuerare est aliquod uerum uel falsum sine interrogatione affirmare. l. non nud. in glo. C. de proba.

Actor agit quando uult sed reus non. l. pure. §. fin. ff. de don. matr. excep. & l. si quando lex est. C. de dilat.

Actus stipulantis & promittentis debet esse continuus. ff. de uerbo. obli. l. j. §. j.

Affectus tantum punitur sicut effectus. C. ad. l. cor. de sicca. l. is qui cum telo.

Aliquis non auditur si dicat se ignorare quæ tractauit in proe. ff. & ff. ad senatusc. uelle. l. quamquam.

Abigei sunt quibus est cura alienis animalibus insidiari & ea alibi transponere in aut. de nup. §. si ergo secundum Odof. collatio iiij.

Absentia eius qui reipub. causa abest. neque ei neque alij debet esse damnosa. ff. de reg. iur. l. absentia.

Aliquando contentum ponitur pro continente. ff. de pac. l. iurisgentium. §. quod fere ubi pactorum. i. instrumentorum quibus pacta inseruntur.

Ad ueritatẽ copulatiuæ requiritur quod utraq; pars sit uera.

l. si

l. si quis ita stipulatus fuerit. ff. de uer. ob. cum suis alleg.

Ad ueritatem uniuersalis requiruntur omnes singulares eius esse ueras. l. si is quæ ducenta. ff. de re. du.

Absens per distantiam habetur. ff. du ritu nup. l. in eo. § dein de. & ff. de arbi. l. sicuti.

Aliquid publice permittitur quod priuatim non permitteretur. ff. de re. diui. l. in tantum. §. sacræ autem res sunt quæ publice &c.

Alterius temeritas non debet alij nocere. ff. quemadmodum tes. or. l. consulta.

Acceptilatio est liberatio per mutuam interrogationem quæ utriq; contingit ab eodē nexu absolutio. l. j. ff. de acceptil.

Acceptilatio in diē facta nullius est momēti. l. in diē. ff. eo. tit.

Acceptilatio sub conditione fieri non potest. l. acceptilatio sub conditione. ff. eod. tit.

Acceptilationis factæ in fraudem creditoris qualiter reuocatio petatur. uide Spe. de re. ec. non alien.

Absurdum sequitur ad absurdum. No. glo. ff. solu. matri. l. diuor. super uerbo alioquin.

Aliud est pœna: & aliud est fraus. Nam fraus sine pœna esse potest: pœna autem sine fraude esse non potest. Pœna enim est noxæ uindicta: sed fraus ipsa noxa dicitur & quasi pœnæ quædam præparatio. l aliud est fraus. ff de uer. sig.

Actus secundum naturam sui subiecti regulatur. l. eius. ff. de oper. lib. Contra. ff. ad. l acquil. l. ij. in fine.

Acta sunt perpetua: in spe. de reproba. §. uidendum. uer. hoc quoque. & se & de instru. edi. illud autem. §. satis utiliter. uer. Item quid. & §. ostendi. uer. & scias. & in uersi. In quibus.

Actiones creditorum seu causæ non debent differri. §. cum igitur. insti. de bon. pos.

Actio

Actio furti competit ei cuius interest rem saluam esse, licet non sit dominus: inst. de ob. quæ ex delic. nas. §. furti actio.

Audacia mulierum est reprehendenda quia non est licitum injicere manus in uiros suos. in aut. de nup. §. rursus.

Arrogo qui suus est sed habet meus esse necesse. Not. glo. patris adopto suum sed patris permanet idem. insti. de adop. §. imperatoris auctoritate.

Aurum dicitur præciosius metallo: & post aurum argentum. No. glo. in aut. de consulibus. §. quantuncunque. uer. solum uero aurum. colla. iiij.

Ad remunerationem quilibet obligatur. l. sed si l. commissori. l. consulti. ff. de pct. hære. iuncta. l. si uero non remuneradi. §. idem papinianus. ff. manda. & l. si non sortem. §. libertus. ff. de condi. & demon.

Appellatione præsidis continetur quilibet rector prouinciæ. l. j. ff. de offi. præsi.

Appellatione fratrum & sorores continentur. l. lucius titius §. quæsitum est. ff. de leg. iij.

Amicus ex mente debet perpendere uoluntatem amici sui & seruare: alias non est bonus amicus. l. pamphilo. ff. de leg iij.

A uerbis legis non est recedendum. l. non aliter. ff. de leg. iij. facit. l. unum. §. item imperator. ff. de lega.

Appellatione mulorum & mulæ continentur quemadmodum appellatione seruorum & seruæ continentur & ita sub masculino genere continetur fœmininum.

A Deo autem totius mundi elementa processerunt & eorum dispositio in orbem terrarum producta est. l. j. in prin. C. de uete. iu. enucle.

Asseris. id est assertiue dicis: ita exponit gl. j. C. de non numerata pecunia.

Aliud

Aliud pro alio inuito creditore ſolui non poteſt. l. eum à quo cum leg. ſe. C. de ſolutio. ff. ſi certum pe. l. ij. §. C. de ſecun. nu. auc. ſed ſi aurum. Sed hoc fallit. ff. de reg. iur. l. non dubium. §. ſi cum multis alleg. in glo. dictæ leg. eum à quo. C. de ſolutionibus & liberationibus.

Adulterium propriè dicitur in nupta: quaſi tranſitus ad alterius thorum: ſtuprum in uirginem uel uiduam. ff. ad l. iul. de adul. l. inter liberas: pro hoc glo. ſuper ru. C. eo. ti.

Actio iniuriarum non competit hæred. ff. ſiquis cautio. l. ſi eum in iudicio. §. qui iniuriarum.

Actio iniuriarum datur contra iudicem qui uolentem fide iubere detinet in carcere. Bar. in. l. ſi uero. §. qui pro rei. in iij. no. ff. qui ſatiſ. cog. quod no. contra indoctos: & Alex. in. l. i. ſi quis in ius uo. non ierit.

Accuſatoribus falſorum monetariorum immunitatem permittimus. l. j. C. de fal. moneta.

Aduocatorum officium neceſſarium & laudabile eſt. l. laudabile. in prin. C. de aduo. diuer. iu.

Aliud pro alio ſoluitur inuito creditore. C. de dona. l. ſi quis ar. in principio & ff. de leg. j. l. ſi domus. §. qui confitetur. & de re. iu. l. miles.

Abrogare eſt penitus corrigere ſiue remouere. derogare tamen eſt corrigere in parte tantummodo. ff de uerb. ſigni. l. abrogare.

A capite edenda eſt ratio. ff. de eden. l. argentarius. § edi.

A dignioribus eſt inchoandum inſti. de iure nat. § fin.

A fine denominatur res. l ſi quis à multis. ff de noxalibus. C. de iudi. l. rem non nouam. §. fin. & ff. de leg. iij. l. ex imperfecto contra de. l. iij. §. ſcio. ff. de mino.

Ab initio licitum eſt contrahere ſed ex poſt. facto non licet reſilire. l. ſicut initio. C. de ac. & ob. & ff. cõmo. l. j. commodato.

dato.§.ſicut.& C.de reſcin.uend.l.de contractu.& C.de tranſac.l.quamuis.& C.de contrahen.empt.l.non idcirco. in fi.& C.ſi cer.pe.l.eo quòd,& ff.mandati l.ſi mandauero.§.ſicut.& inſt.eo.§.pe.ff.de iud.l.interdum.§.ſi penator.& ff.de curatur.l.cuius bonis in prin.& C. de donat.l.ſiquis ar.§.fi.

Aliquis non debet duplici pœna ex eodem delicto puniri.l. ſanctio legum.ff.de pœnis.

Actio ſemel extincta non reuiuiſcit amplius.l.ſi unus.§.ſed ſi pactũ.ff.de pac.& ff.de noxa.ac.l.electio.cũ ibi no.contra de no.per gl.in l.metum.la iij.§.uiolenti.ff.quòd me.cau.

Authoritati ruſticorum creditur.ff.de leg.iij.l.ſi chorus.

Annalia ad agendum ſunt temporalia ad excipiendum.ff. de excep.do.l.pure.§.fi.

Actiones ſequuntur uniuerſalem hæredem non particularem ff.ad trebel.l.j.§.ſi hæres,cum ibi not.

Ambigua ſolutio pro meliori,& certiori parte eſt interpretanda & intelligenda ff.de uſur.l.creditorum.cum ibi no.

Anima ſedendo & quieſcendo fit prudens & ſapiens ſeptimo phyſicorum:uide Ang.in §.j.inſt.de offi.iud.

Anime in principio ſuæ creationis eſt tanquam tabula in qua nihil depictum eſt,depingibilis tamen uirtutibus & ſcientiis, tertio de anima.

Alteri non parceret qui ſibiipſi non parcit.ff.de bonis eo.qui ante ſen.mor.ſibi conſci.l.fi.

Actio de dolo non patitur aliam actionem ſecum concurrere.ff.de dolo.l.ij.§.act.

Ad intentionem proferentis ſermonem eſt recurrendum.ff. de leg.j.l ſi quis.

Alienatio eſt actus, per quem dominium tranſfertur.C.de fundo dotali.l.j.

Ancilla aliquando emitur, ut pariat. ff. de leg. iij. l. pamphil.

Alienationis uerbo non tantum continetur dominij translatio & seruorũ manumißio sed etiã usus & usufructus cõstitutio & pignoris uel hypothecæ obligatio & seruitutis impositio & etiam contractus emphyteuticus. l. fin. C. de reb. alie. non ali.

Ad officia seu munera publica minus idonei aliis deficientibus ab initio eliguntur. l. generaliter. §. spurios. ff. de decur. & extra de reli. do. c. inter.

Accessorium sequitur naturam sui principalis. l. iij. C. depo. & ff. de reg. iur. l. cum principalis. & l. hæres à debitore. §. q. stipulator. ff. de fideiuſ. Sed contra. de leg. j. C. de ind.

Accessorium non potest esse maius principali. l. iustißime. §. j. ff. de edil. edic. inst. de fideiuſ. in §. fideiussores in fin. in l. si emptione. §. j. cum gl. in uersi. accessio. ff. de contraben. emptio. contra de. §. purpuram. de re. di. inst.

Aliquis non debet esse iudex in sua causa. ff. de arb. l. pe. C. ne quis in causa sua in rubro & nigro. Cõtra de. l. si libertus ff. de oper. liber. ff. de contraben. emp. & uen. l. hæc uen.

A sententia arbitraria non appellatur. C. de arb. l. j. & ff. de arb. l. diem. §. stari. Contra de lege ab arbitrio. ff. qui sui. cog. C. de iud. l. j.

Ad ueritatem disiunctiuæ propositionis sufficit alteram partem esse ueram. ff. de uerbo. obl. l. si ita quis. & l. si quis. §. utrum. ff. de reb. dub. Contra de l. cum quidam. C. de uerb. sig. C. de inst. & subst. l. generaliter. sol. istud fauore liberorum. gl. in l. si quis ita. ff. de uerb. obl.

Allegans contraria non auditur. C. de furt. l. j. ff. de cond. & demon. l. titius cõtra. ff. de inof. test. l. papinianus. §. sed nec impuberis. ff. de collat. bo. l. nunquam.

Ad augmentationem delicti sequitur augmentatio pœnæ. C. de se.

de ser. fug. l. quicunque. C. de episc. aud. l. iij. contra inst. ui bo. rap. in prin. & §. j. & de le. l. celsus. ff. de arb. l. incerto §. pen. inst. de iniur. quia maius est delictum offendere legem quàm eius ministrum, & tamen qui offendit minus punitur.

Affectus nõ punitur, nisi sequatur effectus. l. cogitationis. ff. de pœ. & ff quod quisque iur. l. j. in fi. cõtra. C. de fur. l. si quis nõ dicã. Contra de. §. bestias. in l. j. ff. de postu. in glo.

Amor calefacit in auth. quibus natu. effi. l. serui. §. illud.

Arma magis quàm iura miles scire debet. l. sancimus. in prin. C. de iure deliberandi.

Aliquis non debet uenire cõtra suum factum tex. in c uenicõs. de fil. presb. ff. de adop. l. post mortem. C. de contrahẽ. emp. l. non idcirco. ff. de seruit. rust. præd. l. & per fundum. C. de seruo communi pigno. dato. l. si creditoribus. & C. de reuo. do. l. cum profitearis. C. de remis pigno. l. j. Sed contra C. de agri. & censi. l. quemadmodum. & C. de lib. causa. l. j. & C. de anno. ciui. lib. xj. adde. c. nosti. de elec.

Actor debet sequi forum rei. C. de iurisd. om. iud. l. in crimi= nali. & c. sanè. extra de fo. compe. contra. C. ubi in rem ac. l. fi. in fi. & extra de fo. compe. c. cum sit generale.

Agentes & consentientes pari pœna puniantur. l. iubemus. §. œconomus. C. de sanctosan. ecc. contra de l. quidam ergo. ff. qui not. infa. contra instit. de oblig. quæ ex delic. nascun. §. bi. & C. eod. l. eos.

Alquem spectat onus, & emolumentum. ff. de re iud. l. secun= dum naturam. & l fin. §. sed cum. C. de fur. contra inst. de legi. paren. tut. in fi. & ff. de nego. gest. l. si negocia. & l. qui proprio. ff. de procur.

Actore nõ probante reus absoluitur. l. qui accusare. C. de edẽ. Actor. C. de proba. Contra. ff. de eden. l. quisquam. & l. j. §.

edenda.eod.tit.

Appellationis remedio extinguitur pronũtiatum.l.j.in fin.ff. ad turp.l.ij.ff.de pœ.Contra ff.de his qui not.infa.l.furti. ſecũdo reſponſo.in fi.quia ſuſpenditur:& ideo proſequi tur retro habet effectum.C.de temp.app.l.fi.§.illud.

Argumentum à contrario ſenſu fortißimum eſt in iure.l.j.§. huius rei.ff.de officio eius cui manda.eſt iuriſd.inſt.de li berti.in prin.eſt clarior tex.in l.inter ſocerum.§.cum in ter.ff.de pac.dot.Contra.C.de epi.& cle.l.conuenticulam. & l.nemo.C.de iud.

Argumentum à contrario ſenſu an & quando locum habeat: uide Spe.de diſpu.& alle.§.poteſt.uer.uel non obſtat.& Alex.in l.j.de offi.eius ubi ponit an habeat locum in re ſcrip.& an in ſententia,& an in contractibus:& an in ul ti.uolantatibus,& an in negatiuis.

Aliquis non debet poſtulare illud cuius contrarium in caſu contrario non eſſet poſtulaturus.C.de ſol.l.pœn.C.de uſu. l ſi ea lege.Contra.ff.loca.l.ea lege.ff.de procu.l.qui pro prio.§.procurator.

Aliquis non poteſt renuntiare iuri quod ſibi ignorat compe tere.C.de fur.l.fi.ff.de inof.teſta.l.mater.& l.eum qui in prin.eod.tit.Contra.C.de tranſac.l.qui ſub prætextu.ff.de uerb.obl.qui Romæ.§.fi.

Aliud eſt reddere.aliud eſt de ſuo dare.ff.depo.l.j.§.elegan ter.Contra.ff.de uerb.ſign.l.uerbum.§.reddendi.& ff.de aur.& arg.leg.in prin.l.qui uxori.

Aliquis magis debet uelle mori quàm peccare.ff.quod met. cau.l.iſti quidam.§.penul.& c.ſacris ex eod.titu.Lotha rius.xxxj.q.iij.Cõtra.ff.de qui an bo.eo.ſen.mo.l.j.& de C.auth.xv.q.vj.

Actori incumbit onus probandi.l.qui accuſare.C.de edend.

Contra

Contra imò utrique incumbit onus probandi.l.ubi.C.ad leg.fal.& l.fallaciter.C.de abol.

Aliquid non debet esse superfluum in regula.C.de no.Co.com po.consti.l.unica, contra medium.ff.de euict.l.si ita quis. Contra quia diu sunt omnes similes,ergo una earum superfluit.l.si quis in conscribendo.C.de pac.& de episc.& clc.l.raptores.C.de raptu uirg.

Allegans impossibile nõ auditur.l.cõfessionibus cum alleg.in gl.ff.de interro.ac.& l.inde Neratius.§.fi.in gl.ff.ad leg. Aqui. Cõtra omne argumẽtũ ut iacet est necessariũ.l.lege. C.de leg.perp.ff.qui & à qui.ergo omne argumẽtũ à cõtrario sensu est impossibile.l.j.ff.ad municip.inst.de furt. §.nec ingratus cũ similib.sed allegãs argumentũ à cõtrario sensu auditur,ut dictũ est superius ab eo plura exiguntur cui plura cõmittuntur.l.si fugitiuũ.C.de ser.fug.& l. presbyteri.C.de epis.& cle.Contra de l. nemo.C. de sum. tri.& fid.ca.& l.fi.C.ut nemo priua.l.in seruorũ.ff.de pœ.

Aliquid est iustum cuius contrarium est iustius.l.exhibendum.C.de procur.& per glo.no.super uerbo iniusti.aliquid est malum cuius contrarium est deterius.ut ff.de re. iur.l.quotiens.Contra oppo.

Alteri per alterum non debet iniqua conditio afferri.l.non debet.ff.de reg.iur.& dicit pro,& contra in gl.Item inst. de autho.tutorum,in princ.quia pupillus sine authoritate tutorum non obligatur,cum authoritate uero sic.

Aliqua transeunt cum uniuersitate quæ per se nõ transirent. Lin modicis cum alle.in gl.ff.de contrahen emp.& uend. Contra de.l.quia perinde.ff.ad treb.cum alle.in gl.

Aiuuene & cupido credatur reddita uirgo.No.gl ff.man.l. si uero remunerandi.§.si adolescentes.

Aliquis nõ præsumitur donare suũ.ff.de prob.l.cũ de indebi-

to.uer.si uero.Contra.ff. man.si uero.§.inde papinianus.

Aliquis nõ tenetur diuinare.ff.mãd.si & fideiussor.§.si cum debitor.& l.si putator.ff.ad leg Aqui. Cõtra inst.de le.pa. tu.& ff.de au.& ar.le.l.q uxor.ff si pars hæ.pe.l.antiqui.

Aliquis non debet locupletari cum alterius damno.l.nã hæc natura.ff.de cond.inde.Contra insti.de usucap.per totum: quia quis per usucap.locupletatur.

Aliquis non debet subire uicem duorum.ff.de pact.si plures. cum ibi alleg.Contra de l.si consultus.ff.de adopt.cum al. in d.l.si plures.

Agnitione posthumi rumpitur testamentum inst.de exhere da.lib.in prin.Contra de inof.test.l.si mater.

Apud deum non est acceptio personarum.§.hinc nobis in au then.de mona.colla.

Argumentũ per simile dissoluitur per dißimile.C.de cõmer. l.ij.extra qui fil.sint leg.c.per uenerabilem.in antiqua.

Argumentum à contrariis an ualeat:uide Bal.in l.conuenti culam.in 7.col.in fi.uer.Item est arg.à cõtrariis.C.de epi sco.& cle.& in l.eam quam.xij.col.in uersi.Item dubita tur.C.de fideicom.quòd sic.

Auaritia est radix omnium malorum,uel mater in auth.ut in dices sine quoquo suffrag.§.in fin.col.ij.

Aliquid probatur eoipso,quòd contrarium ostenditur.l.su per seruis.C.qui mili.non pos.lib.xij.

Aliquis non debet reposcere res suas per rixas uel contentio nes,sed amicabiliter.l.si ex plagis.§.tabernarius ff.ad leg. Aquiliam.

Accidens magis inspicitur quàm natura.l.j.§.bestias.cum alleg.in gl.ff.de postu.Contra de l.fi.C.de his qui neniã ætatis suæ impe.& de §.pauonum.inst.de re.diui.& in l. qui hæc.ff.de tute.

Aliquis

Aliquis non cogitur aliud uendere uel emere. C. de iure deliberandi. l. inuitum. C. de contrahen. emptio. & uend. l. non enim. ff. de actione re amo. Contra de §. pe. inst. de his qui sunt sui uel alieni iuris. & §. non solum. insti. de leg. & §. fin. insti. de dona.

Aliqua per obliquum conceduntur quæ directo non concedũtur, siue alia per alium consequuntur quæ per seipsum nõ consequerentur. ff. quæ res pig. obl. pos. l. Aristo. in fi. & ui de ibi in gl. Contra de l. qui alienam. ff. de neg. gest. §. quãquam. & uide gl. super uerbo quia nec ipsam.

Ante litem contest. quis non dicitur petere: sed petere uelle. l. uelle. ff. rem ratam haberi.

A sententia interlocutoria non appellatur. C. de episc. aud. l. ij. & l. non recipi. C. de appel. l. ante finem temporis, & ibi uide l. pro hac parte. Contra ff. qui satisdia. cog. l. arbitrio. & l. ij. ff. de appella. reci. uel non reci. Et ibi uide pro ista parte. l. sopitum de iure canonico. c. cordi. extra de appel. lib. vj.

Accipiendo sortẽ quis dicitur tacitè renuntiare interesse. ff. si quis caut. l. ij. §. respon. & ibi uide l. pro ista parte. & l. centũ caput. & l. fi. quod cer. loco. Contra de l. cũ stipulatus sum. ff. de uerb. obl. & C. de iud. l. j. uide de hac materia reportata. & ff. de do. l. eleganter. §. non solum.

Ad præsumptionem tunc est recurrendũ cũ ueritas sciri non potest. ff. de leg. tij. l. nũmis. & ff. si pars hær. pe. l. antiqui.

Alternatiua petitio non est admittenda. ff. de stip. ser. l. si ita. & ff. de testi. l. tutor. ita recte: & ff. de iniur. l. prætor edixit. §. quod autem. Et ibi uide concor. in glo.

Aliquis punitur si mandatum excesserit uel non bene gesserit. ff. mand. l. diligenter.

A persona in qua cõpromissum est, non est recedendum. ff. de

uerb.obl.l.ſi quis arbitraria.

Ars mathematica:uel diuinalis quod idem eſt,damnabilis & interdicta eſt.C.de male.& mathe.l.ij.

Ambulatoria eſt defuncti uoluntas uſque ad ultimum uite exitum:ut ff.de ademptione lib.l.iiij.§.fi.

Actio ſemel extincta nõ reuiuiſcit.ff.de ſo.l.quæ res.§.arena.

Aduerſus fiſcum ſolummodo emptores petitioni prætij compenſationem iure obiicere prohibentur.l.ſi ex uenditione in fi.C.de compenſa.

Alearum uſus res antiqua eſt in auth.alearum uſus.C.de reli.& ſump.fu.& animæ uſu.

Annua ſi debes exordia perſpicis anni. Annuo ſi debes in fine teneberis anni.Glo.no.hos uerſus.inſt.de uerb.oblig.§. ſed & ſi ita.

A Deo gubernatur imperium & per eum refrenata ſunt bella,pax decorata,& ſtatus reipublicæ ſuſtentatus.l.i.in ſui principio.C.de ueteri iure enucl.

Affectus punitur ultra quã ſe extendat.l.quoniã multa.C.ad leg.iul.de ui publ.& priua.quia qui ſolã poſſeſſionẽ habere affectauit,non occidere, punitur capitali ſupplicio. unde uoluntas & propoſitum hic non diſtinguunt maleficium quod eſt alibi : ut ff.ad leg.cor.de ſicca.l.j.§. diuus.

Arguendum eſt de ultimis uoluntatibus ad contractus.l.cum quidam.in fi.C.de uer.ſig.& de contractibus ad ultimas uoluntates.l.fi.C.de lega.& l.teſtamentum.de teſta.

Aſſertio partis an ueniat appellatione probationis uide late Crot.in l.ſi conſtante.in xiiij.col.ſol.mat.

Ad ea quæ non habent atrocitatẽ facinoris uel ſceleris in his ignoſcitur ſeruis, ſiue dominis, ſiue his qui uice dominorum ſunt ueluti tutoribus & curatoribus obtemperauerint.ff.de reg.iur.l.ad ea.

Alimen

Alimenta si denegat uir dare uxori excommunicatur de iure canonico glo est in l. si cum dotem. §. sinautem. in uer. quantitatem. ff. solu. mat.

Appellatione fratris & soror continetur. l tres fratres. ff. de pac. l. Lucius. §. quæsitum. ff. de leg. iij. l. Lucius in princ. ff. fa. her. l. Lucius. §. Mœvia. el. ij. ff. ad Treb. & quid in statutis. uide omnino pro & contra multa per Decium in l. ij. in xix. ff. de reg. iur. & Iaso. in d. l. tres fratres. ubi latißime limitat.

Appellatione hominis tam fœmina quàm masculus continetur. l. hominis. ff. de uerb. sign. an comprehendat posthumum dic quòd non: casus est in l. cum inter ibi, homo fieri speratur. C. de fideic. lib. Barbat. in l. cum acutißimi. in iij. col.

Appellatione domini filius continetur. l. j. §. domini appellationem. ff. ad sena. consul. silla.

Appellatione rei persona continetur. uide notabile dictum in apostil. ad Bar. in l. & seruorum. ff. de sta. homin. Lomnia. §. fi. ff. de leg. ij. l. Paulus. §. fi. ff. de pig. & tex. in c. cognoscentes. ibi, rem ubi no. Feli. Deci. de consti. contra de. l. serui electione. §. Labeo. & ibi not. Iaso. in ij. nota. responde ut per ipsum.

Attinentes qui dicantur. Bal. in c. in literis de testi. uide Barba. in l. cum acutißimi in fi. col.

Aptius ad bonum propinquius est bono aptitudine quàm id quod est minus aptum. quia cum instrumenta conuenientiora habeat ad bonum facilius excitatur ad actum cum præexistat in potentia. l. si ita. §. si sub conditione. ff. de leg. ij. Bald in c. j. de consti. in tract. fratrum titu. primo. sexto prædicta.

A certo propter incertum non est recedendum. l. si idem.

§. quòd si mutuo. ff. de iu. om. iud. l. partum. C. de rei uend. l. j. ff. de in lit. iur an.

Approbatus reprobari non potest. c. quemadmodum. de iure iur. glo. latißime in c. ij. de except. l. si uxor. in fi. ff. de adult. & l. Pomponius. ff. de nego. gest. contra de. l. gradatim. §. reprobari. ff. de mu. & ho. l. reprobari. ff. de accu. tut. dic ut per glo. & doct. in d. c. ij. x.

Affuerint & adfuerunt quid differant, tex. est in l. diuus. §. j. ff. qui pe. tut.

Actori in principio litis utrique in medio, in fine reo fauetur. l. de die. in princip ubi Bart. ff. qui satisd. cogant. & Bar. in l. interstipulantem. §. j. ff. de uerbo. obligat. glos. in c. cum ad sedem. de restitut. spol. Iaf. late in l. exigendi. in iij. col. C. de procu.

Agere quis dicit per litis contesta. l. item illa. §. fi. ff. de constit. pec. Iaf. in l. ita demum. in ij. col. C. de procu.

Allegans frustratoria non auditur. l. ulci quando prono. non est necesse. iuncto text. in c. consuluit. de offic. delega. facit cle. sæpe. de uerbo. sign. & text. in l. hi qui fisco. C. de conuen. fisc. debit.

Appellare nullus potest ab aliquo iudice, nisi grauetur. extra de appel. ut debitus.

Aduersarius propriè dicitur is qui in iudicio contendit. secus si extra iudicium. l. cum aliquis. C. de iure delibe. tenet Feli. in c. cum super. de offi. dele. in j. col.

Admitti non debet quis ad probandum illud quod probatum non prodest. C. de proba. ad probationem & extra de simo. c. per tuas. in fi. uersi. quoniam & si probata.

Attendendus est semper modus agendi uel excipiendi ad quẽ finem tẽdat: ita dicit glo. maior. ad fi. in c. hoc quippe. iij. q. vj. quam appellat Bal. ualde sing. in l. Papinianus. pen. col. C. de

C. de sen. & in c. pastoralis extra de excep.

Allegans impedimentum non excusatur probando impedimentum, nisi probet se adhibuisse diligentiam: & non potuisse actũ expedire. Inno. in c. ex trãsmissa. & ibi sequuntur omnes extra de præscrip. & glo. in c. cupientes. §. quòd si per xx. in uerbo proposita. de elect. in vj.

Accusatori in quinq; peccare potest: aut errore decipitur: aut temeritate. seu calore iracundiæ ad accusandum prouocatur: aut calumniatur, aut præuaricatur, aut tergiuersatur. sed in omnibus his casibus si desistit impetrata abolitione quacunque non punitur nec infamis est ut C. de aboli. l. j. & ij. item si non impetrauit abolitionem, parcitur ei in duobus primis casibus. ut in c. si quem pœnituerit. §. notandum ij. q. iij. secus si est, uel calumniator, uel tergiuersator, calumniator tenetur ad pœnam talionis. ut eod. cap. & q. c. ij. & iij. Præuaricator postea neminem potest accusare, & extra ordinem punitur. ut in d. §. notand. in fin. Tergiuersator punitur in quinque libris auri. ff. de priua. l. iij. in fi.

Actor & reus si concurrant in probando, probationes actoris prius recipiuntur. Spe. de proba. §. j. uersi. xj. Bal. in l. exceptionem. ij. col. C. de proba.

Ad quæstionem facti non respondet iurisconsultus. ff. de iudi. eum quem temere. contra de. l. aretu. ff. de sta. homi. uide hoc qualiter intelligatur per Decium. in c. pastoralis. col. ij. de rescript.

Appellatione pecuniæ omnis res significatur. ff. de calumnia. l. j. & C. de consti. pec. l. receptitia. §. & neminem. & de iure canonico est tex. in c. totum quicquid. j. q. iij.

Appellatione filij omnes liberi continentur, etiam nepotes. l. uxorem. §. cum concubina. de leg. iij. l. filij. ff. eo.

Alle

Allegans ſuam turpitudinem non auditur. C. de cond. ob tup. cauſ. l. mercedem. C. de tranſact. l. tranſactione. adde. c. inter de don. & l. ſi creditoribus. C. de ſer. pig. da. ma. contra de lib. cau. l. j. C. ſol. iſtud admittitur fauore libertatis. ut gloſ. ibi.

A digniori res denominari debet. l. cum ex aliqua. ff. de acqui. rer. domi. & l. quæritur. ff. de ſta. homi. l. non quicquid. §. ſi inter partes eod. tit. l. & ſi non ſint. §. peruenimus. ff. de aur. & arg. leg. c. quod in dubijs. de conſcc. eccleſ uel alta. contra quia coniunctio maris & fœminæ denominatur à matre quia dicitur matrimonium & non patrimonium. inſti. de nupt. in princ.

Authoritates philoſophorum & poetarum ſunt tenendæ & allegandæ. l. ſeptimo menſe. ff. de ſta. homi. l. ſi pater. ff. de ſolu. Adde l. fulſimus. ff. ex qui. cau. in poſ. ea. & l ſi uxor. ff. de adult. contra. ff. de rap. l. neceſſarium. C. de contraben. emp. & uen. l. ſi. contra de. l. ſi ſocietatem. ff. pro ſocio. C. de do. pro. l. iij. & uide quæ alias copioſe diſſerui in repertorio meo ad Franciſcum de Aretio.

Argumentū de contractibus ad ultimas uoluntates uadet l. ſeruum filij. §. eum qui cum. l. ſeq. l. qui chyrographū. de le. j. uide de iſto argumēto. Decium. in l. in teſtamentis. ff. de re. iur. & Iaſ. in l. fin. in v j. col. C. de pact. idem Iaſ. ponit ſeptē differentias in quo differunt contractus & ultima uoluntas in l. diuiſionis. in prin. ff. de pact. ar. inſti. de leg. ſu. cantol. in glo. contra de. §. impoßibilis inſti. de inu. ſti.

Ad ea quæ frequenter accidunt iura ſe adaptant: & non ad ea quæ raro. l. nam ad ea. ff. de leg. & l. iura cum. l. ſeq. & l. iij. ff. de fidei. lib. c. ſæpe de reſtitu. ſpol. Barbat. in l. cum acutißimi in xcv ij. col. C. de fidei. contra de. §. inſula. inſti. de rer. diuiſ.

Argu

Argumẽtum ad identitatem rationis in odioſis non ualet etiã ſi omnimoda ſimilitudo eſſet. Ioan. And. in regula odia de reg. iur. Anto. de But. in c. fi. de conſue.

A uoluntate procedit cauſa uicij atque uirtutis. lvj. diſt. c. naſci. & c. ſciendum. viij. q. j. hinc dicit tex. in c. non eſt. xvj. q. j. Nemo tenetur ad culpam niſi propria uoluntate deflexerit & in c. diſplicet circa medium. Nemo damnatur niſi merito male uoluntatis.

Afflicto non eſt danda afflictio. c. ex parte de cle. ægro. l. Diuus in prin. ff. de offi. præſi. & ff. de iuriſdi. om. iud. in l. ſi idem. & l. nauí. ff. ad leg. rhod. de iac.

Aduocatus cogitur ferre patrocinium gratuitum pro pauperibus. Feli. in rubrica, de offi. ordi.

Ad quæ ſpectat onus & emolumentum. xij. q. ij. charitatem. & c. quicunque & c. eccleſiaſticos. & l. ſecundum naturam. ff. de re iud. & l. fi. § ſed cum. ff. de fur. & non eſt ferendus is qui iunctum amplectitur onus autem ſubire recuſat. C. de cadu. tol. l. una. §. pro ſecundo.

Ablatiuus in conſequentia ponitur & habetur pro conditione. l. à teſtatore. ff. de condi. & de. l. euectis. ff. de uſur.

Nullus amor uincit paternum. l. cum furioſis. §. fi. C. de cu. fur.

Ars imitatur naturam. §. minorem. inſti. de adop.

Annua ſi debes tunc inſpicias caput anni. l. j. & ibi. no. C. quando dile. ce.

Annuo ſi debes in fine teneberis anni. l. qui hoc an. & ibi no. ff. de uerbo. oblig.

Actio proprie dicitur perſonalis tantum: petitio in rem perſecutio utriuſque cauſa ut ff. de actionib. & obligat l. actionum genera. & l. actio in perſonam ita dicit Azo in ſumma. C. de eden. Barto. in l. uxorem. § agri plagam. ff. de leg. iij.

An cauſa

An causa dicatur actio sicut apud dialecticos propositio assumptio & conclusio dicitur argumentum. Azo disputat & tenet quòd non in summa. C. de eden.

Si quis habet auxilium commune, non debet ei concedi extra ordinarium l. in causæ la ij. & ibi no. ff. de minо. xxv.

Nõ est incõueniẽs quòd duo remedia extra ordinariã concedantur circa idẽ l. cum filius familias. & ibi no. ff. si cer. pe.

Altare unũ non debet discooperiri ut aliud cooperiatur l. fi. §. sed & si quis. & ibi Bal. in ij. col. in uer. no. quòd non debet. C. cõmunia. de leg. Bal. in aut. nisi in ij. col. in princ. super tex. in uer. alimentis. C. ad Treb. glo. in aut. quomodo opor. episcopos. §. sed neque effusas. l. sine autem. §. fi. ff. de aqua plu. arc. adde Bart. in l. assiduas. in j. col. in uer. no. ex §. exceptis. C. qui potio. in pig. ha.

Amicus clã de amico cõqueratur. Car. in Cle. j. §. j. de iureiu.

Amor paternus uincit omnem alium. l. isti quidẽ. §. fi. ff. quod me. cau. in Spe. de procur. §. ij. uer. sed quãdo. l. fi. in prin. C. de cura. furi. quod est uerum etiam si sint inuicem inimici. Cy. in l. propter insidias. C. qui accu. non pos.

Antiqui possunt corrigere minores de malis moribus. l. j. C. de emen. propin. & Bal. in l. si filius. C. de pat. pote.

Punitur affectus sicut effectus. l. si quis seruo. C. de fur. Quicquid agunt homines intentio indicat omnes.

Argumentari quando liceat ab authoritate. Bar. in l. j. circa medium. ff. si cer. pet.

Accusare ponitur pro agere. l. qui accusare. C. de edendo. & econtra agere, pro accusare, ut ibi not.

Interdum à doctoribus adducitur authoritas authorum scribentium in humanitate. ut facit. d. Ias. in l. qui accusare. C. de eden. glo. in l. gallus. in princi. Bart. in l. Barbarius. ff. de offic. prætoris.

Alter

Alternatiuæ natura est quòd donatur inter diuersa l. hæc uerba ille. ff. de uerbo signi.

Nemo sine actione experitur. l. si pupilli. §. uideamus. ff. de neg. gest.

Appellatione rerum mobiliũ & immobiliũ non ueniũt actiones & iura. l. à diuo Pio. §. in uenditione. ff. de re iudi.

Inanis est actio creditoris qua inopia debitoris excludit. l. naturalis. ff. de dolo.

Arg. de separatis ad coniunctum. no. Soci. in l. j. in xix. col. ff. de uulga. & pupil.

Antiquius præfertur inst. de re. diui. §. singulorum. ergo dignius facit l. semper. ff. de iure immuni. non tamen semper præfertur antiquius neque est dignius. auth. de monachis. §. fi. in princ. col. j.

Apertum ius dicitur, quando redditur ratio. l. à testatore. & ibi no. ff. de condi. & demon.

Affectionis ratio habetur etiam in iudicijs stricti iuris no. in l. & tantum. §. j. ff. de seruo cor.

Abundans cautela non nocet. l. testamentum. C. de testa.

Ius accrescendi est irreuocabile, nec potest accrescere reuocabiliter. l. si ex pluribus. ff. si pars hære. peta.

Alterum unum ex duobus: & non eundem sed alium ex eis.

Alterutrũ de duobus quem uelit, & eundem, & alium glo. in l. se. ex toto. §. j. ff. de leg. j. & ibi Bar. no. eam.

Adiectiuũ refertur ad omnia præcedẽtia, licet sint diuersi numeri si conueniat omnibus. l. hæres meus. §. pe. ff. de leg. iij.

Antichristũ nasciturum ponit pro re certa sicut diem mortis glo. in l. si pupillus, §. si sub conditione. ff. de noua.

Propensiores esse debemus ad liberandum & absoluendum quàm ad condemnandum l. Arrianus. ff. de actio & oblig. l. respuendum. ff. de pœnis. no. in c. fi. de transactio. sanctius est im

est impunitum relinqui: facinus nocentis quàm innocentē dānare. l. absentem. in prin. ff. de pœnis. no. in c. fi. de posti. cauendum est ne prætextu nocentis innocentes puniantur. l. ij C. de his qui latro. occulta. in fi.

Amicus dicitur frater, uel habetur tanquam frater. l. nemo dubitat. ff. de hære. instit. facit. l. latæ culpæ. §. amicos. ff. de uerbor. significat. ubi amicus dicitur esse ille qui honestis rationibus familiaritatis est coniunctus. quamuis est argu. contra. ff. eod. de uerb. signi. l. massurius. ubi tractatur de amico.

Aduocatus peßimam causam facit uideri bonam & econtra. l. quod si nolis. §. culpam omnem. ff. de edi. edic. ubi not. & dicit Abbas in glo. uel probe. decre. in prin. quòd sinistra suspicio oritur contra diffusius & plura quàm necesse sit allegantem & facit uideri iniustam causam.

An annuum debeatur in initio cuiusque anni an in fine tex. in l. nec semel. dicit considerandam esse mentem testatoris, cuius causa talem legati dilationem fecit: ut si uideatur uoluisse releuare hæredem teneatur in fine: si uero uoluit prouidere legatario teneatur in initio.

Quando relinquitur annuum sunt plura legata, sed si stipulamur est una stipulatio. l. seruatur. §. fi. ff. de do. causa mort. plures rationes aßignat Azo in summa. C. de contra. stipu. in ij. col. sed illa bona quia in stipulatione cadit semel dies ad hoc ut debeatur. l. si filiusfa. ff. de uerbo. obligat. in legato cadit singulis annis. l. cum in annos. l. nec semel. ff. quando di. leg. ced.

B

Beneficium principis debet concedi sine alterius præiudicio. ff. ne quid in lo. publ. l. ij. §. si quis à principe. C. de eman. li. l. nec anus. cōtra. ff. ex quib. caus. ma. l. sciendum.

dum ff. de relig. & sump. funerum. l. si quis sepulchrum.

Bona fides in cõtractibus est seruanda. C. de posi. l. bona fides. & C. de act. & obli. l. bonam fidem. contra de l. in causæ & l. iij. §. pen. cum ibi alleg. ff. de mil. tes.

Bona usurarij an sint tacitè hypothecata pro usurarũ restitutione & quomodo & qualiter distribuantur & an possint alienari. Bald. in l. executorem. C. de execu. rei iudic. in j. col. quod sic. Item quid de emptis ex pecunijs usurarijs uide idem Bald. ut supra.

Bonum uoluntarium est magis præmiandum quàm necessarium. ff. de oper. lib. l. iij. & l. mater. Contra de l. si fideius. §. si necessaria. ff. qui satisda. cogan.

Bona fides non patitur ut bis idem exigatur. ff. de re. iu. l. bona fides. & eod. tit. lib. vj. Cõtra inst. si qua. pau. fe. di. §. fi.

Beneficium principis est latißimè interpretandum. ff. de cõstit. prin. l. fin. adde Pe. de rauen. in alphabeto suo in uer. beneficiũ. contra de l. si quando. C. de inof. test. cum alleg.

Boni iudicis interest lites dirimere. C. de iudi. l. properãdum. & l. si quidam. ff. si cer. pe.

Bonus præsumitur qui de bono genere natus est in Auth. de referen. colla. ij. in fin. no. glo. ff. de ali. & ciba. l. cum unus adde tex. in lege quod si nolit. §. qui man. ff. de edi. & edic. & ibi glos.

Benefacientibus nobis benefacere tenemur. Nam beneficij receptor naturaliter obligatur ad antidota. l. sed & si lege. §. consuluit senatus. ff. de pe. here. uide Pet. de rauen. in suo Alpha. in uer. benefacienti.

Bene autem uniuersa geruntur & competenter si rei principium fiat decens & amabile Deo. in auten. quo oporteat epis. & cle. ad sa. or colla. j.

Bona ecclesiæ sunt bona pauperum in auten. de emphi. conc.

collatione ij.

Boni mores præualent diuitijs.l.scire oportet.§.cum reliquis. ff.de tu.& cu.& prouer.c.xxij.dist.

Benignius est dare quam accipere. No.glo.ff. commo.in rub. adde tex. in c.prædicator.xxj.q.j.& c.cũ marthæ.§.sane. de cele.miss.& ibi glo.ponit sibi uersus.temporibus nostris quicũque placere laborat Det,capiat,quærat,pluria pauca,uihil.

Bona presbyterorum uel clericorum sine hærede decedentium ecclesijs debent assignari.l.si quis presbyter.C. de epis.& cle.

Bonum quanto communius tanto melius uel dignius in auth. de resti.& ea quæ parit in xj. mense.§.liceat col.iij.C de cadu.tol.l.unica.in fin.

Benignior sententia est in dubio præferenda. ff.de reg.iur.l. benignior.

Bene merentibus præmia tribui oportet. ut. C. de statuis& imagi.l.& uirtutum præmia.cum ibi alle.

Benignius leges interpretandæ sunt ut uoluntas earum conseruetur.ff.de legibus & sena.l.benignius.

Bonum est coartare iuueniles calores ne cupidini dediti tristem exitum sentiat.C.de bonis quæ libe. l.cum non solum. §. ipsum autem.

Breuitate gaudent moder.l. j. in gl. ff. quod met. cau. cum ibi alleg.

Bonum est habere bonum nomen.C.de sum.tri.& fi.ca.l.j.§. hanc enim legem.uide gl.in probe.cle.& prouer.xxij.

Benignitas rigori præfertur. l.fin.in fi. ff. de offi. præsi.& C.de iudi.l.placuit.& ff de pac.l.maiorem.

Bonum inutium est spectandum: insti.de usucap.§. diuturna. & C.de usu.transf.l.unica.

Bon

Bonum publicum & commune præferendum est priuato. in auth. de non ali. & permuta. §. oportet enim. col. ij.

Boues magis æmentorum quam iumentorum generis appellantur. ff. de uer. sig. l. boues.

Bona fides tantum possidenti præstat quantum ueritas quoties lex impedimento non est uniuersali iur. ff.

Bis factum dicitur frequenter factum & ter factum dicitur sepißime factum Rochus ubi plura alleg. in c. fi. in bvij. col. in fi. de consue.

Bene uelle sufficit licet non possis bene posse ut C. de appel. quoniam iudices.

Bononienses aliud ore, aliud corde gerunt. glo. in l. obseruandum. ff. de offi. præst.

Bononia: id est bona per omnia. gl in cle. j. de magi. Bartol. Bolo. in authen. habita fol. xj. col. ij. in fi.

Bartolus fuit subtilis homo & doctor meus: tamen semper tenebat opiniones multum placentes laicis. ita Bal. in c. j. in v. col. de succes. feudi in usi. feu.

Beneficia ecclesiarum propter officia diuina constituta fuerunt xij. q. ij. conceßio. xv j. q. v. generaliter. & j. q. ij. c. ultim. arg. C. de mili. test. l. pen. & xx. q. iij. c. Cyprianus.

Bonus non est qui malos non tolerat. xxiij. q. iiij. hæc autem ita. & c. tu bonus.

Beneficiū non cōfertur in inuitum. l. fin. C. unde leg. & l. nec emere, C. de iu. deli. uide gl. in. c. clericis. de ui. & ho. cle. que alleg. bona iura. & limita ut per Abb. consi. xcj. nu xxj. pri. parte sed contra hoc uidetur facere. l. seruus. ff. de uer. obli. & l. non soluendo. ff. de neg. gest.

C

Ciuilis sapientia est sacratißima philosophia. C. de his qui. ut indig. l. j.

Ciuilis ſapientia precio non eſt æſtimanda. ff. de uac. & extraord. cogni. l. j. §. proinde.

Ciuilis ſapientia omnia decem domini mandata ambit. Primo deum credere iubet. C. de ſum. trin. & fin. cat. l. j. Secundo quod uetat aſſumere nomen domini in uanum. C. de re. cre. & iureiurando. l. iuſiurandi. Tertio cum reuerentiam parentibus præſtare mandat. ff. de in ius uoc. l. parentes. Quarto adminiculum iuſtitiæ diebus feſtiuis uetat facere. C. de fer. l. actus. & l. feſtos. Quinto quenquam interficere prohibet quanquam uilem. ff. ad l. corn. de ſicar. l. j. §. præterea. Sexto furta committere contemnit & famoſitatem omnimodo ut C. de fur. & ſer. corrup. l. in ciuilem. & ff. de fur. l. ſi pignore §. ſpecies. Vnde Cato Alienum noli concupiſcere. Idem Cato. Propria iumenta furtiua nocent. Septimo adulteros non immerito corrigit & illos qui mœchantur coherceri iubet: ut C. de rapto. gi. l. j. Adde tex. opti. in l. j. ff. de extraord. crimi. Octauo falſa teſtimonia omnino prohibet ut ff. ad l. cor. de ſicar. l. j. §. præterea.

Ciuilis obligatio ciuilia iura corrumpere poteſt: naturalia uero non utique. inſtit. de legitima agnatorum tutela §. ſi. contra de §. cum autem. inſti. de capi. dimi.

Cuilibet permittitur ſanguinem ſuum redimere. ff. de bon. cor. l. j. & ff. de præuarica. l. fin.

Contractus non debet claudicare. l. labco. ff. de uer. ſig. l. ſi cum dies. §. penult. ff. de arbit.

Contra inſti. de au. tu. §. j. & ff. de acq. empt. l. Iulianus. §. ſi quis à pupillo.

Conditio debet eſſe de futuro non de præterito non de præſenti. l. inſtitutio. §. ij. ff. de condi. inſti. contra de quibus diebus. §. ij. ff. de condi. & demon. quia legatur ſub iſta
cond

conditione si moritur.

Conditio de futuris uide in nota. q. Anto. in iij. parte summæ fol. cclxxxvj. in fin. colla.

Culpa similis est tam prohibita dicere quam docere. l. culpa C. de male. & mathe. contra de l. quicunque. C. de hære. & manichæis.

Cui licet quod maius est non debet quod minus est non licere. l. non debet. ff. de reg. iur. l. Marcellus. ff. de do. cau. mor. cõtra quia maius est dãnare in metallum quàm deportare: quia primum inducit maximum capitis di. secundum mediam instit. de cap. di. §. media & §. maxima. & tamen præses prouinciæ potest damnare in metallum & non potest deportare. l. illicitas. §. uniuersas. ff. de offic. præsid. iuncta l. j. §. dispositione ff. de leg. iij.

Cui damus actionem multo fortius damus exceptionem. l. cui damus. ff. de reb. iud. sed arguitur contra de l. si quis conductionis. §. locati.

Culpa est immiscere se rei alienæ ad se non pertinenti. l. culpa. ff. de regulis iuris cõtra de leg. Nam & senilis. ff. de negot. ges. quia negotiator se immiscet alienis negotijs. & tamen non est culpabilis.

Cessante causa impediměti cessat impedimentũ libertorũ. §. j. ff. de his qui no. infa. l. si thorus. ff. de le. iij. §. fi. cõtra de l. ij. ff. de mi. l. si serui. ff. de adi. le. & ff. de postu. l. j. §. sexum.

Clam delinquens magis punitur quam qui palam. ff. de admi. tu. l. non existimo. & ff. de ritu nup. l. fin. C. de summma trinitate. & fi. ca. l. nemo. & C. de seruis fugitiuis in aut. ibi posita sed nouo iure.

Caritas ordinata incipit à seipso. C. de ser. & aqua. l. præses. extra deprehen. & dig. c. dilecto in antiquis. cõtra ff. quod me. cau. l. isti quidam. & insti. de noxa. ac. §. fin. cum. al.

Clausula generalis plura continens ad omnia refertur. l. ab scriptura. ff. de l. j. & C. de li. præ. uel exhæ. l. j. contra. ff. de in ius uocan. l. fin. & ff. de uer. obl. l. doli clausula.

Conuentio partium est seruanda. ff. depo. l. j. §. si conuenerit. & C. de op. lib. j. Contra ff. de pac. l. nouissima.

Consuetudo uincit legem. C. de edifi. priua. l. an in totum. & contra. C. quæ sit lon. cõsue. l. ij. & ibi uide secũdum legem.

Circuitus est uitandus. ff. de condi. inde. l. dominus testamento. & C. de adop. l. fin. contra ff. ad l. rho. de iac. l. ij. in prin. & ff. de usufruct. & quemadmodum ea. l. si usufructuarius in prin. adde. cle. auditor. de rescrip.

Casus fortuitus non liberat homines ab obligatione. C. de pignora. acti. l. quæ fortuitis. & ff. eod. l. si creditor. Contra ff. de furtis. l. subtractus. & ff. de condi. indeb. l. cum quidam. & ibidem uide.

Causa debet præcedere effectum. l. neque. C. de furtis. & ff. quæ res pig. pos. l. titius.

Consulte agit qui præcepto legis obtemperat. C. de furtis. l. in ciuilem. & de colla. l. filiæ licet.

Crescẽte malicia crescere debet & pœna. C. de ser. fug. l. quicunque. & c. quoniam §. fin. ut lit. non contest.

Commodum eius esse debet cuius est periculum. inst. de cõtra ben. emp. §. fi. post in fi. & C. de furtis l. fi. §. sed cum in secundam. in fi. adde regulam in contrarium quod si decrescit emolumentum & onus decrescit. l. fin. §. fi. ff. de leg. ij.

Causarum merita partium assertione panduntur. C. si per uim uel alio modo. l. fin. & c. tam literis de in inte. resti.

Communis parit discordiam. l. cum pater. §. dulcissimus. ff. de lega. ij.

Casus omissus dispositioni iuris communis relinquitur. l. uoluntatis. C. de fideius. & ff. de li. & post. l. commodissime.

& l. cum prætor. cum suis si. ff. de iudi.

Contra maiorem nemo præsumat honorē. No. glo. ff. de alie. iu. mu. causa facta l. ij.

Cuiuscunque rei principium potißima pars est unde no. glo. dimidium facti qui bene cœpit habet ff. de origine iuris. l. j. in prin.

Cui plurima dedit Deus faciliter dare debet. in auc. de non ali. aut permu. re ec. §. finimus.

Concesso uno cōceduntur omnia sine quibus non peruenitur ad illud. ff. de iurisdi. om. in l. ij. & no. in §. fi. de ser. ru. præ. & ibi uide glo.

Conditiō sexus ætas discretio fama. Et fortuna fides in testibus ista requires. No. glo. in l. testium. ff. de testi.

Contra uerbosos noli contendere uerbis.

Cornu datur cunctis animi sapientia paucis.

Not glo. de ali. mu. iud. causa fac. l. ij. adde l. quisquis. C. de postulat. & l. quoniam. C. de testa. & l. quidam. ff. de uer. obli.

Consuetudo est alterata natura. No. glo. ff. de lib. & posth. l. si quis posth. super uerbo consuetudo.

Cum homines dediti sunt ad malum nihil est quin inueniant. in aut. de eo qui rem ec. super uerbo dudum alle. est in ti. de non ali. aut permu. §. lex. col. ij. & est tex. expressus in aut. ut qui obli. q. se hab. prohi. res mi. in prin.

Cuilibet experto in sua scientia credendum est. l. septima. ff. de statu homi.

Clerici debent esse audaces ad defendendum legem Dei in aut. de non ali. aut permu. re. ec. §. diligen. col. ij.

Comparatiuus præsupponit positiuum. l. cum furti. ff. de condi. furti.

Caput est principale mēbrorum hominis. ff. de relig. & sump.

fu.l.cum in diuerso.

Considerari non debet illud quod ueraciter euenire non potest uel non solet : & maxime si sit odiosum.ff. de contrahen. emptio. & uend. in emptione. §. liber eam.& instit. de inuti. stip.§.j.

Clementia non facit pares Deo in quantum nostræ fragilitati possibile est. No.glo.de nup.l.imperiales.& C. de donat. inter uir.& uxor.l.fin.in fi.contra ff.de postu.l.§.sexum.

Cum sancto sanctus eris, & cum peruerso peruerteris. Not. glo.in l.si finita. ff. de damn. infec. §. sed si in plures.sua per uerbo unica.

Certi debemus esse de facto proprio. l. quisquis. C. de rescin. emp.l.de acqui. hær. l sed & si de sua.& l.cum falsum.contra imo aliquando est iusta ignorantia in facto proprio. ff.de condi. & de l sed & si ius.ff.de pac.l.inter. §.j.

Consuetudo patriæ est attendenda.ff.de le.j.l. seruus ple.in fi. & ibi uide glos.

Cum lex in præteritum indulget,in futurum uetat quod indulsit. ut ff.de legi.& senatus.l.cum lex.

Contrahentes licet inter se decipere.ff.de mi.l.in causæ.§.pen.

Censeri idem est quod constituere uel præcipere. l.censeri.ff. de uerbo. signi.

Constat plus ualere ueritatem quàm similarem gestum. ut C. plus ualere quod agi.l.j.

Conatum fieri non nocet ut effectus sequatur. ff. de re.iu.l.fi se.§.damnatum.

Coacta uoluntas excusatur.C.de sepul. uiol.l.si seruus.

Cum iudicatur rem meam esse simul iudicatur istius non esse. de procur.l.pompon.scribit.

Cum prætor unum ex pluribus uetat cæteris committere uidetur. ut.ff.de iudici.l.cum prætor. contra. C. ad legem

iul

iuliam de adulter. & stu. l. j. in fine.

Crimen legis cor. de sica. committitur cum contrahitur si uoluntas nocendi intercedat. l. j. C. ad l. cor. de sica. & ff. eod. l. iij. §. diuus. & l. diuus. & l. infans. & ar. ff. de iniur. l. iniu. & instit de obl. quæ ex de. nas. §. placuit. & ff. de pe. l. respiciendum.

Culpa sine uoluntate delinquendi committitur. l. qui occcidit. §. pen. ff. ad l. acquil. & ff. de mi. l. ex causa. §. similiter cũ.

Calliditas non debet alicui prodesse & alteri nocere. ff. ad exhi. l. sed si hæreditas. §. interdum. & ff. si quis cau. l. si duo in prin. & ff. de dolo. l. j. & ff. pro socio. l. uerũ. §. tempus.

Conuentio duorum est lex. l. ea lege. C. de condi. ob cau. datorum.

Contractus ex conuentione legem accipiunt. l. j. C. commo. & ff. depo. l. j. §. si conuenerit. & facit. ff. loca. l. si domum. & ff. de contrahen. emptio. l. si quis fundum. c. contractus de re iudi. libr. vj.

Castitas matris non debet nocere ei qui in utero est. l. & seruorum. §. fin. ff. de sta. ho. & instit. de ingenuis. §. contrario.

Cuilibet habere concubinam licitum est nisi sit minor annis. l. j. in fi. ff. de concu.

Coniuncti loco unius habentur. No. glo. si forcidianum. C. de leg. & C. de cadu. tol. l. si uero quidam. & §. sinautem disiunctum. & ff. de leg. j. l. si pluribus.

Curator furiosi nullo modo libertatem potest præstare. l. fin. ff. de cura. fu.

Datio sine die non ualet. ar. l. ita. ff. de uerbo. obli.

Datio facta die non feriato ut fiat actus die feriato non ualet. ar. l. pro parte. ff. de serui. quia res peruenit ad talem casum à quo incipere non potest.

Contractio, est admotio de loco ad locum. l. iij. §. si rem. ff.

& acqui. poſ.

Coniunctio diſiunctiua poſita inter perſonas pro coniunctis habetur l pe. C. de uerbo. ſignifi. ut ſi teſtator diceret filium aut meum inſtituo hæredem iſta coniunctio aut habetur coniuncta: & ſic uterque eſſet hæres. Secus autem ſi poneretur inter res quia tunc haberet uim ſuam: ut in eadem l. cum quidam.

Cum quid impedit propter unum eo remoto tollitur impedimentum. ff. de diuor. & repud. l. pe. in glo.

Coniunctio diſiunctiua aliquando ponitur pro copulatiua l. generaliter. C. de inſtit. & ſubſti.

Clerici ſunt digniores militibus. C. de ſu. tri. & fi. cat. l. nemo.

Cui plus committitur ab eo plus exigitur. l. preſbyteri. C. de epiſ. & cle.

Conſobrini de iure ciuili poſſunt coniungi per matrimonium inſtit. de nup. §. duorum autem fratrum.

Cum principalis cauſa non ſtet nec etiam ea quæ ſequuntur. ff. de reg iur. l. cum principalis cauſa.

Cum rex iuſtus ſederit ſuper ſedem ſuam non aduerſabitur ſibi quicquam maligni. in epiſtola inter claras citra prin. C. de ſumma trinitate & fide cathol.

Conſanguinei ſunt qui ex eodem patre nati ſunt: & non ex eadem matre. inſti. de leg. ag. ſuc. §. j.

Conditio uidetur eſſe adimpleta ex quo non remanet per eum qui eam uult adimplere. l. edi. §. fi. ff. de condi. cau. da. cauſa non ſecu.

Conditio furtiua eſt rei perſecutio. l. j. C. de condi. fur.

Cum quid conceditur & omnia ſine quibus eſſe non poteſt l. j. ff. de iuriſdi. om. iudi. & C. de or. iu. l. j. & C. de iud. quotties. & ff. de alimentis & cibarijs legatis. l. legatis. & ff. de off. eius cui man. eſt iuriſd. in fin. ff. quemad. teſt. ape. l. ij. §. inſp

inſpectio. & ff. de uſufruct. l. j. §. j. de ſeruitu. ru. præd. j. §. qui habet & ff. de procur. l. à die. & l. ad legatum.

Qui mandantur præcedentia & ſequentia uidentur mandata. C. de procur. l. inuitus. & ff. de condi inde. l. indebitum.

Cauſa eſt illius ad quem pertinet emolumentum. l. damnum. §. in propria. ff. quando appellandum ſit.

Cauſa eſt addenda quotiens fit aliquid. ff. de tranſ. l. eum qui. §. in cauſa. C. de teſt. & ff de ſuſpec. tu. l. iiij. §. fin.

Confeßio in carcere facta non ualet. l. qui in carcerem. ff. quod me. cauſa. & ff. de quæſtionibus. l. j. §. diuus. & §. quæſtioni. poteſt tamen facere teſtamentum. ff. de teſta. l. qui à latronibus.

Contumax dicitur ille qui ternis edictis citatus eſt uel uno peremptorio pro omnibus copiam ſui facere contemnit. ff. de re iudi. l. contumacia.

Cauendum eſt de eo quod faciendum in futuro. l. in omnibus. ff. de iudi.

Cauſa affectionis ſuſpicionem remouet. ff. de ritu nup. l. non ſolum. §. de uno.

Conductor non tenetur de caſu fortuito. inſti. de locatione & conduc. §. qui pro uſu. uide ſupra caſus fortuitus.

Conſentaneum eſt uerbis factam obligationem poſſe alijs uerbis diſſolui. inſti. qui mo. tol. obli. §. quo genere. ff. de reg. iur. l. nihil tam na.

Commentarienſis dicitur princeps carceris qui ponit alios cuſtodes ſub ſe. No. glo. l. pe. C. de cuſto. reo. & deberet puniri ſi captiui fugerent quos in cuſtodia habebat, quia capitaliter punietur ſi per dolum ſuum effugerint uel per culpam. Si autem caſu fortuito euaſerint carcerem, non tenebitur.

Crimina & infamia reſpiciunt corpus delinquentis, iniuria bona

bona ſolummodo.ff.de accu.l.ex iudiciorum pu.

Ceſſante legis ratione ceſſat lex uel ipſum ius.ff.ad ſillan.l.ſi. ff.de adul.& l.ſi maritus.§.ſcripſit. & C.de præſc.long. temporis.l.finali.

Conſuetudo dat ordinariam iuriſditionem.l. inſpeximus in glo.ſuper uerbo conſuetudinem.C.de emanci.

Cui debetur aurum uel argentum poteſt ſolui pecunia.l.ſi quis argentum.C.de dona.& ff.de auro & argen. le.l. §. fin.contra.ff.de ſolu.l.pau.

Cum res ad eum caſum uenit à quo incipere non poteſt,talis actus non ualet.l.pro parte.ff.de ſerui.

Clericus eſt miles cœleſtis.inſtit.de excu.tut.§.idem in milite.in glo.ſuper uerbo nolens.

Coacta uoluntas,eſt uoluntas.ff.quod me.cau.l.antepenul.in glo.ſuper uerbo.uoluimus.

Ciues non debent alias quam per portam ingredi. Alioquin capite punientur.l.fin.ff.de re.di.

Conditio debet adimpleri in forma ſpecificata & reali.l.meuius.ff.de condi.& demon.

Cum tempus in teſtamento adijcitur credendum eſt pro herede adiectum,niſi alia mens fuerit teſtatoris, ſicut in ſtipulationibus promiſſoris gratia tempus adijcitur: regula eſt iur.ff.

Cum amplius ſolutum eſt quam debeatur: cuius pars non inuenitur: quæ repeti poßit: totum eſſe indebitum intelligitur manente priſtina obligatione:regula eſt iuris.ff.

Conditio habetur pro cauſa.l.cum ad præſens ubi Bart.ff.ſicer.pe.& l.titio.& ibi Bart.ff.de uerbo obli.& Iaſon in d.l. cum ad præſens. quod facit ad declarationem.l.inriſgentium.§.ſed cum nulla.ff.de pac.

Certum eſt quod is committit in l. qui legis uerba comple-

ctens

ctens contra legis nititur uoluntatem. de re. iur. libr. vj.

Cum non ſtat per eum ad quem pertinet quo minus conditio impleatur haberi debet perinde ac ſi impleta fuiſſet regula. lib. vj. contra utibi per Dy.

Cum quid una pia prohibetur alicui ad id alia non debet amitti. c. tuæ de procu. de reg. iur. liber vj. cum quid.

Cum quid prohibetur prohibentur omnia illa quæ ſequuntur ex illo regula lib. vj. & l. oratio. ff. de ſponſa.

Cum quis ſuccedit in ius alterius iuſtam ignorãtiæ cauſam habere præſumitur. ff. de re. iur. qui in alterius eod. tit. lib. vj.

Certitudo dummodo habeatur non curatur de modo. l. quoties. §. ſi quis nomen. & ibi. Imo. ff. de hære. inſtit. l. item ue niunt. §. à quo. de petit. hære.

Conſenſus tacitus limitatur ſecundum actum ex quo colligitur. l. fin. C. ne uxor pro mar. & quod no Bar. in l. j. §. ſi quis hoc interdicto in fin. ff. de inter. act. Decius in c. j. xxvj. col. de iudic.

Cauſatum ſapit naturam ſuæ cauſæ. §. j. inſtit. de perpe. & tem. act.

Cautionis euentus eſt incertus. l. pupilli ff. quod cum fal. tu.

Cautio ſupernacua dicitur. l. hæc ſtipulatio. ff. ut leg. no. ca.

Compenſatio eſt ficta ſolutio. l. Iulianus. ff. de condi. & de. l. ſi peculium. §. j. ff. de ſta. libe. uide Io. de Montefer. in repe. l. omnes populi. fol. xij. in ij. col.

Clamor impedit animũ ne poſſit cernere uerũ. ff. de ap. ſi cõſtat. & ff. qui & à qui. ſi prouocatus Bal. in c. ij. de elect.

Complacentia non eget uerbis tex. iuncta glo. & doc. Bart. in l. triticum. ff. de uerbo. obl.

Cauſa mediata eſt proximior cauſa remota. l. cum queritur. de except. rei iudic. l. ſi mulier. ff. rerum amo. Bald. in l. j. in iij. coll. ſolut. mat.

Cor

Coram dicitur esse aliquis quando se ostendit. l. nemo dubitat. ff. de hæ. insti. uide tamen tex. qui uidetur facere in contrarium in c. cupientes. ibi coram nobis personaliter de elec. libr. vj.

Charitas prima incipit à seipso. l. præses. ff. de ser. & aqua.

Commendatitiæ literæ & familiares non censentur emissæ animo obligandi sed commendandi. l. domines. quæ est si. C. quod cum eo qui in alie. pot.

Caute tamen & si non caste est uulgare Io. an. in c. ulti. de acc.

Consensus est substantia contractus. l. iij. ff. de contraben emptio.

Concesso principali conceditur accessorium. viij. di. quo iure & xvj. q. j. si monachus. & ff. de iur. om. iud. l. ij. & ff. de re. iudi. quædam. C. ubi & apud quos. l. ult. & extra de resti. spo. causa.

Concessio facta aliquibus debet intelligi de habilibus. l. gradatim. §. lege. ff. de mu. & ho. & inhabiles & odiosi in dubio cẽsentur excluſi, ut latè per illum text. dicit ias. in l. ij. §. prætor. in prin. no. qui satis cog. facit tex. in l. lucius de leg. ij. & l. testamento centurio. §. cum ita. ff. de manu. testa.

Communis usus loquendi derogat proprietati uocabuli. ut dicit Bar. in l. labeo. ff. de suppel. lega. & Feli. in probe. Grego. col. j. usque ad viij.

Contractus in dubio magis ex forma quam à denominatione cognoscitur. l. insulam. ff. de præscrip. uer. l. si uno in prin. ff. loca.

Causa uiduarum non spectat principaliter ad ecclesiam nisi quo ad protectionem & defensionem extra de uerb. signi. super quibusdam. lxxxvij. dist. c. j. & ij.

Cor

Consuetudo & lex quantum ad obseruantiam & decisionem negociorum parem uim obtinent. l. de quibus. §. inuetera. ff. de legi.

Cessante necessitate debet cessare quod urgebat. j. q. vij. quod pro remedio. l. liberorum cum gl. ff. de his qui no. infa. Bar. in l. j. ff. fol. ma. c. de syracusanæ xxviij. dist.

Cupiditas discendi est optima ratio uiuendi. l. apud Iulianũ. ff. de fideicom. liber.

Cui non cõuenit res disposita nec cõuenit dispositũ. l. hos accusare. §. omnibus. ff. de accu. & l iiij. §. toties. ff. de dã infec.

Causa pauperis est tractanda prius quam diuitis: ut xvj. q. vj. delapsis. & C. de epis & cle. si quis ad declinandam.

Consuetudo cuius initij memoria non extat uim habet priuilegij. ctiam in quæsibilibus solo priuilegio. c. super quibusdam de uerb. signi.

Consuetudo est pactum tacitum ciuium, ideo non extenditur sicut nec pactum. l. si unius. §. ante omnia. ff. de pactis. ita Bald. in c. j. ad si. principij de feudi cogni.

Causa super rebus quæ breui tempore corrumpuntur terminari debet iudicio adco celeri quod res non corrupantur. Bar. in l. si prius. x. q. ff. de ope. no. nun.

Concilium prouinciale non potest pronunciare Episcopum esse deponendum. Abb. in c. non potest. de sen. & re iu.

Compromissum fieri non potest super censuris. Abb. in repe. c. per tuas. xlij. col. de arbi.

Cito crescit mulier sicut mala herba. gl. in l. ij. C. de his qui ueniam ætatis impetra.

Causa naturalis potentior est quam causa accidentalis. l. iij. §. j. ff. de test. tutel. Bart. in l. proconsul. ff. de offi. proconsl. & leg.

Communis error facit ius. ff. de of. præsi. l. barbarius. ff. de supp. leg.

leg. l.iij. Adde tex.no.qui loquitur in filiofamilias quis putabatur paterfamilias dicit text.quod non habet locum macedo.l.si quis patrem.ff.ad maced.cõtra.ff.de le.l.quod non ratione.ff.de au.arg.leg.l.ornamentum.

Citatio alternatiua ualet. 1mo. in cle. causam viij. coll. ibi ad secundum de elec. ut si iußit iudex citare ad domum uel personaliter: sed citatio debet esse certa.

Citatio uerbalis non potest fieri per partem absque cõmißione iudicis glo.no.& ibi Abb. in c.cũ sit romana.de appel.

Conuersatio nimia parit odium & contemptum.l.obseruandum de of.præsi.lxxxvj.dis.quãdo & c.si Iudæos de.iud. ubi Abb.dicit uerum inter rusticos. quia inter prudentes auget amorem & amicitiam.l.iij.de pecu.Nam nihil tam amicorum propriũ est:quam simul uiuere:ut sentit Aris. lib.viij.Ethicorum & per Feli.in d.c.si Iudæos.

Culpa est immiscere se rei ad se non pertinenti in Spe.de aduo.§.j.uer.item quod non habet.

Coniuncta persona potest agere pro coniuncta ea inuita quando agitur de interesse suo.l.j.ij.& iij.ff.de lib.can.l.non tamen.ff.de appella.

D

DVo impedimenta plus impediunt quàm unum:& due rationes plus operantur quàm una:& duo uincula fortiora sunt uno.instit. de adop. §.sed hodie. & C.qui test. face pos.l.discretum.contra. ff.de his qui sunt sui uel alie. l.patre furioso.& l.nam & si parentibus.ff.de inoffi.test.

Dispositio temporis inhabili facta si tempore habili offeratur, ualida reputatur. ff. de uerbo.ob. & defer. expor.l. si minor. contra de l. quod sponsæ C.de do.an.nup.

De se cõfesso non creditur super crimine alieno.C.de accu.l. fin. contra. C.de confes.l.unica.& C.de fa.mo.l.j.in prin.

Diss

Dispositio facta sub conditione non exitura conditione pura reputatur. ff. de noua. l. si pupillus. contra de l. quibus diebus. ff. de condi. & demon.

Delictum patris filio nocere non debet. ff. de in ius uoc. l adoptiuum. in fi. & inst. de inge. §. i contra. ff. ad leg. iul. ma. l. quisquis. §. item delictum debet nocere delinquenti. C. de pœ. l. sancimus. Modo pater & filius eadem persona censentur, uel esse reputantur: ut l. fi. C. de impu. & aliis substi. & in auth. iureitur. colla. v j.

Digniora sunt præponenda. No. gl. inst. de iur. na. gen. & ci. §. fi. contra quia testamentum militis est dignius testamento paganorum. Item difficiliora sunt digniora facilioribus: & tamen de facilioribus determinatur uel præmittitur. inst. de iust. & iure. §. his igitur.

De casu legis nō plus faciēda est quæstio. C. de fur. l. ancillæ. & ff. de consti. pe. l. j. §. de pul. contra quia imperator in ti. de pac facit quæstionem in l. si quis in conscribendo. C. de epis. & cle. & ita potest opponi de aliis legib. similib.

Duo non possunt esse domini eiusdē rei insolidū ff. cōmo. l. si ut certo. §. si duobus uehiculum. Et ff. de leg. ij. l. meuius. §. duorū. & ff de re iud. l. quidam. §. prouide. contra quia si loco tibi rem emphyteusim ego sum dominus, & tu etiā quia habes rei uen. ergo & c. ff. si ager uec. pe. l. j. & ff. de superfi. l. i. quōd ait. l. fi. iuncta. l. in rem. ff. de rei uen.

Duo non possunt eandem rem possidere simul. ff. de acquir. pos. l. iij. §. econtrario. in prin. & ff. commo. l. si ut certo. §. si duobus. contra de l. si duo. ff. uti possid. & in l. possideri. §. econtrario. uer. Sabinus. de acqui. pos. & l. clam possidere. §. qui ad nundinas. quia ille qui est absens retinet possessionem, & si eman. eam ago. fi. pos. tunc eam usucapiam. ergo & c.

Duæ propositiones uniuersales contrariæ & contradictorie nõ possunt esse simul ueræ, sed bene falsæ. ff. de re iu. l. qui ducenta. §. utrum. contra nam promisi plures stare in iudicio sunt omnes præter unum. l. dicit, quòd ista propositio est uera omnes stantes non esse: ergo nulli steterunt ergo duæ contrariæ sunt simul ueræ. Item nullo modo quis obligatur, & aliquis obligatur. ff. de fide. l. Græcè. §. illud. iuncta. l. j. §. fi. ff. de uerb obl.

De modico non est curandum. ff. de oleo leg. l. si oleum. §. fi. cũ ll. seq. & ff. commo. l. in rebus. §. possunt. & ff. de in integ. rest. l. scio. & ff. de contrahen. emp. l res. contra ff de iud. l. si debitor. in gl. & ff. de dam. infec. l. si proprietarius & §. gallinarum. inst. de re. diui.

Duæ negationes æquiualent uni affirmationi. l. duobus. ff. de uerb. sig. & ff. de iud. L. nunquam cõtra. ff. de leg. iij. l. fideicommis. & C. de ser. fug. l. j. & de §. seruus. insti. de inu. stipu. & de c. & si Christus. de iureiur.

Donare est perdere. ff. de do. l. filiusfa,

Dubium enim non est eum qui inferendæ eius uoluntate præcesserat iure cessum uideri. C. ad leg. Corne. de sicca. l. si ut allegas.

Dispositio uidetur facta in locum in quo eius consequitur effectus. l. confirmatur. l. concupisce. ff. de ac & ob. & ff. de bo. auth. iud. pos. l. iij. contra. ff. de const pec. l. eum qui.

De duobus malis minus est eligendum. ff. de reg. iur. l. quoties cum ibi alleg. contra ad l. A qui. l. ita uulnerata.

Deus non uult mortem peccatoris, sed ut conuertatur, & uiuat. in auth. ut non lux. bo. contra na. col. vj. & C. de nupt. l. imperialis.

Dignitas filij, & gloria est laus patris. in authen. constitutio quæ de dignita. col. vj.

Durum est, & inhumanum rei familias detegere paupertatem. C. quando & quib. quar. pars deb. ex bo. l. ij. lib. x.

Discipulus debet opinionem sui magistri excusare. ff. de arb. l. æqualem. § nunc uidendum. & c. cum beatissimus. xxiiij.

Difficile est assuetum relinquere. ff. de edil. edic. l. præcipua.

Defensor propriæ salutis in nullo peccasse uidetur. l. si ut alle gas. C. ad leg. Cor. de sicca.

Dispositio super iure fauorabili ualidius inducit suum effectū quàm super odioso. ff. de cond. inde. l. qui exceptionem.

Dominus membrorum suorum nemo uidetur. l. liber homo. ff. ad leg. Aquil.

Debitor est seruus funeratoris. No. gl. ff. de leg. iij. l. fideicommissi rem super uerbo accidere.

De non apparentibus, & non existentibus idem est iudicium ff. de contrahen. emp. l. in lege.

Dispositio facta in una coniunctorum ad reliquum extenditur. C. de fur. l. ancillæ.

Dolo petit, qui petit quod restituturus est. ff. de excep. do. l. dolo. c. dolo. de reg. iur. lib. vj. contra de l. j. § rediguntur. ff. quorum lega.

Difficilior est progressus, de non esse ad esse quàm de esse ad esse perfectius. ff. de hær. inst. l. talem concor. ff. ab eo. ff. de contraben. emp. l. iiij.

De his quæ raro accidunt miraculum est. in auth. de consulibus. colla. iiij.

Diligentem non est uerisimile errare. ff. de pro. l. cum de indebito. in gl. cum ibi alleg.

Deceptis & non decipientibus iura subueniunt. ut ff. de pig. act. l. si rem. § omnis pecunia. gl. fin.

Doctor debet aliqua habere ultra illa quæ dixit suis scholaribus. no. gl. in procœmio. ff. § his igitur. super uerbo peritia.

& ibi uide.

Dat galenus opes, dat sanctio Iustiniana. Ex aliis paleas, ex istis collige grana. No. gl. in proœmio. ff. & nos uero super uerbo doctissimi. Itẽ si modo pauper eges, ne plus egeas lege leges. Grandia lucra leges fertilis illa seges.

Difficile est plures in unum conuocare. ff. de iust. & iur. l. ex hoc iure. ff. de ar. Item l. si unus. l. fi. ff. & inst. de iur. nat. gen. & ci. §. senatusc on. & ibi uide.

Dignitas & fama custodiri debent. ff. de uen. inspi. l. j.

Decipi non reputatur ille qui scit se decipi. ff. de edil. edic. l. j. §. intelligitur. & ibi uide.

Domus est cuique tutissimum refugium, atque receptaculum est. l. plerique. ff. de in ius uoc.

Deterior dolus eius qui interruptã litem deseruit quàm qui semel acceptam derelinquit: ut in auth. de iud.

Dolus cum dolo compensatur, l. de uno. ff. sol. mat. & l. si ambo. ff. de compen. & l. si duo. ff. de dolo.

Dolus alicuius non debet alicui esse damnosus. l. elec. §. pe. in fi. ff. de noxa. cum alleg. pro hoc. in l. iij ff. de transac. contra de l. fi. C. depo. & facit pro & cõtra. ff. de inoffi. test. l. si quis in suo. § fi.

Dulcior est fructus post multa pericula ductus. No. gl. in Inõ moriturus. C. de contrahen. & commit. stip.

Deus est solus scrutator cordium. No. gl in l. iij. in fi. ff. de interro. ac. tex. in c. nouit. de iud.

Deus iudicat de uoluntatibus & sensibus nec uiolatur castitas, ut de consensu mentis xxxij. q. v. in prin.

Destructo principali destruitur accessorium. ff. de pec. leg. l. iij. cum principale. ff. de re iud.

De quibus non habet transigi nec stipulari. l. si quidam. C. de contrahen. emp. & uend.

Delez

Delegatus delegare non potest.ff.de iurisd.om.iud.l.more maiorum.& C.de iud.l.à iudice.

De præsenti præsumitur in futurum.l.si quis adulterij.in gl. C.ad leg.Iul.de adul.& C.de na.l.cum quis.& in autoẽ. de resti.& quæ pa.§.uerum.si quidam.& §.mulier enim. & in auth.ut nul.iud.§.si quis uero accusatus.

Duæ res ualent unam.insti.de ac.§.sed hodie. C.de edic.diui Adr.tol.l.fi.nisi una sit melior quàm duæ.ff.de inof.test.l. nã si pa.& in auth.de consan.& uterinis fra.§.fi.col.vj.

Deportatus pro mortuo habetur.ff.de bo.pos.contra tabulas l.j.§.si quis alium.

Deportatus tanquam peregrinus capere non potest.l.j.C.de hære.insti.

Duo testes sufficiunt ad probandum aliquid ubi unus testium de iure non adiicitur.ff.de testi.l.ubi.

Duo homines non faciunt turbam,nec tres,sed decem uel xv. ff.de ui bo.rap.l.prætor ait.§.j.

Debitor alternatiuus potest eligere quã rem uoluerit ad dandum suo creditori.C.de condi.inde.l.pen.

Datum ob causam:causa non secuta potest retractari.l.ea lege.C.de condi.ob cauſ.dat.

Delictum patris non debet nocere filio.C.ne fi.pro pa.per to.& de in ius uoc.l.adoptiuum.

De modicis expensis non est curandum.ff.de impen.in re.dot. fact.l.omnino.

Duæ uices faciunt consuetudinem,& delicta iterata plus puniuntur.l.iij in fi.C.de epiſ.aud.& ff.de iure pat.l.j.& ff. de pœ.l.autem damna.§.quisquis.& C.de ſer.fug.l.quæcunque.contra de.c.cũ eccleſia ſutrina.de cau.poſ.& proprietubi duæ uices non faciunt consuetudinem.

Difficile dignosci potest liber homo a seruo.i.liberi in fi.&

ff.de contrahen.emp.& uen.

Dies naturalis continet.xxiiij.horas:& incipit media nocte usque ad mediam noctem sequentem more.Romano.l.more.ff.de feriis.

Domum suam unicuique reficere licet inuito altero:dum tamen non officiat alteri edificio in quo ius non habet.deture.l.domum.

Donari uidetur,quod nullo iure cogente conceditur.ff.de reiur.l donari.

De apicibus iuris non est curandum.ff. man.l.si fideiussor.§. quidam tamen.ff.ad leg. Aquil.l.ita uulneratus.

Donationes causa mortis legatis comparantur.ff.de don.cause mor.l illud.

Dignitas & authoritas seruanda est quantum ad mũdum.ff. de post l.ij.in glo.& ff.de offi.præsi.l.obseruandum. & ff. de uen.in spi.l.j.§.si seruus facit tex.in c.j.de ma. & obed. Non quo ad deum cum ibi omnes sint æquales.ut ar.in authen.de mona.§.j.colla.j.

Dubitantes de suo statu,uel errantes non possunt facere testamentum.ff.de testa.§.de statu.

Dum defunctus habet defensorem bona sua non debent uendi.inst.de eo cui liber.cau.§.hoc.

Defensor idoneus est,qui de solido cauet.in eod.§.præille.

Depositarius & commendatarius non possident.insti.de interdic.§.possidere autem.

Dos non constituit nuptias sed coniunctionum affectus.in authen.de trien.& se.§.sed nec.col.iij.

Dubitare de singulis non est inutile.Not.glo.C.de sum.tri.& fi.ca l nemo super uerbo requirens.

Duo simul esse non possunt ff.de sta.hom.l.arethusa.& l seq. & de acqui.pos.l.iij.§.econtrario.

Donatio

Donatio inter uirum & uxorem non ualet.l.j.ff.de dona.inter uir.& uxo.

Domine nuper audias me patienter.ff.de his qui in testa.delen.l.proximæ.

Differentia est inter mulctam & pœnam.ff.de uerb.signi.l.si qua pœna,quæ est antepenul.

Dies incertus conditionem facit in testamento.l.dies incertus.ff.de condi.& demon.& l.extraneum.C.de hær.inst.

Domus tuta debet esse.ff.ad sen.cons.Clau.l.j.

Dignũ est,ut cuius præcellimus munere illi & omnino parcamus in operatione.in ti.de pace te.& eius uio.ĩ prĩ.col.x.

Desiit esse miles seculi qui factus est miles Christi.c.unico.de uasallo mi.qui arma bellica deposuit.col.x.in fi.

Delicti enim ueniam petentibus damus.l.manichæos.C.de hære.& mani.

Desolatus & tristibus est consulendum.l.j.in fi.C.de his qui ante ape.tab.hærcd.transf.

Dignum est fraudẽ in suũ authorẽ retorqueri.l.pe.C.de leg. unde Ouidius. Discat in authorum pœna redire suum.

Deus est totius operis præsul.l.j.in prin.C.de uet.iur.enu.& per eum omnia facta sunt.l.ij.§.omnia.C.eo.

Derogare est aliquid legi in parte subtrahere.l.derogare.ff.de uer.sign. Prorogare est legem proferre seu promulgare.Subrogare est in parte legi aliquid detrahere,et in parte adũcere. Obrogare est in parte legi aliquid adiicere nihil detrahere. Abrogare est pœnitus legem tollere.

Difficilius tollitur ius cõe quã priuilegiũ,quia difficilius inducitur in auth.de reb.alie.non ali.§.sed quia uerius simili.in fi.l.eius militis.§.militia missus ff.de mili.testa.

Destruere aliqua in dedecus alterius:& quæ sibi nõ prosunt hominibus non est permittendum.l.pro uoluntariis circa

fi.ff.de impen.in re.do.fac.& est tex.& ibi no.gl.in l.ſcen tus.§.Marcellus.ff.de leg.j.

Duo principalia habentia unum effectum quantumc ũque po nantur diuerſimode,& in diuerſis nominibus debent ha- bere nihilominus eundem effectum.text.eſt iuncta gl.in l. neque.ff.de impen.in re.do.fac.

Dapifer quando non poteſt aliud cinerem ſurripit.Mar.An- to.Baue.in repe.l.cum filio.col.fi.in fi.ff.de lega.j.alleg. illud Virgilij. Quid domini facient, audent cum talia fures.& alia plura gl. magna circa fin. in l.Iulianus de act.emp.

Debitum naturaliter non dicitur proprie debitum ſed abuſi- uum l.fideiuſſor obligari.§.fideiuſſor.ff.de fideiuſ.

Duæ excuſationes imperfectæ non faciunt unam perfectam. l.ij.in fi.ff.de excu.tut.& l.ſpadonem eo.ti.c.quorundam. xxiij.de hoc eſt uerum ſi ſunt diuerſæ ſpeciei.ſecus ſi eiuſ- dem.Bar.in l.admonendi.in x.col.de iur.iu.

Duæ præſumptiones faciunt plenam probationem.gl.in l.ij. §.remittit.in uer.legitimos ff.de excu.tut.

Denominari debet res à cauſa proxima.l.quiſquis.§.hæc ver ba.ff.de uulg.& pup.

Donare ſæpe eſt melius quàm uendere.l.tutor ad utilitatem. ff.de admi.tut.Bal.in rub.de procu.in ij col.

Diſpendium enim quis pati non debet:unde præmium mere- tur.c.ij.de fideiuſſo.

Doctor perdit memoriã in cõſulendo, uel legẽdo ſi ei debitũ ſalarium non ſoluatur.Vnde uerſus. Muneris infundas o- leum fuge nomen auari:Sic ægræ menti poterit medicina parari.ita Car.in cle.j.§.excellẽtiſſimũ.de reli.& ue.ſan.

Diuinare nos cogit difficultas contrariorum.ita Bar.in l.ita ſtipulatus.in fi.ix.col.ff.de uer.obl.

Dictum

Dictū non restringit rationē generalē sed nō est nouū, quod ratio generalis restringatur per dictum speciale tex. est. & glos. unica. in §. fratres. insti. de nupt & quod dictum aliquando sit generalius ratione Cor. consi. xiy. in litera B. iiy. uol. alleg. l. prospexit. qui & à quibus. cum alijs.

Decipi quis non debet. auth. l. j. C. de his uel. æta. impe.

Dicitur aliquid haberi quando habetur usque ad mortem. l. pater filium. §. Iulianus Agrippa. ff. de leg. iy.

Dolosa persuasio plus quàm uiolenta coactio. ff. de libe. ho. exhib. l. iy. §. si quis uolentem. y. responso. & de seruo corrup. l. j. §. persuadere. glos. est etiam quæ hoc adducit in c. certe. xy. q. j.

Dignitas ubi est maior prioritas temporis non attēditur. glo. in c. placuit. in uer. Isidorus, xvj. di. no. in c. statutum. de ma. & obe. per Feli. in c. clerici. in iiy. col. de iudi.

Dolus dicitur esse delictum tex. bo. in l. j. §. nunc tractemus uersi. plane. ff. de tut. & ratio. dist. & l. si ex causa. §. nunc uidendum. ff. de mino. l. j. §. si apud. ff. depositi.

Doctor cum est sibi contrarius in duobus locis: illa opinio sequenda est ubi plenius scribit. l. diui. ff. de iur. patro. notat Abb. in c. bonæ. col. fi. de post. præla.

Dissimilia uidentur contraria Bal. in l. filiæ. ff. de colla.

Dubitati potius est imputandū quàm ignorāti quia dubitans potest inquirere quis dubitationem soluat: sed ille qui errat seu ignorat credit illud firmiter esse quod nō est. ita Bal in c. j. §. personam. per quos fiat inuesti in usi. feu.

Dominica dies incipit à uespere sabbati quoniā tunc incipit dies secundum canonicam computationem: siue quo ad officium extra de fer. quoniam & lxv. dist. quòd à patribus.

Discretio est mater omnium uirtutum. j. q. v. præsentium. c. j. de offi. custo. & cle. pastoralis. § uerum. de re. iur.

Debilitas uel infirmitas corporis nõ impedit iudicium animi tex. in l. y. §. debilitas corporis. ff. de uacca. mu. & in c. j. de renun. Vbi est notabile unum dictum Bald. quem uide ad idem Phi. Deci. post Bal. in c. si pro debilitate. de offi. dele. Contra de l. j. C. de sa. san. ec l quoniam. C. de testa.

Doctorum authoritas ubi deficit lex pro lege seruanda est. l. si idem cum eodem. ff. de iurisd. om. iud. ubi Angel. hoc notat & Host. in c. inquirendi. de pecu. cle. & uide latissime in tracta. Canonicorum regularium in secunda parte principali titu. v y.

Detractio uel adiectio facit unum ius transire in speciem alterius. l ius ciuile. ff. de iusti. & iure.

Doctor debet esse breuiloquus glo. in c. cum sit ars. de eta. & qualit. & est text. in auth. de referen. circa fin. uide Abb. in prohe. decre. in ij. col.

Docendo quis fit peritior. l. j. C. de excu. ar. lib. x. tenet Abb. in proœ. primo Gregorij in y. col. ubi ponit uersus quos ibi ponit glo.

Doctor non debet ita esse breuis & nõ perfecte dicat: uel non intelligatur. glos. in clemen. constitutionem. in uersicu. de nouo. in fi. de electio. & quod no. Ioan. And. in c. bone. de confir. uti. uel inuti. & illud Horatij Breuis esse laboro obscurus fio.

Dos nulla dicitur soluto matrimonio. l. j. in fi. ff. pro dote.

Dos æs alienum dicitur. l. Labeo. ff. pro socio.

Dos nisi deseruiat oneribus matrimonij nulla est. l. si is qui Stichum. & l si pater. ff. de iu. dotium.

Dignitas doctoratus non liberat a patria potestate. Bar. in l. item in potestate. in fi ff. de his qui sunt sui uel alieni iur. Adde l. si maritus. & ibi Bal. C. de pat. pote. Bald. in l. iij. C. de cast. pecu. lib. xy.

Deus

Deus constituit de cœlo imperatores ad hoc ut per ora eorũ diuinitus leges conderent. §. quia igitur. in auth. de inst. cau. & fi. & ideo ab imperatore dicuntur leges emanare diuino quodam motu l. fi. C. de præscri. long. tempo.

Delictum superueniens. uel nouam causam nõ uitiat legitimè factũ. xxx. q. j. nosse. & c. dictũ. & lv dist. præcepta. xxxij. q. v. ibi qui. j. q. v. quicunque. & q. v ij. si quis omnem.

Dignitates & matrimonia nõ debẽt esse uenalia. j. q. v ij. sanci mus. ff. de do. inter ui & ux. l. y. & l. ij. ff. ad l. iul. & ibi gl.

Delegatus non habet plus iurisdictionis quàm delegans siue par sit alias delegatus. c. j. xciij. di. ar. ff. de dã. inf. qui bona. §. ult. siue sit maior. ff. de offic. eius cui mand. est iurisd. & si prætor. quandoque tamẽ habet minus quis si ex delegatione cognoscat quàm si ex iure suo extra de offi. delega. super quæstionum. §. si uero. C. de procu. maritus.

Due uel plures rationes uincunt unam Spec. in tit. de feud. §. ij. uersicu. Bal. in l. j. uersic. sed contra. C. de legi. hæred. Panor. in c. suggestum. in fi. de iure patro. Iason in l. re con iuncti. de lega. ij. ff.

Duo specialia circa idem non debent concurrere. l. j. in fi. cum glo. C. de do. promis. gl. in l cum post. §. gener. ff. de iure do.

Dictum doctoris debet intelligi secundum text. quem allegat Bar. in l. non solum. §. liberationem. ff. de lib. leg.

Dignus est mercenarius mercede sua. ff. de do. l. si pater. & ff. quòd met. cau. l. metum. §. sed licet. & Matthæi x. adde text. in c. j. de sepul. & c. quicunque. xy. q. j. & c. quoniam. lxxxvij. dist. & text. bonus qui loquitur de premio studij. in l. j. C. de accesso.

Distingue tẽpora & cõcordabis scripturas. l. apud antiquos. C. de fur. in glo. §. sinautẽ. super uerbo discretis. uide glo. in c. habeo. xv. di. & tex. in c. si peccauerit. y. q. j.

Dam

Damnum quod quis ſua culpa ſentit ſentire non uidetur l. quod quis. ff. de reg. iur. alias dicitur: ſibi debet imputari & non alij. de reg. iur. lib. vj. c. damnum.

Delegati iuriſdictio expirat ſententia lata & executioni mandata. c. in literis. de offi. deleg. item finitur mortuo iudice cui proprio nomine ſcribitur. c. quoniam abbas. à cõtrario ſenſu. item per mortem illius contra quem literæ impetrantur re integra. de reſcri. ſignificauit. item reuocato mandato ff. de iudi. iudicium ſoluitur. & per ſecũdas literas expreſſam facientes mentionem de primis. de reſcrip. cæterum. Item ſi iudex remittit cauſam ſuperiori. de offi. leg. licet Trañ. Itẽ elapſo termino commiſſionis. de offi. de leg. de cauſis. Item ſi re integra moriatur delegans. de offi. dele. gratum. & c. licet. Item per legitimam recuſationem de fo. compe. licet. & de appel. ſecundo requiris. Item per appellationem legitimam extra de appe. ut debitus. Item per delationem appellationis argu. extra de appel. ſæpe. & c. interpoſita.

Deus non poteſt facere ea quæ implicant contradictionem. Bald. in l. eam quam. uer. circa autem quintum genus. C. de fideicom.

Deliberandum eſt poſt ſomnum ſtomacho ieiuno in Spec. de pœn. ſent.

Delinquens in uno factus eſt omnium reus in Spe. de teſti. §. j. uerſi. item quod in alijs.

Deliberãdum eſt in dubijs in Spe. de aduo. §. iij. uer. habito.

Diuinare non eſt in poteſtate noſtra: unde annuntiare quæ futura ſunt ſolius Dei eſt. Maria. Soci. in conſi. vj. incip. prædicta conſultatio uer. ad cuius clariorem circa me. in prima parte.

Diuinatores non ſunt conſulendi. l. nemo. ubi Saly. C. de ma.

& ma

& mathe.

Diuinatorem qui consuluit comparatur homicidæ & cuilibet criminoso in Spe. de accu. uer. Item quòd est homicida.

Diuinare per inspectionem iecoris animalium non licet sub pœna capitis. l. iii. C. de sacri. paga.

Damni dans causam damnum fecisse uidetur. c. sicut. de testi. & atte. lxxxv. j. di. pasce. ff. ad leg. Cor. de sic. nihil interest. ff. de offi. præsid. illicitas. §. sicuti.

Declaratio iuramenti: siue interpretatio cum de ipso dubitatur pertinet ad Papam de iureiu. c. quanto. de eccle. ædifi. culti. de elect. uenerabilem. ad fi.

E

EX conuersatione æquali nascitur contentio dignitatis. ff. de offi. præsi l. obseruandum.

Error in nomine non uitiat actum qui geritur. C. quemad. test. ape. l. si nomine. contra ff. de hære. insti. l. quoties. & facit pro utraque parte: & uide eam.

Exteriora iudicant interiora insti. de re. di. §. pauonum. & l. si. in ciuile. C. de fur. & l. non codicillum. C. de testa. Cõtra. ff. de offic. præsid. l. obseruandum. & l. emancipare. ff. de adopt.

Extra territorium ius dicenti impune non paretur. ff. de iurisd. om. iud. l. fi. & l. præses. ff. de offi. præsi. contra de. l. emancipati. ff. de adop. & l. ij. de offi. proconsul. & le.

Effectus est aliquãdo dignior sua causa. ff. de adop. lib. l. quod ex liberta. & insti. de ingenuis. §. j. contra in auth. constitu. quæ de dignita. §. ergo. col. iiij. & C. ad le. Iul. ma. l. cum quis. cum sua. glos.

Erubescimus sine lege loqui. in auth. de trien. & se. §. consideremus. col. ij. & C. de consul. l. fin. lib. xij. adde l. illam. C. de colla. l. qui filium. §. Sabinus. ff. ad Treb. Contra de

l. eum

l.eum qui.ff.de do.& de omnibus legi.de quibus arguitur à contrario ſenſu.

Exitus acta probat l quædam ff.de re.du. & C. de his qui.ut indig.l.cum Syllcianum.& ff.de publi. l. his qui. & C de iudi.l rem nouam.§. fi.

Ex diuerſitate locorum nõ debet oriri diuerſitas iurium niſi ex diuerſitate locorum oriatur diuerſitas actionis.

Eius eſt periculũ cuius eſt commodum.inſti.de contrab. emp. & uen.§.ſed ſi poſt. & C. temp.in integ. reſti.l.ſuperuacuam.& inſti.de uſu.in prin. in glo. contra ff.de eo quod certo loco.l.ideoque.& l u.ff.de offi.procon.& le.

Eccleſia nõ claudit gremiũ redeũti.C.de ſum.tri.& fi.cæpiſtola inter claras.in fi.contra.C.de abosta l.iy.& ibi ide.

Ex una re eadémque cauſa non debent oriri diuerſi effectus. C:unde ui.l.meminerint & ff.de ſo.l.qui hominem.contra de l.innumerationibus.eod.tit.

Ei qui dicit incumbit onus probandi. ff. de proba.l.ei qui.& C.eo.l.actor.contra de.l.faciliter.C.de abo.& de.l.ſiue poſſiden.C de proba.

Expreſſa nocent:non expreſſa non nocent l.expreſſa.ff.de re. in l non nunquam.ff.de condi.& demon.

Et expreſſa non proſunt quæ non expreſſa non proderiut.C. de noua.l.fi.& in aut.de duo.re.§.hæc ita.& C.de inſti.& ſubſti ſub cõd.fa.l.fi.iũcta.l.præcipimus in prin.& aliis ſubditis.contra utrunque.ff.ſi cert.pet.l.cum quidam.

Exẽplis nõ eſt iudicandũ:ſed legibus.l.nemo.C.de ſen.& interlo.om iud.cõtra.ff.quod quiſq; iur.in rubro & nigro.

Ex his quæ nulla proueniunt cauſa non poteſt imputari.C.de lib.præte.l.maximum uicium.

Euentus iudiciorum ſunt dubij.ff.de pact.l.quod debetur.

Exempla ponimus non ut uera ſint:ſed ut ſciant qui adiſcunt.

ff.de

ff.de act.& oblig.l.obligationum.ſub.in fi.& ff. de colla. bo.l.prætor.§. uideamus.

Expenſæ faciendæ ſunt ſecundum ſtatum ſuum à quocunque,ſiue facultatis.ſiue ſecundum ſuam nobilitatem.de admin.tuto.cum plures.§.cum tuto.& arg.l.qui ult.ff.de negot.geſt.& in auth.ut deter. ſit nu. clc. §. cum Deo uero amabilis.in fi.col.j.

Eadem res non debet diuerſo iure concedi.ff.de uſucap.l.eum qui ædes.

Ea quæ fiunt contra leges pro non factis habentur. l.non dubium.C.de legi.C.de ſacra.eccl.l.iubemus.§ prædia autem.

Aes noſtrum eſt quod nobis ab alijs debetur. æs alienum eſt quod alijs debemus.l.credere diem ff.de uer.ſig.

Ex conuentione partium tractus legem accipiunt. C.de cõdi. ob cau.da.l.ea lege.& ff. depoſi.l.j.§.ſi conueniatur.

Ex eodem facto n.õ debet quis pœnã & præmium habere. ff. de neg.geſt.l.ſiue hæreditaria.& de interdi.& re.l.relegatorum §.fi.adde.ff.ex qui.cau.ma.l.fin.& l.ita demum. ff.de arbi.contra.ff.de ex.tuto.l.ſed & cui licet.§.ſed ignominia.c.inter.de ſpon.& ma.

Eccleſia non poteſt pati damnum perfectum prælati. C.de ſacroſan.eccle.l.iubemus.in glo.ſuper uerbo corrigimus.

Ea quæ ſunt in domibus non poſſunt per alios explicari quàm per illos de domo.l.conſenſu. C.de repu.contra. C. de teſt. l.& ab.

Ex perſona actoris ius in re utimur. l. Pomponius. ff.ſi pars hære petatur.

Edicta actio ſpeciem futuræ litis demonſtrat: ut C.de eden. lib.ij.

Ea quæ de facto fiunt non ſortiuntur effectum.§.fina.inſtit. de inge.

Aequiſ

Aequißimum eſt laborem cuiuſq; digna recompẽſatione remunerari: quia Cum labor eſt in damno mortalis creſcit egeſtas: ut ait Cato. C. de allu. l. fi. §. ſimiliter.

Error falſæ cauſæ boni finis non defendit: ut C. de uſuris. pro dot.

Error falſæ cauſæ uſucapionẽ nõ parit. C. de uſuca. §. error.

Expoliatus fortunis ſuis non debet inſolidum damnari inſti. de act. §. ultimo.

Aequitas præfertur rigori. ff. ſi pars hære. pe. l. j. §. ſi ego. & C. de iud l. placuit.

A edicta prætorum non debent eſſe illuſoria. l. ſi prætor. ff. de iud. & l. fi. ff. ne quid in lo pu. fi.

Error communis facit ius. l. j. C. de teſta. & ff. de offi. præſi. l. ij in fi.

Ex nudo pacto non oritur actio. ff. de pact. l. iuriſgẽtium. §. ſed cum nulla.

Ea quæ primo dicuntur poſtea repetita eſſe uidentur. ff. de uerb. obli. l. Titia. §. reſpondet. & ff. ſi cer. pe. l. lecta.

Error proprij nominis non uitiat actum dum tamen de corpore agatur. l. ſi frumentum. & l. idem Pomponius. §. pe. ff. de rei uen. & C. quemad teſta aperi. l. ſi in nomine. contra. ff. de leg. j. l. iij. & de hoc habetur. inſti. l. quoties.

Ex maioritate delicti maior pœna imponitur. C. ad leg. Iul. de ui priua. l. j. & inſti. de interdi. §. qui autem.

Eius eſt nolle qui poteſt & uelle. ff. de reg. iur l. iij.

Ea quæ impoßibilia ſunt uel quæ in rerũ natura non ſunt pro non abiectis habentur. ff. de re. iur. l. ea quæ impoßibilia.

Ex qua perſona quis lucrum capit eius factum præſtare debet. ff. de reg. iur. l. ex qua.

Eadem mulier duobus uiris nupta eſſe non poteſt inſti. de nup. §. affinitas.

Actus

Aetas impuberũ ignorat quod uiderit.l.j. in fi.C.de fal.mo.
Ea quæ ab hostibus capiuntur nostra sunt. No. glos.l.hoste. ff.de uer.sig.& inst.de re.di.§.item ea.
Extrinsecus actus probat intrinsecum animum.ff.de tut.& cura.da.ab his.l.bi qui.
Eruisti animam meam de inferno inferiori. No gl.ff.de uer. ob.l.conductio in præteritum.
Est pila pes pontis, pila ludus pila taberna.
Pila terit pultes in bellis pila geruntur.
Qui terit est pilus, pilus est in fronte capillus.
Ad tractum pili mille ruere pilli.
Ista metra no.gl.l.item mella.in prin.ff.ad leg.Aquil.
Aere suo pignus crure penus luce tenebras.
Dicitur & lucre quando salitur eius.
No.gl.l.licet certis.C.de lo.& conduc.
Emptio tam pure quam sub conditione contrahi potest.insti. de emp.& uen.§.emptio causa sub.
Ex sententia transfertur dominium.institu.de offi.iud.§.fin. Contra.inst.de excep.§.his quoque.
Exceptio competens principali competit fideiussori.l. tam man.C.de non nu.pec.cum ibi not.
Exemplaribus testamenti non creditur.l.j.§.si quis duobus. ff.de secund.nup.in gl.j.
Exiguum munus cum det tibi pauper amicus.
Accipito placide plene laudare memento. No gl.quisquis circa med.C.de postu.in l.Exceptio debet esse de regula & sub regula continetur.l.quod liquido.ff.de penu leg.
Eadem est ratio finis & eorum qui tendunt ad fi.l.oratio.ff. de spon.
Exemplum peßimum est fœminino uocabulo etiam masculos contineri.l.si ita scriptum.ff.de leg.iij.

Ex duobus contrariis fit optimum temperamentum.no.gl.l. ij.§.si quis tamen.ff.si quis caut. & l. continuus.§. si quis insulam ff.de uer.obl.

Et homo Matth.uitulus Lucas.Leo Marcus:in auth. iusiurandum quod præstatur,& c.in prin.col.ij.

Excommunicati eiiciuntur a gremio matris ecclesiæ,no.gl.l. pe.C.de ss san.eccl.super uerbo acrimoniam.

Estas incipit ab æquinoctio uernali,& finitur in æquinoctio autumnali. Et ita senis mensibus estas atque hyems diuiditur.l.j.§.æstatem.ff.de aqua quoti.& æsti.

Excommunicationis sententia siue iusta,siue iniusta timenda est.xj.q.iij.c.j.& ij.

Erroris in labirinthum incidit qui iudicat priusquam intelligat.c.sciendum.ubi Domi.xxix.dist.Deci.in c. cum uenerabilis.in gl.ij.de excep.

Expressum si non ualet nec tacitum.l iij.§.qui habet.in fi.ff. de ser.rust.præd.l.si sponsus.§ si maritus.ff.de dona.inter uir.& uxor.

Exigere est ab inuito extorquere.l.fideicommissa.§ in rem. de leg.iij.contra de.l.si pupilli.§ fi.ff.de nego.gest.ias.inl. non solum.in iij.col sol matr.

Ex eo non debet quis fructum consequi.quod nixus est impugnare.c.ex eo.de re.iur.lib.vj.Contra.ff.de his qui.ut indig.post legatum.

Exceptionem obiiciens non uidetur de intentione aduersarij confiteri:regula iur.in vj.est tex.in c.cum uenerabilis.de excep.l.non utique.ff.de excep.

Excusatio necessaria non est ubi aliquid non tenet ipso iure l.scire oportet.§.diui.ff.de excu.tut.

Excipiens dicitur controuersiam mouere.l.si controuersia.ff. de euict.

Extrin

Extraiudicialis denuntiatio non constituit aliquem in mala fide.l.pe.ff.pro empt. Alex.in l.de pupillo.§.nuntiationē. in iij.col.ff.de oper.noui nun. Decius in l. iiij.in ij.col.de reg.iur.

Exceptione non opposita possumus sine actione experiri.l. posthumi.ff.de inof.test.l.cum putarem.ff.fa.her. Hieron. But.in l.postquam.C.de pac.

Extimatio non est omnino uera uenditio Aret.in l.si rem.ff. de acquir.pos.

Emendans subtiliter factum laudabilior est eo.qui prius inuenit.l.j.§.quòd autem.uerficu.nam qui.C.de ueteri iur. enucl.

Exempla omnia mala, nt orta de bonis rebus.glo.in rub.C. ne liceat pot.

Exempla maiorum imitanda sunt l.apud Iulianum.§.Antistia.ad trebel.

Exceptio litis finitæ ita demum repellit agentem si opponatur ad processum:secus si ad merita causæ.Barto.in l.cum quærebatur.in fi.ff.iud.sol.tenet Hiero.But.in l.postquam liti.C.de pac.

Extimatio incerta est. glossa in l.rei iudicatæ. ff. soluto matrimonio.

Expreßio cum adiectione alicuius qualitatis nō dicitur proprie tale sed improprie, Bart.in l.Lucius.§. quæsitū.ff.de legatij.ubi dicit,quod appellatione fratrum non ueniunt fratres patrueles proprie cum illi non appellētur fratres simpliciter sed cum illa adiectione patrueles.

Exceptio est de regula secundum quid non quo ad omnes eius partes.l.nummis.ff.de in lit.iur.

Exceptio est contra regulam. text.est notabilis. in l.his.ubi gl.& Bar.ff.de legi.& in regula Catoniana.Contra de l.

nam quòd liquide. ff. de ſuppel. leg. uide Decium *in l. in*
y. & i.j. col. ff. de reg. iur.

Expreſſo uitiato nõ uitiatur tacitum æque principale. l. ſi fi-
deiuſſor. *in prin. ff. de lega. j. & l.* . §. j. quib. mod. pig. uel
hypot. ſol. & hoc ubi non eſt eadem ratio Alex. *in* §. j. hoc
edicto. §. nuntiato. in ix. col. ff. de ope. no. nun. contra de ſer
ui. ruſt. præd. l item. §. qui habet.

Exſeparatis non rectè infertur. l. papinianus ff. de mino.

Ea quæ ſunt ſuperflua non ſunt in legibus inferenda tanquã
nullius utilitatis l. j. ff. quòd met. cau. inſt. de act. §. in perſo
nam ubi Ang. & Iaſ. *in* ucr. ſuperuacua.

Emendatus præſumitur qui poſt peccatum operatur bonum
uiuens laudabiliter cum poſſit peccare. Pet. de Ana. in re-
gula ſemel vj. col. uer. iiij quæro. Bal. in l. non ignorabat.
C. ad exhi. & Bar. in l. ij. de bo. poſ. fur. infan. & dela.

Expreſſum dicitur illud quod fit ſpecialiter per uerba clara
& aperta non per ſignum, uerba generalia c. ij. de reſcri.
lib. vj. in cle. appellanti. de app. præpo. in c. tuæ. in iij col.
de ſpon. l. ſi. C. de noua l. non ignorans. C. de dona.

Emptio frequentior eſt aliis contractibus. l. iuſto. ff. de uſuca.
glo. in l. y. ff. pro empto. de mutuo, quod ſit frequentior eſt
tex. in l. certi condictio. §. ſi nummos. ibi cum quotidie cre
dituri. ff. ſi cer. pet.

Extraordinarium dicitur illud quod officio iudicis expedi-
tur l. pecuniæ uerbum. §. perſecutionis. ff. de uerb. ſig. De-
cius in rub. de iud. in viij. col.

Emens ſcienter rem alienam nã habet regreſſum de emptio-
ne. l. ſi fundum. C. de euic. contra de l. ſi. C. communia dele.
& l. j. C. ſi uen. pig. ac.

Epiſtola alicuius facit præſentiam eius. c non debet. lxv. diſt.

Extrema generalia declarant media. l. ſi ſeruus plurium. ff. de
leg.

leg.j.l.ſi idem cum eodem.ubi moder.ff.de iuriſ.om.iud.l.iij.ff.de lib.& poſthu.

Exempla ſæpius repetita reſtringunt regulam.glo.dioceſa-nos.in cle.j.de iu.pat.gamma.in trac.permu.

Æquitas nõ ſcripta præfertur rigori ſcripto,uidelicet ſi pro ea eſt præſumptio.gl.pe.in c.ſciſcitata.de reſt. in integ.ſecundum Domi.in c.diſciplina.xl v.diſt.

Exempla regulam nõ reſtringunt.l.damni infecti.ff.de dam. infec.regula.ff.de iur.& fac.igno.

Et quæ ſunt infirma,& minus ualida per confirmationem Papæ recipiunt firmationem.c.j.de tranſac.

Eligẽdus potius eſt qui peccauit,& pœnituit:quàm qui nũquam peccauit: quia magis ſcit compati peccatoribus.c. conſiderandum.l.diſt. & c.ſequens.nam infirmus fortior reſurgit.de pœ.diſt.iij.ille tex.

Epiſcopum oportet ſacrarũ literarũ hæbere peritiam: unde in ueteri teſtamento inter cætera ornamenta Põtifex Rationale ferebat in pectore in quo ſcribebatur manifeſtatio,& ueritas:quia in pectore pontificis manifeſta debet eſſe cognitio ueritatis:nõ enim ſufficit prælatis bona conuerſatio.& morum honeſtas:niſi addatur ſcientia doctrinæ:tex.eſt ita dicens.in c.Qui eccleſiaſticis.§.ecce.in princip.& in uer.ex quibus omnibus.xxxvj.diſt.

Ex alicuius nomine ſeu appellatione non unquã pro eius uel ſtultitia uel prudentia ſumimus argumentum:ut dicit Panor.in c.cum ſecundum.col.ij.de præb.& eſt bo.text.cum gl.in l.facta.§.ſi uerò nomina ferendi ff.ad trebel.

Excommunicatus poteſt appellare, & proſequi appellationem,& omnis legitima defenſio ſibi in iudicio reſeruatur. c.ſignificauerunt.extra de excep.

Longum iter eſt per præcepta:breue & efficax per exempla

inquit Seneca: ex his enim exemplis res fit magis clara & manifesta: ut in l. prætor. §. quoties. ff. de col. bo. & inst. de gra. in §. hactenus.

F

Filius potest corrigere patrem ff. de condi. caus. da. caus. nō se. l. iij. §. si quis contra. in auth. de nup. §. rea. & §. secundum statutum. col. iij.

Frangenti fidem fides frangatur eidem. l. cum proponas. C. de pac. & ff. de inof. test. eum qui. §. j. & extra de iureiu. peruenit cum ibi no. Contra de transac. l. cum mota.

Futurum ius remitti potest. l. j. C. de pac. Contra. ff. de succes. edic. l. j. §. decretalis. & ff. de pac. dot. l. pactum.

Frustra sit per plura quod potest fieri per pauciora. l. iij. ff. uet. ue. du. in prin. & l. generaliter. C. de inst. sub cond. fac. l. in dona. C. de dona. & inst. quod cum eo qui in aliena potestate. in prin. contra inst. de leg. §. j. & C. de epis. & cle. l. raptores. C. de rap. uir. l. raptores.

Fraus etiam dolus prodesse alicui, & etiam nocere simplicitati alterius non debēt. ff. de do. l. j. & l. ex dolo. C. de leg. l. si in fraudem. Cōtra. ff. de mi. l. in causæ cognitione. & l. seq. & l. si prætio. §. quemadmodum. ff. loca. & conduc.

Frustra expectantur euentus cuius nullius sortitur effectus. C. qui admi. ad bo. pos. l. fi. & ff. de iud. l. non uidetur. Contra de l. quibus diebus. §. ij. ff. de condi. & demon. & l. iij. §. j. eo. tit.

Fœmininum non concipit masculinum. l. si ita scripto. ff. de lega. ij. contra. ff. de iurepa. l. adigere.

Facilius impeditur acquirendum quàm impediatur acquisitum. ff. de his qui sunt sui uel alie. iu. l. patre furioso. & ff. de postu. l. j. §. casum. Contra de l. non distinguemus. §. sacerdotio. ff. de arb. & ff. de relig. l. sunt personæ.

Finis

Finis actus est attendendus, uide gl. in c. scientes. de censi. C. ad Silleya. l. cum Silleyanum. & C. de no. co. compo. l. j. in prin. Contra imo principium. ff. de ori. iur. l. j. C. de pign. act. l. creditor. l. si quis à mu. tus. ff. de noxa.

Fauorabilia sunt amplianda, & odia sunt restringenda. l. cũ quidam. ff. de lib. & posthu. & ibi uide de hoc. C. de edic. diui Adr. tol. in fi & inst. de usuca. in prin. in gl. contra. ff. de bis qui not. infa. l. ij.

Facienda est interpretatio, ut magis actus ualeat quàm pereat. l. quoties. ff. de uer. ob. ff. de reb. dub. l. quoties cõtra. ff. de reb. du. l. fiũt. l. cõtraxi. ff. de test. tu. l. duo sunt Titij.

Factum unius alios non debet trahere in periculum. ff. ad leg. Aquil. l. seruus seruum. § cæterum si alius. & ff. de offic. præsi. l. illicitas. § sicut.

Filius fami. non potest facere testamentum. C. qui test. fac. pos. seruum quidam. § filium. contra: quia filius quo ad ea quæ sunt publici iuris habetur pro patre famil. ff. de his qui sunt su. uel alie. iur. l. filius. sed testamentum est publici uiris. l. iij. ff. de test. ergo &c.

Fauorabiliores sunt ultimæ uoluntates cõtractibus. ff. de re. iur. l. in tectis. & ibi uide pro concor. l. quæ conditio. ff. de condi. & demon. & l. qui insulam. ff. de uer. ob. cõtra quia ultima uoluntas conditionalis non transmittitur ad hæredem, & contractus sic. inst. de uerb. obl. § ex conditionali iuncto. § finautem. & C. de cadu. tol. l. unica. § finautem iuncta l. si pactum. ff. de proba.

Falsa demonstratio uitiat actum qui geritur. l. si sic. ff. de leg. j. C. de hær. inst. l. si pater. contra de l. falsa demonstratio. ff. de condi. & demon.

Falsa causa non uitiat actum quæ geritur lege demonstrante. ff. de condi. & demon. & l. in suã. § illud. ff. eo. tit. & C. de

fal.cau.adie.l.j.& C.de pac.l.si cum te.

Facies humana ad similitudinem faciei diuinæ est facta.C.de pœ.l.si quis in metallum.

Fines mandati sunt diligenter obseruandi.ff.mand.l. diligenter.§.si iter si.Contra.ff.quemad.ser.amit.l.si cui.

Fatua facta non sunt sequenda:sed dirigendum est de his:C. de legi.l.fi.in gl.

Fidelitas prævalet diuitiis.ff.de uer.ob.l.si quis stipulatus.§. si ita.& ff.de tuto.& cura.dat.ab his.l.scire oportet.§. cum reliquis.

Fortunæ euentus,uel effectus sunt tollendi siue boni siue mali.ff.de aqua plu.ar.l.ij.§.apud naturalem.

Facta prudentißimos homines fallunt.ff.de iur.& fac.igno. l.ij.in fin.

Filius non est homo integer sed pars patris l.cum scimus.C. de agric.& censi.lib.xj.circa princ.

Frustra precibus impetratur quod iure communi concedi- tur.C.de thesau.l.j li.x.et C.de edic.prin.l.si ut proponis.

Forma est quæ dat esse rei,& conseruat eam in esse.ff.ad exhi.l.Iulian scribit.§.sed si quis.& ff.de au.& ar.leg.l.sæpe.& l.is qui quadraginta.§.quædam.ff.ad leg.Fal.

Frustra inuocat legis auxilium qui in eam committit.l.auxilium.in fi.ff.de mi.& auth.nauigia.C.de fur.Pet.de Anc. in c.j in j.col.C.de rescr.lib.vj.

Fratrum dura est separatio l.poßeßionum.§.j.C. communia utriusque iud.tam fami.her.quàm commu.diui.

Fides ueritatis uerborum adminicula non desiderat.C.si mi. se ab hære.abst.l.j.

Furtum est contrectatio rei alienæ fraudulosa.inst.de ob.quæ ex quasi delic.nas.§.furtum.

Furiosus non potest facere codicillos sicut nec testamentum

l.nec

l. nec codicillos. C. de codicillis.

Fama præponderat emolumento pecuniario. ff. de re. iudi. l. si duobus.

Fama est de foro clerici. C. de epi. & cle. l. ij.

Fides est facienda iudici. l. j. C. de conditio. ob turp. cauſ. C. de eden. l. procurator.

Furioſi uel eius cui bonis interdictum est nulla est uoluntas ff. de re. iur. l. furioſi.

Fere in omnibus pœnalibus iudicijs ætati & imprudẽtiæ ſuccurritur. l. fere. ff. de re. iur.

Factum à iudice quod ad officium eius non pertinet non est ratum. l. factum. ff. de re iud.

Furtum à furuo. id est, nigro dicitur: quia clam & occultè fit inſti. de ob. quæ ex quaſi ma. naſ. §. j. idem. no. ff. de uent. inſpi. l. j. §. luminaria.

Factum alicuius ipſum iudicat. ff. de proba. l. comprobatio.

Fructus & partus futuri recte emuntur. l. nec emptio. ff. de cõtrah. emp. & oblig. ff. de pigno. l. & qui nondum. in princ.

Fideiuſſor fideiubendo pro minore tenetur nec habet actionem manda. contra minorem. ff. de ap. l. in cauſa.

Fides est credulitas ſperandarũ rerum, argumentum non apparentium: pro hoc glo. ſuper rub. C. de ſum. tri. & fi. cath.

Furioſus loco abſentis est. ff. de iu. codi. l. v. §. fi.

Furor aliquẽ excuſat: nam ſi quis furioſus hominem occiderit non tenetur. l. diuus Marcus. ff. de offic. præſi. & ff. ad leg. cor. de ſic. l. infans. & ff. ad leg. Põpeiam. de pari. l. pe. in fi.

Furtum facit is qui iumenta ſibi commodata longius duxerit uel alio modo inuito domino uſus fuerit. ff. de fur. l. qui iumenta. & inſti. eo. ti. §. furtum autem.

Fideiuſſor in pœnis non tenetur. l. libertus. in fi. ff. ad munici.

Fama plus est cuſtodiẽda quã oculi. l. infamia. C. de decu. lib. x.

Furtum sine affectu furandi non committitur. l. furtum. ff. de usuca. & inst. eo. § item si is ad quem. Contra de. l. qui fa ctum. & l. fullo. § qui ancillam. ff. de fur. & ff. de condi. ob cau. l. cum seruus.

Fauorabiliores sumus ad liberandũ quàm ad obligandũ. l. Ar rianus. ff. de ac. & obli. & ff. de reg. iur. l fauorabiliores.

Forte philosophicum est temperamentum. l. fideicom. § si rẽ super uerbo for & ff. dele. iij. ubi sub dubio forte respon dent sæpe periti. & in auth. quomodo oportet epis. § se mel super uerbo forte. col. ; & ff. de ar. l. si du.

Ficta ignorantia neminem excusat. C. de bo. li l si liberti.

Facere actus suos immoderate in iure reprobatur. ff. de neg. gest. l. sed ante ultro. § fi. cum. l. sequen. & ff. de pig. l. ser uuo. Alias de pig. act. l. in seruos.

Furiosæ matris curatio ad filiũ pertinet. l. furi. ff. de cur. fu.

Filij non debent esse castigatores parentum: & in auth. de nup. § sed quod sancitum est. col. iij.

Fallit iurantem iuratio facta par artem. No. glo. in auth. ius iur. quod præstatur ab his circa prin. col. y.

Falsa causa non est causa. ff. de uerb. sic. l. Paulus.

Fiscus semper præsumitur locuples soluendus & idoneus suc cessor. ff. de fun. do. l. fi.

Falsus procurator nõ est procurator. ar. l. paulus. ff. de uer. si.

Falsum sine dolo non cõmittitur. l. nec exemplum. C. ad l. Cor. de fal. l. impuberem. ff. ad leg. Cor. de fal.

Fictio seu præsumptio non operatur nisi in eo in quo uerita potest locum habere. ff. lo. & condu. l. qui ad certum. & C. loca. & condu. l. legem.

Felix quem faciunt aliena pericula cautum. Casus dementis correctio fit sapientis. glo. alle. ictos uersus in § tit. in au then. de nup. princ. col. y.

Fiscus

Fiſcus eſt perſona imaginaria in paucis æqua. & in multis rigoroſa.

Fraus debet in ſuum authorem retorqueri. l. pe. in fi. C. de leg. unde Ouidius. Diſcat in authorem pœna redire ſuum.

Fieri quod debet nocet omiſſum. ff. de tranſa. cũ. hi. §. ſi prætor. & C. arbi. tut. quicquid cõtra. ff. de adop. his uerbis. ff. loca. fundum meum. C. de his qui. ut indig. non oportet.

Facti quæ ſunt ad alios non tranſeunt. l. unica. §. ne autem. C. de cad. tol. ff. de ſta. libe. l ſtatu liberi. §. ſi quis Stichum. & §. fi. & l. qui hæredi. ff. de condi. & demon.

Facit quis quod nõ uult. C. de teſta. mil. l. ſi Rufinus. ff. qui. mo. pig. uel hypo. ſol. l. j. §. j ff. de neg. ge. atſi. & ff. de cõdi. inde. quidam. §. fi. contra de. l. in ambiguo. ff. de re. du.

Facti cauſa potius attenditur quàm ipſum factum. xxiij. q. viij. occidit. & q. ij. ſi eccleſiam & vj. q. j. ſcias. Contra quia illud quod eſt dignius debet attendi. l. cum diuerſo. ff. de relig & ſumpt. fu. ſed factum quia dicitur effectus eſt dignius cauſa. l. quod ex liberta. ff. de ope. lib. §. j. inſti. de ingenuis igno. factum debet attendi.

Furtum unum magnũ æquipollet tribus: & ideo pro illo fur ſuſpendi poteſt. Bal. per illum tex. in auth. ſed nouo iure in fi. pen. Col. C. de ſer fug. per tex. ſing. in l. ſi is qui tres. §. penult. ff. de excuſ. tut. tenet Iuſ. in §. ex maleficijs. in ij. col. inſt. de actio.

Falſus rumor non ſolet obeſſe. l. fi. ff. de hære. inſti.

Factum quod eſt pro nõ facto habetur: nihil intereſſe an quid non fiat an inutiliter. l. quòd is qui. ff. de uer. obli. xxxij. q. v. notificaſti. ff. qui ſatiſ. cog. l. quoties. & l. de die. §. quæ mulier. C. de li. cau nec ſi uolens. cõtra quod non eſt factũ. habetur pro facto. ff. de contrahen. emp. Labeo. ff. pro ſo. l. ij. ff. de adop. his uerbis. C. de inof. teſt. ſi matre.

Frater

Frater appellari potest qui diligitur fraterna dilectione l. nemo dubitat. §. j. ff. de hæred. instit. d. Abb. in c. coram. in glo. j. de offi. deleg.

Facere intelligitur quod non debet qui non facit quod facere debet. ff. de ædil. edic. quid sit. §. idem. & §. fina. lxxxvj. di. non satis.

Fieri quod debet nõ quod fit attendendum est. ff. de offi. præsi. sed licet: extra de elec. cum causam. & l. fi. ff de iusti. & iu.

Factum iudicis censetur factum ab ipsa parte. l. si ob causam. C. de euict.

Fictio idem operatur in casu ficto quòd ueritas in casu uero. l. certum. ff. loca.

Frustra precibus imploratur quod alicui iure communi conceditur. l. unica. C. de thesau. lib. x.

Forũ sortiri & statutis ligarià pari procedũt. c. ij. de cõsti. li. vj. per Phili. Decium latius. in c. ij. in xxv. col. de iudi.

Frustra uelociter currit qui priusquam ad metas perueniat deficit. de pœni. dist. iij. c. incassum.

Familiaritas nimia parit contemptum. l. obseruandum. ff. de offi. præsi. quod est uerum inter fatuos. lxxxvj. di. c. quãdo. ita no. Abb. in prohe. Gregorij el. ij. in princ.

Fortuna communis est. l. filius fa. §. diuus Seue. ff. de leg. ij.

Fortunæ uerbum acipitur in malam partem. tex. est in l. reddantur. C. de profess. & medi. lib. x. l. licet. C. de pac.

Fieri ab alio non sufficit quod facere teneor. l. si opus. ff. quòd ui aut clam. l. locum. §. condemnatum. ff. de tab. exhib. & l. Titio. ff. ad municip.

Fauori pro se introducto potest quis renuntiare. l. Titio centum. ff. de condi. & demonst. Contra de. c. si diligenti. de foro compet.

Fraus & dolus nemini patrocinari debet. c. sedes. de rescrip. l. in

l. in fundo. ff. de rei uendi.

Forma dat esse rei: & ubi mutatur forma intelligitur etiã esse mutata res. l. Iulia. §. sed & si quis & ibi no. ff. ad exhi.

Faciens actum uidetur se astringere legi de illo actu loquẽti. Bal. in l. si duo. per illum tex. ff. de acqui hæred.

Facientes & consentientes pari pœna constringuntur. c. quia quæsitum de offi. deleg. sic. 11. q. j. notum. lxxx). dist. facientes ar. contra quòd magis puniuntur consentientes quàm agentes. xxiij. q. iij. qui aliorum. & x). q. iij. qui consentit. l. quidam. ff. de his qui no. infa. & insti. de fur. §. hi. Ad hoc not. q. quadruplex est consensus, scilicet, negligẽtiæ: cõsilij: cooperationis: & authoritatis seu defensionis. In primo casu scilicet negligentiæ minus peccat consentiens quàm faciens: nisi forte negligẽtia nimis crassa fuerit: ut in prælato. ut j. q. j. quicquid inuisibilis & lxxxvij. di. cõsentire. & c. nihil. In secundo casu scilicet consilij minus punitur: plus tamen quàm negligens. ar. lxxxv). di. tanta. In tertio casu cooperationis æqualiter peccant facientes & consentientes: & secundum hoc intelliguntur omnes authoritates quæ dicunt quòd æqualiter puniuntur. In quarto casu authoritatis siue defensionis magis peccat consentiens defendẽdo & authoritatẽ præstando quàm faciẽs: & magis puniẽdus est. xxiij. q. iij. qui aliorũ. & x). q. iij. qui cõsentit.

Factũ legitime irritatur delicto superueniẽte. j. q. v). si quis. xxv). q. j. qui dormierit. xxx. q. j. de eo. & c. ad limina. Cõtrarium, uide suprà in litera. D. in uer. delictum.

Familiares inimici sunt pestiferi. arg. C. de dolo lata. c. j. xcij. di. unde Boetius: Nulla pestis efficacior est ad nocendum quàm familiaris inimicus.

Filius impugnare potest testamentum patris allegando ipsum fuisse manifestum usurarium. Signorol. de Homodæis consi. xij.

si. xiij. quidam Bartholomeus. & ad hoc facit text. in c. quanquam. de usur. in vi.

Facta pro infectis haberi nequeunt. l. in bello. §. facti. ff. de capti. & postlimi reuer. §. .

Filij comitum uiuente patre dicuntur comites. glo. fin. in c. si. xxiij. q. j.

Forus conscietiæ est forus boni & æqui: & tribunal ueritatis & non fictionis nec in eo apices excusant. ita Bal. in l. unica. in iij. col. C. de confes.

G

Gaudent brevitate moderni. Not glo. l. ff. quòd me. cau. & l. ampliorem. §. in refutatorijs. C. de appel. facit glo. in l. j. ff. de offi. præfect. præto.

Genus mulierum auarissimum est. ff. de donatio. inter uir. & uxo. l. si stipulata.

Grex ad minus continet decem oues. ff. de abigeis. l. oues.

Genus dicitur quod prædicatur de pluribus differentibus spe. secundū Porphirū. No. gl. ij. ff. de re. cre. & insti. de in. na. gen. & ci. §. plebescitum. super uerbo plebs autem. l. si quid earum. §. inter. ff. de leg. iij. Bar. in l. j. de re. ca.

Generale dictum generaliter est intelligendū. ff. de serui. urb. præ. l. si seruitus. ff. de publi. l. de precio. Adde. c. j. xix. di. & c. sunt nonnulli. j. q. j. c. solite. de ma. & ob. Contra. ff. de in ius uo. l. quamuis. limita. ut per Cepo. in l. si de certa. in prin. C. de transact.

Generalitas non trahitur ad futurum nisi exprimatur. l. si à colono. ff. de uer. obli. nec ad ea quæ uerisimilia sunt. ff. de pig. l. obligatione. Contra. C. qui res pig. ob. pos. l. fi.

Gratificationi locus est. ff. de reli. l. fi. in prin. & fi. ad Sylla. l. ij. §. si quis cum omnes. & de leg. j. l. si quis seruū. §. inter duos. adde tex. in l. si chorus. ff. de lega. iij. l. actione. §.

renus

renuntiare ff. pro socio. & l. j. de procu. Contra. C. de lega. l. si duobus. in prin. & l. quoties ff. de usufru.

Generi per speciem derogatur ff. de re. iur l. in toto. & ff. de leg. j. l. seruis urbanis de fundo instruc. l. cum de. amonis. §. cui fundi. & §. sequen. Contra ff. de suppel. le. l. legata. & de ali. le. l. uerba. uide glo. de hac materia dic ut l. communi. cum §. pen ff. de fundo instru.

Generale tantum ualet in omnibus quantum singulare in singulis ff. de ad. tu. l. si duo. ar. ff. de le. y. l. unum ex familia. §. duos. Contra ff. de acq. hæredi. l. si mihi bona. §. sed utrum. si quis. l. sed & si rei capitalis. §. communium.

Generalibus specialia insunt. Not. glo ff. de seruit. urb. præd. l. si seruitus.

Glosæ non debent pro tex. allegari. Not. glo. ff. de offic. præsid. l. sed licet.

Graue est naturam fallere. C. de inoffi. test. l. si quis suo.

Graue est fidem fallere. ff. de constit. pec. l. unica prin.

Galli fuit subditi imperatori. C. de offi. præfec. præ. affri. in l. nomine domini §. iubemus.

Generaliter uerba emissa causa commendandi non obligant dicentes ff. de ædibedict. l. sciendum tamen. In fi. & de act. & oblig. l. obligationum substantia est text. in c. cum uenissent extra de instit.

Generalis ratio præualet speciali. Not. gl. insti. de usuc. §. quod autem dictum super uerbo usucapio. & de nup. §. affinita. & socru. Contra. ff. de edendo. l. quædam. unde quod ibi oratio generalis procedit à lege & specialis ab homine in §. quod autem dictum utique procedit à lege.

Grauius est offendere æternã maiestatẽ quàm temporalẽ ut in auth. gazaros. C. de hæret. c. uergentis. extra de hære.

Generaliter cum de fraude disputatur non quid habeat actor:

actor: sed quid per aduersarium habere non potuit: considerandum est. ff. de reg. iur. l. generaliter.

Genus quod non potest uerificari nisi in una specie habetur pro specie. l. i. & ii. ff. de libe. & posthu. c. ex parte. j. de offi. deleg. & c. quoniam eo. tit.

Geminatio mãdati nihil operatur ar. l. cũ procurator. § si dominus. ff. de no. ope. nunc. Bal. in rub. de procu. in ii. col.

Generaliter & regulariter quid differunt. Decius late in l. j. in i. & ii. col. ff. de re. iud. Præpo. in c. sinodum. x. v. i. dist. Abb. in c. uenerabilem. de elect. & c. quoniam. ut lit. non conte. uide omnino apostillam ad D. in proc. de reg. iur. lib. vj. in princip.

Generi per speciem derogatur. c. generi. de reg. iur. in vj.

H

HVmana natura quodammodo labitur ad delicta in au. de mo. § si uero. col. c. omnis ætas. xi. q. i.

Homo est dignissima creaturarum. l. iustissime. ff. de ædi. edic.

Honor est præferendus omni commodo pecuniario. C. de insti. & substi. l. reprehendenda.

Homines sunt faciles ad discendum. ff. de arbi. l. non cogendi. cum ibi alle. & Iaſ. in d. l. sed & si. § prætor ait ubi late.

Homo non habet facere alijs quod sibi fieri non vult. arg. ff. de solu. l. j. & ff. quod quisque iur. per to.

Hæres conueniendus est ubi defunctus debuit. l. hæres absen. ff. de iudi.

Hæretici sunt excommunicandi. C. de sum. tri. & fi. cat. l. j. §. quia uerò. & §. j. & i.

Herba mala cito crescit. l. omnes. C. qui ue. æta. impe. in glo. & l. est enim.

Honor onus habet insti. de iure natu. § sed quod principi.

Hominis hominem beneficio affici interest. ff. de ser. export. l. ser-

l. seruus eadem lege.

Hominis gratia omnes fructus natura comparauit. §. *in pecudum. instit. de re. diu.*

Hosti fides est seruanda. *ff de legatio. l. fin.*

Honestum, necessarium & possibile æquiparantur. *ff. ex quibus cau. ma. l. in eadem. §. fin. & l. necnon. §. fin.*

Habundans cautela non nocet. C. *de testa. l. testatur. & l. testamentum. Contra. ff. de re iu. l. actus.*

Honus secundū emolumētum regulatur. C. *de fur. in fi. §. cum in secunda & ff. ad se. con. trebel. l. j. Contra instit. de l. patu. iu. fi. ff. de procura. l. qui proprio.*

Hæres hæredis est hæres primi testatoris. *l. qui liberis.* C. *de hære. instit.*

Hostes sunt quibus bellum popu. Rom. decreuit uel ipsi populo Rom. *l. hostes. ff. de cap. & postli. re. & l. hostes. ff. de uerb. signi.*

Homini hominem insidiari nephas est, cum inter nos cognationem quādam natura cōstituit. *l. ut uim. ff. de iusti. & iu.*

Hæredis appositio non solum ad proximum hæredem refertur: sed etiam ad ulteriorem. *l. hæredis. ff. de uerb. sig.*

Hæres est successor lucri & uiciorum defuncti. *l. an uitium. & l. cum hæres ff. de diuer. & tempo. præscri. & l. apud de excep. do. §. exactorum. & §. fin.*

Honorum augmentum non ambitiose sed labore contingit ad unumquemque deuenire. C. *de neg. ne militant. id est contra publica. libr. xij*

Honesti uiri debent esse in suis domibus nocte aduenientes. *ff. de ori. iur. l. ij. §. & quia magistratus.*

Honestus modus est seruandus non immoderata cuiusque luxuria. *l. ex damni. §. j. ff. de dam. infect.*

Hæres & defunctus eadem persona reputantur in *auth. de iureiur.*

re.iur.§.præsti.circa prin.& col.v.C.de impu.& ali.sub. sti.l.fi.in fi.Contra.ff.de pact.l.qui in futurum.& l.qui li= bertis.§.hoc uerbo.ff.de uul & pu.sub l. eo. quod hæres hæredis est hæres testatoris.C.de hær.inst.l.fi.§.sed si idē.

Honestus amor pendet ex animo non ex lucro no. glo. l. hæc ratio.in prin.ff.de dona. inter uir. & uxor. Sic etiam di= citur ad cor respicit Deus: ut ff.de uer.obl.l.si stipulatus lucro in fin.

Hæreditas nihil aliud est quam successio in uniuersum ius quod defunctus habuit tempore mortis.ff. de re. iur.l. hæ= reditas.

Honorat defunctum qui uoluntatem eius adimplet in auth. de nup.§.unde sancimus.col.iiij.

Homines non debent procedere ad litigandum:institu. de pe. te.lib.in princ. Nam bonis iudicis interest lites dirimere. ff.si cer.pe.l.quidam.

Humanitatis habenda est ratio. ff. ex qui. cau. ma.l. si cui in prouincia in fin.

Homo non debet esse mitior lege in authent. de iudicibus.§. oportet.

Homines inferioris dignitatis maiori personæ debēt reueren tiam exhibere glos. in l.j.§. sicut autem.ff. de aqua pluuia arcenda.

Honor est esse hæredem.l. Iulianus scribit. ff. si quis omisse caus. testat.

Humana natura appetit discere. l. legatis. §. ornatricibus.ff. de leg. iij.

Habendus est quis prout in ciuitate estimatur sua. l.j.ff. de quæstionibus tenet Abb.in c. postquam in ulti. no. per il= lum text.de elect.

Honor maior debetur principali quam administratori.l. sed

& si

& si §. fin. ff. de in ius uo. quid facit ad intelligen. c. sane el. ij. de offi. dele. ubi uide Decium.

Humilitas dum in nimium seruatur regendi frangitur auctoritas. c. quando lxxxv. dist.

Honestum & iustum si concurrunt simul potius attendi debet quod est iustū text. est in. c. bonæ el. ij circa fi. ubi Abb. in pe. no. de postu. præla. sed ubi concurrunt honestum & licitum potius attenditur honestum glo. fi. g in l. contractibus. ff. de reg. iur. & est tex. in l semper. ff. de ri. nup. & tex. quem ibi no. Abb. in c. iij. de sponsa. Barba in ru. de of. deleg. in pe. col. Decius in c. ij. in prin de iudi. & ibi etiam uide quæ dicit do. meus. Ludouicus Gomesius.

Homo simpliciter non est homo sed significat hominem glo. institit. de actio. in prin. tenet. Bart. in l. mæuius. §. duobus num. ix de leg ij. Præposi. in c fi. de consan. & affini. in formatione arboris col. xij. uersi. Iaco. Butri.

Homo mortuus non proprie homo glo. in l. j. in prin. ff. de pac. tex in l seruum manumissum. ff. de condi. inde.

Honor & uita æquiparantur. l. iusta causa. ff. de manu. uin. & ita licet defendere honorem seu famam sicut uitam. facit glo. in §. suspectus autem in uer. ob culpā institit. de suspec. tuto. quod est uerum de honore magno secus de leui. l. iniuriarum. §. si quis de honoribus. ff. de iniu. uide Ias. in repe. l. admonendi in. xcvj. de iur. iur.

Hereditas coacte adita conjunait actionem text. singu. in l. debitor. ff. ad trebel. quod non ad intelligendum & limitandum. l. debitori. C. de pac. ubi Piero. But. uide in simili sing. l. non iustam. C. ad trebel.

Heres pro ea parte pro qua est institutus repræsentat personam defuncti glo. ij in l ij. ff. de præto. stip.

Honor ex grauamine non resultat. l. non quasi §. si plures

ff. de fideicommiſ. lib. l. ab eod. C. de fideicommiſ.

Hæres mariti non tenetur ultra quam facere poteſt pro dote etiam legata uxori ut tenet Alex. in l. etiam in fi. principij. ff. ſolu matri. per l. quod ſi maritus de conſti pecu.

Honor in lucro eſt perferendus. ut l. Iulianus. & ibi gl. ff. ſi quis ob. ca. te.

Honores gradatim conferri debent. ff. de mune. & bono. ut gradatim & qui promouentur de minori ad maius promoueri debent. xciij. di. legimus in fi.

Habitus ſolus ſine profeſſione non facit monachum extra de reg. porrectum. & qui cle. uel uouen. c. conſuluit.

Hereticus poſt mortem per ſententiam declarari poteſt hereticus. c. accuſatus ad fi. uer. in eo. uero. caſu. de hæreti. in vj. & ibi. glo. in uer. poſt mortem.

I

IN nomine domini noſtri Ieſu Chriſti hæc uerba ſcripta ſunt in l. in nomine domini. C. de offi. præfe. præto. ſ.

Ignoratis principijs ingnoratur & ars. ff. de iuſti. & iur. l. j. in prin. & in authen. de non alie. iud. §. ſcimus no. per Dy. in regula nullus de regul. iur.

Iuramentum contra bonos mores præſtitum nullum eſt in auth. de iureiuran. à mo. præſ. propter menſuram ſubſtantiæ. §. non ſolum col. v.

In re ſua quilibet eſt moderator & arbiter. C. de man. l. in re mandata. & l. polla. C. de his qui. ut indig. Contra inſti. de his qui ſunt ſui. uel alie. iur. §. j.

Iuniores ſunt habiliores ad quodcunque artificium quàm ſenes. l. præcipiunt ff. de edi. edic facit. §. j. in aut. de inſt. cau. & ſi. Contra. C. de poſtu. l. prouidendum.

Imperator eſt lex animata in terris in authent. de conſu. in prin. col. iiij.

Imp

Imperator est dominus totius mundi. ff. ad l. rhodiã de iac. l. de præcario. C. de quadri. præscrip. l bene à zenone. contra quia tunc essent duo domini eiusdem rei puta rei meæ. s. imperator. & ego quod est contra l. si ut certo. §. si duobus ue. ff. commo.

Iustitia est constans & perpetua uoluntas ius suum unicuiq; tribuens. insti. de iusti & iu. in prin. & ff. eod. tit.

In alternatiuis est electio promissorum. l. si in emp. §. emptio de contrahen. emp. ff. de eo quod certo lo. l. non utique primo respons. & potest mutare uoluntatem. ff. de uer. obli. l. eum qui §. fin.

In alternatiuis rei est electio. ff. de iur. do. l. plerunque. § fi.

In alternatiuis sufficit alteram partem adimplere. l. generaliter. C. de instit.

In pari causa turpitudinis potior est causa possidẽtis. l ij. in fi. C. de condi. ob tur. cau. C. de transact. l. si ob turpem cau. ff. de regu. iur. l.). pari. ff. ne quid in loc. pub. l ait prætor. §. idem. ff. de calum. l. in hæredem de do. ex. l. apud celsum. §. marcellus.

In pari causa turpitudinis melior est causa prohibentis. l. fabinus. ff. communi diuidundo.

In genere stipulationis est electio promissoris. insti. de act. §. hinc autem.

Ingenuus est qui statim ut natus est, liber est. instit. de inge. in prin.

Incertitudo uitiat actum. l. si frumentum al. & l. idem. pompo. ff. de rei uen. § fi. & instit. de leg. § incertum.

Initium litis ut per contestationem. l. j. C. de plus pe. de iudi. l. apertißimi. & C. ubi de crimine agi oportet. l. j.

In testamentis plenius uoluntates testantium interpretamur. l. in testa. ff. de reg. iur.

Is *damnum dat qui iubet dare.* Eius uero nulla culpa est cui parere necesse est. ff. de re. iu. libr. vj. ne.

In *penalibus causis benignius interpretandum est. l. benignius. ff. de re. iudi.*

Illi *debet permitti pœnam petere qui in pœnam non incidit. ff. de re. iur. e. l.*

In *pecuniis uno soluente alter non liberatur. ff. de iurisdi. om. iudi. l. si quis id. §. fin. & l. sed. & ff. ne quis eum qui in ius uocauit. l. pen. §. fin. & l fin. & C. de condi. fur. l. j.*

In *contractibus arue latinorum rei est electio. ff. de iure do. l. plerunque. §. fin. sed in iudicis actoris. ff. de no. ope nunt. l. stipulatio. §. j. & in dubio dicto etiam. ff. de iudi. l. si quis.*

Illi *qui iudicem recusant sunt compellendi ut eligãt arbitros. C. de iudi. l. apertissimi.*

In *dubijs benigniora proferenda sunt. l. semper. ff. de regulis iuris.*

In *generali sermone non continetur persona loquentis. l. j. in fi. ff. de sena. C. de solu. l. inquisitio. & ff. de actio. empti. l. si mercedem. §. fi. & ff. communia præ quicquam. l. contra. ff. de edil. edi. l. quod si nolit. §. j. & ff. de in diem addic. l. quod si suo. & l. antepe. & ff. de pig. l. pau. §. fin. uide glo. in c. si non. xxiij. q. v.*

Iudex *debet omnino inquirere ueritatem. l. is apud. C. de edend.*

Illud *quod meretrici datur repeti non potest. ff. de condi. ob tur. cau. l item si ob stuprum. § semper & quod meret. de do. l. affectionis.*

In *maiori summa minor inest ff. de uerbo. ob. l. j. §. stipulanti. & de inter. ac. l. si defensor. § qui interrogatis. Contra in tit. de inuti. stipu. §. præterea. in prin.*

Inter *patrem & filium nulla exceptio contrahi potest. l. inter*

patr

patrem. ff. de contrahen. emp. sed de rebus castrensibus potest ut in e.

Interest reipublicæ ne crimina maneant impunita. ff. ad l. aquil. l. ita uulneratus. ff. de iudi. l. si longus. §. j. & ff. de pol. bona si. ff. de nox. l. iiij. §. cum dominus. ff. de fideius. l. si à reo. §. si. C. de pœnis. l. si operis. ff. de sol. l. si stichum aut pamphilum in fi. primi resp. & C. de defen. ci. l. per omnes.

In uenditionibus non debet considerari affectio uendentis. sed debet æstimari quantum res communiter ualet. Nam præcia rerum secundum ueritatem non ex affectione singulorum uel utilitate sunt æstimanda. ff. ad l. fal. l. prætia. & l. præce. ff. ad l. acquil. l. si seruus. §. vj.

In toto & pars est. l. si quis cum totum. ff. de except. rei. iudi.

In omnibus obligationibus in quibus dies non ponitur : præsenti die debetur. l. in omnibus. ff. de re. iu.

In personam seruilem nulla cadit obligatio. ff. de reg. iur. l. in personam.

Inuito beneficium non datur. ff. de reg. iur. l. inuito.

Impoßibilium nulla est obligatio ff. de reg. iur. l. impoßibilium. & l. si stipuler. ff. de uer. obl. Cõtra. ff. de cõdi. & de l. metius. §. j. & insti. de his qui sunt sui uel ali. iu. §. ei expedit.

Inter si & cum non debet esse aliqua differẽtia. ff. de uer. obli. l. quicunque contra. C. quando dies le. ce. l. ex his. ff. de condi. & demon. l. quibus diebus.

Inuitus nemo cogitur defendere. ff. de reg. iur. l. inuitus.

In multis iuris articulis deterior est conditio fœminarum quam masculorum. l. inuitus. ff. de sta ho. & uide glo.

Imperfectum testamentum sine dubio nullum est. insti. qui. mo. test. infir. §. nam imperfectum.

Inter dominum & eum qui est in eius potestate non nascitur aliqua obligatio. insti de noxa. §. si seruus.

Inter patrem & filium nulla lis esse potest nisi ex castrensi peculio. l. lis nulla. ff. de iudi. & uide glo.

Iurisditio est iudicis dandi licentia. ff. de iu. om. iu. l. iij. in fin.

Iure & non ui debitor conueniendus est. ff. quod me. cau. l. extat. & ff. de ac. & ob. l. negantes.

Iniuria quæ fit exemptori uenditorem non debet contingere. ff. de euic. l. si per imprudentiam.

Iuste possidet qui authoritate prætoris possidet. l. iuste. ff. de acquirend. poss.

Ius publicum pactis priuatorum mutari non potest. ff. de pac. l, ius publicum.

Institutio & substitutio non habent locum in codicillis. l. non codi. C. de test.

Infans dicitur minor septem annis. l. si infanti. C. de iur. deli.

Ignorantia facti aliquem excusat. l. nihil. §. sicut filius. ff. de inoffi. testa. quia err. anti succurritur.

In contractu emptionis & uenditionis requiritur consensus, & ideo furiosus non potest contrahere emptionem nec uenditionem. C. de contrahen. emp. & uendi. l. ij.

Inuidia reprobatur. instit. de le. fu. circa prin.

Iusta depræcantibus nihil debet denegari. ff. de his qui sunt sui uel ali. iu. l. si dominus. §. sed dominorum. instit. eod. §. dominorum.

In eo quod plus est semper inest minus. ff. de reg. iur. l. in eo.

In toto etiam pars continetur. ff. de reg. iur. l. in toto.

Imputatur ei qui se ponit in periculis. ff. ad l. ac l. item mel. in prin.

Illud quod semel approbatur non debet reprobari, nam quod approbo non reprobo. ff. de neg. ge. l. pompo.

Ius est ars boni & æqui cuius merito nos quis sacerdotes appellat. ff. de iusti. & iur. l. j.

Ius est lex firmißima quo ad mundum : insti. de re. di. §. sanctæ quoque res.

Ius est res sanctißima quo ad animam: quia eius præcepta concordant cum diuinis. ff de iusti. & iu. l. iustitia. §. iur præ.

Iuris præcepta sunt hæc: honeste uiuere: alterũ non ledere: ius suum unicuiq; tribuere. insti. de iusti. & iu. §. iu. præcepta.

Ius publicum est quod ad statum rei Romanæ spectat insti. de iusti. & iu. §. pen.

Ius priuatum est quod ad singulos pertinet institut. e. §. eod.

Ius naturale est quod natura omnia animalia docuit. instit de iure natu. gen. & ci. in prin.

In cognitiõe iudicij maioris quæstio minoris præfertur. l. i. C. qui ac. non pos. hoc est uerum nisi minor sit præiudicialis maiori : ut C. ad. l. iul. de adulte. l. quoniam.

Inspiciendum est quod euenire potest : insti. de re. di. §. illud quæsitum. ff. ad l. fal. l. in quantitate. § magna. ff. de iurisdi. om. iu. l. si idem circa fi. ff. loca. l. si quis domum adde tex. in l. seruo cum libertate ff. de admi leg. & tex. in §. itaque & ibi glo. inst. de sing re. per fidei. relic. uide supra in litera F. futura sunt præcauenda. Contra de l. inter stipulantem. § sacram. ff. de uer. ob & insti. de inutil. stip. in prin.

Iuramentum obtinet locum probationis. ff. de re. cre l. sed & si possessoris. §. fin.

Iussu prætoris aliquem excusat. ff. de iurisdi. om. iud. l. si quis id. §. doli mali. ff. de mi l. ait prætor. § quid tamen.

Iuramentum factum in pacto à iure communi remoto non est obseruandum. ff. de pac. l. iurisgen. §. fin.

Illa pacta uidentur inesse in contractibus bo. fi. quæ dant legem contractui. l. quæ ingressu contractus facta sunt. ff. de pac. l. iurisgen. §. idem Marcellus.

Ius dicitur locus in quo ius redditur. ff. de iusti. & iu. l. fi.

Iure naturali omnes homines liberi nascebantur. l. manumiss. ff. eod. tit.

Iuris nomen à iustitia appellatur. l. j. in prin. ff. de iust. & iur.

Ius publicum in sacris in sacerdotibus: in magistratibus commitiæ. ff. e. l. j. §. publicum.

Ius gentium ex quo gentes humanæ utuntur. l. j. §. fi. ff. de iusti. & iu. & l. omnes in fi.

In ciuilibus uel criminalibus causis non admittitur iuramentum. No. glo. l. mariti. ff. de pen.

In omnibus hominibus terminus uitæ est mors. in auth. de hæ. & fal. § sed allegatur col. j.

In multis similia sunt iudicia & arbitria ff. de arb. l. j.

Ipsis rebus & non uerbis legem imponimus. C. communia de lega. l. ij. in fi. & de usuris l. fi.

Infans tuetur innocentia. l. infans. ff. ad l. corn. de sicca.

Infelicitas furiosum excusat in eadem. l. infans.

Iussus iudicis aliquem excusat. ff. de aqua plu. ar. l. quamquam autem. ff. de iurisd. om. iudi. l. si quis id. §. doli mali. ff. de bis qui not. infa. l. furti. §. qui iussu. ff. quod ui aut clam. l. ij. §. non iure. ff. pro con. fal. tuto. aut. l. interdum. Contra de app. l. quoniam.

In diem acceptilatio facta nullius est momenti. l. in dicm. ff. de acceptil.

In incertis & non certis locus est coniecturis. l. continuus. ff. de uerbo. obli. §. cum ita in fi.

Illud quod fauore aliquorum introductum est non debet ad eorum lesionem retorqueri. l. quod fauore. C. de le.

Imperator reprobat audaciam. C. unde ui. l. si quis in tantam. Contra. ff. de lib. & posthu. l. gal. §. nunc uidendum.

Ius ciuile est quod in totum à iure natu. uel gen. recedit nec per omnia ei seruit. ff. de iusti. & iur. l. ius ciuile.

In am

In ambiguis rebus humanior ſententia eſt proferenda. ff. de re.du.l ſi fuerit.in fi.

In neceſſitatibus nemo liberalis extitit. ff. de adi. lega. l. rem legatam in fi.

Interpone tuis interdum gaudia curis. No gl.in prohemio.ff. §.ne autem tertij anni.

Iudex non iure pronunciatus facit iniuriam:inſtit.de iniur. circa prin.ff.de euic.l.ſi per prudentiam.

In re propria furtum committi poteſt : inſtit.de obli. quæ ex male. §.interdum.

Iuſta ignorantia & probabilis debet excuſare:inſti. manda. §.ſed utilitas.

Illud poſſumus quod commodè poſſumus.inſti. de inuti.ſti. §. fi.in gl.c.facit. xxij.q.ij.l.nepos procul. de uer.ſig.

In alternatiuis eſt electio debitoris.inſtitut.de ac.§.ſi quis ita. ff.de iu.do.l.plerunque in fin.

Infamis poteſt eſſe procurator inſti.de excu.§.fin. & c. arbitri.ff.de arbi.l.Pedius & Pomponius ſcribunt.

Iudices alij duces debent large de rebus ſuis diſtribuere : & maximè eccleſiis in auth. de eo qui eccleſiaſticam parua penſione.§. quid enim cauſetur. coll.ij.alias eſt auten. de non alie. aut permu.reb.eccleſ.

Intereſt iudicis ſubiectos habere locupletes in auth. ut iudices ſine quoquo ſuffra.§.conſideramus enim col.ij.

Iurans debet tenere & tãgere ſanctuariam ſiue librum ſuper quo iura.in aut.iuſiur.quod præſtatur ab his in prin.col.ij.

Ius ciuile eſt quod legibus plebiſcitis ſenatuſcõſultis decretis principum auctoritate prudentum. ff. de iuſtit. & iu.l. ius ciuile.

Ius prætorium eſt quod prætores introduxerunt adiuuãdi ſupplendi uel corrigendi iuris ciuilis gratia propter utilitatem

tem pu. & honorarium dicitur ab honore prætoris. ff. de iust. & iu. l. ius autem ci. in fine.

Ius autem honorarium est quasi una uox iuris ciuilis. l. nam ipsum. ff. de iusti. & iure.

Ingenui sunt qui ex matre libera nati sunt. ff. de sta. homi. l. & seruorum. §. ingenui.

In rebus nouis constituendis euidens esse debet utilitas ut recedatur ab eo iure quod diu æquum usum est. ff. de constit. prin. l. in rebus.

In re non possessa furtum committi non potest. ff. si quis in te. l. iussus esse fuerit. §. scæuola.

Illud est perfectum quod ex omnibus partibus suis constat. l. j. §. j. ff. de origine iuris.

In ciuile est nisi tota lege inspecta aliqua eius particula proposita iudicare uel respondere l. ciuile. ff. de leg.

In conditionibus testamentorum potius uoluntatem quam uerba considerari oportet. l. patri semen. ff. de condi. & de. ff. de leg. j. l. penul.

Iudex non debet aliquem sine causa citare uel accus. l. cum hi. ff. de tran.

Interdictum unde ui requirit uiolentiam. l. cum quærebatur. C. unde ui.

Istud uerbum idem est quod tantum. l. armorũ. ff. de uer. sig.

Inter priuationem & habitum non est dare media. ff. de uerb. sig. l. hæc uerba. Contra de l. j. §. sciendum. ff. de tribu. & ibi in glo.

Infinitum in iure probatur. C. de sacrosanct. eccle. l. si. extra de rescri. c. cum in multis. lib. vj. Contra ff. de in lit. iuran. l. uideamus. §. iurare.

Instar sacrilegij est disputare de principis potestate. C. de crimi. fa. l. ij.

Iust

Iustũ est ut ille qui alium decipere credit suam sentiat iactu-
ram in authen. de emphy. contract. §. si qui colla. ij.

Ius naturale est immutabile insti. de iure natura. §. fi. Contra.
ff. de uac. re. l. ij. & ff. de cond. inde. l. nam natura. & in-
stit. de usuc. in prin.

In ambiguis orationibus accipienda est mens proferentis l.
inter stipulantem. §.). ff. de uer. obl. & de re. iu. l. in ambi-
guis. Contra. ff. de pac l. ueteribus. cum alle.

Instrumentum exemplarem copiam non probat. C. de diuer.
rescri. l. sancimus. auth. si quis in aliquo documento. C. de
eden. contra. C. de test. l. publicari autem ut fratrum filij.
§. illud col. ix.

Illa quæ sunt eadem non debent diuersis nominibus nuncupa-
ri. C. de codi. l. si idem. Contra idem est codicillus & testa-
mentum: & tamen diuersis nominibus nuncupantur. C.
de testa. mi. l. fi. & C. qui testa. face. pos. l. hac consulti. §.).

Iudex quilibet potest de qualibet causa cognoscere: quia ille
potest & c. cuius officium est altißimũ l. ubi autem non ap-
paret. §.). ibi & cum appositionem. & ff. de uerb. obli. mo-
do officium iudicis est altißimum. ff. de iuris. om. iudi. ergo
quilibet iudex pot-st & c. per l.). de dona. Contra. l. de ma-
gistratus. & l. ij. ff. de iuris di. om. iudi.

In facto quod se habet ad bonum & malum magis de bono
quam de malo præsumitur. ff. pro socio. l. merito pro solu-
tione. & l. Quintus mutius. ff. de dona. inter uir. & uxor.
ad l. si defunctis. C. ar. tu.

Idem est iudicium de toto quo ad totum: & de parte quo ad
partem. ff. de rei uendi. l. quæ de tota. ff. de uerb. ob. l. à titio.
contra de. l. naue. & l. mille. ff. de euic. & l. fi. de in ius uo.
ut eant aut satisdent.

Ignorantia peccatum excusat. C. de ser. fug. l. quæcunque. l. in
omni

omni parte. ff. de iuris. & facit contra. C. unde ui. l. ſi quis in tanta.

Illa quæ ad unũ finẽ ordinãtur non debent cõtraria operari. C. de le. l. quod fauore & iuncta ratione illius. §. fortiſſimi.

Annua ſi debes & c. inſtit. de uerbo oblig. §. ac ſi ita. & de inutil. ſtipu. §. qui hoc anno. contra. ff. quodquiſque iur. in rubro & nigro. & inſtit. de auth. tu. §. neque.

In habentibus ſimbolum facilior eſt tranſitus. inſtit. de adop. §. fin. ſed hodie. & l. hac conſultiſſima. §. ex imperfecto & §. fin. C. de teſt. & l. ſi in rem. §. ſed ſi quæcunque. ff. de rei uen. Bald. no. is. contra quia maiorem habet conuenientiam frumentum quàm moneta quia naturaliter conueniunt in forma naturali: ſed moneta in forma accidentali: quo non eſt tanta: & tamen ſi immiſceas frumentum tuum cum meo non erit commune: quamuis ſecus in pecu. ar. l. ſi alieni. ff. de ſolu. §. quod ſi frumen. inſti. de re. di.

Ira impedit animum ne poßit cernere uerum. No. glo. in authent de ad. §. iiij. in fi. colla. iiij.

Idem eſt de his quæ non ſunt & quæ non apparent. l. in lege ff. de contrahen. emp. & uen. uide infrà in litera N.

Intereſt reip. ne ſua re quis male utatur: inſti. de his qui ſunt ſui uel alie. iur. §. ſed maior in fi.

Iuſtus dolor in aliquo excuſat. C. ad l. iul. de adulte. l. gracchus. & ff. ad l. cor. de ſicca. l. j. & ff. de adulte. l. ſi adulterium. §. Imperatores.

Inanis eſt actio quam excludit inopia debitorum de dolo. l. non bis.

Initium eſt ſpectandum. l. pomponius. l. ij. ff. de nego. geſt.

Inuidioſus ego non inuidus eſſe laboro. No. glo. in. l. unica. C: de cadu. tol. circa prin. ſuper uerbo inuidioſum.

In maleficijs uoluntas expectatur non exitus. ff. ad l. corn. de

ſicca

ſicca lege diuus Adrianus.

Iniquum eſt ut maritus pudicitiam ab uxore exigat quam ipſe non exhibeatur : ut.ff.de adul.l.ſi uxor.§.iudex.

Ius naturale non cõſtituitur per adoptionem.ff.de adop.l.quæ in adopti. nec per epiſtolam. C. de proba. l. non nudis.& l.non epiſtolis.

Imperator eſt pater legis : in auth. de inceſt. nupt. §. dubitatum itaque. coll. iij.

Iudex debet ſententiam ferre in ſcriptis.l.ſtatutis. C. de ſent. experi. reci.

Iracundia excuſat à culpa. No.glo.in l.iij.ff.de diuor.re. Item minuit delictum.C.de adulte. l. gracchus. & C. de aboli.l. ij. Item contractum reſcindit.ff.de publica.l.licitatio & l. quamquam.ff.de re.iu. Contra. C.de iniur. & ſi non conuicij.§. ſi in rixa.

Ignorans regulariter de uicio non tenetur.ff.de act.emp.& uen.l.Iulianus. §. item qui furem niſi. in quinque caſibus enumeratis.in glo.illius.§.

Ingratitudo eſt prima cauſa feudi amittendi : ut in j. cap. in prin.quæ fuit prima cauſa feu.amitt.colla.x.

Iuramentum non tollit ius commune.l.ult. C.de non nu. pec. & de tranſac.l.ſi ex falſis.

Iudex non debet eſſe mitior.l.in auth.de iudici.§.oportet.

Iudex poteſt ſuum errorem corrigere ſi male ſit interlocutus. l.quod iußit.ff.de re.iudi. extra de appella.c.cum ceſſante de ſen. excomm. c. ſacro.& extra de accu. c. qualiter & quando quod facit contra aduocatos & conſiliarios principum qui ſuum errorem ſuſtinent.

In iuriæ inde naſci non debent unde iura naſcuntur l.meminerit.C.unde ui.& extra de accu.c. qualiter & quando. No.Abb.in c.cum inter in ulti.notabili de excep.

Ign

Ignorantia præsumitur nisi scientia probetur. ff. de probat. uerius cum ibi no. licet ar. contra l. cum de indebito. in cod. tit. in fine primi. resp. & no. in c. ad audientiam nostram extra de rescrip. c. fi. & uide tex. contra in l. fin. desponsa.

Inspectio oculorum est reprobata. l. in decorum. C. quando tu. uel cu. esse desi. & insti. qui mo. tu. fi. in prin.

Iura sanguinis nullo iure ciuili dirimi possunt regula est. ff. de re. iur.

Imaginaria uēditio non est præcio accedēte regula iur. ff. eod.

In omnibus causis pro facto accipitur id in quo quis alium perhorrescit quominus fiat. ff. de reg. iur.

Iurisconsultus aliquando faciendo legem ad eius decisionem seipsum allegat: ut puta cum lex sit Pauli, potest dici in ea Paulus respon. & sic loquitur idem Paulus de seipso in iij. persona l. iiij. §. cato. ff. de uerbo. obli. l. liber homo. §. j. ff. de stipul. seru.

Inducta ad unum finem non debent contrarium effectum inducere. l. qui hominem. §. fi. ff. de solu. ubi solutio non debet operare obligationem. l. si certis. C. de pac. Contra de l. in numerationibus. ff. de solu.

Is damnum dat qui iubet damnum dare: eius uero nulla culpa est, cui parere necesse sit. Quod pēdet non est pro eo quasi sit. ff. de reg. iur. is damnum.

In contrahenda uenditione ambiguum pactum contra uenditorem interpretandum est. Ambigua autem intentio ita accipienda est: ut res salua actori sit. ff de reg. iur.

Iuuare se quis potest ex eo quod impugnauit quando est error. Bart. in l. post legatum in iij. col. ff. qui ut indig.

In contractibus mens & uoluntas contrahentium magis debet attendi quam uerborum conceptio tex. formalis in l. fi. C. quæ res pig. obli. pos. Iason in lege in conuentionibus in 3. col

in j.col.de uerb.obl.

Iustinianus quando aliquid de nouo statuit utitur longa præfatione,& ista est consuetudo sua Crotus in l.si constante. ubi alleg.tex.in viij.fol.mat.

Ius patronatus habens nõ dicitur locupletior.l.nemo potest. §.j.ff.de re.iur.l.planè.§.fi.de leg.j.Crotus in l.si constante.in xxv.col.fol.mat.

Incertitudo causat tolerantiã contractus.c.nauigãti.de usur. l.si ea.C.eo.Barba.in l.cum acutißimi.in lxxxvij.col.

Imperitia culpæ adnumeratur regula iur.ff.

In malis promissis fidẽ non expedit obseruare. de re.iu.li.vj.

Imputari non debet ei per quem non stat si non faciat quod per eum fuerat faciendum.de reg.iur.lib.vij.ibi uide contraria per Dyn.& ff.de condi.insti.l.quæ sub conditione. §.quoties.

In argumentum trahi nequeunt quæ propter necessitatem aliquando sunt concessa.de reg.iur.lib.vj.

In generali concessione non ueniunt quæ quis non esset in specie ueri similiter concessurus.eo.tit.

Irritum id est irritandum.tex.iuncta gl.in l.non omnia.ff de mino.in l.j.ff de rescind.uend.Lancelo. Decius in l. cum postquam.per illum tex.C.de pac.

Iurisc̃onsulto quãdo aliquid proponitur præsupponitur,quòd omnia alia sunt expedita & clara.glo.in l.gallus est.iij.gl. ff.de li.& posth.Hier.Butri.in l.pactũ quod dotali.C.de pac.adde l.si quæramus ff.de test.c.j.de æta.& quali.li.vj.

Iurisperitus quandoque errat.l.iij.§.Neratius.ff. de acquir. pos.& in l.mutuis.& ibi no.ff.pro socio. Alex.in l.j.in v. col.ff.si cer.pe.facit text.in l.est differentia.ff.in qui.cau. pig.ta.contra.& l.sed an ultro.§.fi.ff.de neg.gest.

Ius commune in dubio præsumitur non priuilegium.l.quam-

quam.C.de testa.mili.

Inspicimus in obscuris quod est uerisimilius est,uel quod plerunque fieri consueuit.de reg.iur.in vi.

Inspicimus ea quæ aptitudine esse possunt licet actu non sint l.si quis posthumos.§.j.ff.de lib.& posthu.

Impedimentum impediens aliquē uenire ad aliquod ius:licet postea cesset ille non potest admitti.tex.est in l.si à primo ff.de lib.& posthu.facit c.si eo tempore. de rescri.lib.vj.

Impensæ uoluntariæ mutant naturam earum ratione rei ubi fiunt.tex.est in l.quòd si hæc res.ff.de impen. in re.do.fac.

Ignorantia in facto proprio aliquādo ex interuallo admittitur.Bar.in l.si res.ff.de leg.j.in l.si quis delegauerit.in fi. de noua.non ob.c.pro illorum.de sent.excom.quia ibi fuit incontinenti, & ita intelligitur.l.quisquis. de contraben. emptione.

Incidens in pœnam aliquam propter spretum aliquod etiam incidit si effectus nullus potuisset sequi.l.j.§.si quis longo. ff.de agnos.lib.

Iudex uocatur princeps.l.si spadonem.§.si ciuitatis.ff.de excu.tut.& dicitur uiua uox iuris ciuilis. l. nam & ipsum. de iust.& iure.

Imperfecta duo non faciunt unum perfectum.l.si.spadonem. §.qui multa.ff.de excu.tut.

Iudex dicens aliquem debitorem uidetur eum condemnare.l. prætor.in prin.ff.de iud.& ibi Bal.l.j.ff.de calum.

Ingratitudo desiccat fontem pietatis.l.si non sortem.§.libertus.ff.de condi.inde.Ange.de Malesi fol.7.in iij col.

Iudæi peiores sunt aliis infidelibus.c.nonne.j.q.j. Decius in c. .col.xij.de proba.

Intentio hominis comprehendit casus futuros etiam si de illis de præsenti non cogitauit.l.qui iure militari.ff.de test. mili.

mili. Decius in l. j. col. iiij. C. de eden.

Ignorantiam allegans non tenetur eam probare. sed aduersarius tenetur probare scientiam. l. fi. C. de sponsa. Cõtra de l. qui cum alio contrahit. ff. de reg. iur. & l. ij. in fi. ff. de fideiuss. uide Alex. in l. ij. in vj. col sol. mat.

Institutus ubi non adiit hæreditatem substitutus dicitur directo hæres testatori. gl. in l. ex duobus in uer. adiit. ff. de uulga. & pupil.

Ius canonicum dicitur diuinum. c. nimis de iureiur. & c. qualiter. el ij. de accu. Fel. late in prohe. decre. in prin.

Itali dicuntur miseri l. j. & ibi gl. C. de usuca. transfor.

Intellexisse quem ita uerisimile est, ut uerba eius sonant. l. nemo dubitat. in gl. ff. de hær. inst. l. Labeo. de sup leg.

Ius accrescendi idem operatur, quod principale. l. si titio. §. usumfructum. ff. de usufr. ubi dicitur, quod portio accrescit portioni: ut alluuio, ad idem. l. interdum. §. j. ff. de usufru. accres. & est tex. no. in l. pe. ff. ut leg. no. ubi fideiussor qui stricte obligatur tenetur non solum pro parte legati pro qua fideiussit, sed etiam obligatus intelligitur pro alia parte quæ uirtute iuris accrescendi acquiritur. Decius in l. edicta. in vj. C. de eden.

Inspiciendum non est cum quo quis loquitur, sed in quem dispositionis effectus dirigatur. l. cum pater. §. donatio. ff. de leg. ij. Rochus in c. fi. in cxviij col. de consue.

In bacculo inest dolor. ff. ad leg. Aquil. l. si ex plagiis. §. tabernarius.

Iniquum est eum qui non fecit teneri. l. super. §. apud ferocē. ff. de aqua pluuia. arc. Contra de l. iiij. §. cato. de uerb. obli. ubi Ias. in iij. not.

Impunitas continuum affectum tribuit delinquendi. l. si quis. C. de fur. c. ut clericorum. de uita & ho. cle.

Inconſtantia permittitur. ff. de ac. emp. l. ſi ſterilis. §. qui domum. in gl. contra ff. de procu. in cauſæ. in prin. & ibi gl.

Intellectus noſter plerunque eſt tanquã oculus noctuæ ad lucem diei. ij. Metha. refert Ang. in rub. inſt. de iuſt. & iu.

Iudex poteſt prohibere alicui ne propter inimicitias tranſeat per domum meam. Bar. in l. quòd iußit. ff. de re iud.

Iudicandum eſt idem de re mea quam ſum alij reſtituturus quàm de re aliena. l. in bello. §. ſi quis ſeruo. ff. de cap. qui eſt ſing. & ſecundum Hiero. Buti. in l. debitori. C. de pact. eſt tenendus mẽti ad intelligen. l. debitor. ad treb. quæ ita debet intelligi.

Iudicis male iudicantis dolus præponderat culpæ non appellantis. Bart. in l. j. in fi. prin. ff. quòd quiſque iur. Hiero. Buti. in l. cum poſtea quàm. C. de pac.

Iuuenis rixoſus ſi non apparet per quinquennium præſumitur mortuus. Alex. conſi. iiij. in vj. col. in ij. uol. Hiero. bu. in l. licet. C. de pac. Bar. in trac. de teſte.

Immemor ſalutis æternæ nemo præſumitur. l. ſi. C. repet.

Ius in re & ad rem quid ſint text. in l. ſciendum. §. cum fundus. ff. qui ſatiſd. cog.

Iure ſuo renuntiare præſumitur qui iuri ſuo contrarium facit c. gratum. de offi. deleg. de teſt. cum ueniſſet de app. ſolicitudinem. de his quæ fi. à ma. par. cap. c. ex ore. de ui. & bone. cle. c. ult. C. de iu. do. imp. l. ij & ff. de mino. l. ſi filius. ff. de inof. teſ. ſi exhæredatus. & l. ſi proponas. §. j. & lxiij. diſt. cum Adrianus.

Impeditus non dicitur is qui de facili impedimentum remouere poteſt Bal. in l. ſed & ſi per prætorem. §. j. uer. ſed nec ad nos. ff. ex qui. cau. ma. & idem Bal. in l. quibus diebus. in prin. de condi. & demon. per text. in l. qui poteſt facere ff. de reg. iur. & eſt tex. ubi no. Abb. in c. fi. de elec.

Iudici non est obediendum si euidenter iniquum est mandatum ipsius siue contra ius.xxiij.q.j. qui culpatur. & xj. q.iij.non semper.& ij.c seq.& l.dist.si quis præpostera.

Imperator proprie dicitur Imperator post triplicem coronam susceptam,scilicet ferream in Alemania coronam argenteam in Mediolano,& auream,de quibus per glos in cle.de iureiur.ante autem coronationem uocatur Rex:ut c.uenerabilem.extra de elec.

Iudex ratione amicitiæ potest remittere pœnam.c.nisi.de of. leg.l.dist.clerico.& xxxv.q.ix.uenia licet precio nõ possit eam remittere.extra.de simo.nemo.& j.q.j.nullus.

In generali permißione ea non ueniunt quæ specialiter quis non concederet.ff.de pecu.qui peculij.

Iudex non dicitur nisi sit iustus,& cum iustitia iudicet.c.ius generale.j.dist.

Iurare coguntur presbyteri in sex casibus quos enumerat gl. in c.quoties.in fin.j.q.vij.hoc uidelicet modo: ut sit recta fides,ut obediat,ut bona fama,ne uerum pereat:ne res sacra:uel data damna.xxviij.dist.de Syracusanæ.

Ignorantia excusat delictum Bal.in c.à nobis.de excep.Bart. in l.fi.ff.si quis test.lib.

Iudex secularis cognoscere potest ubi in facto est dubium an quis sit excommunicatus.Domi.in c.fi.in fi.de foro compe.in.vj.

Iudex tenetur sequi opinionem suam non uoluntatem.gl.j.in fi.in c.iudicet.iij.q.vj.facit l.j.§.j.ff.ad turpil.ibi:non secundum uoluntatem iudicis: sed secundum authoritatem legum feratur sententia.

Iuramentum de restituendo potest largo modo dici cautio pignoratitia.gl.in uerbo pignoribus.in c.episcopus in synodo.xxxv.q.j.

In incertis non in certis locus est coniecturis l. continuus. §. stipulatus. in fi. iuncta gl. in uerbo nullius. ff. de uer. ob.

Iudex est comparandus medico qui ex tactu uuta præcedenti, & urina iudicat de infirmitate, & ita non semper habet liquidam causam infirmitatis sed aliquando præsumptiuam. Bal. in rub. de proba. C. col. ij.

Intellectus ex quo resultare potest inhumanitas est fugiendus, & prorsus explodendus. l furti. §. pactum. ff. de his qui not. infa.

Imperator legitimando remouet nubeculã quæ dicebatur spurietas. ita no. dicit in l. manumissiones in ij. oppo. ff. de iust. & iu. Bal. & dicit etiam idem. Bal. in l. si te parens. C. de suis & leg. quod esse spurium est quoddam uelamen quo quis impeditur succedere, ut filius, & illud uelamen legitimatione submouetur, per tex. in l. imperialis. C. de nup. ubi omni macula, per quem tex. dicit ibi. Bal. quòd per legitimitatem tollitur omnis infamia spuritatis, ita quòd amplius spurius dici non debet aut nuncupari.

Idem est iuris de toto quo ad totum: sicut de parte quo ad partem. l. quæ de tota. ff. de rei uen. cum simi.

Iudæus est persona odiosa & infamis. c. cum nimis. extra de Iudæis. c. nulla. liij. dist. c. constituit. xvij. q. iij.

Introductum ad compendium non debet ad dispendium pertrahi. c. quod nonnullis. extra de priuileg. & c. fin. eo. tit. quod ob gratiam. de reg. iur. in vj.

Iudex ex officio repellere debet testes indignos. Abb. in cã L. & A. de sen. & re iud. gl. j. in c. quærendum. ij. q. vij.

Iura canonica semper præualent legibus in causa matrimoniali etiam in terris imperii. tex. est. & ibi notant. Arch. & Do. in §. hic colligitur in fi. j. q. iij.

Idem operatur oppositum in opposito quod propositum in propo

propoſito.l.fi.in prin.ff.de leg.iij.l.is qui contra.ff.de uul ga.& pupil.ſubſti.

L

LEx eſt donum dei.l.iij.ff.de legibus.

Lex non debet fieri propter bonas fœminas.quia raræ ſunt:ſed propter malas:quia multæ ſunt:ut in auth.ut ſine prohi.ma.& cre §.quia uerò.col.v. Nã ex his quæ forte aliquo caſu accidere iura nõ cõſtituũtur.l.ex his.ff.de legi.

Leges ſunt ſacratiſſimæ, & ab omnibus ſciri debent.l.leges ſacratiſſimæ.C.de legib.

Leges dant formam futuris negociis l.leges.C.de legi.

Libertus tenetur præſtare reuerentiam patrono ſuo.l.j.C. de obſequiis.

Licet unicuique ſanguinem ſuum redimere.l.fi.ff.de recepta toribus.

Ludus tabularum eſt prohibitus.in auth.de ſan.epi.§.interdicimus.colla.x.

Ludus ſcachorum eſt permiſſus:quia conſiſtit in ingenio naturali.No.in auth.interdicimus.C.de epi.& cle.

Legitimum tempus eſt triennium.l.properandum.C.de iud.

Leges non permittunt aliquem in paupertate uiuere nec in anxietate mori.in auth.de hær.& fal.in fi.col.j.

Licet præfationibus uti.ff.fi cer.pe.l.j.

Legibus expreſſum eſt illicitæ rei iuſiurandum non oportere ſeruari:in auth.quod eis.C.de nup.

Libellus eſt breuis ſcriptura narrationem actoris in ſe continens.ut C.de appel.l.ampliorem.§.litigatores &c.

Libellorum dictatores non debent uti uerboſis aſcriptionibus.l.ampliorem.§.in refutatoriis.C.de appel.

Legem ſuperiorum tollere nemo poteſt.ff.de arbi.l.nam magiſtratus.

Legatarius non potest esse testis in causa testamenti. ff. de testa. l. qui testamentorum. inst. e. §. pe. Cõtra quia nemo testis in sua causa. & c. ff. de testa. l. nullus. C. eo. l. omnibus.

Libertas omnibus fauorabilior est. ff. de reg iur. l. libertas.

Libertas est res inæstimabilis. ff. de re. iur. l. libertas.

Libertas est naturalis facultas eius, quod cuique facere libet nisi ui aut iure prohibetur fieri. inst. de iur perso. §. j.

Leges ab omnibus debent obseruari. l. iij. C. de lega.

Leges egent armis. ff. de rei uen. l. qui restituere.

Lex est commune præceptum uirorum prudentum consultũ delictorum quæ sponte uel ignorantia contrahuntur cohertio communis reipu sponsio. ff. de legi. l. j.

Legis uirtus est iperare, uetare, permittere: punire. ff. e. l. leg.

Lex est quod populo Ro. senatorio magistratu interrogante consule constituebat: inst. de iur. nat. §. lex est.

Lex debet esse de bono, & de difficili uicẽ. l. labeo. ff. ad carb.

Lex est sanctio facta, iubens honesta, prohibens contraria. l. nam & Demosthenes. ff. de leg. cum ibi no.

Libertini sunt qui ex iusta seruitute manumissi sunt. inst. de liber. in prin. & ff. de sta. homi.

Legitime factũ nullã pœnã meretur. C. ad leg. Iul. de adul. l. Gracchus. & C. de admi. tut. l. sancimus. & ff. de reg. iu. l. nemo damnũ. Sed contra. C. de secun. nup. l. j. & in authl. quotiens. & ne tu. uel cu. l. j. & C. rẽ alienã gerentibus. l. j.

Longum tempus dicitur decennium. ff. de usur. l. cũ de in rem. in gl. super uerbo longè. & C. de præscrip. lon. temp. x. uel xx. ann. in rub.

Latrones possunt quæstionari die feriato forte die Paschæ: & possunt condemnari. l. prouinciarum. C. de feriis. Contra l. iij. C. de episcop. aud. ubi dicitur: omnia uincula dissoluuntur dic Paschæ.

Liberum

Liberum corpus non recipit æstimationem. l.j. §.sed cum liber.& l.fina.in fi.ff.de his qui deie. uel effu.& ff.si quapau.feci.dicatur.l.ex hac sic.ff.de rerum diui. §. sacra.& §.fina.

Libertas semel competens non potest retractari: insti.de eo cui li.cau.§.hi autem quos.in fi.

Longe commodius est posidere quàm petere:insti.de interdi. §.commode autem.

Lapis dicitur quasi lædens pedem. Not.glos. insti.de condi.in princi.

Longa dilatio non debet esse damnosa.l.ij.§.omnes autem.insti.de iudi.

Leo est fortißimus bestiarum. Not.glos. in auth.de nupt.§.ij. colla.iij.

Largius expendit qui sperat sibi aliqua euenire. ff.de pe.hæ. l.sed & si.

Legum correctio est euitanda.C.de appel.l.precibus.in fi.

Legatum est donatio quædam in testamento relicta.l.legatum.ff.de leg.ij.

Licet mihi aliquis fraudem faciat non propter hoc alijs facere debeo.l.si pater eius.C de nouationibus.

Libertas præferenda est commodo pecuniario insti.de eo qui liber.cau.bo.adijciuntur.§.hi autem quos.in fi.

Lex est quotidiana ergo utilis.l.certe.§.fi.ff.de preca.& materia quotidiana est melius & subtilius examinanda. Bar. in l.j.in prin.ff.de suspe.tuto.

Lex obscura nobis insidiatur gl.in l.j.ibi legem insidiantem C.de no.co.compo.& nihil tam proprium legi quàm claritas.ut in auth.de testa.imperfe.§.j.

Lex non facit quòd ea quæ sunt non sint:sed fingere bene potest.l.ij.ff.de usu ea.re.quæ usu consu.

Labor & pecunia diuisionē recipiunt. l. scio. §. j. ff. de annuls.

Legibus & non exemplis iudicandum est. l. nemo. C. de sen. & inter. om. iud. contra de. c. afferte. de præsump. cum uulg. solu. illud procedit quando exempla non sunt à principe approbata ut in contrarijs.

Leges debent intelligi secundum subiectam materiam. l. quòd si quinto anno. ff. commo.

Lex quæ facit uim in uerbis est in l. si quis Sempronium. §. fi. de hæ. instī. & tex. in c. solitæ. de ma. & obe.

Leges nobilißimos aperiūt thesauros. §. nos uero in probe. ff.

Leges dicuntur emanasse diuino quodam motu & subtiliß. mo animo. l. fi. C. de præscrip. lon. tempo.

Leges ut conderent Deus de cœlo constituit imperatores. §. quia igitur in auth. de fi. inst. col. vj. c. quo iure. vij. dis. c. ij. xvj. q. iij. Feli. in probe. decreti humanum in prin. Idem in c. ecclesia in is. & seq. col. de consti. Abb. in c. super. Spe. in pe. col. ne cle. uel mo. Bal. in consi. scismatis. in j. col.

Leges debent introducere quod sit utile animæ & auditui & corpori. §. cunque hoc. ubi no. Ang. in probe. insti.

Lex aliquando fit de non dubio propter rudes. c. j. de no for. fide. l. quæro. ff. de nat. resti.

Legi locus non est ubi hæreditas soluendo non est. l. si quis solidum. de hære. insti.

Leges diuinitus per ora principum fuerunt promulgatæ. l. ſ. uersi ideo quod ènim. C. de præscr. lon. temp. & in auth. de fi. instru. §. quia igitur. in prin. col. vj. vij. dist. quo iure & clarius xvj. q. iij. nemo.

Labor nō debet esse sine mercede. c. ibi adunati. vij. q. j. & xj. q. iij. charitatem. & in auth. de iudic. §. ne autem. colla. vj. ubi dicitur quòd labor non debet esse sine fructu.

Legitimatus dicitur filius abusiuus: Bal. in l. Paulus. ff. de ſta. homi.

homi.

Lucrari dicitur qui rem ex arbitrio agit: licet dispẽdiose glo. fi. in l. cum seruus. ff. de condi. causa data cau. non sequuta.

Loca nõ sanctificãt homines. c. nõ loca. et c. fi. xl. di. & nõ satis est Hierosolymis fuisse: sed Hierosolymis bene uixisse. c. gloria episcopi. xij. q. ij. & non sufficit studuisse nisi bene, ut est glo. in l. unicuique. C. de proxi. sacro scri. lib. xij.

Lachrymæ debent esse arma clericorum. c. conuenior. xxiij. q. vi. j.

Lata culpa est ignorare. ff. de uerb. sig. l. latæ culpæ. & l. leges sacratißimæ. C. de legi.

M

MEdium est eligẽdum. in auth. de consul. circa prin. col. iij. unde dicitur mediũ tenuere beati & facit ad hoc. ff. de offi. procon l solent. §. j. insti. de re. di. §. cum ex aliena materia.

Mos maiorum est seruandus. l. more maiorum. ff. de iurisd. om. iud. & C. de testa. l. testamento omnia iuncta. l. maximum uitium. C. de lib. præte. & exhæ.

Minime sunt mutanda quæ interpretationem semper habuerunt certam. l. minime. ff. de leg.

Manumißio libertatis est datio. ff. de iusti. & iure. l. manumißiones.

Minor xiij. annis nõ potest esse iudex. l. quidam consulebant. ff. de re iudi.

Mutus surdus absens non possunt stipulari l. j. ff. de uerb. obli.

Melior est conditio poßidentis C. de rei uend. l fi. insti. de interdic. §. commode. & ff. de uer. sig. l. si seruum.

Momentanea possessio dicitur quæ parũ potest durare penes poßidentem: quia statim potest agi contra ipsum iudicio possessorio. ff. de acqui. pos. l. non uidetur.

Multum

Multum facit oculorum inſpectio. l. ſatiſque. in fi. ff. de in iu uo. & ff de acq. poſ. l. quod. §. ſi uenditorem.

Mulier eſt auara. Nam facilius ſe obligat quàm alicui donet. l. ſed ſi ego in fi. ff. ad ſe. con. uel. ibidem not glo. quòd ge nus mulierum eſt auariſsimum in donando. C. de donat. ante nupt. l. ſi à ſponſo. ff. de donat. inter uir. & uxor. l ſi ſtipulata. in fi.

Mulier eſt ſagacior. l. ij. § fœminas. C. de his qui ue. eta. im pe. & ibi no. glo. quòd mala herba cito creſcit.

Mulieres ſunt loquaces. ff. de poſtu l. j. § ſexum.

Mulieres ſunt falſæ fragiles & corruptibiles. ff. de teſta. l. qui teſtamento. §. mulier. inſti. de teſta. §. teſtis.

Mulier minus audet quàm maſculus. C. ad leg. Iul. maieſt. l. ſi. §. ad filias.

Mulieres non poſſunt accuſare niſi res ad eas pertineat. l. ſe qui. C. qui accu. poſ.

Mulieres non poſſunt poſtulare. l. j. §. ſexum. ff. de poſtula.

Mulier nõ poteſt eſſe procurator. ff. de procu. l. neq; fœmina.

Mulieres non poſſunt pro alio interuenire. l. j. ff. ad ſe. con. uel. niſi in ſex caſibus poſitis. in l. j. in glo. ff. eo. tit.

Mulieres ſunt remotæ ab omnibus officijs publicis uel ciuili bus. ff. de re. iu. lib. ij.

Mulier nõ poteſt eſſe iudex. l. cũ prætor. § nõ autẽ. ff. de ind.

Mulier non poteſt eſſe teſtis in teſtamento. ff. de teſta. l. in te ſtamento. §. mulier.

Mulier debet præſtare operas & ad illud officium deputatur ff. de oper. lib. l. ſicut.

Mulier in poteſtate ſua liberos non habet: inſtit. de adoptio. §. fœminæ.

Mulier nullam diſcretionem habet. ff. de iu. l. cum prætor. §. non autem.

Malitijs

Malitijs hominum obuiandum eſt. ff. de rei uend. l. in fun. alie. §. penult. uide omnino ornatum ad iſtã regulam per Hyp. ſingul. ſuo. cxxvij.

Morte extinguitur crimen. l. j. C. ſi re uel accuſa. mor. fu.

Minores xxv. annis hæredes ſcripti non tenentur uindicare mortem teſtatoris ſi teſtator ab aliquibus interfectus fuerit. l. minoribus. C. de his qui. ut indi. ſecus ſi maiores eſſent. xxv. an. quia tenerentur uindicare mortem teſtatoris: ut in ea. l. minoribus. §. quòd ſi maiorum. & ſi unus illorum qui interfecerunt teſtatorem fuerit accuſatus & appellet: tunc maiores hæredes ſcripti tenentur defendere appellationem.

Maritus committit lenocinium duobus modis. Primo quando uxorem ſuam uendit. C. de condi. ob tur. cau. l. mercalem. Secundo modo quando maritus uxorem condemnatam de adulterio habet: uel ſciẽs eam adulteram retinet. ff. ad leg. Iul. l. ij. §. j. & l. mariti. C. eod. tit. l. ij.

Maior xiiij. an. poteſt facere teſtamẽtum. ff. de teſt. l. qua ætate. & inſti. qui. cau. ma. non licet. §. cum ergo certus modus conſtitutus.

Mulier grauida excuſatur ſi non uenit ad iudiciũ licet nõ ſit ualetudine impedita. l. ij. §. ſi non propter. ff. ſi quis cau.

Meretrix non eſt infamis: no. glo. ff. ſi quis à parentibus fuerit ma. l. panconius. quod intellige in infamia facti eſſe uerum: ſecus in infa. iuris: ut ibi nota.

Mutus, ſurdus, furioſus, impubes non poteſt eſſe iudex. ff. de iudi. l. cum prætor. §. non autem.

Mulieres non debent conueniri ob culpam maritorum. l. ij. C. ne uxor pro ma.

Melius eſt nocentem dimittere quàm innocentem puniri. ff. de po. l. abſentem.

Melius

Melius est pauca cautè agere quàm multis interesse periculosè: in auth. de tabellio. circa medium. col. iiij.

Monachi licet dicantur oues: tamen quandoque dicuntur lupi rapaces. No glo. in epistola inter claras & illa parte reddentes. uersꝰ omnes uero sacerdotes super uerbo archimãdritæ. C. de sum. tri. & fi. cat.

Melius est pignori incumbere quàm in personam agere. inst. de fur. § furti autem.

Melius est intacta iura seruare quàm post causam uulneratã remedium quærere. C. in qui. cau. in integ. restit. l. fi. & C. quãdo unicuiq; licet si in l. j. glo. in c. suscepimus. de homi. Maria. in c. sententiam. q. xxiij. in fi. ne cle. uel mo.

Melius est delinquere in faciẽdo quàm in omittendo. l. Iul. §. j. ff. de act. emp. & l. si sterilis. §. cum per uenditorem. eo. tit.

Mulier damnauit & saluauit: in auth. ut li. ma. & à glo. fi.

Malum est peccare: diabolicũ perseuerare. Not. glo. C. quomodo & quando iudex sen. fer. de. l. consentaneum.

Medium tenuere beati: in auth. de consul. in prin. col. iiij. ff. de offi. proconsul. l. solent. § fi. & insti de re. di. § cum ex diuina. & insti. ex qui. cau. ma. non licet. § pen. glo. in l. j. uersꝰ. Labeo. ff. de aqua plu. ar.

Malum exemplum debet reprobari. l. obseruandum. ff. de iudi. & ff. ad se. con. ma. l. j.

Multa impediunt contrahenda quæ non impediunt iam contracta. ff. de his qui sunt sui uel alie. iu. l. iiij. §. patre furioso. adde tex. in l. j. ff. de ferijs. contra de. l. non dubium. C. de legi. & c. uides. x. distꝰ.

Mala herba cito creſcit. no. glo. C. de his qui ue. æta. imp. l. j.

Manifesta probatione nõ indigent. l. si uero. § j. ff. qui satisdare cog. & ff. de act. empt. l. exempto. in fi. primi respõnsi. & ff. de do. præleg. in fi. & C. de accuſ. l. ea quidem.

Mulier

Mulier non poteſt eſſe teſtis in teſtamento.ff.qui teſta.fa.poſ. l.qui teſtamentum.

Materfa.dicitur quæ eſt notæ authoritatis & honeſte uiuit in domo ſua.ff.de lib.exhi.l.iij.§.fin. & ff.de his qui ſunt ſui aut & c.l.nam ciuium.

Minor xiiij.an.non poteſt teſtari.l.qua ætate.ff.de his qui teſta.face.poſ.

Melior conditio domini per ſeruos fieri poteſt non deterior ff.de re iud.l.melior.

Melius eſt habere actionẽ quàm rem.ff.de reg.iu. l.minus eſt.

Matrimonium eſt uiri & mulieris coniunctio individuã uitæ conſuetudinẽ retinens:inſti.de pa.po.§.j.

Mulier quæ mortem filij uult perſequi prius debet probare ſe matrem.l.non ignorat.C.qui accu.non poſ.

Maior caſtitas requiritur in muliere quàm in uiro. C.ad ſen. orfi.l.ſi qua illuſtris.in auth.quomodo oportet epiſcop.& cle.& c.§.oportet.col.j.

Mors omnia ſoluit.in auth.de nup.§.deinceps.col.iij.

Miles nõ poteſt aliquẽ accuſare niſi ſuam uel ſuorũ iniuriam proſequatur.l.non prohibetur.C.qui accu.non poſ.

Miles non poteſt eſſe procurator.l.militem.C.de procur.

Miles magis ſcire debet arma quàm leges.l.ſancimus.§.ex omnibus.C.de iur.delib.

Melius poteſt quis uidere alienũ errorem quàm ſuũ:ut patet in ludo deſcachis nam melius uidet qui ibi aßiſtit quàm luſor.no.glo.l.error.in fi.glo.C.de iur.& fac.igno.

Mandatum contra bonos mores non eſt obligatorium inſtit. man.§.illud quoque.

Mandatum re integra ſola reuocatione finiri poteſt inſtit. man.§.recte quoque.

Mandatũ debet eſſe gratuitum:inſti.eo.§.fi.& l.j.§.mandatum.

tum ff.eod.

Milites non possunt esse aduocati:insti.de except. §. pen.quia debent intendere uel uacare circa arma. C.de iu.delibe. san.circa princ.

Mulier transiens ad secunda uota tria optima negligit:Deū defuncti memoriā & filiorum charitatē:in auth. de nupt. §.nos autem iuramus.col.iij.

Minus tribuit qui nihil tribuit. No.insti. quòd cum eo qui.§. cum duas. & ff. de tribu. l.illud. §. si cuius dolo. & ar.de uerb.sig.l.minus.& l.uerbum amplius.

Minus peccat qui illicita docet quā qui adiscit.l.ij.C.de hæret.

Mandatum suscipere liberum est:susceptum autem consumandum est:insti.manda.§.pe.

Milites dicuntur defensores nostri domini l.ab hostibus.C.de postli.reuer.& redem.ab hosti.

Miles autem appellatur à militia.id est,duritia:quam pro nobis sustinent.l.ff.de testa.mi.§.ult.

Mala electio est in culpa:l.item uidēdum.ff.de pe.hære. & ff. de neg.gest.l.nam & seruus.§.fi.

Metus est inconstantis uel futuri periculi causa:mentis trepidatio.l.j.§.metus.ff.quòd met.cau.

Multa priuilegia dantur aduocatis. l. sancimus.C.de aduoca. diuer.iudi.

Morte nihil certius est:nil uero incertus est eius hora. l.j.ff. de condi.& demonst.

Modus ita exceditur in eo quod est amplius sicut in eo quod est minus. c. custos. de officio custodis.lj.dist.qui in aliquo xlv.di.disciplina.xlj.di.quisquis. & ff.de pe.respiciēdum. C.de cu.& ex.re.si quis.in fi.& de uita & honest.cleri.c. clericus.& sic media uia tenenda est.unde uersus:cum media semper gaudebam ludere forma.

Maior

Maior enim mediis gratia rebus ineſt. & illud: inter utrunq; uola. medio tutiſſimus ibis: & medium tenuere beati.

Melius eſt pauca idonee effundere quã multis inutilibus corda hominum prægrauare l. tanta. C de uete. iur. enu.

Melior conditio noſtra per ſeruos fieri poteſt, deterior fieri non poteſt. l ſeruus. C. de pac. l. melior. ff. de re. iur.

Maturius mihi ſcribas rogo text. in l. miles. §. quidam. ff. de adult.

Manus ſtrictio ſignificat unionem, & ſignum pacis. c. fundamenta. ubi gl. de elec. lib. vj.

Mora ſua cuiuslibet eſt nociua regula iur. lib. vj.

Mutare conſilium quis non poteſt in alterius detrimentum. eo. tit. & lib.

Melius eſt non ſoluere quàm ſolutum repetere. l. iij. ff. de compenſatio.

Mulier incontinens eſt dedecus totius agnationis. tex. eſt in l. j. C. de ſenat. conſul. Clau. tol.

Mulier dum meretrix non eſt inhoneſtum facit. ſi quid inhoneſti faciat: ſed quando meretrix eſt honeſtum facit: quia ea quæ meretricis ſunt facit. l. iij. §. ſed quod meretrici. ff. de condi. ob tur. cauſ.

Mulier in quinquageſimo anno perdit fœcunditatem. l. ſi ſterilis. §. j. ff. de ac. emp. contra de l. ſi maior. C. de legi. hære. uide Soci. conſi. cxxvj. in prin. col. iij. lib.

Mater multum amat filium. l. j. ff. de car. edic.

Mixtum ſub ſimplici continetur. l. ij. in prin. ff. de uer. ob. contra de l. ſi ita quis. ff. de lib & poſthu.

Mandatum habens ad petendũ pecuniã uidetur habere mandatum ad ſolutionem recipiendam. l quòd ſeruus. & l. ſi ſeruus. ff. de ſolut. Iaſ. poſt Alexan. in l. filius in ij. colum. C. de pactis.

Magister nobilior sit per scholarem, pater per filium, & præses per subiectos: in auth. const. quæ de dig. § generaliter. ubi glo. in uerb. nobiliores, & honor est magistro habere optimos scholares. in gl. probe. ff. § accipite.

Meretrix dicitur illa quæ duos tantum admisit causa questus. l. palam ff. de rit. nup. do. Abb. in c. cum decorem circa fi. de ui. & ho. cle.

Meretrix mater filiam meretricem exhæredare non potest. l. in arenam. ubi Bar. C. de inof. test.

Mutari dicitur testamentum ubicunque aliquid additur. tex. in l. idem est. ff. de testa. milit. arg. contra de l. hæredes. ff. testamen.

Multitudo onerosa nil habet honesti c. cū sit. de æta. & qual. in auth. de rese. § j. col. ij. contra de c. extra conscientiam. lxiiij. di. & c. prudentia. de of. delc. & l. fi. C. de fideicō. ubi no. per ampliores homines perfecta ueritas reuelatur.

Melius est partem habere quam toto priuari inst. ad leg. Falci. § ex diuerso.

Mens retenta nihil operatur. l. si repetendi. C. de condi. ob. l. si maiores. C. de transac.

Merū dicitur ab omni alia re separatū. l. qui. res. § in rome. & ibi glo. ff. de sol. l. sic. ubi Moder. post Ang. de leg. j. glas § j. in uer. a mero. de diui. stip. inst. per Iaſ in l. stipulationum aliæ in prin. per illum tex. ff. de uer. ob. Adde Paul. de Cast. in l. imperium. ff. de iur. om. iud.

Matrimonium contrahens supponit se fortunæ sicut nauis. gl. j. in c. nos nouimus. xv. q. ij.

Malos mores infirmitas animi non excusat. l. j. C. si aduer. delict.

Mitius agitur cum lege quàm cum eius ministro. l. & si post tres. ff. si quis cau. & l. Celsus. ff. de arbi. contra de. l. si sumus.

mina.ff.de arb.& l.si tamen.§.pe.de compens.de l.si liber tus.ff.de iurepa.ubi alienatio facta in fraudem hominis te net pro resolutione uide.d. Car.in cle.constitutionē.§.in= super.in j.q.de elec.per Ias.in §.item si quis in fraudem.in 9.col.de act.inst.& Decius format etiam contrarium in l.imaginaria.ff.de reg.iur.

Mala simpliciter sunt magis detestanda quā mala secundum quid.ff.de contrahen.emp.l.quod sæpe.§.uenent mali.

Mandatū intelligitur secundū q. dominus cōsuenit mādare l. Titianus.ff.quod cum eo.Bal.in rub.de procu.in iij.col.

Monachus antiquitus habebat proprium.gl.per tex.ibi in l. si quis presbyter.C.de epis.& cler.

Mille hominum species,& rerum discolor suus,uelle suū cui= que est nec uoto uiuitur uno: Persius est.gl.in l.barbarius. ff.de offi.preto.gl.fi.

Mores boni potius & prius attendi debent quàm diuitiæ,& dignitates quæ non sunt ita sufficiētes:ut in l scire.§.cum reliquis.ff.de tut.& cur.dat.ab his.

Mores posteriores derogant prioribus. Bal.in l.si filia.ff.de inof.testa.

Mors est casus fortuitus.l.licet.C.de pac.l.interdum.ff.de iu= di.l.ij.§.si eo tempore.ff.de admi.re.ad ciui.pert.

Magis expresse credendum est testibus deponentibus, & af= firmantibus quàm illis qui non expresse affirmant.iuxta notata in l.testium.C.de testi.cum simi.

Magis credendum est testi deponenti de uisu quàm deponen= ti de auditu.ar eorum quæ not in l.testium.C.de testi.& in cōcum causam.el primo.extra de testi.cum simi.

Melius est esse populare unius nobilis ciuitatis quā nobilē es= se mediocris ciuitatis.ita Bur.in l.j.C.de Alex.prima.lib. xj.per illum tex.& illud dictum Bar.in d.l.j.extollit Lud.

Ro.in repe.l.ſi uero.§.de uiro.in xiiij fallen.ff.ſol.mat.

Multa promittũtur cauſa neceſſitatis quæ alias non promitterentur.c.ſi quis propter.de fur.cum multis ſimi.ut per Iaſ.in l.j.in xx col.ff.de offi.eius cui man.eſt iuriſ.

Mulierum genus auariſſimum eſt in donando.l.ſi á ſponſo.C. de dona.ante nup.& ff.de dona.inter ui.& uxo.l.ſi ſtipulata.in fin.

Mendacium nemini nocens non eſt punibile.ita Bal.in l.ſi.per illum tex.ff.quòd cum fal.tuto.quia ut inquit Sal.in auth. contra qui propriam.col.iij.in prin.C.de non nu.pec.mendacium,quod alteri non nocet cenſetur negatorium.

Magiſter debet eſſe humilis & benignus auditoribus,& humiliter docere non cum auſteritate, & potentia.ut xlvj. diſt.habet hic.l.obſeruandum.ff.de offi.præſi.& l.illicita. §.ne potentiores.cum no.eo.ti.& nimia ſæuitia præceptoris culpæ comparatur.ff ad leg. Aquil.præceptoris.

Magis quis eſt laudandus in eo quod acquirit ex ſua uirtute & induſtria,quàm in eo quod naturaliter, & ex ſucceſſione ſibi peruenit in quo non oportet nos laudari neque uituperari.gl no.eſt in l.expreßißet.ff.de capti.

Maius per pœnitentiam emendatus ulterius malus non dicitur.l.quòd ita.ff.de edil.edic.& c.teſtimonio.de teſtib.& no.per Io.An.in c.ſemel malus.de reg. iur.lib.vj.quaſi dicatur nouus homo renouatus.l.diſt.c.ferrum.

Miſericordia eſt rigori anteponenda:ut extra de ſortile.c.j. C.de iud.placuit.& præceptum miſericordiæ omnibus eſt commune.ut lxxxvj.diſt.non ſatis.Et ſententia quæ miſericordiam uetat fugienda eſt ut l.diſt.ponderet.in fi.

Monachus qui non habet curam animarum non poteſt dare pœnitentiam alicui parochiano etiam cum licentia proprii ſacerdotis:hoc enim pendet ex cura animarũ. Et ideo nulli

nulli ſacerdoti hoc licet ſine licentia proprii. Epiſcopi.ita Arch.in c.j.prope prin.xvi.q.j.

Mulieres bonæ philoſophis hodiernis poſſunt comparari qui rari ſunt.ut l.ſed & reprobari.ff.de excu.tut.

Magnificus dicitur Rex & magnificentia, Epithetõ eſt regi conueniens tex.eſt & ibi Abb.in c.nouit.de of.leg & Io. An.in c.grandi.de ſup.neg.præla.in vj. Venetiis autẽ omnes dicuntur magnifici quaſi omnes ſint magna facientes.

Magis dignum trahit ad ſe minus dignum. c. quod in dubiis. de conſe.eccl.uel alta.

Merces felicitatis non acquiritur niſi per laborem uirtutis. c.ieiunium circa prin.de conſe.diſt.v.

N

Nobis inuitis res noſtras alius detinere non debet.ff ſo. mat.l.ſi filiusfa.§.maritum.in fi.

Nemo uidetur dominus membrorum ſuorum.l.liber homo.ff. ad leg. Aquil.

Nobilior præſumptio in iure eſt accipienda. l.merito.ff.pro ſoc.l.quintus.ff.de do.inter ui.& uxo.ff.de re.iur.l.ſemper in dubiis.contra.ff.de le.ij.l.unum ex familia.§.fi.

Nemo poteſt eſſe iudex in cauſa.l.qui iuriſdictioni.ff.de iur. om.iud.& C.ne quis in ſua cauſa iudicet per totum.

Nemo poteſt eſſe in ſua cauſa.l.nullus.ff.de teſti.& C.e.l.om nibus. Nuptias non cõcubitus:ſed conſenſus facit.ff.de cõ di.& demon.l.cui fuerit.& ff.de re.iur.l.nuptias.

Nemo de domo ſua inuitus extrahi debet.ff de reg.iur.l.ne mo concor.ff.de in ius uocan.l.plerique.intellige in ciuili bus ſecus in criminalibus,& hic tenet gloſ.per tex in au then.ut nulli iud.§.quoniam. Nam domus tutiſſimũ cui que refugium atque tabernaculum eſt, & receptaculum. ff.de in ius uoc.l.plerique.

Nemo rẽ ſuam emere poteſt ſiue ſciat eſſe ſuam ſiue ignoret l.ſuæ rei.ff. de contrahen.emp.ſed ſi ignorans emit,poterit repetere quod ſoluit,quia nulla fuit obligatio.

Neceſſitas non habet legẽ.l.unica.ff.de offi.conſu.& ff.de execu.tu.l non ſolum.§.fi.ff.de offi. proconſ.l.aliquando cum multis aliis.c.ſicut non alij. de conſe.diſt. j.

Neceſſitas officij aliquid excuſat.l.quartum.ff.de in ius uoc. ff.de his quib.ut indi.l.tutorem.

Nemo inuitus agere uel accuſare cogitur.C.ut nemo inuitus. & c.in rubro & nigro.

Nemo ex alterius contractu obligatur.l.pen.in fi.C.ne uxor pro ma.uel econtra.

Nemo ex conſilio obligatur.ff.de pœ.l.j.§.ſi uero ſuaſerit & ff.man.l.ſi & enim.l.fi.& inſt.e.§.tua gratia interueni.

Non nocet cogitatio niſi ſequatur effectus.l.j. in fin.ff.quod quiſque iur.& ff.de pœ.l.cogitationis pœnam. Contra C. de fur.l ſi quis.& C.de epi.& cle.l.ſi quis non dicam.

Non debet nocere alij quod inter alios actũ eſt.l.nam & poſſea in fi.ff.de iureiur.

Nec maſculus nec fœmina per ſe ſufficiens eſt ad propagationem liberorum faciendam. in auth.de triẽ.& ſemiſ.§.& hæc omnia.in fi colla.iij.

Nemo in neceſſitatibus liberalis extitit.ff.de adi.leg.l.remigatam.in fi.

Non ualet reſponſio quæ lege non probatur.Not.gl.in auth. de trien.& ſemiſ. §. conſideramus. colla. iij ſuper uerbo erubeſcimus.

Non poteſt uideri deſiiſſe habere qui nunquam habuit.l.non poteſt ff.de reg.iur.

Non debet ei ſuccurri qui neceſſitatẽ ſibi imponit.l.ſi fideiuſſor.§.pe.ff.qui ſatiſ.co.& ff.ſi quis cau.l.ij.§.ſi quis tamẽ. & ff.

& ff. qui satisd. cog. l. de die. §. fi. & C. de act. & ob. l. sicut.

Negligentia unius alteri non debet nocere. ff. de euict. l. rem hæreditariam. in fi. ff. de transac. l. iij. ff. ad Sillei. l. fi.

Non debet uia aperiri maleficiis. ff. de carbo. edic. j. §. sed & si quis. ff. de lib. cau. l. ordinata. ff. de litig. l. j. §. si inter.

Nemo ius sibi dicere debet. C. ne quis in sua causa ius sibi di. in rubro & nigro. ff. de iud. l. Iulianus. ff. de iurisd. om. iu. l. qui iuri. & l. si quis in tantũ. C. unde ui. extra. ff. quod met. cau. in fi. & ff. de arb. l. pen.

Non debet discooperiri unum altare ut alterum cooperiatur. c. cum causam. de præben. in antiquis. l. assiduis. C. qui pot. in pig. hab.

Nemo alieno odio debet prægrauari. C. de inof. test. l. si quis. §. j. & C. de pœ. l. sancimus. & est regula iur. in vj. & de fi. c. nobis.

Non licet uariare. l. si cui. ff. de serui. & ff. de aqua quoti. & æsti. l. fin.

Non est nouum ut lex quibusdam specialiter numeratis speciali uerbo subiiciat. l. si seruus seruum. ff. ad leg. Aquil. §. inquit. in fi. & C. de sacrosan. eccl. l. generaliter.

Non uidetur petiisse qui per exceptionem remouetur à petitione. ff. de reg. iur. l. non uidetur.

Nihil est quod lumine clariore refulgeat quàm recta fides in principe. C. de sum. tri. & fi. ca. epistola inter claras. i. prin.

Nihil est tam studiosum in omnibus rebus quàm legũ authoritas. C. de uet. iur. enucl. in princ.

Nomina debent esse consonantia rebus. instit. de dona. §. esi & aliud.

Non sufficit abstinere à malo nisi fiat quòd bonum est: in authen. de no. for. fide. circa medium. col. x. & idem no. glo. ff. de iust. et iu. l. iustitia. §. iuris præcepta super uerbo tri-

buere.& inſt.eo.§ ſuper uerbo ſuum.& in cle.cupientes. §.j.de pœn.& xxxij q.v.c.de forma.

Nemini facit iniuriam qui ſuo iure utitur.ff.de reg.iuris.l. nullus.

Non ſolent quæ ſuperabundant uitiare ſcripturas.ff.de re.iu. l.non ſolent.& l.uſuras.ff.de uſur. contra.ff.de reg.iur.l. actus.& inſt.qui da.tut.poſ.

Non poteſt uideri improbus qui ignorat quantum ſoluere debeat.ff.de regu.iur.l.non poteſt uideri. Concor.l ſi reſi= duum.C.diſtract.pigno.& l.ſi teſtamento.ff.de condi.& demonſtra.

Non eſt indulgendum maliciis hominum. ff. de rei uend.lin fundo alieno.§.penul.

Nemo præſumitur iactare ſuum.ff.de proba.l.cum de indebi= to.§.j.

Non licet accuſato de pari uel minori crimine reaccuſare.C. qui accu.non poſ.l.neganda pendente cum prima actione niſi ſuam uel ſuorum iniuriam proſequatur.

Non uult hæres qui hæreditatem ad alium transferre uoluit ff.de reg.iur.l.non uult.

Non debet actori licere quod pro eo non permittitur.ff.de reg.iur.l.non debet.

Nemo plus iuris ad alium transferre poteſt quàm habet.ff. de reg.iur.l.nemo plus.

Nemo uidetur conſentire qui errat.ff.de re.iur.l.non poteſt.

Nemo alieno nomine agere poteſt.ff de reg.iur.l.nemo.

Nemo poteſt dolo carere ubi imperio magiſtratus non obtem perat.ff de reg.iur.l.nemo poteſt.

Nihil dolo facit qui ſuum recipit.ff.de re.iur.l.nihil.

Nemo ex ſuo delicto meliorem ſuam conditionem facere po= teſt.ff.eo.l.nemo.

Negans

Negans non tenetur probare. l. ij. ff de proba.

Non omne quod licet honestum est. ff. de re. iu. l. non omne.

Non debet alteri per alterum iniqua conditio afferri. ff. eo. l. non debet. C. de transactio. l. transactio.

Nolenti agere non currit præscriptio. C. de inoffi. testamen. l. contra maiores.

Nemo inuitus cogitur suscipere procuratorium. l. inuitus. C. de procura.

Non euadit quis pœnam delicti si mandato alterius fecerit. C. de accu. l. non ideo.

Nemo potest habere duas uxores. l. eũ qui. C. ad l. Iul. de adul.

Non est licitum fideiussori emere rem debitoris pro quo fideiußit. l. fideiussor. C. de distract. pig.

Nihil actum credimus dũ aliquid est superagendum. l. cũ Syllanianum. in fi. C. de his qui. ut indi. uide Io. de pla. per illũ text. in l. cum procurator. C. de metal. & metal. lib. xj.

Nemo compellitur ire ad iudicium die feriato. ff. si quis in ius uo. non ierit. l. ij. in fi. & C. de ferijs. l. omnes.

Nemo debet interrogari de conscientia aliena. C. de accu. l fi.

Non probat hoc esse quod ab hoc contingit abesse. C. de proba. l. neque naturales.

Nulli credi debet se habere mandatum principis nisi ostenderit literas principum. l. unica. C. de manda. prin.

Nemo debet mutare consilium in alterius iniuriam. ff. de re. iu. l. nemo. C. de neg. gest. l. fi.

Non uidetur rem amittere cuius propria non fuit. ff. de re. iu. l. non uidetur. ff. qui mo. usu. amit. l. j. §. sed si ita demum.

Nemini debet abstrahi ius suum: instit. de his qui sunt sui &c. §. fin.

Negligẽtia, cum negligẽtia cõpensatur. ff. de compen. l si ambo. in prin. &c. pœna pœnæ. ff. de re. iur. l. compar. §. fi.

Nemo ex suo dolo debet lucrari. l. non debet. in fi. ff. de dolo malo.

Nemo defensor in aliena re sine satisdatione: instituti. de satisda. §. si uero in personam.

Nemo debet esse negligens in suo officio. ff. de excus. tu. l si duas. § nemine. & ff. de admi. tu. l. cum plures nimium. & ff. de offi. præsi. l. diuus Marcus. in fi.

Negligētia omnia lædit. in auth. de quæsto. §. sed & pigritiæ. col. v j. & C. de colla. l. penul.

Non debēt melioris conditionis esse male agentes quàm bene ff. de noxa. ac. l. non solum. pro hoc glo. circa prin. glo l. j. C. credi. euict. non te.

Nephas uidetur esse nulla præfatione iudici rem exponere. ff. de orig. iuris. l. j.

Nephandum est aduocatos sine aliqua præfatione loqui. l. prædicta. ff. eo.

Non uidetur res reddita, quæ deterior facta redditur. l. iij. §. j. ff. commo.

Non est standū omnino præsumptioni: no glo. in l. res hereditarias. ff. de cri. expi. hære. & C. res inter alios acta l. j.

Noua placent no. in prohemio. ff. §. in secundo autem anno. super uerbo quia noua.

Nihil est quod nequeat actioni subijci quàm uera religio. C. de sum. tri. & fi. ca. epistola inter claras. circa prin.

Nihil debet esse superfluum in legibus: ar. in l. si quando. ff. de le. y. adde tu tex. singulare in l. j. ff. quòd me. cau.

Nemo debet esse nimis credulus. l. fi. in prin. C. de accu. l. j. §. j. de eo per quē factum fuit quominus. l. iij. §. si sic accepi. ff. de in rem uer. uide quæ dixi suprà in uer. Aliquis fo. y.

Nolite inebriari uino. l. omne delictū per uinum. ff. de re mi.

Nolite iudicare & non iudicabimini: & illud, qua mensura

mensi

menſi fueritis remetietur uobis. no.glo.l.rem non nouam. §.eod.C.de iudi.ſuper uerbo iudicabuntur.

Nihil tam naturale quàm unumquodque diſſolui eo genere quo ligatum eſt.ff.de reg.iur.l.nihil. & ff. quando lib.ab emptio.diſce.l.j.

Nota reddendo ſingula ſingulis.inſti.de duo.reis.§.pe.

Non imputatur ei aliquid ſi nõ facit quod ſi facere uellet non poſſet:no.glo.in l.cum quidã.§.ſi pupillo. ff.de uſur. & l. pecuniæ in fi. eo.tit & ff.de arbi.in fi.C.de anna.exce.l.j. in fi.ff.ad leg.Iul.de adult.l.ſi maritus.in prin.

Nomina & uerba trãſpoſita idẽ ſignificãt.l.præpoſteri.C.de teſta.& l.cum poteſt.§.fidei tuæ committo.ff.de leg.ij.

Nil refert quid ex æquipollẽtibus fiat.C.de inſti.& ſubſti.l.ſi modo. & C.de dona.quæ ſub modo.l.fin.Contra de.l.cum pater.§.hæreditatem.ff.de lega.j. uide limitationem per Corſe.in reperto.in uerſi.formæ ad unguem.

Non minor eſt uirtus quàm quærere parta tueri.Not.gloſ.C: de no.co.confir.ſuper uerbo poſita.

Non faciunt molles ad fera bella manus.Not.glo.de exce.l.ij. in fi.glo.& glo.in uer.poſita. C.de no.co confir.

Nihil magis bonæfidei cõgruit quàm id præſtari quod inter contrahentes actum eſt.ff.de ac emp.l.emptio.

Noxa caput ſequitur.inſti.de noxa.§.omnes autem.

Nullus uidetur dolo facere qui ſuo iure utitur.l.quod & lex. §.j.ff.de libe.ho.exhi.l.fluminum.§.j.ff.de dam infe.

Non uidetur uim facere qui ſuo iure utitur.l.non uidetur.ff. de regu.iur.

Nil doloſus doloſo tenetur.ff.de dolo.l.ſi diuus.ſecus tamen ſi tibi feci damnum in una re,tu mihi in alia:quia ambo agimus.ff.de noxa.l.quædam §.j.& argu ff.de ui & ui ar.l. colonus.eſt tex.in l.tutor.§.liberti.ff.de ſuſpe.tut.

Nimis

Nimia ſæuitia culpæ aſſignatur. l. præceptorum. ff. ad l. aqui.

Nuda traditio nunquam transfert dominium. ff. de acq. rerũ do. l. nunquam hoc uerum. niſi iuſta cauſa præcedat.

Nemo uiuit ut lupus uento. l. fi. C. de ali pu l. præſes. & l. fin. in fi. pro hoc glo. l. ſed ſi lege. §. quod autem. ff. de peti. hære re ſuper uerbo erogaſſet.

Nemo ſine actione experitur. l. quoties. §. item ſi tẽporali. ff. de adminiſt. tut uide Iaſ. inſti. de actio. in prin. col. xvj.

Natura cohæret ſolo ſuperficies. l. obligationũ fere. §. placet. ff. de ac & obli. cõtra de. l. poſthumus ff. de inoffic. teſta.

Nemo poteſt duobus dominis ſeruire: ut in tit. de eo qui arma belli depoſuit. c. j. & de feudo fæmi. c. .col. x. ubi dicitur qui factus eſt miles Dei deſinit eſſe miles ſeculi. Item ſcriptum eſt: nemo Deo militans implicat ſe negotijs alienis. xxj. q. iij. c. apoſtolorum. & c. placuit. & C. de epiſcop. & cleric. l. naturaliter. Contra hoc facit text. in l. duorum. ff. de ope. libert. ubi duobus eodem tempore poteſt quis ſeruire, pro ſolu. uide do. Abb. in c. ex literis. in vj. col. de probat.

Nã ſequitur leuiter filia matri iter. Et ſequitur leuius patris iter filius. Iſtud not. in l. quod ſi nolit §. qui mancipia. ff. de ædi. edic. & glo. eſt finalis decreti quæ hoc dicit.

Negotia grauia debet quis per ſe tractare non per procuratorem. C. de procu. l. ult. ar. c. ſi pro debilitate. de offi. delega.

Non eſſe & non poſſe fieri paria ſunt. l. multa. in princ. ff. de condi. & demon. l. naturalem in prin. ff. de acqui. re. do. l. gallus. §. uidendum. ff. de lib. & poſthu. Alex. in l. ſi conſtante. §. ſi uxor. ff. ſolu. matri.

Non uidetur poſſe fieri quod non poteſt fieri honeſte. l. nepos proculo. ff. de uerb. ſignifi.

Nemo damnum facit niſi qui id fecit quod facere ius non habet.

bet. ff. de reg. iur. eadem regula.

Nunquam actiones præsertim pœnales eadem re concurrentes alia aliam consumit. ff. eo.

Nihil interest ipso iure quis actionem non habeat, an per exceptionem infirmetur regula iur. ff. de dolo. l. eleganter. §. seruus pas.

Non esse & non apparere paria sunt. l. in lege. ff. de contrah. emp. l. cum res. in prin. ff. de leg. j.

Non alienat qui dũtaxat omittit possessionem. ff. de reg. iur.

Non uideri principem defuncto priuilegium concessisse quod ei quem uiuere æstimabat concessit. ff. de regulis iuris. l. Neratius.

Non est singulis concedendum quod per magistratum publice posset fieri ne occasio sit maioris tumultus facienda regula iur ff.

Nemo ideo obligatur quia recepturus est ab aliquo quod præstiterit regula iur. ff. l. supra. §. apud Labeonẽ. ff. de aqua plu. ar. contra. ff. de pecul. l. & ancillarum. §. si quis cum seruo. Item ad legem falci. si fundum. §. si ex tu.

Non uidentur data quæ eo tempore quo dantur accipientis non fiunt. ff. de re iu. ff. de uerbo. oblig. l. ubi autem. §. fi. ff. de uerbo. obliga.

Nemo diu gaudet qui iudice uincit iniquo. l. in hæredem. ff. de calum. in glo.

Nimis festinas Marcelle. l. j. ff. de ex. rei iudi.

Nullum crimen patitur is qui non prohibet cum prohibere non pŏtest regula iur.

Nulla intelligitur mora ibi fieri ubi nulla petitio est regula. ff de uerb. obli. l. si pupillus. Contra de. l. si pacto quo. C. de pact. & l. nuda. C. de contraben. & commit. stipu.

Non uidetur quisquam id capere quod ei necesse est alij resti-

tuere

regula.ff.l.si pars.§.fina.ff.de inofficio.testamen. l. tam ei. ff.de leg.iy.

Nemo qui condemnare non potest,absoluere potest regula iu. contra de.l.fi.ff.de iniust.rup testa.

Nullus pluribus defensionibus uti prohibetur regula iur. in vj.& C.de transact.interpositas.

Non præstat impedimentum,quod de iure non fortitur effectum regula.vj.& c.congregato.de elect. & ff. de uerb. obli l.si dari stipuler.& ff.de op.leg.l.iy.& iy.

Nihil interest quod uerbis dicatur uel signo indubitabili demonstretur.l.quoties.§.si quis nomen. ff. de hæred. instit. hoc limitatur nisi sit data forma.Corse.in reperto.in uers. forma ad unguem.

Nihil consensui tam contrarium est,qui & bonæfidei iudicia sustinet,quàm uis atque metus: quem comprobare contra bonos mores est:regula iur.

Non capitur qui ius publicum sequitur:regula iur. concord. text.in l.non uidetur.C.de in integ.resti.& de minor. lucrum.§.item non resti.

Non uidetur consentire qui errat regula est iur. ff.cõcor.tex. in l.si per errorẽ.ff.de iur.om.iud.& l.y. ff.de iud.in prin. ar.contra.ff.ad leg falci.l.j.§.si legatarius.

Natura comparatum est ut homines sint faciles ad dissentiendum.l.item.§.principaliter.ff.de arbitris.

Non est in mora qui potest exceptione legitima se tueri regula iur.in vj.& c.de quarta.de præscrip.

Non entis nullæ sunt partes.l.eius qui insulã. in fi.ff si cer.pe.

Nõ posse quis dicitur quod non potest fieri absq; dispensatione no. Domini.per gl.pe.ibi in c.gratia.de rescri.in vj. & dicitur non posse fieri illud quod debet fieri per remedium extraordinariũ.ita Inno.& ibi Abb.in c.pastoralis.

ubi

ubi Abb. in fi. de cau. poſ. & proprie. de quo per Deciũ. in c. at ſi clerici. §. de adulteriis. in v. col. de iudi. & alibi dicitur quod abſque diſpenſatione fieri non poteſt. l. apud Iulianum. §. fi. de leg. j. §. fœminæ. ubi Ange. inſti. de adop. de quo per Decium in c. j. in ij. col. de fi. inſtru. Dyn. in regula ſemel Dec. & ibi moder. de regu. iur. in vj. uide Not. in clemen. ſæpe. in xiij. col. de uerbo. ſigni. uide etiam quæ dicit do. mens Ludouicus Gomeſius in ſingularibus ſuis. ll. de fideic. lib. l. iiij.

Negatiua æquipollet affirmatiuæ. l. ſi quis codicillos. & ibi gl. C. de codicil.

Nunquam ex poſtfacto creſcit præteriti delicti æſtimatio. l. omnis. §. nunquam. ff. de reg. iur.

Non videtur perfecte cuiuſque id eſſe quod ex cauſa afferri poteſt. l. omnes. § non uidetur. ff. de reg. iur.

Non eſt ſine culpa qui rei quæ ad ſe non pertinet ſe immiſcet. c. non eſt. de re. iur. lib. vj.

Non ſunt facienda mala ut inde ueniant bona. no. glo. in l. qui ſub prætextu. C. de ſac. ſan. eccle. & in c. magna. ne cle. uel mo. contra de. c. dixit ſarra. xxxij. q. iij.

Nomina uerbalia important factum. l. conſilio. in fi. ff. de cu. fur. ex quo dicebat Iaſon in l. ſtipulationum aliæ. §. ſtipulatio. quod ſtipulatio eſt facti. uide ibi.

Non refert an aliquid an prope illud facit. ff. de dolo. ex ap. §. ſi quis ad uelle. l. tutor. §. cum quidam. in fi. ad turp. l. j. §. fi. contra. ff. de tutel. ſi filius. de fur. inficiendo. de ſolut. ſi homo. §. fi genere. limita ut per Corſe. in reperto. in uerboforma ad unguem.

Non eſt idem iuris de parte quo ad partem: & de toto quo ad totum. ff. de ſeruit. urb. prædi. l. per fundum. & l. cũ de indebito. de proba. contra de admini. tuto. l. ſi duo. & ff. de

uſur.

usur. l. qui scit. in prin.

Non quod est: sed quod esse creditur attenditur. *l. diuus. ff. de offi. præsi. & ff. de peti. hære. si putas alias si possessor.*

Nutrix: mater: & auia æquiparãtur. *l. j. §. consequens. ff. de suspect. tuto.*

Negatiua magis negat quàm affirmatiua affirmat. *l. si rusticus. C. de test. mili. l. iij. §. liber. de suspe. tuto.*

Natura huius copulæ, & est copulare diuersa. *c. ex parte. de rescrip. cum simi.*

Non potest quis ex unico actu iudicari bonus uel malus uel industriosus: in probe. institu. §. cunque. ibi solertia. & *l. j. C. quib. & aduer. quos.*

Nemo iniuria propria uindicare debet authoritate propria. *xxij. q. iij. inter querelas. & q. v. de occidendis.*

Notorium æquipollet expresso in tenore libelli. But. in c. per tuas. de sen. excommu.

Nemo debet se opponere illi à quo recipit beneficium. *xxij. q. v. de forma. & extra de postu. c. ult. ff. de inoffi. test. si pars in fi. §. hoc autem. vij. q. ij illud.*

Notoria iniustitia sententiæ etiam in ea non expressa reddit eam inualidam. Abb. in c. inter cæteras. de sen. & re iu. & Ludoui. in *l. admonendi. x. col. ff. de iureiu.*

Naturale uitium est negligi quod communiter possidetur: ut si habere nihil qui non tantum habeat arbitretur denique suam quoque partem corrumpi patitur: dum inuidet alienæ. text. in *l. ij. C. quando & qui. quarta pars debe. lib. x.*

Nullum malum peius est quàm christianos suis inuidere sacerdotibus. *c. sunt plurimi. vj. q. j. in fi.*

Nemo potest sibi eam legem dicere à qua sibi recedere non liceat. *l. si quis. in prin. ff. de leg. ij.*

Non

Non eſt inſpiciendum quod ſit: ſed quod fieri debet. ita elegantiſſimè dicebat. Proculus iureconſultus in l. ſed licet ff. de offi. præſi. Non tam ſpectandum eſt quod Romæ factum eſt quam quod fieri debeat.

Non poteſt dirui domus ad hoc ut fiat uiridarium. Bartholo. Cepola in tractatu deſeruit. tit. de horto. per l. an in totum C. de edi. priua. & l. ſenatus. ff. de contrahen. emp. & l. cætera. §. j. ff. de lega. j.

Nobiles pro maiori parte hodie ſuperbi. & inimici populariũ: guloſi & luxurioſi plus quam populares: & nihil aliud ſciunt niſi comedere, bibere, & ſuperbire. ita dicit. Bal. in l. per adoptionem. ff. de adop. in prima lectura.

Nobilitas ſtercus eſt niſi habeat uirtutis concomitantiam. Hoſtien. in c. uenerabilis. de præben. & dicit idem Hoſt. in c. tua de conſan. & affi. col. ij. quòd qui ſuperbit de nobilitate aut nobiliori ſanguine: de nobiliori ſtercore intumeſcit.

Nobilitas & ſcientia æquiparantur quoad promouendos. Barba. in c. poſtulaſti. de reſcript. col. ij. & idem. Barba. in c. accedens. ij. ut lite. non conteſta.

Non deductum per malitiam in cauſa principali non poteſt deduci in cauſa appellationis. glo. fin. in c. inter monaſteriũ. de ſen. & re. iu. quã ſequitur Hoſt. Ioan. But. & Abb.

Narratio determinatur à concluſione Franci. Aret. in l. ait prætor la. ij. de iureiur. numero. 17.

Non enim loca: ſed uita & mores ſanctum Deo faciunt ſacerdotem quum ex officio ſuſcepto non licentiam peccandi: ſed neceſſitatem uiuendi ſe nouerit aſſecutum. ita tex. xj. diſt. in fi. prin. tanto nẽpe ſtudio maiore omnigena ſe uirtute monſtrabilem debet pontifex exhibere: quanto ſi deuiet plures ſuo exemplo peſſum eunt. Si enim Papa ſuæ & fraternæ

ſalutis negligens deprædēditur inutilis & remiſſus in ſuis operibus: & inſuper: à bono taciturnus innumerabiles populos cateruatim ſecū ducit primo mācipio gehennæ cum ipſo plagis multis in æternū uapulaturos. ita tex. in c. ſi papa. ea diſ. Trahitur quippe uita pōtificis (imo & cuiuslibet prælati) facile à ſubditis in exēplum. c. magnæ. de uo. quia ſunt ut ſignū ad ſagittā poſiti. c. qualiter & quoniā ij de accuſa. Et facit quod uulgo dicitur. Regis ad exemplum totus componitur orbis not. glo. in c. ex merito. vj. q. j.

Nihil uile ac ſordidum in ſacerdotis ore uel opere debet apparere ſed cuncta quæ agit loquitur: & cogitat coràm hominibus & interni arbitri conſpectu oportet eſſe gloriosa. c. oportet. uerſi cauere enim. lxxxiij. diſt. ualentinianus paulo poſt prin. lxiij. & c. his igitur. xxiij diſt.

Neceßitas excuſatà periurio. xxiij. q. viij. ſi nulla. c. breui. de iureiur. & 50. diſt. preſbyteros.

Neceßitas legem non habet, de conſue. quanto. & de re. in. quod non eſt. & de conſue. diſt. j. diſcipulos. & l. uni. ff. de offi. con. & l. non ſolum cum uulga. §. fi. ff. de excu. tuto.

Non præſtat impedimentum quod de iure non ſortitur effectū. l. quod pupillæ. cū no. ff. qñ di. le. ce. & l. ij. iij. & iiij. ff. de op. le. c. illud. c. quod autē. de iu. patro. & c. bone de elec.

Non debemus recedere à regula iuris niſi quatenus reperitur exceptum. l. omnis diffinitio. de reg. iur.

Nomina eſſe debent conſequentia rebus ut in. §. eſt & aliud. in ſtitut. de dona.

Nullum opus humanū ſemper durat: & mortalis labor nihil efficit immortale.

O

OMne rarum charum in auth. de conſuli. §. j. col. iij ff. de legibus. l. nam ad ea melior tex. in c. legimus.

Omn

Omnis creatura mouetur ad benefaciendum ei qui sibi bene facit. No. glo. l. & si. l. §. consuluit. ff. de pe. hære.

Omne promissum de iure debitum est. C. de suffra. l. unica. in rub. & insti. de verb. obl. in prin. iuncta. l. j. ff. de pact. iuxta. l. non minorum. C. de transact. in c. j. de dona. & l. nemo ff. de in integ. rest. Quid enim magis fidei humanæ congruit quam seruare ea quæ placuit inter eos. q. d. nihil

Omne quod est nimium uertitur in uicium. Not. glo. in auth. ut deter. sit nu. circa prin. col. j. cum suis allega.

Omne artificiũ per exercitiũ recipit incrementũ. legatis seruis. §. ornatricibus. ff. de le. iij. C. de re mili. l. milites. li. xij.

Omnes uidentur facere quod facit maior pars. ff. ad municip. l. quod maior. ff. de reg. iur. l. aliud. §. j. ff. de pact. l. maiorẽ. C. de decurionibus. l. nominationum. lib. x.

Omnia non possunt simul memoria retineri. l. ij. §. si quid autem. C. de uete. iure enucle.

Omnia noua pulchritudine sunt decorata in prohemio. ff. §. in secundo autem anno.

Omnes scire debent quod non est suum hoc ad alios pertinere. l. si. C. unde ui.

Omnia sunt permissa quæ per legem prohibita non inuenium tur. l. nec non. §. sed quod egit. ff. ex qui cau. ma. ff. de proba. l. ab ea. & ff. de testi. l. j. §. j. & ff. de procu. l. mutus. §. conqueritur. C. de relig. & sumpt. l. statuas.

Omnis diffinitio in iure ciu. periculosa est: parum enim est quod subuerti non posset. l. omnis diffinitio. ff. de reg. iur.

Omnis sapientia à domino Deo est. & omne datum optimum & omne donum perfectum de sursum est descendens à patre luminum. Not. glo. l. ij. ff. de leg.

Omnis diffinitio est oratio substantiã cuiuscunque significãs secundum Bœtium. No. glo. l. omnis diffinitio. ff. de reg. iu.

Obſides ſunt qui dati ſunt à Roma. hoſtibus pro captiuis redimendis uel pro pace componenda. No glo. l. obſides. ff. de teſtamen.

Obſides teſtari non poſſunt. l. obſides. ſupra alle. niſi eis permittatur.

Odia ſunt reſtringenda: fauorabilia amplianda ſunt. l. cum quidam. ff. de libe. & poſthu.

Omnia morte ſoluuntur. C. ſi reus uel accuſ. mor. fu. l. j. ij. & iiij. niſi in vj. caſibus exceptis ut læſe maieſtatis.

Obligatio eſt mater actionis: inſti. de ac. in prin. & ff. de procur. l. licet. §. ea obligatio.

Omnes fructus iure ſoli non iure ſeminis percipiuntur. l. qui fundum. ff. de uſu.

Omnia ſunt hominum tenui pendentia filo. Et ſubito caſu quæ ualuere ruunt. No. glo. l. ſi debitor ſuper uerbo damnum eſt. ff. de iud.

Omnia principis eſſe intelliguntur. C. de quadri. præſcri. l. fin. in prin. Pro hoc facit. l. j. ſuper uerbo procurator meus. C. credi. euic. non debere.

Ordo ſcripturæ non attenditur. l. eo quòd à multis. C. ſi cer. pe.

Omnia ſunt mobilia: in auth. de non alie. aut permu. re. ec. §. ubi autem. col. ij.

Occaſio malignandi eſt auferenda. l. ij in fi. C. de indic. uid. tol. & inſti. ui. bo. rap. §. ſed nedum.

Ocium & uoluptas arma ſunt hoſtis antiqui. c. niſi cum pridem. §. uerum de renunci.

Ordinamus. i. conferimus. c. ſi tibi abſenti. de præbend. lib. vj. ubi Archi. & Cardi. Alex. in c. epiſcopus. xxiiij. di. per. c. ſuper eod. de offi. deleg.

Originalis cauſa attenditur non illa quæ uenit per accidens. l. ſi quis ne cauſam. ff. ſi cer. peta. facit. l. ij. ff. de origi. iur.

Bo.

Bo. text. in l. qui id quod. ff. de dona. Pe. de Anch. consi. cccxxxix. in j. col.

Omnis res à causa proxima denominari debet. l. quisquis. §. hæc uerba. ff. de uul. & pup.

Omnino. text. est in l. testator circa medium. ff. de testa. tutel. uide Decium in repeti. §. de adulterijs de iudi. in v. col.

Omnes actiones quæ morte aut tempore pereunt semel inclusæ iudicio saluæ permanent: regula iur. ff.

Obligatione principali cassata de rigore remanet accessoria l. ij. C. de lui. pig.

Offerri dicitur non petenti. l. fideicommissa. § si rem suam. ff. de leg. iij. c. litera in fi. extra de resti. spoli. in c. interposita in prin. de appel. adde tex. in §. igitur in uerbo obtulerit insti. de obli. quæ ex quasi contractu.

Omnis bona definitio debet conuerti cum definito est bonus tex. ultra illos qui uulgariter allegantur in l. Quintus mutius. ff. de au. & ar. leg. & omnes partes definitionis debẽt prædicari de suo diffinito. l. quæsitũ in prin. ff. de fid. instru.

Omnis status sub perpetuo motu consistit in authen. de non alie. §. ut autem lex in glo. in authen. de nup. §. nuptias in uerbo solubile.

Obligatio adhæret oßibus nostris sicut anima adheret corpori. ff. de pecul. l. quis ergo casus in glo. quæ alleg. concor. & imprimitur in nos sicut caracter in animam. l. iij. ff. pro soc.

Opinio unius cum æquitate. plus ualet quam multorum sine æquitate. tex. est in l. quòd dicitur. §. si dos. ff. de impen. in re. do. fac concor. tex. in c. capellanus extra de ferijs. & est tex. no. in l. j. sed neque. C. de uete. iu. enu. de quo uide tex. in l. si seruum. §. sequitur. ubi Iason multa no. ff. de uerb. obl.

Omne agens agit propter finem: & finis est qui mouet agentem.

tem.l.si pater.& l.cum apud.C.de hære.insti.l.eam quam. ubi Bal. C: de fideicommiſ.

Officia publica ſunt interdicta fœminis propter honeſtatem. l.fœminæ.ff.de reg.iur.

P

PAter & filius eadem perſona reputãtur. C. de impub. & ali.ſubſti.l.fin.in fi.c.cõtradicimus in fin.xxxv.q. iij.uide per omnia iſtius regulæ omnino quæ adducit Hyppo.de Marſi.in ſingulari ſuo ibi incip.pater.

Patris & filij teſtimonium pro uno habetur. ff. de mulg. & pup.ſubſti.l.fin.§.in ſecunda.

Pater filium ſuum in cauſa neceſſitatis poteſt uendere. l.ij.C. de paren.qui fi.ſu.di.

Principium ſpectãdum eſt.l.j.ff. de orig.iur. Nam dimidium facti qui bene cepit habet.

Præcium loco rei ſuccedit.l.& rem. ff.de peti. hære. ſed ſpeciale in petit. hære.

Pacta quæ contra leges fiunt nullam uim habere poſſunt.l. pacta.C.de pact.& l.non dubium.C.de legi.

Priuatorum conuentio iuri publico non derogat.ff.de reg iur. l.neque pignus.in fi.

Per exteriora iudicantur interiora. inſtit. de re. di.§. pæonum.& ff. de ædil.edic.l.ſi tamen.§.ij.

Paria delicta mutua compenſatione tolluntur.ff.ne quis eum qui uoc. eſt in ius ex l.ij.& ff.ſolu.ma.l.uiro.

Præcia rerum ſecundum ueritatem non ex affectione ſingulorum uel utilitate ſunt æſtimanda.ff.ad l.fal.l.præcis.& l.præcedenti.& ff.ad legem aquil.l.ſi ſeruum meum.

Paupertas prodeſt.l.ſiquis ad declinandam.§.finautem.C.de epi.& cle.ff.de offi.præſ.l.illicitas. §.fin. Aliquando non excuſat nec prodeſt.ff.de ritu nupt.l.palam.§.non eſt.

Par

Partus sequitur uentrem. l. partum. C. de rei uen.

Peius est male credere quam nullo modo credere. l. si sterilis. §. cum per uenditorem. ff. de acq. emp. in glo.

Pœne sunt molliendæ. & non asperandæ l. interpretationem. ff. de pœ.

Pœna est mensura delicti. l. sancimus. ff. de pœnis.

Præcium loco rei succedit. ff. quæ in frau. cred. ge. sunt. l. quia debitorem. in fi. & ibidem not. glo. sic. ff. de rei uend. l. iul. in prin. & de regu. iur. l. factum.

Punitur affectus licet non sequatur effectus. l. & generaliter. in prin. ff. de calū. & l. si quis persuaserit. C. de furt. & ff. de cōdit. ob turpē cau. l. si à seruo. uide supra in litera A.

Publicè rei interest dotes mulieribus obseruari. Cum maximè sit necessarium dotatas esse fœminas ad sobolem procreandam. l. j. solu. matrim.

Præteritio fœminarum pro exhæredatione habetur. l. filiam præteritam. ff. de inoffi. testa. & ibidem not. glo.

Prætextu periurij non tractatur causa. l. j. C. de reb. credi.

Par parem cogere non potest. l iij ff. de arb. C. de appel. l præcipimus. §. penul. C. de legi. l. digna.

Plus semper debet ualere pignus quam debitum. unde dicitur quòd residuum deberet reddere creditor debitori quanto plus pignora uendidit. C. de iur. do. impe. l. fin. sinautem.

Patientia pro consensu ualet. ff. de exerci. l. j. §. magnum. & ff. nau. cau. sta. l. j. §. penul.

Prima uoluntas ad se trahit ultimā. ff. de le. ij. si mihi. §. si.

Plus ualet quod agitur quam quod simulatè concipitur. C. plus ualere quod agitur per to. l. si donationis causa. C. de contrahen. empt.

Per ingratitudinē filius redigitur in potestate. C. de ing. li. l. j.

Præsens stipulatio non trahitur ad futurum. Not. glo. super

uerbo augeri. ff. de dam. infec. l. dammi. §. si iis qui uitiat.

Pactum à iure communi remotũ non est seruandum. l. iurisgen. §. fin. in fine. ff. de pact. & iuramentum factum in ciuili pacto iure communi remotum non est seruandum: ut in e. l. e. §. supra alleg.

Parcitur uitio naturali. ff. de dam. infec. l. fluminum. §. uitium.

Pactum siue pactio est duorum pluriúmue in idem consensus & placitum. ff. de pac. l. j. §. & est pactio.

Plus uilis persona quàm nobilis ex æquali delicto punitur. l. si criminis. & l. seruo. C. ad l. iul. de ui. pu. & ff. de incen. rui. l. pedius. §. fin.

Plus punitur sæpius delinquens ui. l. seruos. C. ad l. iul. de ui. pub. & C. de epi. audi. l. iiij. in fin.

Pactum personale non transit ad hæredem. l. si tibi. x. §. si quis proficiscatur. ff. de pact. Et ideo si fecerim pactum creditori meo ne à me petat sed ab hærede hæredi non proderit exceptio: quia est pactum personale. ut. ff. de pact. l. iurisgen. §. pactorum.

Pignora mihi obligata locare possum. l. creditor. ff. de pig.

Pactum factum super futura hæreditate non uidet nisi consenserit testator. l. fin. C. de pact.

Pacta quæ ex interuallo sunt apposita in aliquo cõtractu non inesse uidentur ipsi contractui. ff. de pact. l. iurisgen. §. si ex interuallo: imo antequam uideantur inesse cõtractui oportet. quòd sint in ingressu facta: ut in e. l. §. item Marcel. in fi. §. aliquid est in §. ea enim pacta.

Præcedente uno malo sequuntur alia. ff. de rei uend. ex diuersa. §. j. in auth. ut iudi. sine quoquo suffra. §. consideranm col. ij. in glo. super uerbo illicito.

Prætor ait pacta seruabo. l. iurisgen. §. prætor ait. ff. de pact.

Potentiori pares esse non possumus. ff. de ali. mu. iudi can. fac.

fac.l iij.& ff.de arbi.l.nam magiſtratus.& ff.de aqua plu. arc.l.j.§.ſed ſi uicinus &c.

Parum eſt ius in ciuitate eſſe niſi eſſent qui iura tuerentur. l. ij.§.poſt originem.ff.de ori.iur.c.commiſſam.& c.ubi periculum. de elect.lib.vj.

Pacta ſunt ſeruanda.ff.de act.empt.l.ex empto.

Prima poteſtas eſt res inæſtimabilis. l. filius. §. ſi uulgarem. ff. de le. j.

Pater & filia non poſſunt coniungi per matrimonium inſtitut. de num.§. ergo non omnes. nec mater cum filio: ut in eod.§.

Per epiſtolam nullus fit hæres uel cohæres. l. epiſtola. ff. de pact.& C.de proba l.non epiſtolis.

Pacta quæ dolo malo facta ſunt,non ſunt ſeruanda.ff.de pact. l.iurisgentium.§.dolo malo.

Puberes dicuntur illi qui ſunt maiores.xiij.annis.Et ita accipiunt inſti.de nup.§.j.

Pacta quæ turpem cauſam continent non ſunt ſeruanda.l.ſi unus.§.pacta.ff.de pact.

Per negationem res efficitur dubia. C. qui. ad liber. procla. non li.l.ij.cum alleg.per glo.

Poſſeßio dicitur quaſi pedum poſitio.l.j.in prin.ff.de acquirend.poſſeß.

Prætextu debiti reſtitutio commodati non probabiliter recuſatur.l.fin.C.de commo.

Procurator dicitur qui mandato domini negocia adminiſtrat aliena.l.j.ff.de procura.

Plus diuiti quam pauperi creditur:inſtit.de ſuſpec tuto.§.ſi. in fin.& ff. de excu. tu.l. ſpadonem.§. fin.in auth.de teſtibus.§.ſumus autem.& præcipuè col.vij.

Prout quis delinquit ita debet puniri:quis plus delinquit plus

plus punitur : & qui grauius delinquit grauius debet puniri. unsti. de pu. iudi. §. item. l. iuli. de ui pu.

Pactum contra mores non est seruandum. C. de pact. l. fin. §. secundum. & l. j. & illud non probandum. ff. de po. contra. ff. de pact. l. si unus.

Pacta ex bona fide facta & à iure approbata debent seruari. l. j. §. quæ depositis. in fi. ff. depo.

Præcarium est quod precibus petentis utendum conceditur tandiu quandiu is qui concessit patitur. l. j. in prin. ff. de præca.

Præcarium à commodato differt, nam commodatum datur ad certum usum ut possint per leges illius tit. ff. commo. & etiam differt in alijs causis enumeratis in glo. l. j. ff. de præca. & ibi uide.

Pupillus per acceptilationem liberari potest sine tutoris auctoritate. l. pupillum. ff. eod.

Posthumus proprie dicitur qui nascitur post mortem patris. ff. de iniusto rup. & irri. testa. l. iij. §. j.

Princeps legibus solutus est. l. princeps. ff. de legi.

Prætor reddere ius dicitur : etiam cum inique decernit. l. iustpondus. ff. de iusti. & iure.

Parcitur sponte confitenti. l. iij. in fin. ff. de ali. iud. mu. causa fac. C. de his qui le. di. l. j. lib. x. & in auth. ut liti. iurant. §. si quos auth. col. ix. & ff. de mi. licet ex causa. §. ij. & C. de plus peti. l. j. ff. de iureiur. l. eum qui. & C. de non nu. pe. auth. contra impropriam. C. ad l. iul. maie. §. fin. l. penul. & ff. de pe. hæ. l. sed & si lege. §. pen.

Pœna est omnium delictorum cohertio. l. illud est. §. j. ff. de uerb. signi.

Probatio est rei dubiæ per augmenta ostensio. Not. glo. super rubrica. C. de proba.

Prob

Probationes debent esse luce clariores. C. de proba. l. fin.

Plus facit gravitas & benigni mores quam facultates. ff. de tu. & cu. da. ab his. l. scire oportet. §. pen. facit text. in l. si quis stipulatus sit in fin. ff. de uerbo. obli.

Plus negat negatio quam ponit affirmatio. C. de dona. l. filius familiæ. §. j.

Proniora sunt iura ad absoluandum quam ad obligandum. ff. de act. & obl. l. arrianis. ff. de re. iur. l. fauorabiliores.

Patientia habetur pro præcepto. ff. de his qui no. infa. l. liberorum. in fi.

Patientia habetur pro consensu. l. si fideiussor. in fin. C. manda. & ff. eod. tit. l. qui patitur.

Proximus est quem nemo sequitur. l. proximus. ff. de uer. sig.

Princeps bona concedendo uidetur etiam obligationes concedere. ff. de uerbo. signi. l. princeps.

Parcitur uerecundiæ alicuius. ff. de dona. l. si patronus. in princi. & j. respon. ff. de fur. l. penul.

Parcitur ignoranti & non scienti. ff. mandati. l. fideiussor. & C. de euic l. si fundum.

Parcitur alicui errorem suum corrigere: insti. de ac. §. si quis aliud.

Per sententiam non transfertur dominium: ar. insti. de excep. §. in his quoque contra insti. de of. iu. §. cum ubi ex sententia tranfertur dominium.

Pœna unius est multorum metus: insti. de except. §. hodie autem in fi. C. ad. l. iul. repe. l. j. in prin.

Per sententiam non tollitur obli. insti. de excep. §. item si in iudi.

Pro egentibus debet condi seu corrigi. lex seu constitutio in auth. de non eligen. secundo nuben. in prin. col. j. l. assiduus C. qui po. in pig. ha.

Precium

Præcium consistere debet in pecunia numerata insti. de emp. & uend. §. item præcium.

Pater transiens ad secunda uota offendit filios primi matrimonij: in auth. de nup. §. uenient autem col. iij.

Princeps quamuis legibus sit solutus attamen secundum leges uiuere uult. l. digna uox. C. de leg.

Per inclinationem capitis non ualet stipulatio nec per leuationem digiti. l. j. §. si quis ita. ff. de uerbo. oblig.

Pignus à curatore furiosi datum ualet si utilitate furiosi exigente id fecerit. l. pignus. ff. de cura. furio.

Peruersa consuetudo non est seruanda in auth. de test. lib. §. j.

Pœna illius qui trahit alium ad non suum iudicem est quòd actor cadit à sua causa.

Pœna autem rei qui permisit se conueniri coram non suo iudice est quòd si feratur contra eum sententia ualet in odium sui. C. de iurisdi. om. iud. l. in criminali.

Parentes & liberos in infinitum dici ff. de in ius uoc. l. fin. ff. de iurisd. om. iud. l. si quis id. §. in seruos ff. de pe. l. fin. §. generaliter.

Par in parem non habet imperium nec minor in maiorem. ff. a... rebel. l. ille à quo. §. tempestiuum. & ff. de ar. l. nam magistratus.

Polipus est piscis: polipus fedatio naris. no. glo. l. qui clauum. ff. de edil. edic.

Portatur leuiter quod portat quisque libenter not. glo. ff. de ex... u. l. tria onera.

Pendo do pœnas dum pendeo suffero pœnas. not. glo. in auth. ad hoc si administratio. in fi. glo. C. de iu.

Particularis solutio non minima incommoda habet. l. plani. ff fami. hercis.

Philosophi possunt allegari in causis: & etiam auctores insti. de emp

de emp. & uen. §. item præcium cum ibi no. in glo. ff. de solu. l. si pater. & ff. de iudi. l. proponebat. ff. de sta. ho. l. septimo. sed certè opiniones eorum multotiens reprobantur ut ibidē. & ff. de re. di. l. in tantum. §. fin. & l. sed diui. & l. iiij.

Posthumus non est in potestate patris. l. fin. ff. de col. bo.

Plus est hominem ueneno occidere quam gladio. l. j. ff. de maleſi. & mathe.

Pœna corporalis minor est quacunque pecuniaria. ff. de pœ. l. in seruorum. in fin.

Præses prouinciæ debet purgare prouinciam malis hominibus. l. congruit. ff. de offi. præſi.

Plus ualet unius probatio quamplurium conceßio. l. per fundum. ff. de ſer.

Paruulus est puer minor. xxiiij. annis masculus: uel xij. fœmina: ita exponit glo. l. fin. in prin. C. de infan. ex.

Periurus puniendus est. l. pe. in fin. C. de interdic. uidui.

Pluralis locutio habet resolui in duas singulares. l. falsa in fin. ff. de condi. & demon.

Per receptionem pignorum non renunciatur debito de iure scripto. l. si pro mutua. C. si cer. pe. l. j. C. de pigno. & l. aduersus. C. de act. & obli.

Pro furto nemo debet mori: nec aliquod membrum abscidi. in auth. ut nulli iudi. l. habere loci obserua. nisi & c. col. vj. § pro furto. Contra de pa. iur. fir. §. siquis. v. solidos.

Papa non potest dispensare contra uotum castitatis: quia nullum inuenitur æquè bonum cum quo posset fieri commutatio: quia nihil est melius continentia: quia uirginitas replet paradisum ut. xxxij. q. j. c. nuptiæ. & j. q. iij. c. integritas. & castitas sola est quæ cum fiducia potest Deo animas præsentare ut in aut. de leno. §. sancimus. col. iij.

Promptum est leges legibus concordare. l. unica. C. de inoffi.

offi.do.& no.in.§.fi.in auth.de exhi.& intro.re col.v.

Probationes non ſunt anguſtandæ.l.quoniam in fi.C.de hære.

Præſumitur quis ignorare niſi probetur ſcire.ff.de probat. uerius.cum ibi no Sed ar.contra.eod.tit.l.cum de indebito. in fi.l.tamen.& ibi no.in.c.ad audientiam noſtram glo. fi.extra de reſcrip.

Priuilegia reſcripta & alia conſimilia ad ea tamen extenduntur de quibus cogitatum eſt. ff. de pac.tres fratres.ff. de tranſac. cum aquiliana.& ita intentio mandantis conſideranda eſt extra de reſti.ſpo.audita:& depreben.cum cauſam.& c.ulti.& c.ſuper eod.de of.delega.

Publice intereſt ut dignitatum ordo ſeruetur & non ignobilis immiſceatur cum nobili.tex.in.l.j.§.ſed & ſi ſeruus.ff. de uen.inſpi.

Patrem a filio regi indecorum eſt.l.is qui in ea.ff. de tu.& cu.da.ab his.

Pugna pro patria Cato.& l.ueluti.ff.de iuſti.& iu.

Pactum expreſſum tollit pignus non tacitum glo.in l.ſi tibi §. de pignore glo.j.ff de pac.

Præfatio non declarat actum præcedentem l.ita ſtipilatus.ff. de uer.ob.ſecundum caſum Iaſ.in d.& l. contra de l.titio. eod.tit.§.penul.

Pars una declarat aliam.l.qui filiabus in prin.ff.de le.j.l.uerum de peti.hæ.l.j.ff.de re.du. Decius in cap.j.col. viij.de probatione.

Papa eſt ſucceſſor Moyſi glo.in.c.cauſam quæ el.ii.qui filij ſunt legi.in uer.ad regem.

Promittere uel ſoluere paria ſunt.l.ſi.C.ad l.falci.facit tex. ubi Deci.in.c.ueniens el.j.de teſti. & l.fi.ff.ad ſille l.quuis.§.interdum.ff.ad uelle.

Principali annullato propter aliquĕ fauorem non annullatur acceſſorium.

acceſſorium. A lex.conſi.lix.uiſo inſtrumento in.v.uolu.

Porticus pars domus eſt.l.cætera.§.hæc ſenatus.ff.de le.j.uide tex.in.c.ſolennitates el.i de conſe.diſ.j.

Prætor bonorum poſſeſſorem hæredis loco in omni caſu habet.l.prætor.ff.de re.iur.

Perfectum non dicitur quando aliquid deficit.l.librorum.§. quidergo.ff.de leg.iij.

Pro facto habetur quod in fieri eſt.l. cum uxori.& l.ligno.§. ego autem.ff.de legatis iij.

Prius tollitur per poſterius & ſi poſterius ſit inualidũ quando ab eodem ſunt facta.l fundum.§.fi.ff.de fun.inſtru.

Præſens intelligitur qui in ſtudio eſt.l.ſeiæ.§.pamphile.ff.de. fun.inſt.l.quæſitum.ff.de leg.iij.

Prohibito matrimonio prohibentur ſponſalia. l. oratio.ff.de ſpon.quòd eſt uerum quando prohibitio habet perpetuam cauſam prohibitionis ſecus ſi temporalem.l ſolet.ff.de his qui no.infa. ubi licet mulier matrimonium contrahere nõ poſſit intra annũ luctus.l.j.&.ij.C.de ſecun.nup.tamen intra illud tempus bene poteſt deſponſari:ut dixit tex in.d. l.ſolet.& uide alium tex.in l.ſi quis officium.& in.l.ſi quis tutor.§.quamuis.ff.de ri.nup.

Præiudicatur aliquis ubi eius uoluntas impeditur. §.huic autem.& §.preterea el.ij.inſti.de actio.

Punitur ſatis aliquis ſi ruborem uel laborem patitur. c.cum dilecti de accuſ.

Patria poteſtas eſt inextimabilis. l. filius fami. §. ſecundum uulgarem de leg.j.

Prædo propter culpam non tenetur ea ſimpliciter dicit tex.in l.& non tantum.§.ueniunt.ff.de petit.hære.

Præſumitur minime pro ſententia iudicis cui de nocte traditus fuit proceſſus & de mane iudicat: ita nec pro decreto

qui.i

quia præsumuntur facta sine causæ cognitione. ita Bar. *in l. prolatam. C. de sen.* Hiero Buti. *in l. sciendum. ff. de uerbo obli. & de ij. per.* Pet. de Ancha *consi.* lxxxij. *incip. iustis diligenter narratis : & actitatis.*

Populo qui placet displicet Deo *quia populus est docendus & non sequendus.* Bal. *in c. ij. de elec.*

Patria nobilis eius filijs redundat ad gloriam tex. in l. si quis. C. de natu. libe.

Pactum instituo te si alas me senem uidetur quòd ualet ex. in l. si quis ita hæredem. & l. si quis ita institutus. ff. de condi. insti. Hiero. Buti. *in l. licet. C. de pact.*

Prohibitum in iudicio & extra iudicium prohibitum esse iudetur tex. in l. qui testator. §. eum qui. ff. de testa.

Paria sunt promittere & soluere. l. fi. ff. ad fille. & l. fi. C. ad l. falcidiam.

Preces principis habentur pro iussu glo. in l. j. ff. quòd iussu. Feli. *in c. si pro debilitate in ij. col. de offi. deleg.*

Principijs ignoratis, ignorari oportet & ea quæ post principia sunt in auth. de non alie. §. si minus. Dy. *in regula nullus pluribus in iiij. col de re. iu. in* vj. *c. cum paulus. j. q. j.*

Paria sunt legem non esse & esse sed obscuram. l. de etate. §. nihil. de interro. actio.

Paria non sunt aliquid esse expressum & haberi pro expresso. l. licet. ff. in qui. cau. pig. ta. contrahan.

Promissa de iure sunt debita. l. nemo. ff. de in integ. re. facit. j. de dona.

Proprium dicitur quod alicui non communicatur tex. in l. ij. & ibi Bar. *ff. de adop.*

Posse non dicimur quæ facta sunt contra famam & uerecundiam. l. filius. ff. de condi. insti. Iason *in l. si stipulet ut id fiat. ff. de uerbo obli.*

Potes

Potentius operatur natura ſubiecta materiæ quàm nominis proprij expreßio.c.j.de transla.facit.l.ſi ſeruus communis ff.de ſtipu.ſer.

Per coniecturas probatur aliquis facturus: quia non poteſt demonſtratiuè probari gl.in l.apud celſum ff.de except. doli.per doc.in c.j.& c.cauſam matrimonij.de of.deleg.

Pecunia non debet eſſe ſterilis. l. quid ergo.§.uſuras.ff.de cont.tutel.

Pro poſſeſſore habetur qui dolo deſiit poßidere.c.qui poſſe. de reg.iur.lib.vj.

Procurator infamis poteſt eſſe de iure ciuili:§.fi.inſt.de excep.no.Abb.in c.poſt ceßionem.de proba.ſecus de iure ca no.ut in c.imperator.ubi gl.de iur.cal.

Paria ſunt non habere maritum uel habere inutilem.c ij.de transla.præla.uide Abb.in c.bonæ.el j.in iij.no.& eſt tex. ſing.in l.fi.C.de plag.uide Alex.conſi.ciiij.in j.uol.

Pœna corporalis minima maior eſt quacunque pecuniaria.l. in ſeruorum ff.de pœn.

Pactum contra naturam contractus ueſtitur.l.ſi conuenerit. ff.de reſcin.uen.quem dicit mirabilem.gl.in l.quoties.§.ſi colonus ff.de uſufru.facit l.ij.ff.de hær.& ac.uen.imò etiã ueſtitur contra bonam fidem tex.eſt notabilis.in l.Lucius ff.depoſi.& hoc eſt contra communem:ita Hiero.But.in l. in bonæfidei C.de pac.

Præſumitur modò eſſe ex eo quòd olim fuit.cap.in parochia. xvj.q.j.& l.partum.C.de rei uen.& l.pe.ff.de ſta.ho.& l.ex eo.ff.de ædil.edic.

Propoſitum in mente retentum nihil operatur.l.ſi repetendi. C.de condic.ob cauſam.

Princeps peccaret ſi coram eo admitteret illã exceptionem opponi.ſcilicet quòd ex pacto nudo non detur actio: ita

Ant de But. in c. quæ in ecclesiarum de const. & dicit singulare Alex. in l. iurisgen. §. sed cum nulla. ff. de pac.

Prohibetur unum iustum propter aliud iniustum. xij q. j. habebat. xxj. dist. denique. ff. de rei uen. officium. ff. de dam. infec. si finita. §. ex hoc edicto.

Principale illud dicitur ad quod principalis intentio tendit. Bar. in prima const. C.

Paria sunt quod quid obliquè fiat uel directè. l. ij. §. in rem. ff. de in rem uer. contra de l. quædam. ff. de acqui. re. do. l. tutor rerum. ff. de admi. tut.

Piratæ quos uulgus corsaros appellat possunt impune occidi & derobari: ita dicit Ioã. de Ana. in c. ij. in ij. col. super gl. ij. de homi. & tales quolibet anno. in cœna domini excommunicantur: ut tradit Idem Io. de Ana. in c. iij. in ij. col. de rapto.

Patria sua cuilibet dulcissima est. l. qui habebat. & ibi glo. de leg. iij. tenet Io. An. in c. quod alicui in j. col. de regu. iur. in mercu. & hoc siue sit magna. siue parua: ut dicit Andr. de Iser. in §. si uero. in j. col. de feu. guardiæ.

Prohibitus uendere prohibetur pignorare: ut dicit Bart. in l. qui habebat. ff. de leg. iij.

Prohibetur habentibus dignitatem exercitium artis notariæ tanquam utilissimæ. l. uniuersis. C. de decurio. libr. x. & ibi Bar. inuehit contra aduocatos exercentes huiusmodi artem. quod dictum sequitur Decius in c. ex literis col. pen. de proba.

Pater & filius censentur copulati iure diuino. ita Bal. in l. cum in adoptiuis. in ij. col. uer. ibi cum enim. C. de adop. & ideo melior amicus dicitur pater quàm quilibet alius: ut dicit Bal. in c. per tuas. de proba. Et ideo de alio plus considere non debet quàm de patre. l. quidam cum filium. ff. de hære

hær.inſt.tradit Iaſ.in l.j.col.fi.C.de colla.

Præſumitur quis bonus uel malus ratione patris uel patriæ. gl.in auth.de reſcren.in fi.col.ij.& l.quiſquis.§.filij uero. C.ad leg.Iul.maie.& l.quod ſi nolit.§.mancipia.ff.de ædi li.edi.ubi dicit gl.ſæpe ſolet filius ſimilis eſſe patri:& Arbor mala non poteſt bonos fructus facere.

Pater cogitur officio iudicis alere filios pro modo facultatũ non uolentes ſe ex ſua arte alere.l ſi quis à liberis.§.ſi filius.ff.de lib.agno.etiam ſi ſint naturales tantum.

Pater non tenetur alere filium quando eſt opifex.& ex eius officio poteſt ſe alere:ut no.in §.ſi filius.in l.ſi quis à liberis.de lib.agnoſ.quia tunc poteſt ei dici à patre qui non laborat non manducet:ut dicit glo.in l.quamuis.ff.de dam. infecto.

Populum faciunt decem homines,& duo faciunt congregationem,& tres faciunt collegium, & decem aut quindecim faciunt turbam.gl.in c.j.de elec.& tot homines gentem faciunt quot populum ſecundum Bart.in l.prætor.ij. ff.ui bo.rap.

Palam factum dicitur,quod ſit etiam ab uno corã aliquibus. gl.in l.j.C.de in inte.reſt.mi.& in c.biduũ.§.palã.ij.q.vj.

Prælatus qui ſuam utilitatẽ utilitati eccleſiæ præponit quando agitur de æquirendo excuſatur.ita ſentit gl.j.in fi.in c. ſcias fratres.vij.q.j.cum qua tranſit Arch.

Papa qui notoriè mundum ſcandalizat poteſt deponi.glo.in c.ſi papa.xl.diſt.

Præſcriptio non interrumpitur per ſequeſtrum.Car.in cle.j. xviij.q.de ſequeſt.poſ.& fruc.

Pestis æquiparatur hoſtilitati.Butr.in c.cum dilecti.de dolo & contu.

Præſcriptio nõ currit illi qui ſi ageret exceptione repellere-

tur. Pe. de Anch. consi. v. pro parte nobilis ultra me.

Papa si dicat agatis gratias nomine nostro talibus hominibus pro bene meritis, erga nos illi possunt effici excepti ab ordinario. Ang. in l. Paulus. §. Paulus. ff. de fideicom. lib. per illum tex. aureum ubi si testator mandat agi gratias seruo suo benemerito debet effici liber.

Principio malo inchoata non conualescunt: quamuis ad eum casum deueniant à quo uere possent incipi. ut vij. q. j. episcopo. extra de elec. auditus. auth. ut iud. sine quoquo suf. §. cogitatio. col. ij.

Princeps non potest supplere defectum iuris naturalis. Host. in c. j. de transac.

Princeps ex potestate absoluta cõfirmare potest sententiam nullam. Bal. in l. rescripta. iij. col. C. de preci. impe. offe.

Prælatus qui consueuit bene administrare præsumitur conuertisse in utilitatem ecclesiæ. Bal. in c. cum causa. de sent. & re iud.

Priuatio præsupponit habitum. c. ad dissoluendum. extra de despon. impu. l. decem. ff. de uer. obl.

Princeps ius diuinum tollere non potest. c. cum inferior de maio. & obe. c. sunt quidam. xxv. q. j. notatur in c. que in ecclesiarum. de consti. cum simi.

Per solas nuptias conseruatur elegans genus humanum in auth. de nupt. in princi. ubi dicitur, quòd nuptiæ præstant immortalitatem humano generi: ad hoc etiam facit tex. in l. j. ff. sol. mat.

Præfatio legis demonstrat finalem intentionem conditoris l. regulas. §. licet ibi nutum constitutionis demonstrat de iur. & fac. igno.

Propter diuersa phantasmata generantur in nobis diuerse intellectiones: secundũ Philosophũ. iij. de anima. glo. in l. de tri

de tutela.C.de in inte.reſt.mino.& ibi Bal.& And.Sicu. in c.quod clericis.de fo.compe.col.xxj.

Presbyteri loco leuitarum ſucceſſerunt:ut eſt tex.in c.cleros. xxj.diſt.§.presbyter.

Plus ualet umbra ſenis,quàm gladius ſiue eloquẽtia iunioris, ſecundum Bal.c.j.extra de renun.ad quod ſatis accedere uidetur quod de Marco Caſtricio refert Valerius lib.vj. tit.de libere dictis aut factis:qui Carbone conſule ſibi dicente multos ſe habere gladios reſpondit:& ego annos.

Plus ſapientiæ maturitas quàm corporis canicies conſideranda eſt.cap.quiſquis.& cap.ſequen.lxxxiiij.diſt.& in cap. uiliſſimus.j.q.j.

Pater eſt melior amicus quàm habeat filius:imò tanta eſt dilectio patris erga filium quòd magis terretur in filio quã in ſeipſo.Bal.in c.per tuas.de proba.

Princeps de plenitudine poteſtatis legitimare poteſt etiam in præiudicium eorum quibus eſt ius quæſitum in ſpe etiã ipſis non requiſitis.Alex.conſi.ccxxviij.inci.uiſis codicillis But.in c.per uenerabilem.xxj.col.uer.ſecundo requiritur.& uer.ſeq.qui fil.ſint leg.

Papa poteſt ſupplere in facto quamuis non petitus à parte. But.in c.ueſtra.xxxvj.col.de coha.cle.& mulie.

Princeps iudicare poteſt ſecundum conſcientiam omiſſis actitatis, non ſic inferiores. Barto.in l.j.C.ut quæ deſunt aduoca.

Papa recuſari non poteſt ut ſuſpectus.Abb.poſt Hoſti.in cap. querelam. de elec.

Pacta contra bonos mores inita dicuntur ipſo iure nulla.Frã cif.de Are.in l.maritum.§.eleganter.ff.ſol.mat.

Paria ſunt aliquid non dici:uel obſcuræ dici.Fran.Aret.in l. qui ex pluribus.ff.de uer.obl.

Probatio à coniunctis ualida est in iure. ff. de nego. gest. l. qui nam. iiij. dist. denique.

Peccatum mortale est occultare ueritatem. xj. q. iij. quisquis. & extra de cri. fal. c. j.

Prælatus conditionem ecclesiæ deteriorem facere non potest extra de dona. fraternitatem.

Q

QVi male agit odit lucem. ff. de uen. inspi. l. j. §. tria luminaria. in gl. No. etiam glo. C. de dona. l. donator super uerbo ecclesiæ. & C. de contrahen. emp. l. ipse. & Iob iij. cap.

Qui semel malus semper præsumitur malus. l. si cui. §. iisdem. ff. de accu. & l. ij. ff. de sena. cum ibi no.

Qui semel bonus semper præsumitur bonus. ff. de re mili. l. non omnes. §. barbaris.

Qui semel pauper semper præsumitur pauper. l. non est. ff. de proba.

Qui semel diues semper præsumitur diues. ff. de proba. l. persona.

Qui semel dominus semper præsumitur dominus. l. siue possidetis. C. de proba.

Qui per alium facit per seipsum facere uidetur. l. si per aliũ. ff. ne quis eũ qui in ius uo. est ui exi. & l. si quis id. §. pe. ff. de iu. om. iu. & l. j. ff. de eo quod fac. erit. & l. liber homo. ff. ad leg. Aqui. & l. j. §. decieciſſe. ff. de ui & ui ar. & Leo. in fi. C. de usu. & inst. de re. di. § nihil autẽ. & an hoc procedat propriè. uide remissiuè Angẽ. in §. igitur. ì probe. ff. & Bar. singula. in l. sed & si unius § si seruus. ff. de iniur.

Qui certus est certiorari non debet. l. j. in fi. ff. de act. emp. & uend. & c. eum qui. ff de re. iur. lib. vj.

Qui tacet consentire uidetur. l. in adoptionibus. C. de adopt.

ff. fol.

ff sol.ma.l.ij.§.uoluntatem.in auth.qui.mo.na.cf sui.§.generaliter.l. Aristo.ff.quæ res pig ob.non pos.& l.ij.C.de acqui.pos. Contra.ff.de procur.l.filius.§.inuitus. & ff.de fur.l.qui uas.§.uetare.& ff man.l.qui patitur.

Qui occasionem damni dat damnum dedisse,uidetur.ff.ad le. Aquil.l.qui occidit.§ penul.

Qui prior est tempore potior est iurc.C.qui po.in pig.hab.l. si fundum. & l.si generaliter.& l.ij.cum rem.& l licet. & l.diuersis temporibus.

Qui se ingerit pro suspecto habetur l.qui omnia.ff.de procuratoribus.

Qui de uno dicit de reliquo negare uidetur.l.cum prætor.ff. de iud.

Qui de uno negat de alio concedere uidetur.l.si maritus.in fi.de procur.eo.c.nonne.

Qui accusare uolunt probationes habere debent.l.qui accusare.C.de eden.

Qui parum studet,parum proficit:no.glo.C.de propositis sacro scrin.l.unicuique.lib.xij.

Qui uadit p lanc,uadit sanè.inst.de iust & iur.§.his.

Qui prior appellat prior agat l.qui prior.ff.de iud.

Quando duo sunt contraria ad positionem unius sequitur destructio alterius.ff.de procu.l. Pomponius.§.sed & is.

Qui sibiipsi non parcit aliis parcere non præsumitur.l.omne delictum.§.qui se uulnerauit.ff.de re mili.

Quando duo sunt necessaria interueniens non sufficit.ff.de diuor.l penul.in glo.

Quod primum est aliud ante se habere non potest:in prohemio.ff.§.in reliqua.

Quod legitime factum est pœnam non meretur.C.ad legem Iul.de adult. l. Gracchus. Item quod per me possum per

alium possum.

Quod ab initio non ualet tractu temporis non potest conualescere. ff. de reg. iur. l. quod ab initio. & ff. de pac. l. si tibi x. §. si pactus.

Quæ bis in mense purgatur sana non est. l. quæ bis. ff. de edil. edicto.

Qui iniuste litem mouet ad expensas tenetur. l. omnes. in fin. C. de epis. & cle. & C. de iud. l. properandum. §. si uero.

Qui patitur quod potest prohibere ipse facere uidetur. ff. de noxa. l ij. & ff. de his qui no. infa. l. liberorum. C. de sacro sanc. eccl. l. iubemus. §. œconomus. & ff. de iur. pat. l. adigere. in prin.

Qui eligit unum ex contrariis, alij renuntiare uidetur. ff. de inof. test. l. modo.

Qui postulat testes eis debet dare sumptus competentes. C. de testi. l. quoniam.

Quando plus fit quàm fieri debet: uidetur etiam ipsum fieri quod faciendum est. ff. quẽad. ser. amit. l. si is cui uia actus. & ff. de re iu. l. si se. §. sed pi. ff. de sta. ho. l. non sunt liberi.

Quicquid filiusfa. acquirit patri acquirit cum tamen sit in potestate patris: insti. per quas perso. no. acquir. in prin. ff. de acqui. pos. l. qui seruo.

Quod tibi non uis fieri, aliis non feceris: no. gl. inst. de iust. & iure. §. iuris præcepta. super uerbo: alterum non lædere. & ff. e. l. iustitia. & §. super eo. uerbo. & in decretis. in prin. ff. quod quisque iur. in prin.

Quod per me non stat mihi non debet imputari. l. si ideo. C. de his quib. ut indig. l. si post diem. §. sed si ita. ff. quando dies leg ced.

Quod per me stat mihi imputari debet. ff. de contrahenda emptione. l. hæc uenditio. §. 1. uide Ias. in §. item si quis.

in v.col.de actio.

Qui in uno grauatur in alio releuari debet. l.eum qui.ff.de iureiur.& C.de non nu.pe.auth.contra qui proprium.

Quod non ualet ut ago: non ualet ut ualere poteſt. l.j.§.eum ff.de conſtit.pec.& C.de latina libertate tol.l.j.

Quod principi placuit legis habet uigorem inſti. de iure na. §.ſed quod principi.

Qui negat non tenetur probare.l.ij. ff. de proba. & l. actor. C.eod.

Qui ſimulat uerbis nec corde eſt fidus amicus. Tu quoq; fac ſimile,ſic ars deluditur arte no.glo.in auth.de exhi. & intro.re.§.illud quoque.col.v.ſuper uerbo arte.

Qui binos lepores una ſectabitur hora.Vno quandoque,quãdoque carebit utroque.No.glo.l.nemo. la ij. C.de aſſeſſo. ſuper uerbo in utrunque feſtinat.

Quæ de nouo emergunt nouo indigẽt auxilio. l.de ætate.§.ex cauſa.ff.de interro.ac. & ff.re iud.l ſi iure.ſi.de inoffi.teſt.l. iure decedẽs.& ff.de ferijs.l.oratione. C.ſi ſæpius in inte.poteſt reſti.l.quãquã.& l.j.ff.de uen.inſpi.c.miramur. lxj.di.

Quilibet poteſt ſuo iuri renunciare. l.penult. C.de pact.& l. pactum.ff.eod.

Quæ malo ſunt inchoata principio:uix bono peraguntur exitu.in auth.ut iudi.ſine quo.ſuff.§.cognitum.col.ij.

Qui ſoluit propter ſuum malum alij non prodeſt. ff.nequis eũ qui in ius uo.eſt ui exi.& l.locum.§.pen.ff.de tab.exhi.& ff de interro.act.l.qui ſeruum. in princ. & ff. quod ui aut clam.l.ſemper.§.& ſi in ſepulchro.

Qui ſemel actioni renunciauit amplius repetere non poteſt l.qui actionem. C.qui accu.non poſ. & ff. ad turpil.l.quod deficit. & ff.ad leg. Iul.de adul.ſi maritus.§.ſi negauit.& ff.de accu.l.hi tamen.in fi.

Qui terminos effodiunt pœna extraordinaria puniendi sunt. C.de accu.l.j.

Qui causare possunt intelligeremus si sciremus qui non possunt.sequitur itaq; prohibentur accusare. Alij propter ætatem ut pupillus. Alij propter sexum ut mulier. l. qui accusare.ff.de accusa.

Qui à latronibus capiuntur cum liberi manent possunt facere testamentum. l.qui à latronibus.§.j.ff.de test.

Qui apud extraneos legatione funguntur possunt testari.ff. de testa.l.qui apud extraneos.

Qui incertus est de statu suo certam legem in testamento dicere non potest.l.qui à domino.ff.de testa.

Qui in testamento hæres instituitur in eodem testamento testis esse non potest.l.quæ in testamento ff.de test.

Quando agitur contra testamentum ad illud in dubio fertur sententia pro testamento.ff.de inofficio.test.l.si pars.similiter etiam pro dote fertur sententia in dubio.ff.de reg. iur.l.in dubijs similiter in liberali causa. ff. de re iudi.l.interpre.

Quãdo datur cautio intelligitur simplex repromissio q̃n datur sufficiẽs cautio intelligitur cũ iuramẽto & fideiussoribus.C.de ucr.sig.l.sancimus. & ff.mand.l.si mandata.in fi.

Quod in alterius persona seruat quis in sua seruare tenetur. ff.quod quisque iur.l.j.in princ.& ff.de condi.inde.l.frater à fratre.

Quod semel est uerum semper præsumitur uerum:no.gla.ff. de dam.infe.l.qui bona fi.§.si quid stipulatur. & C.de proba.l.siue possidetis.

Qui occidit latronem non utique tenetur si aliter periculũ ẽ fugere non potest:insti.ad leg.aquil.§.iniuria.

Qui occidit aliquo casu latronem non tenetur:dum tamẽ nulla culpa inuenitur:ut in eo.§.præalle.

Quod

Quod omnes tangit ab omnibus approbari debet. l. fin. C. de aut. præstan. & ff. de eden. l. si quis ex argentarijs. & ff. de pact. l. suum hæredem. §. hodie.

Quemuis aliquid de se non sit malum si tamen sit res mali exempli fieri non debet. ff. de pe. l. si quis. §. qui abortionis aut amatorium obseruandum est: de iudi. l. exemplo. C. de proba.

Qui scire debet præsumitur esse sciens licet sit ignorans. l. sed & si pupillus. §. præscribere. ff. de instit. ac.

Quædam possunt fieri tacite quæ non possunt fieri expresse. ff. de reg. iur. l. actus. §. expressa.

Qui casum dicit casum probare tenetur. C. de testa. l. consulta diualia.

Qui parum diligẽtem sibi socium acquirit de se queri debet. l. socius socio. in fi. ff. pro socio. & insti. eo. §. fi.

Quod approbo non reprobo. l. Pomponius. ff. de neg. gest.

Quæ incontinenti fiunt inesse uidentur. ff. si cer. pe. l. lecta. §. dicebam. & C. de pac. l. petens.

Qui tardius soluit quàm soluere debeat minus soluere uidetur. insti. de ac. §. tẽpore. ff. de acr. sig. l. minus. & l. si cui.

Qui in uno prohibetur in alio conceditur. ff. de fide instru. l. ex eo quod prohibet.

Quod inter alios actum est alij nocere non debet. ff. de iureiuran. l. nam postea. in fi.

Quod bene gestum est non debet ex alio euentu reprobari. l. Barbarius Philippus. ff. de offi. præsi.

Quilibet transfuga est proditor. sed non econtra. Not. glo ff. de re. milita. l. omne delictum. §. fina. super uer. proditore cum. l. proditores. & pro hoc. ff. de cap. & postlimi. reuer. §. transfugæ.

Qui malo consilio & proditoris animo patriam relinquit, hostium

ſtium numero habendus eſt. l. poſtli. §. transfugæ. ff. de cap. & poſtli. reuer.

Quanto quilibet præeſt melioribus tãto maior ipſe & honeſtior in auth. de defen. ci. §. ſi uero quædam. col. iij.

Quæ dubitationis cauſa tollendæ cõtractibus inſeruntur ius commune non lædunt. l. qui mutuam. in prin. ff. man. & ff. de reg. iur. l. qui dubitationis.

Quod proprius eſt ipſius amplius fieri non poteſt: inſti. de lega. §. ſi rem. ff. de exce. rei iudi. l. an eandẽ. §. actiones. & inſti. de ac. §. ſic itaque. ff. de acqui. poſſ. l iij. §. j. uide Domi in c. cum perſonæ. §. quod ſi talis. in j. col. de priui. in vj.

Qui mortem facit: mortẽ debet pati. ff. ad l. cor. de fal. l. j. §. j.

Quod ex leuitate capitis procedit impunitum remanebit l. j. C. ſi quis impera. male. ff. de reg. iur. l. quod calore.

Quod non mutatur quare ſtare prohibetur certe pro nihilo. C. de teſt. l. ſancimus. C. de ædifi. pri. l. præcipimus. C. de appel. & in auth. qui. mo. na. effi. ſui. §. tribus. ff. de admi. le. l. ſi tibi. §. qui filias. ex diſparibus.

Quod fauore aliquorũ introductum eſt in eorum læſionẽ retorqueri non debet. C. de legi. l. quod fauore. C. de ſec. nup. l. generaliter. & C. de procur. l. nemo.

Qui cito dat bis dat: & qui tarde dat minus dat inſti. de fideiuſ. §. non ſolutum.

Qui rem alienam poſſeſſam inuaſit ſimilis eſt furioſo. C. unde ui. l. ſi quis in tantam.

Quicunque rem alienam inuaſit domino inſciente pro furioſo tenetur. l. cum quærebatur. C. unde ui.

Quicunque poſſeſſor diffinitur per ſpacium. xxx. an. in ea.

Qui duos habet accuſatos à tertio prohibetur. l. cum rationibus. C. qui accu. nõ poſ. niſi ſuã aut ſuorum iniuriam proſequantur: hoc eſt uerũ de diuerſis criminibus quia aliquis poſſet

posset accu.iiij.uel v.uel mille,de eodem crimine.

Quædam per uniuersitatem transeunt, quæ sola non possent alienari.l.quædam.ff.de acqui.re.do.

Qui non potest ut minus, nec ut maius.ff.de sena.l.qui indignis.

Qui errat non consentit.ff.de iu.om.iud.l.si per errorem.

Qui pro republica occisi fuerunt imperpetuum per gloriam uiuere intelliguntur insti.de excu.tu.§.hi autem.

Quid uerbis opus est cum rerum nullus sequatur effectus.l.fi.C.de do.

Quod commune est meum non est.ff.de diui.re.& qua.l.in tantum.§.j.ff.de au.& argen.le.l.quintus.

Quod sensu caret non cõmittit iniuriam insti.si quadru.pau.fe.di.§.pauperies.

Quoddam est peculium profectitiũ si quod acquirit filiusfa. de rebus paternis: & quoddam castrense quod in castris quærit:ut ff. de castren. pcc.l.si à castrense. & l.peculium castren.& l.si forte.& est aliud quasi castrense quod in ciuitate quæritur ex publica causa uel salaria ex publico.C. de inoffi.testa.l.si per hoc.glo.j.cum oportet.§.j.super uerbo exceptis peculijs.C.de bo.quæ lib.

Quod extra nostra fit nostrum esse uerius est.ff.ad exhib.l.de eo.§.si quis.

Quotiens aliqua actio uel exceptio deficit sciẽdum est utile actione præscriptis uerbis.l.quotiens. ff.de præscri.uerb.

Quãdo duo iura concurrũt in eandem personam perinde est ac si concurrerent in diuersis personis.l.tutorem. ff.de his qui.ut indig.l.si quis decurio.C.ad leg cor.de fal.

Qui non laborat non manducet. No.glo.l.quamuis.ff.de dam. infec.pro hoc l.si plures.C.de condi.incertis.

Quædam gratis fiunt quæ non gratis fieri possunt. ff.de iure fisci.

fisci.l.ij.in prin.ff.de condi.ob turpem causam.l.fi.

Quædã honeste accipiuntur quæ non honeste petuntur.ff.de ua.& extraor.cog.l.i.§.fi.& ff.de ori.iu.l.ij.§.fi.in prin.

Qui dicit malam fidem debet eam probare.C.de euict.l.pe.

Qui actionem habet ad rem recuperandam rem habere uidetur.ff.de reg.iur.l.qui actionem.contra quia minus est habere actionem quàm rem.l.inter uestem.§.Pompo.ff.de au.& arg.l.non minus.de re.iu.l.j.ff.de rei uen. Deci.hic multa dicit ad istam regu.

Quilibet debet esse diligens & non negligens in officio su. ff.de excu.tu.in.l.si duas.§.nimis.& ff.de admi.tu.l.cum plures.§.nimium.& ff.de offi.præfi.l.duus Marcus.

Qui tacet consentire uidetur.l.si fine.C.ad se.con.uelle.

Qui per se nõ possunt capere nec per seruos suos.l.neque.C. de hære.insti.& ff.eo.l.non minus.

Quid quisq; iuris statuerit in alterum ipse eodem uti debet. ff.quod quisque iuris.per totum.

Qui negligenti amico rem custodiendam tradit suæ facilitati imputare debet:insti.qui.mo.re contrahi.ob.§.præterea.in fin.

Qui negociationibus præponuntur institores uocantur insti.quod cum eo.§.iusto.

Qui rem nondum emptori tradidit adhuc ipse dominus est: insti.de emp.& uen.§.utique.

Quod cum uno gestum est cæteris nõ prodest.l.neque pactio. C.de transact.

Quod minus est dignum digniorem non continet. ff. de uerb. signifi.l.j.

Quicquid inædificatur solo,solo cedit.l.si cui ædes. ff.de leg. ij.& instit.de rerum diuis.§.cum in suo.& l.adeo.§.fi. ff.de acqu.re.do.

Qui

Qui suo iure utitur nemini facit iniuriam. l. qui iniuriarum. §. is qui. ff. de iureiu. & l. j. §. idemq; Marcellus. ff. de aqua plu arc. & extra de elect. c. cum ecclesia.

Qui alij mea uoluntate soluit: mihi soluere uidetur. l. nihil interest. C. de sol. & l. inuito. eod. titu. ff. de pig. act. l. si solutum. §. solutam.

Quis debet puniri ubi delinquit. l. capitalium. §. famosis. ff. de pœnis. & ff. de noxa act. l. si. unde dicitur ubi te inuenero ibi te iudicabo.

Qui inuito uel ignorante creditore alijs soluit se non liberat ab obligatione. l. inuito. C. de solu.

Quę de euictione tenet actio ipsum agentę repellit exceptio. l. exceptione doli. & l. si ob causam. & l. seq. C. de euict.

Quod uolui non potui: & quod potui nolui. Not. glo. C. de contrah. & commit. stip. l. ij. in fi. glo. sic. C. si quis alteri uel sibi. l. multum.

Quilibet potest suum nomen mutare. l. j. C. de mu. no. dum tamen fit sine fraude.

Qui furanti signum præbuit perinde habetur ac si manifesti furti condemnatus esset & famosus efficitur. ff. ad leg. Iuliam pecu. l. si sacrilegij pœnam. circa fi.

Quæ non prosunt singula multa iuuant. C. de proba. l. instrumenta. l. rationes. l. non epistolis. & l. non nudis.

Quæ religiosis adhærent religiosa sunt. l. quæ religiosis. ff. de rei uen. iuxta illud: cum sancto sanctus eris & cum peruerso peruerteris Psal.

Qui omne dicit nihil excludit. No. glo. in l. à procuratore. C. man. & ad hoc. C. de hære. insti. l. ij. & ff. de hære. instit. l. quod si Mæuius. & l. j. de penu. legato.

Quæ domi geruntur facilius probantur per domesticos quã per alios. C. de repud. consensu. §. seruus. & C. de quæstio.

inter

interrogari.

Quilibet de episcopatu potest sacramenta recipere in maiori eccleſia.c.officium.de officio archypresby. j. diſ.in capite.

Quod à pluribus quæritur ſapientibus facilius inuenitur. xx.diſt. de quibus.& per ampliores homines perfectiſſima ueritas reuelatur.C.de fideicommi.l.ult.ad fi.& lxiij. diſt.extra conſcientiam.

Quod differtur non aufertur.ff.de iud.cum furioſus.& inſti. de ſing.re per fideic.relic.§.itaque.contra.C.de inoffi.teſt. l.ſancimus.§ ſi.& ff.de uſu.ſi uſufructus.& de.c.cum poſt de elect.de iſto Brocardo uide Bar.in l.inter ſtipulantem. §.ſacram.ff.de uer ob.limita ut per Domi. in c.ſi ſuper.in prin.de offi.deleg.lib.vj.

Quanti[illegible]n quiſque meretur non quantum dare ſufficiat extimetur.l.ſi quemquam.C.de epiſ.& cle.

Quod quis cum ſeruus eſſet egerit:perficere liberto facto nõ poteſt regula iur.ff.

Quod raro fit quandoque fit l.ſed& ſi.ff.de uſufru.

Qui eſt in caſtris dicitur eſſe in morte. Abb. in c.quoniam frequenter in j.col.ut lit. non conteſt. in c. paſtoralis. de offic.ordi.

Quod longe eſt:à ueriſimili eſt quæda falſitatis imago.l.milites.§.oportet.C.de quæſtio.Bal.in l.j.C. de ſer.fug.quem refert Soci in l iij.§.item.ſi reipub.in iij.col.ad leg.fal.

Quo ad iſtud uerbum habet in ſe reuolutiones tẽporis l.iij.§. quòd ſi quis.ff.de ſuſpe.tu.& l.Titius.de excu.tu.& de mili.teſt.l.quod dicimus.& de adi leg.l.legatum eſt tibi.

Quoties nihil ſine captione inueſtigari poteſt eligendum eſt quòd minimum habeat iniquitatis regula iur.ff.& l iij.§. duæ autem.ff.de car.edic.& xiij.diſt.duo ſunt.

Quanto magis creſcit puella tanto magis eſt impendendum

in ea

in ea.l.cum unus.ubi gl.fi.ff.de ali.& cib.leg.

Qui est cum inimicis meis amicus meus non est.C.de inof. test.l.liberti.§. fi.& iij.q.v.c.iij.& gloss.in c.si inimicus. xcv.dist.c.cum oporteat.de accu.

Qui potest iuuitis alienare multo magis,& ignorantibus,& absentibus potest.l.qui potest.de reg.iur.uide Bal.in l.fi. C.qui admitti.idem in l.fi.C.de iu.delib.refert glossator cancellariæ in regula.xx).Contra de l.fi.C.de iu.emphy. ubi emphyteuta potest uendere domino inuito dummodo ei denunciet.

Quatenus cuiusquam interfit in facto non in iure consistit.l. quatenus.ff.de reg.iur.

Quod est in fieri habetur pro facto.l.ligni.§.ego autem.& l.cum uxori.ff.de leg.iij.

Qualitatem quis cognoscere non potest nisi cognoscat substantiam Bal.in l ij.ante medium primæ col.C.de bo.poss. secundum tab.per text.in l.eius qui in prouincia.ff.si cer. pet.circa fi.l.in uer.qui nec possidendi animum haberent. Ripa in rub.de cau.pos.nu.25.

Quod recipis cõtemplatione mea ex me percepisse uideris. l.cum aliquis.C.de iu.deli.c.requisisti.de testa.de quo late Barba.in l.cum acutissimi.in lxxxiiij.col.C.de fidei.

Qui potest facere ut iam facit uidetur posse facere.lxxxij. dist.error.ff.de reg.iur.qui potest.ff.de lega.j.l.si seruus. de ædil.edic.quis sit.§.idem ait.ff.ex qui.cau.maio.sed & si.§ ait prætor.contra.ff.de acqui.hær.is qui.

Quod accidit sequitur naturam eius cui accidit.ff.de usufru. si fundo.

Qui scit suum ius:eligendo aliud quod credit habere nõ amit tit quod habet.l.mater.ff.de inof.testa.contra de c.ut quis duas de elec.lib.vj.& l.j.C.de fur.cum simi.ut per glo.in

in l.edita in uer.emendari.C.de eden.

Quis est acceptus propheta in patria sua l.tres tantummodo C.de offi.præto.& l.obseruare.§ autequam.ff.de of.præ si.contra.eo.ti l barbarius:quia nemo cum honore acceptus est propheta in patria sua:ut etiã habetur Marci.vj.c.& est gloss.not.in l.hi qui.ff.ex qui.cau.ma.& habetur Matth.xiij.c.Lucæ iiij.& Io.iiij.& est text.in c.si Christus.de iureiur.

Qui non est mecum contra me est l.cœlicolarum.C.de iud. & qui mecum non est congregat.& expargit Matt.xx.

Quando quid ad duo referri potest,debet referri ad antiquius in finalibus.ff.fin.regun.

Qui iussu iudicis aliquid facit non uidetur dolo malo facere quod parere necesse habet.l.non uidetur.§.qui iussu.ff.de re.iur.& ff.ad Sylle.l si quis quasi.

Qui authore iudice comparauit bonæ fidei possessor est.regula iur.ff.

Quod quis si uelit habere non potest.id repudiare non potest.l.qui potest facere.§.quod quis.ff.de re.iur.contra de l.j.§.decretalis ff.de suc.edic.solu.ibi non potest per se sed per iudicem.

Quanto agens est perfectius tanto effectus est perfectior.C. de testi.l.iusiurandi.concor.tex.in c.uel non est de tempo ordin.

Quod non est uidetur esse,& pro esse habetur:quia esse potest seu expectatur quod esse potest.l.uideamus.in prin.C. de testa.& ff.ne quis eum qui in ius uo.ex nundi.& effectum est.in fi.de conse.dist.iiij contra.ff.de fur.l.pe.& l. continuus.§.eũ qui.& § si labeo.ff.de uer.ob.& lxxvj. dist.non satis.& l.quamuis.ff.de in ius uoc.

Quoties utriusque causa lucri ratio uertitur is præferendus est cu

est cuius in lucro causa tempore præcedit. ff. de regu. iur. quoties.

Qui potest stare certo non stet incerto: ut dicit prouerbium. gl. in l quia ratio. ff. de condi. insti.

Qui non facit quod facere debet: uidetur facere aduersus ea: quia nō hoc facit. & qui facit quod facere non debet: non uidetur facere id quod facere iussus est regula iur. ff.

Quod euincitur in bonis nostris non est. ff. eo. contra. de uer. sig. ff. l. bonorum. §. in bonis.

Quod pendet nō est pro eo quasi sit. l. is damnum. §. quod pendet. ff. de re. iur. contra de l. j. §. sed etiam si incertum. ff. de uen. in pos. mit.

Qui potest facere ut possit conditioni parere iam posse. uidetur. l. qui potest. ff. de re. iur. contra de acqui hær. l. is. qui hæres. & l. lucius. §. sed his quæ adhuc. ff. qui. ad li. procla. non licet.

Qui partē tangit totum tangere uidetur. l. uulgaris. ff. de fur.

Qui totum cupit totum perdit. C. quando & qui. quar. pars debetur quasi per totum. lib. x.

Quando aliqua differunt specie unum non potest de alio prædicari. l. si qua pœna. ff. de uer. sig.

Qui sine dolo malo ad iudicium prouocat non uidetur moram facere. l. qui sine. ff. de reg. iur.

Quoties idem sermo duas sentētias exprimit ea potissimum accipiatur quæ rei gerendæ aptior est. ff. de re. iu. quotics.

Qui ad agendum admittitur est ad excipiendum multo magis admittendus. c. qui ad agendum. de re. iur. lib. vj.

Quod non est. esse uidetur uel non esse quod est. ff. de his qui no. infa. quid ergo. §. si quis. quod quisque iur. l. j. de usur. quia de reg. iur. qui actionem contra. ff. de dolo nam is de arb. qualem. de reg. iur. non uidetur. & l. quisquis.

Qualitas quæ ineſt actui de iure communi uel ſpeciali iudica tur à pari.l.cum ex ratione.in prin.ff.de excu.tut.l.ij.C. de his qui ue.æta.impe. Marſio.in c.j.in xxvij.col.de conſti.lib.vj.

Quod noua teſta capit inueterata ſapit.in aut.ut in.ſine quoquoſuf.§.j.col.ij.gl.in c.cũ in iuuentute.in uer.frequẽtius. de præſump.& gl.in c.quibuſdam.in uer.paratior.j.q j.

Quãdo in aliquo actu unũ principaliter:et immediate uenit, & aliud ex conſequẽtia & mediate illud eſt præferendũ quod uenit principaliter & imediate.l.ſi.ff.de ipẽ.in re. do.fac.& l.ij.§.idẽ labeo.ff.ne quid in lo.pub.& l.j.ff.ſi uſufr.pet.contra de tex.in c.ex tranſmiſſa.de filiis presb.

Quicquid eſt cauſa cauſæ:eſt cauſa cauſati.l.manumiſſiones. ff.de iuſti.& iur.

Quod per ſe quis facere nõ licet neque per alium licebit.l.ij. §.j.ff.de admi.re.ad ciui.perti.& l.pupillus.§.ſed & ſi.ff. de autho.tut.& l.filium.ff.ad Mace.& l.ſi impreſſionem. C.quòd met.cau.contra de l.ſi.ff.de of.præto.urb.& ff. man.l.ſi mandauero.§.ſed hi.& de elec.c.ſuffraganeis.de quo uide in d.l.ij.

Quæ alienari prohibentur uſucapi non poſſunt.l.ſi fundum. ff.de fun.do.& l.lex quæ tutores.ff.de admi.tut.

Qualitas adiecta uerbo debet adeſſe tempore uerbi.l.in dictis.§.ſi detracta.ff.de noxa.cum ſimi.ut tradit Decius conſi.xiiij.in caſu.in ij.col.

Quæ ſolo temporis tractu non mutantur ſemel in eſſe poſita ſemper præſumuntur.l.ſi cui.§.iiſdem.ff.de accu.& Inno omnes.§.à barbaris.ff.de re mili.

Qui ſentit commodum ſentire debet,& incommodum.l.naturaliter.ff.de re.iu.c.qui ſentit.eo.tit.lib.vj.tamen.ut ibi dixi ſingulariter gl.magiſtra.& Dyn.& alij.iſtud fallit

quã

quandoque ratione perſonæ, & ratione naturæ contractus, ut ibi exemplificatur.

Quod quis in perſona ſua facere prohibetur id per ſubiectã perſonam exercere non debet. ff. de admi. re. ad ciui perti. l. ij. §. j.

Quod nomine meo facere non debeo ne nomine alieno. xlv j. diſt. ſicut non ſuo. & xxiij. q. ult. his à quibus.

Qualitas obueniẽs enti qualificat ipſum ens, & reponit ipsũ in diuerſam ſpeciẽ. c. cũ marthæ. §. quæſiuiſti. de cele. miſ.

Quod per nos facere non poſſumus per alios facere debemus. ff. de procu. l. j. & ff. de admi. tu. ita tamen. §. geßiſſe.

Quatuor ſunt modi conuincendi: aut iure, ſ. inſtrumentis uel teſtibus, aut facti euidẽtia, ut extra de coha. cle. tua. & ij. q. j. quæ Lotharius. aut iuris interpretatione, ut ſæpius citatũ eſſe reũ: ut ij. q. ix. decernimus, aut uiolẽta ſuſpicione ſeu præſũptione. xxxij. q. j. dixit. & C. de adul. aut. ſi quis.

Quod de uno dicitur de aliis negatur: ut xlv. diſt. diſciplina. c. unus ex uobis. ij. q. j. ſic. ff. de iud. cum prætor. xxv. diſt. qualis. C. de procur. maritus.

Quod ſemel placuit: amplius diſplicere non poteſt. xxxij. q. v. horrendus. extra de deſpon. impu. de illis. ff. de neg. geſ. Pomponius.

Qui mandatũ ſuſcepit neceſſe eſt conſummare. ff. commo. l. in commodato. §. ſicut.

Quæ ſimpliciter promittuntur ſine conditione ſeruantur. xxij. q. ult. c. ult.

Quæ incontinenti fiunt ineſſe uidentur. ff. ſi cer. pet. lecta eſt, & ex his quæ incontinenti fiunt præſumptio naſcitur. de elect. officij.

Qui ponit principium totum ſupplere debet uſque ad finem. de conſe. diſt. l. nullus epiſcopus.

Quilibet præſumitur dignus niſi probetur indignus.cap.ex parte de ſcrut.in ord.faci l.non omnis.§ à barbaris.ff.de re mili.& in l.actor.per Cyn.C.de proba.& de quolibet præſumendum eſt bonum niſi probetur contrarium.c.dudum.de præſump.ff.de manu.teſta ſeruos.& ff.de legat.j. cum pater.§.rogo.

Qui reputatur dignus in una dignitate ſi poſtea eligitur ad alteram etiam tunc dignus debet reputari.c.accepimus.de æta.& quali.ſic.lxxiij.diſt.geſta.

Quod de uno prohibetur de alio permittitur. xxv. diſ.qualis.& extra.de his quæ fi.à præla.ſine conſ.cap.cum apoſtolica.in fi.

Quod infirmari uel uituperari poteſt præcaueri debet.c.j. de ſer.non ord.l.ſi idem cum eodem.§ fi.iuncta gl.ff.de uriſd.omiud.& l.j.ff.de iureiur.

Quando in uno actu concurrunt duæ rationes.quarum altera nocet,alia uero prodeſt,cauſa illa quæ nocet debet attendi non quæ prodeſt l.ſi quis in graui.§.fin.cum ſeq.ff. ad Sylla.& l.iij & ibi Bar.ff.de ſuſpe.tut.

Quod teſtibus uel ſcriptura probari non poteſt pro infecto haberi debet.C.commu.di.ſi maior.

Quotidie ex nouis motiuis nouæ generantur opiniones:ut dicit Bal.in l.j.col.ij.C.de his qui ante aper.tab.

Qui totum dicit nihil excludit.l.1ul.de leg.j.c.ſolicitæ,de mio.& obed.

Quod omnes tangit ab omnibus approbari debet.c.ad hæc. de offi.arch.C.de aut.præſtan.l.ult.& ff.de aquæ pluu. in concedendo.& ff.de adop.nam diuus.& extra de tempo.ord.ſi archiepiſcopus.

Quod ab illo datur:qui de iure dare non poteſt:pro non dato habetur.extra de iure pa.quod autem.in fi.

Quotiet

Quoties quis iusto dolore accensus deliquit: pœna debet aliquantulum temperari. Abb. in c. olim. ij. de rescrip.

Qualitas adiecta uerbo qualificatur secundum tempus uerbi. l. titius. ff. de mili. test. Bar. in l. ex facto. ff. de uul. & pu.

Qui de uno negat: de aliis affirmat, & concedit. l. prætor ff. de iud. c. nonne. de præsump.

Qui prior est tempore potior est iure. l. potior. ff. qui pot. in pign. hab.

Quilis sententia talis libellus, præsumitur glo. in c. dudum in fi. extra de deci. & facit text. in l. præses. ff. de pœ.

Quod quis non diligit facile contemnit. xx. quæst. iij. præsens clericus.

Quodquisque suæ uoce diluci de protestatus est in eundem casum proprio testimonio infirmare non potest. c. per tuas. de proba. & C. de non nu. pec. generaliter.

Qui confitetur unum per consequens confitetur id quod sequitur ex illo. viij. dist. quo iure. & de offic. dele. cum super. & de dolo & contu. cum dilecti.

Quæ promittuntur sunt opere adimplenda. extra de pactis. qualiter. & de præben. & dignit. relatum est. & xij. q. v. quia Ioannes. & xxxij. q. ult. c. fin. & l. j. & ibi Bar. ff. de pac. & ff. ad leg. Fal. l. fi.

Quæ religiosis adhærent religiosa sunt. ff. de rei uendicatione. quæ religiosis. & ff. de contrahenda emptione. in modicis.

Qui prior est tempore potior est iure. c. cum autem de iure patro. c. j. de maiori. & obed. l. si fundum. & l. generaliter cum multis aliis. C. qui po. in pig. hab.

Quilibet præsumitur bonus: nisi probetur malus. extra de scru. in or. fa. ca. uno. & de præsump. dudum. l. non omnis. §. à barbaris cum uulga. ff. de re mili.

R

REmittentibus actiones ſuas non eſt dãdus regreſſus ad eas. l. quæritur. §. ueniditore. ff. de ædi. edic.

Ruſticitati parcendũ eſt. l. ſi. C. de teſt. ff. ad Sill. l. iij. §. ſi quis ignorans. ff. de uen. inſpi. l. j. §. fi. ff. de proba. l. deinde. §. ij. ff. de iuriſ. om. iud. l. ſi quis. §. iij. ff. de iur. fiſ. l. ij. in fi. ff. ſi quis in ius uoc. non ier. l. ij. §. pe. ff. de eden. l. j. §. fin. & in multis ſimi.

Res inter alios acta aliis nõ præiudicat. l. lucius. ff. de his qui no. infa. l. ſæpe conſtitutum eſt. ff. de re iud. l. res inter alios acta. alias eſt. l. Modeſtinus reſpondit. ff. de excep. l. res inter alios acta. ff. de reg. iur. l. j. C. res inter alios acta uel loca. uel cura. C. de excep. l. ij. ff. qui po. in pign. hab. l. Claudius. C. de pac. l. fractionem. ff. de iud. l. ſi petitor. ff. de pac. l. ſi unus. §. pactáque. in fi. & ff. de except. rei iud. l. j. cum multis aliis.

Res iudicata pro ueritate accipitur. l. ingenuum. ff. de ſtatu ho. l. res iudicata.

Reus excipiendo actor eſt. l. j. ff. de excep.

Reus non tenetur probare ſed actor. l. fruſtra. C. de proba. cum multis aliis.

Res tantũ ualet quantum uendi poteſt. ff. de condi. fur. l. ſi ſeruus. §. quòd ſi pẽdente. ff. de fur. l. ſi quãdo uxori. §. fi. in fi.

Reatus omnem excludit honorem. C. ubi ſena. l. j.

Re integra reuocatur mandatum. inſti. man. §. rectè. & ff. de procu. l. ante litem conteſt.

Res mali exempli eſt uitanda. l. obſeruandum eſt. ff. de iud. & l. exemplo. C. de proba.

Rei appellatione etiam pars continetur. l. appellatione rei. ff. de uerb. ſig.

Rei hæreditariæ nondum poſſeſſæ non fit furtum. l. contra. §. fin. ff.

fin.ff.re.amota.

Ratio generalis prævalet *speciali.* No.*gl.insti.de usuca.*§.*fur tiue super uerbo nec usucapio.*& *de nup.*§.*affinitas.*& §. *socrum.*Contra.*ff.de eden.l.quædam.*

Res mutata in pristinum statum redire non potest.*ff.de uerb. obligat.l inter stipulantem.* §. *sacramenta.ff.de solu.l.res quæ.*§.*arena.*

Rebus & non uerbis legem imponimus.C.*commu. de leg.l.ij. in fi.*C.*de usu.l.fi.*

Remittenti ius suum amplius non datur regressus: *insti.de bo.pos.*§.*si quis itaque.*

Res sua nemini seruit. *l.in re communi. ff.de ser.urb.præ.*& *ff.de usufr.l.uti frui.*

Ratihabitio retrotrahitur & mandato comparatur.*l.fi.*C.*ad se.con.ma.l.licet.ff.de iudi.*

Reus debet prius conueniri quam fideiussor:*in auth.de fideiuss.*§.*j.col.j.*& C.*eo.tit.auth.præsente.*

Reus aliena uendi potest:*sed precium ab emptore auferri potest.l.rem alienam.ff.de contrab.emp.*

Rei est fugere.C.*de iudi.l.properandū.* §.& *si quædā pars.*

Restitutionem petens duo probare debet.*l.possessionem.*& *spoliatum fuisse extra de resti.spo.olim causam.* & *qui fi. sint leg.causam quæ.*& *idem est si aliquis spoliauit uel mādauit uel ratam habuit spoliationem de resti. spol.cum ad sedem.ad fin.ff.de ui* & *ui arma.l.j.* §.*deiecisse. c. consultationibus.de offi.deleg.*

Refertur ad uniuersos quod publice fit per maiorem partem. *ff.de reg.iur.l.aliud est uendere.*§.*refertur.*

Ratio debet esse diuersa à dicto. *ut no. glos. in l.fi.ff.de offic. procu.Cæsa.*& *in l.j.in fi.ff.de excep.*

Renuntians liti non uidetur fateri.*text.sing.*secundum Bald.

ibi in l.si te. C. de inge. manu. exclamat Ias.in l. postquam liti. C. de pact.

Relictum *sub conditione non uidetur quod in omnem euentum quis est habiturus glo. in l. liber homo. §. si ita scriptum. ff. de hæred. instit.*

Respublica *nō dicitur alia quàm Romanorum l. liberto. §. lucius. ff. de an. leg.*

Rès *destruitur per plures successores. l. solet. §. j. ff. de adi. & ciba leg.*

Remittere *est dare. c. ueniens de testi. l. contra iuris. ff. de pac. l. Modestinus ff. de dona. l. si inter. C. de solu.*

Reuelat *Deus aliquando paruis: quod non reuelat magnis. l. potioris. C. de offi. rec. prouin. c. frustra. viij. dist. c. esto. xcv. dist.*

Redditū *non est quod est deterius redditum uel ita ut haberi nō possit. ff. ad exhibē. Iulia. §. sed & si cōmo. l. ij. §. j. depo. l. j. §. res. ff. de solu. & l. sed mihi. §. j. ff. commodati.*

Res dare *pro rebus: pro uerbis uerba solemus. glo. sin. c. ecclesias. in uersicu. ad hoc xij. q. j. Hiero. But. in l. si certis. C. de pact.*

Ratum habere *promittens dicitur non perseuerare si quoquomodo contraueniat. l. antepen. & fi. ff. rem ratam ha. ubi Bar.*

Regratiandus *non est qui facit quòd debet. l. si seruo circa medium. ff. de hæ. instit. l. ij. C. de ope lib. facit l. unum. §. si de fal. de l. ij.*

Responsio *debet fieri secundum interrogationem. l. si debitor. ff. de inter. act. & in c. inter dilectos. de fi. instru.*

Res *de facili reuertitur ad suam naturam. l. si unus. §. quod & in specie. ff. de pact. c. ab exordio. xxxv. dist. c. ij. de prebend. in ult.*

Rubri

Rubricæ negatiuæ non poteſt cõſenſu partium eius diſpoſitioni renunciari no.glo.Bar.& doc.in rubrica C.ne fide.do. den.idem in l.non poteſt.de leg.j.& in l.gallus. in prin ff. de lib.& poſth.ſequitur Ang.in probe.inſti.col.v.

Reipublicæ intereſt ut crimina detegantur.l.eum qui nocentem.in princ.& ibi Bar.ff.de iniur.& detecta puniantur vulg.lita vulneratus.ad leg.aquil.

Rex Franciæ facit expenſas pauperi ſecum litiganti.Bald.in l.magis puto.§.in primis.ff.de rebus eo.

Ripæ fluminis publici non ueniunt menſurandæ quando eſt uenditum prædium niſi hoc expreſſè dictum fuerit Bart. in tractatu qui incipit Tyberiadis.x.col.

Reprobato aliquo reprobatur quicquid uenit in eius concomitantiam ſiue ſit præiudiciale ſiue prænale.l.Seius & Augerius.ff.ad leg.falcid.ſecundum Bald.in l.ſi pactum.in princ.C.de colla.cum ſi.

Remedium ordinarium tollit extraordinarium.l.in cauſæ la y.de mino.cum ſimi.

Rex inſipiens eſt ſicut denarius æneus in cõputo mercatorũ. ita dicit Abb.in ſuo dictionario poſt Aegidium Romanũ in ſuo tractatu.de regi.principum.lib.y.c.vy.

Rudibus & imperitis gubernacula eccleſiæ non ſunt cõmittenda.ut in c.ſtatuimus.lxj.diſt.

Reſpondere obſcurè.& nil reſpondere paria ſunt.l.de ætate. §.nihil intereſt.ff.de interrog.act.& ibi Bar.& Alex.

Res inter alios acta non prodeſt alijs nec nocet:extra de re iudi.c.pe.

Reipublicæ intereſt habere per quos fiant ſacrificia quibus Dei cũ populo reconciliatio petatur puræq; preces offerantur quod ſacerdotum eſſe munus dicit text.in c.ipſi ſacerdotes.j.q.j.& in auth.quo.opor.epiſ.in princ.colla.j.

unde

unde & dicit Vlpia.iurecõ.in l.j.§.fi.ff.de iusti.& iu.publi cũ ius.l.utilitatem publicam in ſacerdotibus uſſari.

Res inter alios acta non præiudicat alijs. *l.ſed ſi poſ.§.fi.cum l.ante.& l.ſeq.& ibi no.pro & contra.ff.de iureiu.*

S

SVb maſculino genere continetur fœmininum. *l.j.§.j.ff. de conſti.pec.l.patroni.& l.teſtatio.§.ſerui.& l.pronun ciatio.ff.de uerb.ſig. l.qui duos mulos. ff. de lega.iij. l.tres fratres.in auth.iuſiu.quod præſtatur ab his.§.j.col.ij.*

Sub fœminino genere non continetur maſculinum. *ff.de leg.ij. l.ſi ita ſcriptum.*

Sic uolo,ſic iubeo,ſtet pro ratione uoluntas:not. gloſ. inſti.de uſucap.§.furtiue quoque ſuper uerbo. nam furtiuarum.

Si illud quod minus uidetur ineſſe ineſt:& illud quod magis C.de ſacro.eccle.auth.multo magis.

Solutione eius quod debetur tollitur omnis obligatio.inſt. qui.mod.tol.obli.in prin.

Solatium miſerorum eſt habere ſocios pœnarum. ff.qui & à qui.lib.ma.ſunt.l.proſpexit.

Sublato principali tollitur acceſſorium.l.cum principalis.ff. de re.iur.& l.ij.ff.ſi quis cauſ.& l.eos.in prin.C.de uſur. C.de.l.intelligere debes. C.de luitione pignoris.

Singulare aliquando ponitur pro plurali.ij.§.exactis autem regibus.ff.de orig.iur.& l.ex duobus. ff.de uulg.& pup. l.diuus.§.fin.& ff.de pet.hæred.l.j.§.ut initio.ff.de po.& ff.de uerb.ſig.in uſu.

Separatorum ſeparata eſt ratio. *ff. de iuriſ.om. iud.l.ſi idem cum eo.in prin.& l.ſi domus.ff.de ſerui.& l.pater fœmi nam.§.fi.ff.de condi.& demon.*

Societas ius fraternitatis quodammodo in ſe habet.l.uerum. ff.pro ſo.

Scien

Scientia nobilitat.l.prouidendum.in glo.C.de postu.

Simplicitas legibus est amica.insti.de le.ag.suc.§.sed simplicitatẽ.& l.manifesti.§.tales. C. de fur.& inst.de fideicõ. hære.§.sed quia.& ff.de do.l.j.in prin.

Sine causa neminem transigentem audit prætor.l.cum hi.§.in causa.ff.de transact.

Semper generalibus specialia insunt,ff.de re iu.l.semper.

Seruus in iudicio interesse non potest.C.de iud.l.seruus.

Seruus de iure ciuili nihil est.ff.de re iu.l.quòd attinet.

Sine corpore uis fieri non potest. ff.de ui & ui ar.l.j.§.idem Labeo.

Scĭtia potest donari non ŭdi. No. glo.in l.j.§.proinde.ff.de ua.& extraor.cog.& ff.de do.l.Aquilius.reg.Sic.& C.de epi.& cle.l.si quicquam.Contra.ff.de iur.l.cuius est.

Si aliqua fiant ad necessitatem non debent deduci. l.solent. §. non autem.ff.de offi.proconsul.

Si ego occiderim furem nocturnum non teneor.ff.ad leg.Cor. de sic.l.furem.

Scriptum est enim,cum rex iustus sederit super sedem non aduersabitur ei quicquã malignum: in epistola inter claras circa prin.C.de sum.tri.& fi.ca.

Septies in die cadit iustus in auth. de non ali.uel permut.re. eccles.§.aliena.usu. col.ij.no. per Accur. insti.de iu.& iu. circa princ.

Sufficit allegare naturalem rationem etiam sine le. l. fina. ff.de pœ.

Sententia est ferẽda pro eo qui fortiora iura allegat.C.de edi. di.Adri.tol.l.si iusta.quod notatur cum duæ rationes fortius ligent quàm una:insti.de nup.§.sacrum.

Sententia contra formam iuris lata nõ ualet. C. quando proc. non est ne.l.ij.

Socer

Socer obtinet locum parentis.l. quia parentis.ff.so.ma.

Secundũ allegata & probata iudex debet iudicare. l.illicitas. §. ueritas.ff.de offi.præsid. Contra.ff.de ferijs.l.ea.in fi.ubi dicitur quod iudex secundum conscientiam iudicare debet.

Sententia pro ueritate accipitur.l.ingenium.ff.de sta.ho.& l. res iudicata.ff.de reg iur.

Scholares diebus feriatis legere & scribere possunt. l.pe.in glo.ff.de ferijs.

Sub dubio forte respondent sæpe periti. No. glos.l.si duo rei. ff.de arbi & C.de appella.l.has qui.§.si quid autem in agẽdo.& l.inuitus.j.respon.ff.de procur.

Scire facit matheſis sed diuinare matheſis:no. glo.l.mathematicos C.de epi.au.idem.glo.super rub.C.de mathe.

Segnius expediunt commissa negocia plures no glos.ff.de admi.& peri.l.ij.§.ij super uerbo facilius.

Sermo datur cunctis animi sapientia paucis.no.gl in auth.de referendarijs circa fi.col.ij.

Sermo ad solennia non potest adhiberi.l.qui in testamento.ff. de testa.§.seruus.

Sufficit conditionem esse impletam siue in uita siue post mortem testatorum.l si quid hæredi.C.de instit.& substi.

Sensus magis inspicitur quàm uerba.l.ij.C.de interdi.& l.ij. C.de li.præte & l.Celsus.§.pe.ff.de contra.emp.& uẽn.

Sacrilegas dicitur qui rem aliquam sacram de loco sacro aufert.ff.ad leg.iul.pecu.l diuus.

Similis æquitatis ratio similia iura suadere debet.ff.ad legem aquiliam.l.illud.& C.ad leg.fal.l.ultima.

Sacramentũ reuocatur prætextu periurij. C.de re.cre.l.ij.& ff.de in li.iuran.l.fi.& ff.de re iudi l.post rem.

Sacramentum pro ueritate accipitur.ff. de iu.iur.l.sed & si pos.

Si ali

Si aliquis est in pœnam staturus non debet conuerti in premium.ff.de admi.le.l.legata inutiliter.& ff. de re iu.l.non fraudantur.§.nemo.

Satis absurdum est creditoribus,quidem ius suum persequentibus auxilium denegare.C.de iu.delib.l.sancimus.§.si uero creditores in fi.

Suffragium propriè dicitur illud patrocinium quod præstat aduocatus.No glo.super rubrica,C.de suffra.

Sequester est apud quem plures eandẽ rem de quo est controuersia deposuerunt.l.sequester.ff.de uer.sig.

Scapha est parua nauis sequens nauem magnam.l. scapham. ff.de cuict.

Stultus non debet melioris esse conditionis quàm prudens.l. seruus.ff.quod ui aut clam.& ff.de noxa l.non solum.cum multis alijs.

Sine accusatore nemo damnatur unde illud. mulier quis te accusat:nemo domine.l.scripto.§.si quis accusatorem.ff.de mu.& ho.

Si filius,ergo hæres,ad Galathas.iiij.c.& l.siue possidetis.C. de proba.

Stipulatio præsens non trahitur ad futurum: no.glo.de dam. infec.l.damni.§.si is.

Si uasallus fecerit amicitiam cum inimicis domini aufertur ei feudum.C.de inoffi testa.l.liberi.

Sexus uirilis præfertur sexui fœminino.l.i.ff.de sena.

Si aliquis furiosus imperatori maledixerit nõ punietur.l.unica.C.si quis imper.ma.nam afflicto non est dãda afflictio. l.diuus.ff.de offi præsi.

Sola attestatio approbata & alijs adminiculis non probata nullius est emolumenti l.solam.C.de testi.

Standum est parti maiori in cumulo debiti.l.maiorem.ff. de pac.

de pact.

Standū est maiori parti. ff ad muni. l. quod maior pars. & ff. de re. iur. l. aliud. §. j. & C. de decu. l. nominationum. x. lib.

Standum est sententiæ arbitri. l. diem proferre. §. stari. ff. de arbi. siue æqua sit siue iniqua ut ibidem dicitur.

Seruitus est constitutio iuris gentium qua quis dominio alieno contra naturam subijcitur insti. de iure patro. §. seruitus autem.

Seruus debet domino suo tanquam potentiori obedientiam. C. de bo. quæ lib. l. cum oportet. & l. fin. & §. filius. in auth. de nupt. col. iij.

Surripiens statim est in mora. l. fi. C. de condi. ob turp. caus.

Satisdatio idem est quòd satisfactio. l. j. ff. qui satis. cogan.

Sæpe unius opera plus ualent quàm alterius opera insti. de societate. §. nam & ita.

Seruus non potest esse tabellio. C. de tabellionibus. l. generali. & C. de adop. l. y. in glo. super uerbo seruo publico.

Sapientiis est mutare consilium. l. nunquàm. C. de col. bo.

Sine possessione non procedit usuca. l. fine. ff. de usuc.

Scientia inflat: charitas autē ædificat primæ ad Corin. c. vj.

Sciens rem alienam nunquam usucapit in ea. l. proxime alle.

Stipulatio fit ex interrogatione & responsione. insti. de uerb. obli. in princ. & ff. eo. l. j. si ex interrogatione præcedente & responsione sequente: ut. C. de usuris. l. j.

Surdus, mutus, absens non possunt stipulari. l. j. ff. de uer obl.

Strabo dicitur qui torto lumine uidet. No. glo. l. qui clauum. ff. de ædil. edic super uerbo strabonem.

Seruus dicitur à seruando non à seruiendo: ut no. glos. insti. de de iure perso. §. serui autem ex eo super uerbo serui autem.

Secundæ nuptiæ sunt odiosæ, in auth. de nupt. §. dissolutum. col. iij.

Seruus communiter est fur. l. iul. § item qui furem. ff. de act. emp. & uend. & ibi inde glo.

Solutio, uẽditio, traditio magis facti quam iuris est. l. consilio. § fin. ff. de cura. fu.

Sed qui natura nouas deproperat edere formas. Iste uersus situatur in proprio textu tituli quæ fuit prima causa beneficij amittendi. col. x.

Si illud quod minus uidetur inesse inest & illud quod magis l. nec in ea. § ius occidendi. ff. de adul. & stupro. & l. j. § quod ait prætor in fi. ff. de superficiebus.

Sacerdos non catholicus corpus domini conficere non potest. c. quid sit sanguis. de conse. di. ij. & c. utrum ea. di. & xxiij. q. schisma.

Semper qui dolo facit quominus haberet pro eo est habendus ac si haberet. l. ad ea quæ. § semper. ff. de re. iur.

Socij mei socij mei socij non sunt. l. consilij. § socij. ff. de re iu.

Semel hæres semper manet hæres. l. ei qui soluendo. ff. de hær. insti. etiã si res ei auferãtur. l. ex facto. § fi. ff. de uul. & pu.

Scholaris si non studet & intrat non gaudet priuilegio scholarium. l. semper. § ulti. ff. de iur. immu.

Salutarem rem diu subticentes reprehenduntur. l. si forte. ff. de pœnis in uer. quis enim. & per totum.

Scholaris proiectus si studeat in domo licet non accedat ad auditoria lectiones gaudet priuilegio scholarium. ita Bal. per illum textum in l. si cum dies. § quid est tamen. ff. de arbitris.

Seipsum ligare princeps non potest. ar. tex. in l. pe. ff. de arbi. c. fi. extra de instit.

Seruire inferiori uel deteriori se dedecus est. l. j. C. de senatusco. clau. tol.

Statutum ualet quòd capiens bannitũ fiat dominus eius. tex.

est sin. secundū Bal. ibi. in l. ij. C. quit. ad liber. procla. nō licet.

Scire propriè accipitur quādo quis falli non potest. gl. in l. scire leges. ff. de leg. improprie autem sciri dicitur quando uehementi opinione id sibi constat tex. est in l. ij. §. idem Iaheo. ff. de aqua plu. ar. C. ibi gl. in uer. sciat. & gl. in l. si duo. §. pe. ff. uti poss. sentit gl. in l. libera. ff. de pact. & gl. in l. si pater fa. in uer. scit. ff. de hæ. inst. per Alexandrum in l. j. in vij. col. uersi. secundo ad idem. ff. si cer. pet.

Sanus non eget medico sed male se habens. c. ecclesia Christi. de pœni. distin. j.

Serui pœnæ non sunt imperatoris serui. l. fr. in metallum est l. iij. ff. de his qui pro non scrip. ha. nec sunt fisci l. in metallum in fi. ff. de iu. fisc. sed contra de l. frustra. C. de sen. pe. sed solue ut ibid.

Subscriptio trahit ad se totum actum. & totum primum scripturam. Bar. in l. si testimonium. ff. de testi. facit. Imbertus. C. eo. no. Bald. in dubb. siquis in aliquo. C. de edend. Bart. in l. diuus. §. idem scribatus. ff. de fal. sequitur & refert Ang. in probe. insti. col. v.

Sufficit bene incepisse licet diuersus effectus sit secutus. ff. de nego. gest. l. sed an ultra.

Scholari non licet in domo sua inutilis socios suis retinere. gl. in l. non aliter. ff. de usu & habi.

Super facto princeps consulendus non est. ff. de testi. lib. & c. j. de consti. in vj.

Sileāt qui scripta tamen discurrunt. & propter frigiditatem stomachi. in eis contenta non digerunt. Saly. in l. si ex cautione. C. de non nu. pe. in ult. col. facit quod non notabiliter dicit Imo. in præfa. decreta. refert notabiliter Imo. in iiij. sua præfatione decretal. & dictum Saly. refert. Ias. in probe. insti. de actioni.

Sent

Sententia principis absque citatione ualet. l. fin. C. de legi. tene cordi quia est text. in contrarium in cle. pastoralis de re iud. uide Abb. in c. j. de cau. pos & proprieta.

Solet uerbum quando necessitatem inducat uide in l. solent. de ali. & cib. leg. ff.

Sententia illa fauorabilior uidetur quæ pluribus roboratur auctoritatibus & euidentiori ratione firmatur. text. in c. qui recedit in fi. de pœn. distin. iiij.

Semel quod est semper erit. l. & si sine. § sed quòd papinianus ff. de mino. & ff. de hære. instit. ei qui soluendo in fin glo. in §. restituta instit. de fideicommiss. hære. contra in §. ut autẽ. in auth. de non alie.

Semper qui non prohibet per se interuenire mandare creditur. l. semper qui. ff. de reg. iur.

Si quis obligatione liberatus sit potest uideri cœpisse. l. si quis obligatione. ff. de reg. iur.

Surdus, mutus & perpetuo furiosus, & impubes non possunt esse iudices, quia huiusmodi pœnæ iudicio i. discretione carent. iij. q. vij. §. tria & ff. de iudi. cum prætor. §. non autẽ.

Suspicio est triplex temeraria de qua in c primo semper. ij. q. j. quæ quidem expurgationem non inducit. probabilis quæ expurgationem inducit ut. j. q. v. presbyter. uiolenta quæ ad condemnationem sufficit: ut xxxij. q. j. dixit dominus. tamen quandoque uiolenta suspicio uel præsumptio non sufficit ad condemnationem: ut extra de testi. cogen. præterea. extra de præsump. literas in fi.

Subrogatus sapit naturam illius in cuius locum subrogatur. Litem ueniunt. § prædiximus. ff. de petit. hære. glo. in l. certi conditio in prin ff si cer pet.

Singula quæ non prosunt multa collecta iuuant. l. instrumenta. & l. rationes. C. de proba. cum simi. ut per gl. in l. ij

in prin. ff. de excu. tut. & gl. in c. tres sunt de pen. dist. j.

Scientia legalis est infinita ut dicit gl. in §. cúmque in probe. inst. & l. ij. ff. de iur. & fac igno. quod non contingit in alijs artibus.

Scholares debent obedire præceptis magistrorum sicut præceptis patris: ut dicit glo. in l. liberto. ff. de obsequijs.

Statutum non porrigit uires suas extra territorium statuentium. l. fi ff. de iurisdi om. iudi. & l. ex ea. ff. de postulan.

Scientia rei alienæ etiam sine mala fide impedit præscriptionem. Bald. *in l. nec creditores.* C. *de pig. ac. ubi etiam glo. in uer. longi.*

Simonia est dare pecuniam pro administratione pauperũ & hospitalis. xxij. q. viij. § . quamuis in auth. de san. epis. § . sed neque col. ix. arg. c si quis omnem. . q. vij.

Sermones uerißimi sunt illi qui consonant rebus sensatis & uerißimilibus ita. Bal. *in rubrica.* C. *de proba.*

Sententia lata contra rationem legis loquentis in alijs terminis non ualet. Abb. *post.* But. *in c. sententia de senten. & re iudic.*

Scire debet quisque ad alium pertinere quod suum non est. C *unde ui. conquerebatur.*

Sui hæredes sunt fauorabiliores extraneis. l. inscripto. §. fin. ff. unde liberti. & ideo dicit beatus Augustinus *qui noluerit filios exhæredare & ecclesiã instituere alium quærat quam* Augustinum. *c. quicunque xvij. q. iiij.*

Scripta ueteris testamenti hodie non ligant nisi sint in nouo repetita ut no. in. §. his ita respondetur. vj. dist.

Septem mulierum proprietates enumerat Ioannes neuizani *in sua sylua* Nuptiali col. xvj. *sanctas enim dicit in ecclesia: Angelos inaccessus:* Demones *in domo :* Bubones *in fenestra picas in porta capras in horto: fœtorem in lecto.*

Script

Scriptura facta uel subscripta me mandante uidetur à me fieri. c. cum inter. de sen. & re iudi. & ibi Feli. nu. ix. Domi. in c. si pro te in prin. de rescrip. in vj.

Sponsus nec spõsa non dicitur post perfectum matrimonium. Cardi. in rubrica desponsa. & ibi etiam. d. Anto. sed maritus & uxor cum sit adimpleta promißio.

Sequentia declarant præcedentia. l. si seruus plurium. §. fin. ff. de leg. j. cum simi.

Senes mali dicuntur iuuenibus laqueum ponere tex. est in c. paulus. in ij. q. vij. & idem malis prælatis quia laqueũ subditis inijciuntur: trahitur enim eorum uita facilè à subditis in exẽplum. c. magnæ de uoto. c. præcipue. ij. q. iij. idem in his qui peccatoribus blandiũtur: ipsos ex eorum iniquitatibus comendantes: ea enim commẽdatione fit: ut ad peccandum reddantur procliuiores. c. sunt nonnulli. xl vj. di. idem generaliter in omnibus sacerdotibus suam uitam morum peruersitate fœdantibus: tales enim dicuntur uerti in laqueum tortuosum in omnibus locis ponentes scandalũ. ita dicit tex. in c. transferunt in fi. xxiiij q. iij.

Sententia formanda est secundum libelli tenorem alias si iudex contra uel præter libelli formam pronunciet fatuus reputatur ut dicit tex. in l. ut fundus. ff. cõmuni diuidun. & c. licet hely. extra de symo. & l. fi. C. de fideicom. liber.

T

TEmpus non est modus inducendæ uel tollendæ obligationis. lege obligationum fere. §. placet. ff. de actionibus & obligationibus.

Turpe est doctori cum culpa redarguit ipsum ff. de in ius uo. l. sed si hac lege. §. prostituta. & in auth. de præsi. prouin. §. ex diuerso. super uerbo exemplum. col. ij.

Testamentum est uoluntatis nostræ iusta sententia de eo quod

quis fieri uoluit post mortem suam. l. j. ff. de testamen.

Testamenti factio non priuati sed publici iuris est: ideoque priuatorum pactis forma eius non læditur. l. iij. ff. de testa.

Testes & instrumenta eandem uim obtinent. l. in exercendis lutibus. C. de fi. instru.

Tela appellatione & ferrum & fustis & lapis & omne quod nocendi causa habetur. l. si pignore. j. de furtis.

Testamentum militis non potest querelari. l. si instituta. §. de inofficioso. ff. de inoffi. test. hoc est uerum in milite mutante: secus est in ueterano.

Tantum punitur affectus quantum effectus. l. is qui in telo. C. ad l. cor. de sicca. & C. de epi. & cle. l. si quis non dicam. Contra. ff de pe. l. cogitationis. pe.

Tandiu societas durat quandiu integer consensus partium durat. l. tandiu. C. pro so. & inst. eod. §. manet autem.

Tacita uoluntas ualet. ff. de his qui sunt sui uel alie. iur. l. patre furioso. c. circa fi. & ff. so. ma. l. ij. §. uoluntatem.

Tria uel quatuor sunt multa. ff ad silley. l. j. §. scripto.

Tempus ignoranti creditur. ff de iur. & fac igno. l. j. in prin. & ff de his qui no. infa. l. genero unquit.

Tristibus & desolatis propter mortem sui parentis est consulendum. l. j. C. de his qui ante aper. tabu. hæ. transf.

Testamentum patris in quo filius est præteritus non ualet: insti. de exhæ. li. in prin. & ff. de li. & posthu. l. inter cætera.

Turpia lucra sunt ab heredibus extorquenda. l. in heredem. ff de calum. & l. uideamus. ff quod met. cau. & C. ex delic. defun. iniquam here. conue. l. unica.

Testator potest aliquem extraneum & penitus ignotum heredem instituere. l. extraneum penitus. C. de here. insti.

Tempestas uel infirmitas uel uis fluminis aliquem excusat. l. ij. §. si quis in iudicio. ff si quis cautionibus.

Thes

Thesaurus est uetus quædam depositio pecuniæ cuius non extat memoria l. nunquam §. j. ff. de acquir. re. do.

Tutor in re pupilli tunc domini loco habetur: cum tutelam administrat non cum pupillum spoliat. ff. pro empto l. qui fundum §. qui tutor.

Tres negationes faciunt unam negationem. l. j. § nõnunquam ff. de cadaueri. punitorum. & ff. de col. bo. l. nonnunquam.

Traditionibus & usucaptionibus dominia rerum non nudo pacto transferuntur. l. traditionibus. C. de pact.

Tempore interdicti potest missa celebrari in die dominico ianuis clausis & campanis non pulsantibus: sed in quatuor festis scilicet in die Natalis domini, Paschæ, Penthecostes, & Assumptionis beate uirginis: tamen potest celebrari ianuis apertis, & campanis non pulsantibus: extra de sen. excom. c. alma. libr. vj.

Testes antiquiores sunt cæteris præferendi. c. dilecto de offi. Archid. xxxv. q. vij. consanguineos. & c. uidetur qui mag. ac. pos. ff. de le. iij. si chorus. §. j. & xx. dis. de quibus ab illis enim requirenda est ueritas quibus lux ueritatis potius assistit. iiij. q. iij. si testes. l. presbyteri. C. de epi. & cle. & ibi Bald.

Transactio in spiritualibus interuenire non potest proprie sumpto uocabulo extra de transac. super eo. amicabilis autem compositio posset de transac. c. statuimus arg. ad hoc extra de præben. nisi & de re. permu. c. fi.

Tacitum plus operatur quam expressum bonus tex. in l. si quis sempronium. ff. de hære. insti.

Tacitum id est factum. l. j. C. de rei uxo. act.

Testator in dubio præsumitur uelle exonerare hæredem. l. eum qui. ff. de an. leg.

Tales erga subiectos nostros debemus existere quales nos

si subiecti fuissemus nostros uellemus esse præpositos. c. quorundam. lxxiiij. distin.

Tanto quis est melior quanto melioribus præest in auth. de defen. ciui.

Tempore necessitatis omnia debent esse communia. l. iij. §. cum in eodem. ff. ad l. rhodiam de iact. & xij. q. j. duo. & q. ij. aurum. & lxxxvij. dis. non satis glo. in c. sicut. xlvij. dis.

Talia sunt subiecta qualia prædicata permittunt. l. transigere. C. de transac. & l. quotiēs. C. fami. hær. l. si seruus plurium §. fin. ff. de leg. j.

Taciturnitas in casu in quo habetur pro consensu non est potens ad inducendum pactum. Areti. sing. in l. ij. ff. de leg. vj. per tex. in l. ex pollicitatione. ff. de pollici.

Testamento uno possunt duo testari. l. patris. ff. de uulga. & pup. l. licet ubi. Hiero. But. post doc. moder. C. de pact.

Testes instrumentales dicentes quòd non recordantur de dictis in instrumento non facit eos uacillare. Bar. in l. si librarius. ff. de re iudi. idem in l. exercendis. C. de fi. instru. Hiero. But. in l. sciendum de uer. obli.

Transactio licet non posit fieri nisi super lite poterit tamen fieri ante litem contestatam. l. ij. C. de transac. Hiero. But. in l. postquam liti. C. de pact.

Testator magis præsumitur diligere nepotes quā extraneos: l. cum auus. ff. de condi. & demon. l. lucius in fi. ff. de hære. insti. glo. in l. j. C. de do. cau. mor.

Testatoris uoluntas est lex. §. disponat in auth. de nup. hoc est uerum in fauorem illius cui relinquitur. ita. Bar. in l. titio centum in prin. de condi. & demon. in testamento de uerb. sig. in l. j. C. de pact. & ualet. arg. de uerbis legis ad uerba testatoris. l. siquis ligauerit cum præce. de leg. j.

Testatoris uoluntas nedum expresse sed etiam per cōiecturas

uidet

uidetur reuocari.l.iij.§.fin.ff.de adi.leg.

Tacens in præiudicialibus habetur pro contra dicente ut traditur in regula is qui tacet de re.iur.lib. vj. & traditur in l.qui patitur.ff.man.

Talis quis præsumitur qualis est eius patria:ut dicit Bart. in tract.de gelfis & gebelinis.quem refert & sequitur And. sicu.in repe.c.raynaldus in iiij col.de testi.

Testibus dicentibus uerisimiliora statur cæteris paribus.l.iij. & l.ob carmen.§.si testes.ff.de testibus. Abb.& Inno. in c accedentes de præscriptio.

Talia sunt subiecta qualia permittunt eorum prædicata: ut est glo.multum singu.in c.dudum in fin. de deci. dicens per hanc auctoritatem philosophi quòd talis præsumitur fuisse libellus qualis est sententia.

Testamenti factio & hæreditas est de iure gentium inuẽtione quia maiores nostri in ueteri testamento utebantur testamenti factione actiua & paßiua. Bar.in l. interdum.ff. de condi.inde & in rub.ff.de acqui.hære.

Turpius ejicitur quam non admittitur hospes.c. quemadmodum de iureiur. cum simi.

V

VErba debent intelligi secundum materiã subiectam.l. si uno anno.ff.loca.& conduc.

Vbi unum propter alterum utrobique tantum unum. ff. pro dona.l.fin.

Vinum uetus præualet nouo uino.l.cum quid.ff.si cer.pe.

Voluntatis est suscipere mandatum neceßitatis consumare susceptũ.ff.commo.l.in.cõmodato.§.sicut& insti.e.man.§.pe.

Variè sunt hominum uoluntates.ff.ad treb.l.quia poterat. & C.de emanci.lib.l.non nudo.in glo.Cõtra.C.de adop.l.cum enim.& C.de re.ali.l.j.

Violans uel transcendans muros castri uel ciuitatis sine licentia principis capite puniatur. l. fin. ff. de re. di.

Vinum lætificat cor hominis. Not. glo. l. j. ff. de peri. & com. rei uendi.

Vniuscuiusq; rei princi. potentissima pars est. ff. de orig. iu. l. j.

Vox unius, uox nullius. C. de testi. l. iuris. §. simili modo.

Vox patris est uox filij & econtra. institution. de inutilib. stipul. §. ei uero.

Vox serui est uox domini. ff. de dam. infec. l. si seruus. & inst. de inutil stip. §. ei. Contra. ff. de stip. ser. l. ij & l. antepe.

Vigilantibus & non dormientibus iura subueniunt. l. pupil. in fi. ff. de his quæ in frau. cre. & inst. in prohemio.

Vanæ uoces pupilli non sunt audiendæ. C. de pe. leg. decurio.

Verba debent intelligi ut de aliquo operentur. ff. de lega. j. si quando.

Verba transposita idem significant. l. præposteri de testa. & l. cum pater. §. fidei tuæ committo. ff. de leg. ij.

Vtile per inutile uitiatur. l. sed & si decem. ff. de const. pec. & l. j. §. pe. ff. de uer. obl. & C. de la. li. tol. l. unica. §. illo procul dubio. in glo. & ff. de arbitr. l. pedius. contra. ff. de regul. iuris. l. actus

Vbi maius periculum ibi cautius est agendum. l. j. §. si quis. ff. de carbo. edic. & C. de furtis manifestissimi.

Vim ui repellere licet. l. j. ff. de ui & ui ar. & l. iij. §. cum igitur. & C. unde ui. l. j. ff. de iusti. & iure. l. ut uim. & ff. ad l. acquil. itaque. in prin. & l. scientiam. §. qui cum mulier.

Verba cum effectu sunt accipienda. l. si per alium. §. docere. ff. ne quis eum qui in ius uoc. est ui. exi. & ff. ne uis fiat ei. j. §. hæc uerba. & ff. de uerbo. sig. l. nomen. fil. §. fin. & l. debitore. & ff. quod quisque iur. l. j. in fin.

Vbi est eadem ratio, ibi debet esse idem ius. ff. ad legem aquiliam

liam.lege illud.

Verba imperatiui modi non habent primam personam: no. glo. penulti.ff.de arbi.

Vbi malum principium malus finis sequitur.l.in uniuersis.C. de.tu.

Voluntas testatoris est magis inspicienda quam uerba. ff. ad trebel.l.ubi.§.& ego.

Vbi pecunia deest in corpore suppletur.ff.de in ius uoc.l. fin. & ff.de iurisdit.om iudi.l.si quis id.§. in seruos. & ff. de pæ.l.fin.§.generaliter.

Vniuscuiusque contractus initium spectandum est. ff. mand.l. si procur. in prin.

Valde inhumanum est à nemine accipere.l.solent.§.nos uero. ff.de offi.proconsu.& leg.

Vsucapio proprie fit in rebus mobilibus. & præscriptio in rebus immobilibus. Not.glo.l.).ff.de usu.& inst.e.§.iij.

Voluntates legitimæ contrahentium seruandæ sunt.l.pe.in fi. C.pro soc.

Vitio naturali parcitur.ff.de dam.infec.l.fluminũ.§.uitium ff.ad legem aquil.l.si seruus seruum.§.fornacarius.

Voluntas & propositum distinguunt maleficia. ff. de furtis.l quæ iniuriæ.

Vnius factum alios non debet trahere ad periculum.ff.de offi. præsi.l.illicitas.§.sicut.& ff.ad legem aquil.l.si seruus ser uum.§.cæterum.

Vsucapio est legalis alienatio.ff.de uerb sig.l.alienationis.

Vno contextu actionis testari oportet.l.hæredes.§.fi.ff de te stā. Est autem uno contextu nullum actum alienum testa mento immiscere.

Vsufructus est ius alienis rebus utendi fruendi salua rerum substā.l.).ff.de usufr. &.C.eo.l.).in gl.& inst.eo.in prin.

Vterini

Vterini dicuntur quasi ex eodem utero nati & non ex eodem patre. ita exponit glo.l.fratres.C.de inoffi.te. & instit. de leg.ag.me.§.j.

Videor agere quod per alium gero.l.ita. §.gessisse.ff.de admi.tuto.contra.C.de thesau.l.j.§. in alieni. lib. x.ff. de ui. & ui ar.l.cum fun.§.quæsitum.

Vtilitas publica est præferenda priuatæ.l.iij.C.de primipilo. li.xij.circa fi.li.ff.pro.so.l.actiõe.§.labeo.& c.bonæ.l.extra de postu.C.de cadu.tol.l.unica.§.fi.circa fi. C. de ope.pu. l.si quoniã concessa.l.ij.§.siquis municipalis.ff.si quis cau.

Vsuræ non propter lucrum potẽtium sed propter morem non soluentium infliguntur.ff.de usur.l.cum quidam.§.usu.

Voluntas & propositum distinguunt malefficia.ff.de fur.l.quæ iniuriæ.insti de obli.quæ ex delic.nascun.§.sed placuit super uerbo si se intelligant.& C.ad legem cor.de sic.l.j

Vbi non est matrimonium ibi dos esse non potest. institu. de nup.§.si aduersus.

Virtutum præmia merentibus tribui conuenit. C. de sta.& imagin.

Vbi lex non distinguit nec nos distinguere debemus.ff.de publi.l.de præcio.ff.de offi.præsi.l.præses.ff.de iudi.l.ij.§.conuenire:in fi.de.offi.præsi.l.iij. ff.de aliena.l.j. §. qui uero. ff.de postu.l.quos prohibet cum simi.multis.

Vltima uolũtas est seruãda.l.j.C.de sa.ec. ubi aliud prohibetur & eius simile.ff.mã.l.fi.ff.de iu. l.sed & si.§.ex quib'.

Vbi inceptum est semel iudicium:ibi & finem accipere debet. l.ubi.ff.de iudi.

Verba enunciatiua aliquando operantur dispositionem.l.j. C.de fal.cau.

Verborum adminicula fides ueritatis non desiderat.C.si mi. se ab hæ.absti.l.j.

Volun

Voluntas testatoris pluriúmque magis inspicienda est quam uerba.l. cum unum. C.de fideicommiss.ff. ad legem falcidiam pœnale. §.fin

Vt idem est quòd sicut:ita exponit glo.l.j.C.de proba.

Vitiosa possessio iuuat aliquem contra extraneos. l. fin a.ff.de acquir.pos.

Vno malo præcedente sequuntur & alia:in auth. ut iud. sine quoquo suffra.fi. §.considerauimus.col.ij. super uer.elicitam.in glo.

Vnus actus inducit consuetudinem. C.de epi.aud.l.iij.in fin.

Vbi est eadem ratio idem ius esse debet.ff.de fonte.l.j.§.interdum.ff.de adul.l.si postulauit. §.ij.ff.de eden.l. quidã num mularios.insti.quòd cum eo.§.istas. ff. nautæ caupo. sta.l. nauta.§.fin.ff.ad legem aquil.l.illud.

Vbi habet locum commune auxilium non debet peti extraordinarium.ff.de carbo.edic.l.causa sine.ff.ad municip.l.j.in fi.ff.de eden.l.quidam.in prin.

Vbi emolumentum ibi & onus.insti. de emp.& uend. §.item præcium. & C.de furt.l.fin.§.alia dubitatio.& .ff.de act. empt.l.iul. §.ex uendito.& C.de cadu. tol. l. unica.supra proxi. & ff.de re iud.l.secundum naturam contra.ff.de pol.qui proprio.§.ut in cæteris.

Vbi possessor & petitorum iura sunt obscura.magis est iudicandum pro possessore. institu. de interdi. §. commodum autem.

Venditor ante traditionem est dominus rei uenditæ. institu. de empt.& uend.§.idem & in cæteris.

Vxores à uiris defendi debent non econtra.institut. de iniur. §.patitur.

Vno inconuenienti dato sequuntur & plura in auth. ut iudi. sine quoquo suffra.fi.§.sed aliud.col.ij.

Vnum

Vnam concubinam habens non plures caste uiuit. in authen. de tri. & se. §. nam si hoc non constet. col. iij.

Vbi non est matrimonium nec dos esse potest. insti. de nupt. § sed si aduersus.

Vnus testis solummodo inducit præsumptionem ff. de iureiur. l. si duo patroni.

Vbi nulla petitio ibi nulla mora. ff. de uerb. sig. l pup.

Vltima mora nocet. l. cum prætor. § si aliquando. ff. de no. ope. nuncia & ff. de peri. & commo. rei uendi l. illud. & l. si mora. & l semel mora ff. solu matri.

Viuens moritur: mortuus non moritur: nec ultra mors ei dominabitur. Not. glo l iij. ff. quando dies. le. ce.

Victus victori in expensis debet condemnari. l. properandum § sinautem. C. de iudi & C. de euic. l. j. in glo.

Vana timoris nō est iusta excusatio. l. uani nō est. ff. de reg. iur.

Vnusquisque annus habet. ccclxv. dies. ff. de sta. lib. l. cum hæres. §. stichus. & l. ita uulneratus. ff. ad l. aquil.

Volenti non infertur dolus. C. de transact. l. cum donationis. & ff. de condi. indebi. l in summa. § fi. & C. de rescin uen. l. uenditor. & ff. de reg. iur. l. nemo uidetur.

Vis est maioris rei impetus quæ repelli non potest. ff. quod me. causa.

Vnicuique factum suum non aduersario nocere debet ff. de regu. iur l factum.

Voluntates defunctorum sunt seruandæ: in auth. de nup. § disponat. hoc est uerum: uoluntates dispositiuæ & non uoluntates enunciatiuæ: ut C. de proba. l. rationes. & C. communia utriusque. l. scripturæ. in authe. de inreiu. ā mo. præsti. § j. col. v.

Vicarius omnia potest quæ pertinēt ad iurisdictionem illius cuius uices gerit. C. de offic. eius qui ge. ui. ad. l. xciij. distinc. c. ulti

c.xlii.& xciiij.di. c. j. quædam tamen sunt quæ sine speciali mandato attentare non debet.c. quod translationem. de offic. dele.

Verbum æquiuocum in dubio sumitur in partem digniorē & potiorē inst.de iu.na.gē.& cin.§. ius autē ciuile.& l.j. §.qui in ppetuū.ff.si ager. uec.& l.quæritur.ff.de sta. ho.

Veneratio quæ Deo tenemur appellatur religio:quæ est inter patrem & filium appellatur pietas:illa uero quæ est inter libertum & patronum appellatur obsequium: quæ uero est inter hominem, & hominē appellatur officiū humanæ naturæ: ut est glo.ord.in l.obsequio. C.de nego.gest.

Voluntas testatoris etiam ex testimonio nulla declaratur.l.fi. & ibi Bar.ff.de reb. eod. & Bart. in l.qui à patre.ff. de condit. tut.per illam text. Bart. in l. gerit. col. iiij. ff. de acquir.hær.uide Decium in c.ex tenore.in iij.col.in fi.pe. glo.de rescrip.uide in contrariū Cremonensis in quadam allegatione fin.sing.suorum col. fin.

Vir non reddes debitum uxori dote abutitur.l.si cum dotem. §.sanè.ff.solu.matrim.

Voluntas non sufficit ubi opus est facto.c.j. de eo qui mit. in pos. cau. rei ser.c.cum aliquibus. de re iudi.

Voluntatis impedimentum alicui dicitur præiudicium.§.huic autem.cum seq.insti.de actio.

Vitium libidinis principaliter homini tribuitur. l. unica. C. de sena. consul.elau.tol.

Vestimenta famuli potest dominus retinere quando recedit si ea ex causa facta erant ei a domino ut uteretur glo. est not.in l.si uestimentum per illum text. ff. de pecul. & ibi allegan plures text.

Vbicunque aliquid habet principaliter unam naturam secundario aliam debemus secundum principalem illud iudica-

re non

re non ſecundum ſecundariam tex. eſt in l. & ante omnia quæ eſt.l.fi.ff.de impen.in re do.fac.eſt glo.ſingu.in c.ij.in uer.detrimentum de pact.libro vj.

Voluntas coacta non eſt ſimpliciter uoluntas, ſed uoluntas conditionalis. Barto. in extrauag.ad reprimen.in uerbo uidetur. Hiero.buti.in l.ſciendum.ff.de uerbo obli. Decius in c cum.M.in xiij.col de conſti.per glo. in c.notificaſti. xxxiij.q.v.& in l iiij ff.de re.iur.

Verba debent intelligi ſecundum qualitatem perſonæ.l. plenum.§. equitij ff. de uſu & habi.& ſecundum naturam diſpoſitionis ſuper qua interponit.l.in inſulam.ff. de præſcript.acr.l.ſi uno. in prin. ff. loca. & l. ſtipulatio iſta. §. hi qui ſunt.de uer.ob.

Verbum ut poßit importat neceßitatem. l. fideicommiſſa.§. hæc uerba.ff.de leg.iij.

Via plana & facilis per difficilem & inuſitatam relinquenda non eſt.§.his itaque.& ibi not. Ange.contra mulionesnuncios: & barcherolos inſti.de iuſti. & iu.facit.l. rem non nouam. C.de iudi. fallit niſi uia inuſitata eſſet magis tuta l.fi.§.cum autem gemini.C. de iure delib.pro primo dicto facit tex.in l.non ſolum.§.j.ff.de excu.tuto.& l.ij.C.de cu. pu.li.xij & ibi.Bar.& l.qua actione.§.j.ff. ad legē aquil. nec per uiam ſuſpectam eſt eundū.Leos. §.fi. & ibi not.ff. de fal.per Bart.in l.j.in ſi.ff.ſi quis cau.

Verbum plurale diuiſim acceptum geminat ſignificatum ſingulis extra de diuor.gaudemus de condi. & demon.falſa §.fi.& ff.de lega.ij.qui concubinam.contra.C.de impube. & alijs ſubſti.quæ uis.& l.cum quidam.& l. generaliter

Verbum multiplicans mutat ſubſtantiam obligationis. ff.de uſur.ſi ſtipulatus.& ff. ſi quis cautio.l.j.contra de au.& arg.leg.pediculis.§.labeo.& de condi.inſer.l.j.

Verba

Verba sunt spectanda non qualitatem. C. de cadu. tol. l. j. §. fuerat. xxvj. distinctio. relatum. & ff. de ope. no. nunc. l. j. §. prætor. de ui & ui ar. l. j. §. ulti. contra sensum non uerba spectanda. c. intelligentia. de uerbor. significat. j. q. j. Marchion &c.

Verbum in dubio debet intelligi in specie non quòd loquatur in genere tex. est & ibi Bar. in l. hoc legatum. ff. de lega. iij. circa cuius intellectum uide omnino Soci. in rubrica. ff. de uulga. & pupil. in secunda lect.

Vim ui repellere licet. l. ut uim. ff. de iusti. & iu. & l. sciendũ. §. qui cum aliter. ff. ad leg. aqui. & l. j. C. unde ui. & in c. significasti. extra de homicid. cum notatis in dictis iuribus. facit quod habetur in l. si ex plagijs. §. in cliuo. ff. ad legem aquil. cum similibus.

Vigilare licet unicuique pro commodo suo etiam in alterius dãnum. l. pupillus. in fi. & l. qui ante. §. sciendum. ff. de his quæ in fraud. cre. l. fi. C. depos.

Vnusquisque naturaliter mouetur ad tuendos mores patriæ. Lueluti. ff. de iusti. & iure. & hinc est, quòd qui natus est ex partialibus præsumitur partialis, ut dicit Ang. in l. si fugitiui. C. de fer. fug.

Vsu usitatior non alia attendi debet. Abb. in ij. q. post Ioan. And. in c. cùm uenerabilis. de exceptio.

Verba narratiua non disponunt. c. si papa. de priuileg. in vj. cle. si summus. de sen. excommu. & ideo dicit Lud. de Roma. singula. exc. quod incipit spectabilis domine quòd uerba iureconsulti narrantis factum non possunt allegari pro lege. pro quo adducit glo. quam dicit singula. in l. ibi uel die ij. C. quando non peten. par.

Vbi inuidia ibi dolus & corruptio. l. ij. C. quando & quibus quar. pars debe. lib. x.

Vbi maius periculum intenditur ibi procul dubio est plenius consulendum. c. ubi periculum. de electio. in vj. unde dicit Ioan. de Ana. in c. ordinando. extra de simo. quòd propter exemplũ deberet curia Apostolica præ cæteris abstinere à simonia. c. magnæ. de uoto. c. in causis. de re iudica. & ideo dicit text. in c. præcipuè. xj. q. iij. scire debent prælati quòd si unquàm peruersa perpetrant tot mortibus digni sunt quot ad subditos suos peruersitatis exempla transmittunt: unde necesse est ut tanto se cautius à culpa custodiant quanto per praua quæ faciunt non soli moriuntur. Ad idem est aureus text. in c. iij. xxx. q. v. ubi dicit Romanus pontifex ad nostrum reatum tendit si paternarum regulæ sanctionum nobis consentientibus uel negligentibus uiolentur.

Verba potius sunt intelligenda in sensu naturali quàm in ficto. l. fi. C. de his qui ue. æta. impe.

Vbi lex aliquid fieri certo tempore requirit non sufficit posteriori tempore celebrare. l. si quis mihi bona. §. iussum. ff. de acqui. hæredi.

Verbum ex integro rem perfectam significat. Specu. in tit. de hære. in fine.

Voci suæ magis credendum est quàm mortuæ. in auth. de fide instru. §. si uero. col. vj.

Verba statuti aut consuetudinis non adaptantur ad impossibilia ipsi statuenti. Bald. in l. fi. §. in computatione. in fine. C. de iure delibe. idem Bald. in l. fi. in v. col. C. de sacrosanctis ecclesiis.

Vbi est concurrentia allegationum canonum & legum à canonibus incipiendum est, propterea quia canonistarum subiectum dignius est. ita dicit Abbas in c. inter alia. de immunita. eccle.

Vbi di

Vbi aliquid pro forma datum est æquiparantur præter & contra glo. in c. si cui. de elect. in vj. Abb. in c. causam quæ. de senten. & re iudi.

Verba debent intelligi secundum qualitatem personarum de quibus agitur. l plenum. § æquitij. ff. de usu. & habi.

Verborum prolixitas à iure respuitur: ut l. ampliorem. §. in refutatorijs. C. de appella.

Vbi confusa præit interrogatio certum respondentis testimonium esse uix potest.

Additio. Zona non uenit appellatione pannorum. Bar. in l. dium. in ij. nota. ff. de bo. dam.

Finit tractatus nuncupatus Flores legum: aut congeries authoritatum iuris ciuilis. In quo authoritates ordinantur secundum ordinem alphabeti, cum allegationibus librorum ex quibus sumuntur: & l. & §.

LVGDVNI,
Excudebat Symphorianus
Barbier.